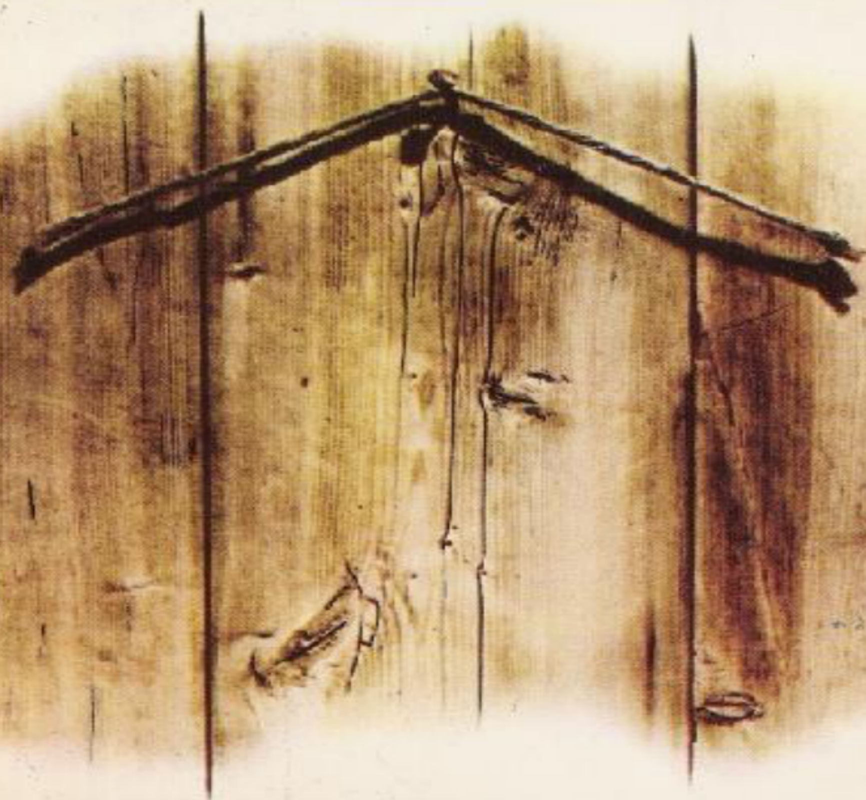
Jeffrey Archer

POVESTIRI CU FINAL NEAȘTEPTAT

HUMANITAS

JEFFREY ARCHER

POVESTIRI CU FINAL NEAŞTEPTAT

Traducere de LUANA SCHIDU
Titlul Original: *A TWIST IN THE TALE,* 1988

Cuprins

JEFFREY ARCHER s-a născut la 15 aprilie 1940 în Somerset, Anglia. Şi-a făcut studiile la Wellington School, Somerset, şi la Brasenose College, Oxford. Ca student a reprezentat culorile Marii Britanii la cursa de 100 metri plat la Jocurile Olimpice din 1964. În 1969 este ales în Camera Comunelor din partea Partidului Conservator, fiind cel mai tânăr membru al Parlamentului Britanic. În 1974 părăseşte viaţa politică şi se consacră scrisului. În 1976 apare primul său roman, *Not a Penny More, Not a Penny Less,* care s-a bucurat de un succes neaşteptat. Urmează, în 1977, romanul poliţist *Shall We Tell the President?* Cu romanul *Kane and Abel,* apărut în 1979, Jeffrey Archer se plasează în topul primilor zece scriitori din lume. Urmează apoi *A Quiver Full of Arrows* (1980), *The Prodigal Daughter* (1982), *First Amonq Equals* (1984), *A Matter of Honour* (1986), *A Twist în the Tale* (1989).

Jeffrey Archer este autorul a două piese de teatru: *Beyond Reasonable Doubt* şi *Exclusive.*

În 1985 Jeffrey Archer revine în viaţa politică, fiind ales vicepreşedinte al Partidului Conservator.

Lui Henry şi Suzanne

NOTA AUTORULUI

Dintre aceste douăsprezece povestiri, adunate în călătoriile mele de la Tokyo la Trumpington, zece sunt bazate pe întâmplări cunoscute – câteva mi-am permis să le înfloresc. Numai două povestiri sunt în întregime rezultatul imaginaţiei mele. Aş vrea să mulţumesc tuturor acelora care mi-au dezvăluit unele dintre secretele lor cele mai intime.

J. A.

Septembrie 1988

Crima perfectă

Dacă nu m-aş fi răzgândit în seara aceea, n-aş fi aflat adevărul niciodată.

Nu puteam crede că ea se culcase cu un alt bărbat, că mă minţise spunându-mi că mă iubea – şi că aş putea fi pe locul al doilea sau chiar al treilea în inima ei.

Carla îmi telefonase la birou în timpul zilei, ceea ce îi spusesem să nu facă, dar cum o prevenisem să nu mă sune nici acasă, nu prea avea de ales. După cum a reieşit, nu vroia decât să mă anunţe că nu va putea să ia parte la ceea ce francezii numesc în mod atât de potrivit *„cinq à sept”*. Trebuia să-şi viziteze sora din Fulham, care se îmbolnăvise, mi-a explicat.

Eram dezamăgit. Fusese din nou o zi deprimantă, iar acum mi se cerea să renunţ la singurul lucru care ar fi făcut-o suportabilă.

— Parcă nu te prea înţelegeai cu sora ta, am spus, acru.

La capătul celălalt al firului nu s-a auzit câteva clipe niciun răspuns. În cele din urmă, Carla a întrebat:

— Ne vedem marţea viitoare, la ora obişnuită?

— Nu ştiu dacă o să se poată, am spus. Te sun eu luni, când o să ştiu ce program am.

Am pus receptorul în furcă.

Plictisit, i-am telefonat soţiei mele s-o anunţ că pornesc spre casă – asta o făceam de obicei de la cabina telefonică din apropierea locuinţei Carlei. Era o şmecherie pe care o foloseam adesea pentru a o face pe Elizabeth să creadă că ştie unde mă aflu în fiecare moment al zilei.

Majoritatea personalului plecase, aşa că mi-am strâns câteva hârtii la care puteam lucra şi acasă. De când ne preluase noua companie, cu şase luni în urmă, conducerea nu numai că îl concediase pe celălalt contabil, dar se aştepta să acopăr şi treburile acestuia, pe lângă ale mele. Nu prea mă aflam într-o poziţie în care să mă pot plânge, căci noul meu şef îmi explicase mai mult decât clar că dacă nu-mi convenea situaţia eram liber să-mi caut de lucru în altă parte. Aş fi putut face şi asta, dar nu-mi imaginam că există multe firme dispuse să angajeze un om care atinsese acea vârstă magică, undeva între cea la care eşti căutat şi cea la care eşti disponibil.

În timp ce ieşeam din parcare şi mă înscriam în aglomeraţia specifică orei de vârf, am început să regret că fusesem atât de aspru cu Carla. La urma urmelor, rolul de „cealaltă” nu era chiar cel mai plăcut pentru ea. Sentimentul de vinovăţie persista, astfel că atunci când am ajuns la colţul cu Sloane Square, am sărit din maşină şi am traversat strada în fugă.

— Doisprezece trandafiri, am spus, bâjbâind după portofel.

Un individ care probabil că-şi câştiga existenţa de pe urma îndrăgostiţilor mi-a ales, fără niciun comentariu, doisprezece boboci închişi. Ideea mea nu vădea cine ştie ce imaginaţie, dar Carla va şti, cel puţin, că mi-am dat silinţa.

M-am îndreptat spre locuinţa ei, sperând că nu plecase încă la soră-sa, că poate vom avea timp chiar să bem ceva repede. Apoi mi-am amintit că-i spusesem deja soţiei mele că pornisem spre casă. O întârziere de câteva minute putea fi explicată printr-o blocare a circulaţiei, dar această scuză cusută cu aţă albă nu mă prea putea acoperi şi în cazul în care aş fi rămas să beau ceva.

Când am ajuns la Carla, am dat de obişnuita problemă de a găsi un loc de parcare, până când am zărit un loc liber în care numai bine încăpea un Rover, vizavi de papetărie. Am oprit şi tocmai mă pregăteam să intru cu spatele acolo, când am observat un bărbat care ieşea din blocul ei. Nu i-aş fi acordat nicio atenţie dacă nu l-ar fi urmat şi Carla, în clipa următoare. Stătea acolo, în uşă, îmbrăcată într-o rochie de casă albastră, lejeră. S-a aplecat înainte pentru a-i da vizitatorului un sărut care cu greu ar fi putut fi descris drept frăţesc. În timp ce ea închidea uşa, am dus maşina după colţ şi am parcat-o.

L-am privit pe individ prin oglinda retrovizoare traversând strada, intrând într-o tutungerie şi reapărând, câteva momente mai târziu, cu un ziar de seară şi cu ceva ce semăna cu un pachet de ţigări. S-a dus la maşina lui, un BMW albastru, s-a oprit pentru a lua un tichet de parcare de pe parbriz şi a părut că înjură. Cât timp stătuse BMW-ul ăla acolo? Începeam chiar să mă întreb dacă tipul fusese cu Carla atunci când îmi telefonase să-mi spună să nu vin.

Omul s-a urcat în BMW, şi-a pus centura de siguranţă, şi-a aprins o ţigară, apoi a plecat. I-am luat locul în parcare, aşa cum şi el îmi luase femeia. Nu consideram că schimbul era echitabil. M-am uitat în susul şi în josul străzii, cum făceam întotdeauna înainte de a ieşi din maşină şi a mă îndrepta spre bloc. Era deja întuneric şi nimeni nu m-a băgat în seamă. Am apăsat pe butonul soneriei pe care scria „Moorland”.

Când Carla a deschis uşa din faţă a apartamentului ei, situat la parter, am fost întâmpinat cu un zâmbet uriaş care s-a transformat repede într-o expresie încruntată, apoi, la fel de repede, din nou în zâmbet. Primul zâmbet îi fusese destinat probabil tipului cu BMW-ul. Mă întrebasem adesea de ce nu vroia să-mi dea o cheie de la uşa din faţă. Am privit fix în ochii albaştri care mă fermecaseră pentru întâia oară cu atât de multe luni în urmă. În ciuda zâmbetului ei, ochii aceia dezvăluiau acum o răceală pe care n-o mai văzusem niciodată înainte.

Apoi a deschis uşa de la camera de zi şi m-a poftit înăuntru. Am observat că pe sub rochia de casă purta neglijeul rubiniu pe care i-l făcusem cadou de Crăciun. O dată ajuns înăuntru, m-am trezit

plimbându-mi privirile cercetător prin camera pe care o cunoşteam atât de bine. Pe masa de sticlă din mijlocul camerei se afla ceaşca de cafea cu „Snoopy” din care beam de obicei, goală. Lângă ea se afla cana Carlei, goală şi ea, şi doisprezece trandafiri aranjaţi într-o vază. Bobocii tocmai începeau să se deschidă.

Am fost întotdeauna iute la mânie, iar la vederea florilor mi-a fost imposibil să-mi ascund furia.

— Şi cine-i tipul care tocmai a plecat? am întrebat.

— Un agent de asigurări, a răspuns ea, luând ceştile de pe masă.

— Şi ce-ţi asigură? am întrebat. Viaţa amoroasă?

— De ce presupui în mod automat că e amantul meu?

Începuse să ridice vocea.

— Întotdeauna îţi bei cafeaua cu un agent de asigurări îmbrăcată în neglijeu? Ca să nu mai spun că e vorba de neglijeul meu.

— O să-mi beau cafeaua cu cine poftesc, a spus ea, şi o să mă îmbrac cu ce poftesc, mai ales atunci când tu te grăbeşti să ajungi acasă, la soţia ta.

— Dar am vrut să vin la tine…

— Şi apoi să te întorci la soţia ta. În orice caz, îmi spui mereu că trebuie să am viaţa mea şi să nu depind de tine, a adăugat, un argument pe care Carla se sprijinea adesea atunci când avea ceva de ascuns.

— Ştii că nu mi-e chiar atât de uşor.

— Ştiu că ţi-e destul de uşor să sari în patul meu de câte ori ai chef. Doar la asta sunt bună, nu-i aşa?

— Nu e drept.

— Nu e drept? Nu sperai la întâlnirea obişnuită de la şase, ca să poţi fi acasă la şapte, tocmai la timp ca să cinezi cu Elizabeth?

— N-am mai făcut dragoste cu nevastă-mea de ani de zile! am răcnit.

— Asta o spui tu, a şuierat ea, cu dispreţ.

— Ţi-am fost absolut fidel.

— Ceea ce înseamnă, presupun, că şi eu trebuie să-ţi fiu ţie, totdeauna?

— Încetează să te comporţi ca o târfă.

Ochii Carlei au aruncat fulgere în clipa în care a făcut un salt înainte şi m-a plesnit peste faţă cu toată forţa de care era în stare.

Eram încă uşor dezechilibrat când a ridicat mâna a doua oară, dar, când a venit balansându-se spre mine, am oprit-o şi am reuşit chiar să o împing în spate, spre cămin. Şi-a revenit repede şi s-a repezit din nou spre mine.

Într-un moment de furie necontrolată, exact în clipa în care se pregătea să sară la mine, am strâns pumnul şi m-am aplecat spre ea. Am lovit-o în bărbie; ea s-a rostogolit pe spate din cauza impactului.

Am văzut-o întinzând o mână ca să-şi amortizeze căderea. Dar înainte de a avea timp să se ridice din nou şi să riposteze, m-am întors şi am ieşit, trântind uşa apartamentului după mine.

Am alergat de-a lungul coridorului afară, în stradă, am sărit în maşină şi am plecat în viteză. Nu cred că stătusem cu ea mai mult de zece minute. Deşi simţisem pornirea de a o ucide în momentele acelea, am început să regret că o lovisem încă înainte de a ajunge acasă. De două ori am fost chiar cât pe ce să mă întorc. Toate lucrurile de care se plânsese erau juste şi mă întrebam dacă voi avea curajul s-o sun de acasă. Deşi Carla şi cu mine eram amanţi de numai câteva luni, trebuie să fi ştiut cât de mult ţineam la ea.

Dacă Elizabeth avusese de gând să zică ceva în legătură cu întârzierea mea, s-a răzgândit în momentul în care i-am întins trandafirii. A început să-i aranjeze într-o vază, în timp ce eu mi-am turnat un whisky generos. Mă aşteptam ca ea să spună ceva, pentru că mi se întâmpla foarte rar să beau înainte de masă, dar părea preocupată de flori. Deşi mă hotărâsem deja să-i telefonez Carlei şi să încerc să-mi cer scuze, mi-am zis că n-o puteam face de acasă. În orice caz, dacă aşteptam până dimineaţa, când aveam să mă întorc la birou, poate se mai liniştea un pic între timp.

A doua zi m-am trezit devreme şi am rămas în pat gândindu-mă ce formă ar trebui să ia scuzele mele. Am hotărât s-o invit la prânz în acel bistro franţuzesc care-i plăcea atât de mult, la jumătatea drumului dintre biroul meu şi al ei. Carlei îi plăcea întotdeauna să mă întâlnească la mijlocul zilei, când ştia că nu o invit ca să facem dragoste. După ce m-am bărbierit şi m-am îmbrăcat, m-am dus să-mi iau micul dejun cu Elizabeth. Am deschis ziarul, ca de obicei, şi văzând că nu era nimic interesant pe prima pagină, am căutat rubrica financiară. Acţiunile companiei scăzuseră din nou, confirmând pronosticurile pesimiste pentru profiturile interimare. Probabil că se vor pierde milioane întregi din valoarea acţiunilor noastre, ca urmare a unei publicităţi atât de proaste. Ştiam deja că atunci când va trebui să publicăm bilanţul anual va fi un miracol dacă întreprinderea nu se va declara în pierdere.

După ce am dat pe gât şi a doua ceaşcă de cafea mi-am sărutat soţia pe obraz şi m-am îndreptat spre maşină. În clipa aceea am hotărât că era mai bine să-i las Carlei un bilet în cutia de scrisori decât să suport jena pe care mi-ar fi provocat-o un telefon.

„Iartă-mă”, am scris. „La Marcel’s, la ora unu. *Sole Véronique,* într-o vineri. Cu dragoste, Casanova.” Îi scriam rar Carlei, iar când o făceam, semnam întotdeauna cu porecla aleasă chiar de ea.

Am făcut un scurt ocol pentru a putea trece pe la ea, dar am fost reţinut într-un blocaj de circulaţie. Când m-am apropiat de blocul ei am observat că blocajul fusese provocat de un accident. Trebuie să fi

fost unul destul de serios, pentru că o ambulanţă bloca cealaltă parte a drumului şi întârzia fluxul vehiculelor care treceau pe acolo. Un agent de circulaţie încerca să se facă util dar nu reuşea decât să încetinească şi mai mult lucrurile. Era evident că avea să fie imposibil de parcat undeva în apropierea locuinţei Carlei, aşa că m-am resemnat că o voi suna de la birou. Nu-mi surâdea perspectiva.

Am simţit un gol în stomac câteva momente mai târziu, când am văzut că ambulanţa era parcată la numai câţiva metri de uşa blocului ei. Ştiam că este iraţional, dar am început să mă tem de ce era mai rău.

Am încercat să mă conving că probabil era un accident de circulaţie care n-avea nimic de-a face cu Carla.

Atunci am observat maşina de poliţie înghesuită în spatele ambulanţei.

Când am ajuns în dreptul celor două vehicule am văzut că uşa blocului Carlei era larg deschisă. Un bărbat într-un halat alb a ieşit în fugă şi a deschis uşile din spate ale ambulanţei. Am oprit maşina pentru a observa mai atent ce se întâmplă, sperând ca tipul din spatele meu să nu devină nerăbdător. Şoferii care veneau din direcţie opusă ridicau o mână pentru a-mi mulţumi că-i las să treacă. M-am gândit că aş putea să las vreo zece-doisprezece până să înceapă cineva să protesteze. Agentul de circulaţie mă ajuta, făcându-le semn să treacă.

Apoi a apărut o targă la capătul coridorului. Doi sanitari în uniformă duceau un cadavru acoperit, pe care l-au aşezat în spatele ambulanţei. N-am putut vedea faţa, pentru că era acoperită de cearşaf, dar un al treilea individ, care nu putea fi decât inspector de poliţie, păşea imediat în urma tărgii. Avea în mână o pungă de plastic, în care am putut distinge un veşmânt roşu ce părea să fie neglijeul pe care i-l dăruisem Carlei.

Mi-am vomitat micul dejun pe scaunul de lângă mine, rămânând apoi cu capul pe volan. O clipă mai târziu, au închis uşile ambulanţei, o sirenă a început să sune şi agentul de circulaţie mi-a făcut semn să pornesc. Ambulanţa a plecat repede, iar omul din spatele meu a început să claxoneze. El nu era, la urma urmei, decât un trecător inocent. Am pornit maşina brusc, iar mai târziu n-am putut să-mi amintesc nicio bucată din drumul până la birou.

O dată ajuns la locul de parcare de la serviciu am făcut curat cât am putut mai bine pe scaunul din faţă şi am lăsat un geam deschis, după care am luat liftul până la toaleta de la etajul şapte. Am rupt invitaţia la masă către Carla în bucăţele mici şi le-am aruncat în closet. Am intrat în biroul meu de la etajul doisprezece puţin după opt şi jumătate, unde l-am găsit pe directorul managerial plimbându-se de colo până colo prin faţa mesei mele de lucru, aşteptându-mă, în mod evident, pe mine. Uitasem că era vineri şi întotdeauna vroia să aibă

ultimele cifre pentru a le examina.

În vinerea aceasta a reieşit că mai vroia şi proiectul de buget pentru lunile mai, iunie şi iulie. I-am promis că le va avea pe birou până la prânz. Tot ce-mi doream era puţină linişte dar se părea că nu-mi este permisa.

De câte ori suna telefonul sau se deschidea uşa, sau chiar numai dacă mi se adresa cineva, mi se oprea inima în loc – îmi imaginam că nu putea fi decât poliţia. Până la prânz terminasem un fel de raport pentru directorul managerial, dar ştiam că o să-l găsească atât nesatisfăcător cât şi inexact. Îndată ce i-am lăsat hârtiile la secretară, am plecat – mai devreme – în pauza de prânz. Mi-am dat seama că n-o să fiu în stare să mănânc nimic, dar cel puţin puteam să pun mâna pe prima ediţie a ziarului *Standard* şi să văd ce ştiri izbutiseră să culeagă cu privire la moartea Carlei.

M-am aşezat într-un colţ al localului din cartier, unde ştiam că nu pot fi văzut de la bar. Cu un suc de roşii alături, am început să întorc încet paginile ziarului.

Nu se afla pe prima pagină. Nu se afla nici pe a doua, a treia sau a patra pagină. Iar pe pagina a cincea nu-i fusese acordat decât un spaţiu de câteva rânduri. „Domnişoara Carla Moorland, în vârstă de 31 de ani, a fost găsită moartă în apartamentul ei din Pimlico, azi dimineaţă, devreme.” Îmi amintesc că m-am gândit că nu-i aflaseră nici măcar vârsta corectă. „Inspectorul de poliţie Simmons, care a preluat cazul, a spus că a fost făcută o anchetă şi că se aşteaptă raportul medicului legist, dar că până în prezent nu există motive pentru a presupune că ar fi vorba de crimă.”

După această ştire am reuşit chiar să mănânc puţină supă şi un corn. După ce am mai citit o dată anunţul, m-am întors în parcarea de la serviciu şi am rămas în maşină. Am deschis şi celălalt geam din faţă, pentru a lăsa mai mult aer să pătrundă, apoi am dat drumul la radio, ca să ascult emisiunea *World At One.* Carla nu era nici măcar menţionată. În era împuşcăturilor, a drogurilor, a maladiei SIDA şi a furturilor de lingouri de aur, moartea unei funcţionare din industrie trecuse neobservată de către BBC.

M-am întors la serviciu şi am găsit pe birou un memoriu conţinând o serie de probleme care-mi fuseseră trimise înapoi de către director, nelăsându-mi nicio umbră de îndoială asupra părerii pe care o avea despre raportul meu. Am putut răspunde la toate întrebările şi i-am dat înapoi răspunsurile secretarei înainte de a pleca de la serviciu în seara aceea, în ciuda faptului că mi-am petrecut după-amiaza încercând să mă conving că indiferent ce ar fi produs moartea Carlei trebuie să se fi întâmplat după plecarea mea şi că nu putea avea în niciun caz vreo legătură cu faptul că o lovisem. Dar neglijeul acela roşu îmi tot revenea în minte. Era vreo posibilitate ca, prin el, să mi se

dea de urmă? Îl cumpărasem la Harrods – fusese o extravaganţă, dar eram sigur că nu putea fi un unicat şi totuşi era singurul cadou serios pe care i-l făcusem vreodată. Dar biletul care-i fusese ataşat… îl distrusese oare Carla? Vor descoperi oare cine era Casanova?

Am mers direct acasă în seara aceea, conştient că n-o să mai fiu niciodată în stare să trec pe strada pe care locuise Carla. Am ascultat sfârşitul programului *PM* la radioul din maşină, iar îndată ce am ajuns acasă am deschis televizorul ca să prind ştirile de la ora şase. Am mutat pe Canalul Patru la şapte, şi înapoi pe BBC la nouă. M-am întors pe ITV la zece şi chiar am sfârşit uitându-mă la *Newsnight.*

Moartea Carlei, după părerea unanimă a tuturor redacţiilor, trebuie să fi fost mai puţin importantă decât rezultatele meciului de fotbal între echipele Reading şi Walsall din divizia a treia. Elizabeth continua să citească ultima carte pe care o luase de la bibliotecă, ignorând cu totul primejdia în care mă aflam.

În noaptea aceea am avut un somn agitat, şi îndată ce am auzit punându-mi-se ziarele în cutia de scrisori am coborât în fugă scările ca să citesc titlurile.

„DUKAKIS NOMINALIZAT DREPT CANDIDAT’, îmi sări în ochi de pe prima pagină a lui *The Times.*

M-am trezit întrebându-mă, fără niciun rost, dacă va ajunge vreodată preşedinte. „Preşedintele Dukakis” nu-mi suna prea grozav.

Am luat *Daily Express*-ul soţiei mele şi titlul format din şapte cuvinte acoperea toată partea de sus a paginii: „O CEARTA ÎNTRE ÎNDRĂGOSTIŢI DUCE LA CRIMĂ”.

Mi s-au înmuiat picioarele şi am căzut în genunchi. Trebuie să fi oferit o imagine bizară aşa cum stăteam ghemuit pe podea, încercând să citesc paragraful acela introductiv. Nu puteam distinge cuvintele celui de-al doilea paragraf fără ochelari. Am urcat scările poticnindu-mă, cu ziarele în mână, şi mi-am luat ochelarii de pe noptieră. Elizabeth încă mai dormea buştean. Cu toate acestea, m-am încuiat în baie, unde am putut citi articolul încet şi fără teama de a fi întrerupt.

> Poliţia consideră acum că moartea unei frumoase secretare din Pimlico, Carla Moorland, 32 de ani, găsită în apartamentul ei ieri dimineaţă devreme, este o crimă. Inspectorul de poliţie Simmons de la Scotland Yard, care se ocupă de caz, a considerat la început că moartea Carlei Moorland se datorează unor cauze naturale, dar o radiografie a revelat o falcă fracturată, ceea ce se putea întâmpla în cursul unei lupte.
>
> Se va face o anchetă pe data de 19 aprilie.
>
> Menajera domnişoarei Moorland, Maria Lucia (48 de ani), a declarat – în exclusivitate pentru *Express* – că

> stăpâna ei se afla împreună cu un prieten când a părăsit apartamentul, la ora cinci în după-amiaza respectivă. O altă martoră, doamna Rita Johnson, care locuieşte în blocul alăturat, a declarat că a văzut un bărbat care ieşise din apartamentul domnişoarei Moorland în jurul orei şase, după care intrase în prăvălia de ziare de peste drum şi apoi plecase cu o maşină. Doamna Johnson a adăugat că nu era sigură de marca maşinii, dar că ar fi putut fi un Rover…

— Dumnezeule, am exclamat, atât de tare încât m-am temut că am trezit-o pe Elizabeth.

M-am bărbierit şi am făcut un duş rapid, încercând să-mi adun gândurile în acelaşi timp. Eram îmbrăcat şi gata de plecare la serviciu încă înainte ca soţia mea să se fi trezit. Am sărutat-o pe obraz, dar n-a făcut decât să se întoarcă pe partea cealaltă, aşa că i-am mâzgălit un bilet pe care i l-am lăsat pe noptieră, explicându-i că trebuia să mă duc în dimineaţa aceea la birou, deoarece aveam de terminat un raport important.

Pe drum am recapitulat exact ce aveam să spun. Am reluat totul o dată şi încă o dată. Am ajuns la etajul doisprezece puţin înainte de ora opt şi am lăsat uşa larg deschisă, astfel încât să pot urmări orice mişcare. Eram sigur că mai aveam vreo cincisprezece minute, dacă nu chiar douăzeci, până când mă puteam aştepta să mai sosească altcineva.

Am trecut în revistă încă o dată tot ce trebuia să spun. Am găsit numărul în cartea de telefon şi l-am mâzgălit pe un petec de hârtie din faţa mea, apoi am scris cinci rânduri cu litere mari de tipar, aşa cum făceam întotdeauna înaintea şedinţelor consiliului de administraţie.

STAŢIE DE AUTOBUZ
HAINĂ
Nr. 19
BMW
TICHET

Apoi am format numărul.

Mi-am scos ceasul şi l-am pus în faţa mea. Citisem undeva că localizarea unui apel telefonic se putea face în aproximativ trei minute.

O voce de femeie a spus:

— Scotland Yard.

— Cu inspectorul Simmons, vă rog, a fost tot ce m-am aventurat să spun.

— Pot să-i spun cine-l caută?
— Nu, aş prefera să nu-mi dau numele.
— Da, sigur, domnule, a spus ea, evident obişnuită cu astfel de apeluri.
Din nou s-a auzit sunând. Mi-am simţit gura uscată când o voce de bărbat a spus „Simmons” şi l-am auzit vorbind pe inspector pentru prima oară. Am fost luat prin surprindere văzând că un tip cu un nume atât de englezesc putea avea un accent scoţian atât de puternic.
— Vă pot ajuta cu ceva? a întrebat.
— Nu, dar cred că vă pot ajuta eu pe dumneavoastră, am spus, pe un ton liniştit, considerabil mai jos decât cel al vocii mele naturale.
— Cum mă puteţi ajuta, domnule?
— Dumneavoastră sunteţi ofiţerul care se ocupă de cazul Carla şi-nu-mai-ştiu-cum?
— Da, eu sunt. Dar cum mă puteţi ajuta? a repetat el.
Secundarul arăta că trecuse deja un minut.
— Am văzut un bărbat ieşind de la ea în seara aceea.
— Unde vă aflaţi în momentul acela?
— În staţia de autobuz de pe aceeaşi parte a străzii.
— Mi-l puteţi descrie?
Tonul lui Simmons era tot atât de firesc ca şi al meu.
— Înalt. Un metru optzeci-optzeci şi doi, aş zice. Bine făcut. Purta o haină din acelea care sunt la modă în City… le ştiţi, cele negre cu guler de catifea.
— Cum puteţi fi atât de sigur în ce priveşte haina? a întrebat inspectorul
— Îmi era atât de frig acolo, în staţie, aşteptându-l pe 19, că mi-am dorit să fi fost şi eu îmbrăcat aşa.
— Vă amintiţi ceva anume despre el după ce a ieşit din bloc?
— Doar că a intrat în tutungeria de vizavi înainte de a se urca în maşină şi de a pleca.
— Da, atâta ştim şi noi, spuse inspectorul de poliţie. Presupun că nu vă mai amintiţi ce marcă de maşină era?
Trecuseră deja două minute şi am început să urmăresc secundarul cu mai multă atenţie.
— Cred că era un BMW, am spus.
— Vă amintiţi şi culoarea?
— Nu, era prea întuneric pentru asta. Am făcut o pauză. Dar l-am văzut luând un tichet de parcare de pe parbriz, aşa că probabil n-o să vă fie prea greu să-i daţi de urmă.
— Şi pe la ce oră s-au întâmplat toate astea?
— Cam între şase şi un sfert şi şase şi jumătate, domnule inspector, am spus.
— Şi mi-aţi putea spune…?

Două minute şi cincizeci şi opt de secunde. Am pus receptorul în furcă. Eram transpirat din cap până-n picioare.

— Îmi pare bine că te văd la birou sâmbătă dimineaţa, a spus directorul managerial acru, trecând prin dreptul uşii mele. Aş vrea să stăm de vorbă, imediat ce termini ce ai de făcut.

M-am ridicat de la birou şi l-am urmat de-a lungul coridorului până la el în birou. În următoarea oră a trecut în revistă cifrele propuse de mine, dar oricât de mult m-am străduit, nu mă puteam concentra. N-a trecut mult până s-a oprit, încercând să-şi mascheze nervozitatea.

— Te gândeşti la altceva? întrebă el închizând dosarul. Pari preocupat.

— Nu, am insistat eu, doar că am lucrat foarte mult în ultima vreme – şi m-am ridicat să plec.

O dată întors în birou, am ars bucata de hârtie pe care se aflau cele cinci rânduri şi am plecat acasă. În prima ediţie a ziarului de după-amiază povestea „certei între îndrăgostiţi” se mutase în pagina a şaptea. Nu aveau nimic nou de anunţat.

Restul zilei de sâmbătă păru interminabil, dar *Sunday Express*-ul soţiei mele îmi aduse în sfârşit o oarecare uşurare.

„Potrivit informaţiilor primite în cazul asasinării Carlei Moorland, un bărbat ajută poliţia în ancheta ei.” Expresiile banale pe care le auzisem atât de des în trecut căpătau deodată un înţeles real.

Am citit de-a fir a păr toate celelalte ziare de duminică, am ascultat toate buletinele de ştiri şi am urmărit toate emisiunile conţinând ştiri la televizor. Când soţia mea a devenit curioasă, i-am explicat că erau zvonuri la birou că s-ar putea să ne fie din nou preluată compania de către altcineva, ceea ce ar însemna că mi-aş putea pierde slujba.

Până luni dimineaţa *Daily Express* îl desemna pe bărbatul din „O ceartă între îndrăgostiţi duce la crimă” ca fiind Paul Menzies (51 de ani), un agent de asigurări din Sutton. Soţia sa se afla într-un spital din Epsom sub un tratament cu sedative, în timp ce el era ţinut în arest în celulele închisorii Brixton. Am început să mă întreb dacă domnul Menzies îi spusese Carlei adevărul despre soţia *lui* şi care ar fi putut fi porecla *lui.* Mi-am turnat o cafea neagră tare şi am plecat la birou.

Mai târziu, în aceeaşi dimineaţă, Menzies apărea în faţa magistraţilor la tribunalul Horseferry Road, acuzat de asasinarea Carlei Moorland. Poliţia reuşise să se opună eliberării pe cauţiune, mă asigura din nou *Standard.*

Durează şase luni, aveam să descopăr, până când un caz de o asemenea gravitate ajunge la Old Bailey. Paul Menzies a petrecut aceste luni în arest preventiv la închisoarea Brixton. Eu am petrecut aceeaşi perioadă temându-mă de fiecare apel telefonic, de fiecare

bătaie în uşă, de fiecare vizitator neaşteptat. În jurul fiecăruia se crea câte un coşmar. Oamenii nevinovaţi n-au nici cea mai mică idee despre câte astfel de incidente pot avea loc în fiecare zi. Mi-am văzut de slujbă cât am putut de bine întrebându-mă adesea dacă Menzies ştia despre relaţia dintre mine şi Carla, dacă-mi ştia numele, sau chiar şi numai dacă ştia de existenţa mea.

Cu vreo două luni înainte de începerea procesului, a avut loc adunarea generală anuală a companiei. Cu toată creativitatea de care am dat dovadă, bilanţul contabil a dat la iveală un set de cifre din care rezulta că nu reuşisem să realizăm nici cel mai mic profit. N-am plătit niciun fel de dividende acţionarilor noştri în anul acela.

M-am întors de la adunare uşurat, aproape entuziasmat. Trecuseră şase luni de la moartea Carlei şi nu intervenise în toată această perioadă niciun incident care să sugereze că cineva bănuia măcar că o cunoscusem, darămite că fusesem chiar cauza morţii ei. Mă simţeam încă vinovat faţă de ea, îmi era chiar dor de ea, dar, după şase luni, eram acum în stare să petrec o zi întreagă fără ca mintea să-mi fie cuprinsă de teamă. În mod ciudat; nu aveam niciun sentiment de vinovăţie în ceea ce-l privea pe Menzies. La urma urmelor, el devenise instrumentul care avea să mă ferească de a-mi petrece restul vieţii în închisoare. Aşa că, atunci când a venit bomba, a avut un efect de două ori mai mare.

Era pe 26 august – n-am să uit niciodată – când am primit o scrisoare care m-a făcut să-mi dau seama că s-ar putea să fie necesar să urmăresc fiecare cuvânt rostit la proces. Oricât de mult am încercat să mă conving că ar trebui să explic de ce n-o puteam face, ştiam că nu voi fi în stare să rezist.

În aceeaşi dimineaţă, era într-o vineri – probabil că lucrurile de genul ăsta se întâmplă întotdeauna vinerea – am fost chemat la ceea ce eu am presupus a fi o întâlnire săptămânală de rutină cu directorul managerial, dar de fapt am fost anunţat că întreprinderea nu mai avea nevoie de serviciile mele.

— Sincer vorbind, în ultimele câteva luni munca dumitale a mers din rău în mai rău, mi s-a spus.

Nu mă simţeam în stare să-l contrazic.

— Şi nu mi-ai lăsat altă alternativă în afară de aceea de a te înlocui.

Un mod politicos de a spune: „Eşti concediat."

— Va trebui să eliberezi biroul până la ora cinci, continuă directorul managerial, când vei primi de la departamentul financiar un cec de 17.500 de lire.

Am ridicat o sprinceană.

— Compensaţia pe şase luni, aşa cum a fost stipulat în contractul dumitale când am preluat compania, explică el.

Când directorul managerial a întins mâna, n-a fost pentru a-mi ura

succes, ci pentru a-mi cere cheile de la Rover.

Îmi amintesc primul gând pe care l-am avut când mi-a adus la cunoştinţă decizia lui: cel puţin voi putea să asist la proces în fiecare zi, fără nicio bătaie de cap.

Pe Elizabeth a afectat-o foarte mult ştirea concedierii mele, dar m-a întrebat numai ce planuri aveam pentru a-mi găsi o nouă slujbă. În următoarea lună m-am prefăcut a căuta un loc la o altă companie, dar mi-am dat seama că nu puteam spera să rezolv nimic până când cazul nu va fi închis.

În dimineaţa procesului toate ziarele de mare tiraj dădeau amănunte care mai de care mai pitoreşti asupra cazului. *Daily Express* chiar expunea pe prima pagină o foarte bună fotografie a Carlei în costum de baie pe plaja de la Marbella: m-am întrebat cât s-o fi plătit pentru ea surorii ei din Fulham. Alături era o poză în profil a lui Paul Menzies, care-l făcea să arate ca şi cum ar fi fost deja condamnat.

Am fost printre primii cărora li s-a spus la care dintre tribunalele de la Old Bailey se va judeca procesul lui Menzies. Un poliţist în uniformă mi-a dat indicaţii amănunţite şi, alături de alţii, m-am îndreptat spre sala de judecată.

O dată ajuns la sala de judecată, am intrat şi m-am aşezat la capătul unui rând. M-am uitat în jur imaginându-mi că toată lumea se va holba la mine, dar spre uşurarea mea nimeni n-a arătat nici cel mai slab interes.

Îl vedeam bine pe acuzat în boxa lui. Menzies era un bărbat fragil, care arăta ca şi cum ar fi pierdut de curând foarte mult din greutate; cincizeci şi unu de ani, spuneau ziarele, dar arăta aproape de şaptezeci. Am început să mă întreb cât de mult trebuie să fi îmbătrânit eu în ultimele luni.

Menzies purta un costum bleumarin, elegant, care atârna neglijent pe el, o cămaşă curată şi ceva ce mie mi se părea a fi o cravată de uniformă. Părul lui cărunt şi rar era pieptănat drept, spre spate; o mică mustaţă argintie îi dădea un aer milităros. Cu siguranţă nu arăta a criminal şi nici de amant nu prea avea faţă, dar probabil că oricine s-ar fi uitat la mine ar fi ajuns la aceeaşi concluzie. Am căutat-o, în marea de feţe, pe doamna Menzies, dar nimeni din sală nu se potrivea descrierii pe care i-o făcuseră ziarele.

Ne-am ridicat cu toţii când a intrat domnul Judecător Buchanan.

— Coroana Angliei *versus* Menzies, a anunţat secretarul tribunalului. Judecătorul s-a aplecat înainte pentru a-i spune lui Menzies că poate să stea jos, iar apoi s-a întors încet spre boxa juraţilor.

Le-a explicat că, deşi presa a manifestat un interes considerabil faţă de acest caz, părerea lor era singura care conta, pentru că lor şi numai lor li se va cere să hotărască dacă arestatul era vinovat sau nu de crimă. De asemenea, el a mai sfătuit juriul să nu citească niciun articol

de ziar privind procesul şi să nu ia în considerare părerile nimănui altcuiva, în special ale acelora care nu sunt prezenţi în sală: astfel de oameni, a spus el, sunt întotdeauna cei dintâi care au o părere de nezdruncinat asupra verdictului care trebuie dat. A continuat amintind juriului cât de important era să se concentreze asupra dovezilor, deoarece era în joc viaţa unui om. M-am trezit dând din cap în semn de aprobare.

M-am uitat prin sală sperând că nu se afla acolo nimeni care m-ar fi putut recunoaşte. Ochii lui Menzies au rămas fixaţi asupra judecătorului, care s-a întors cu faţa la procuror.

Încă din clipa în care Sir Humphrey Mountcliff s-a ridicat de pe locul lui am fost recunoscător că era împotriva lui Menzies şi nu a mea. Un bărbat de o înălţime dominatoare, cu o frunte înaltă şi cu un păr gri-argintiu, el stăpânea Curtea nu numai prin prezenţa fizică, ci şi printr-o voce care nu putea fi caracterizată decât ca autoritară.

În faţa unei adunări tăcute, el şi-a petrecut tot restul dimineţii expunând cazul din punctul de vedere al acuzării. Ochii lui părăseau arareori boxa juraţilor, pentru a arunca o privire rapidă asupra notelor din faţa sa.

A reconstituit evenimentele aşa cum îşi imagina că se petrecuseră în seara aceea de aprilie.

Cuvântul de deschidere a durat două ore şi jumătate, mai puţin decât mă aşteptasem. Judecătorul a sugerat atunci o pauză de masă şi ne-a rugat pe toţi să revenim la locurile noastre la două fără zece.

După-masă, Sir Humphrey şi-a chemat primul martor, pe inspectorul Simmons. N-am fost în stare să mă uit direct la poliţist în timp ce-şi prezenta probele. Fiecare răspuns pe care-l dădea era ca şi cum mi s-ar fi adresat mie personal. Mă întrebam dacă nu bănuise tot timpul că mai exista un bărbat. Simmons a făcut o prezentare în modul cel mai profesional cu putinţă, descriind în amănunt cum au găsit cadavrul şi cum au dat de urma lui Menzies cu ajutorul a doi martori şi al blestematului de tichet de parcare. Când Sir Humphrey s-a aşezat, foarte puţine persoane din acea încăpere ar mai fi putut bănui că Simmons nu arestase pe cine trebuia.

Nu putea exista un mai mare contrast între Sir Humphrey şi avocatul lui Menzies, care s-a ridicat să-l interogheze pe inspectorul de poliţie. Domnul Robert Scott, avocat, era scund şi îndesat, cu sprâncene groase şi stufoase. Vorbea încet şi fără nicio inflexiune. M-am bucurat să constat că unul dintre membrii juriului întâmpina dificultăţi în a rămâne treaz.

În următoarele douăzeci de minute Scott a trecut sârguincios în revistă, împreună cu Simmons, toate probele, dar n-a fost în stare să-l facă să retracteze ceva esenţial. Când inspectorul a păşit afară din boxă m-am simţit destul de sigur pe mine ca să-l privesc direct în ochi.

Următorul martor a fost un medic cu cabinet particular, Dr Anthony Mallins, care, după ce a răspuns la câteva întrebări preliminare pentru a-şi defini statutul profesional, a continuat răspunzând la un interogatoriu al lui Sir Humphrey care a luat prin surprindere pe toată lumea. Doctorul a informat tribunalul că existau dovezi clare că domnişoara Moorland avusese un contact sexual cu puţină vreme înainte de a muri.

— Cum puteţi fi atât de sigur, domnule doctor Mallins?

— Pentru că am găsit urme de sânge din grupa B pe partea de sus a coapsei decedatei, în timp ce domnişoara Moorland, după cum s-a descoperit mai târziu, avea grupa 0. Erau, de asemenea, şi urme de lichid seminal pe neglijeul pe care-l purta în momentul morţii.

— Sunt acestea grupe de sânge obişnuite? a întrebat Sir Humphrey.

— Grupa de sânge 0 este obişnuită, recunoscu Dr Mallins. Grupa B însă este destul de rară.

— Şi care presupuneţi că a fost cauza morţii ei? a întrebat Sir Humphrey.

— O lovitură sau mai multe în cap, ceea ce a dus şi la fracturarea maxilarului şi la nişte zgârieturi la baza craniului, care ar fi putut fi date cu un instrument contondent.

Îmi venea să mă ridic şi să spun: „Vă pot spune eu ce instrument era!” când Sir Humphrey a zis:

— Vă mulţumesc, domnule doctor Mallins. Nu mai am întrebări. Vă rog să rămâneţi acolo.

Domnul Scott l-a tratat pe doctor cu mult mai mult respect decât pe inspectorul Simmons, în ciuda faptului că Mallins era martorul inculpatului.

— Ar fi putut fi lovitura din partea din spate a capului domnişoarei Moorland provocata printr-o cădere? a întrebat el.

Doctorul a ezitat.

— Posibil, a fost el de acord. Dar asta n-ar explica maxilarul spart.

Domnul Scott, ignorând comentariul, a continuat:

— Ce procent din populaţia Marii Britanii are grupa de sânge B?

— Cam cinci-şase la sută, a răspuns doctorul.

— Două milioane şi jumătate de oameni, a spus domnul Scott, şi a aşteptat ca cifra să fie percepută de toată lumea, înainte de a trece brusc la altceva.

Dar oricât de mult s-a străduit, n-a reuşit să-l facă pe doctor să-şi schimbe părerea cu privire la ora decesului sau la faptul că actul sexual trebuie să fi avut loc aproximativ în timpul în care clientul lui se aflase la Carla.

Când domnul Scott s-a aşezat, judecătorul l-a întrebat pe Sir Humphrey dacă doreşte să reexamineze martorul.

— Da, Excelenţă. Domnule doctor Mallins, aţi spus Curţii că

domnişoara Moorland avea maxilarul spart şi julituri la baza craniului. Puteau juliturile să fi fost provocate prin căderea pe un obiect contondent după ce îi fusese spart maxilarul?

— Obiectez, Excelenţă, a spus domnul Scott, ridicându-se neaşteptat de repede. Întrebarea urmăreşte să influenţeze martorul.

Domnul judecător Buchanan s-a aplecat înainte, privindu-l pe doctor.

— Sunt de acord, domnule Scott, dar aş vrea să ştiu dacă domnul doctor Mallins a găsit grupa de sânge 0, grupa domnişoarei Moorland, pe vreunul din obiectele din cameră.

— Da, Excelenţă, a răspuns doctorul. Pe marginea măsuţei de sticlă din mijlocul camerei.

— Vă mulţumesc, domnule doctor Mallins, a spus Sir Humphrey. Nu mai am întrebări.

Următorul martor al lui Sir Humphrey era doamna Rita Johnson, doamna care pretindea că văzuse totul.

— Doamnă Johnson, în seara zilei de 7 aprilie aţi văzut un bărbat ieşind din blocul în care locuia domnişoara Moorland? a întrebat Sir Humphrey.

— Da.

— Pe la ce oră se întâmpla asta?

— La câteva minute după ora şase.

— Vă rog să povestiţi Curţii ce s-a întâmplat după aceea.

— A traversat, a luat de pe parbriz un tichet de parcare, s-a urcat în maşină şi a plecat.

— Îl vedeţi pe omul acesta în sală astăzi?

— Da, a spus ea cu convingere, arătând spre Menzies, care, la această afirmaţie a scuturat cu putere din cap.

— Nu mai am întrebări.

Domnul Scott s-a ridicat din nou.

— Care spuneaţi că era marca maşinii în care s-a urcat acel om?

— Nu sunt sigură, a spus doamna Johnson, dar cred că era un BMW.

— Nu un Rover, aşa cum aţi spus la început poliţiei în dimineaţa de după crimă?

Martora n-a răspuns.

— Şi chiar l-aţi văzut pe omul în cauză luând un tichet de parcare de pe parbriz? a întrebat domnul Scott.

— Aşa cred, domnule, dar totul s-a întâmplat aşa de repede!

— Sunt convins, a spus domnul Scott. De fapt, eu cred că s-a întâmplat aşa de repede că aţi reţinut greşit şi omul, şi maşina.

— Nu, domnule, a răspuns ea, dar cu mai puţină siguranţă decât răspunsese mai devreme.

Sir Humphrey n-a mai interogat-o pe doamna Johnson. Mi-am dat seama că vroia ca mărturia ei să fie uitată de juriu cât mai repede cu

putinţă. Şi aşa, când ea a părăsit boxa martorilor, a lăsat pe toată lumea plutind în incertitudine.

Menajera Carlei, Maria Lucia, a fost mult mai convingătoare. Ea a afirmat fără echivoc că îl văzuse pe Menzies în camera de zi a apartamentului în acea după-amiază când sosise, cu puţin înainte de ora cinci. Cu toate că, a recunoscut ea, nu-l mai văzuse niciodată până în ziua aceea.

— Dar nu-i aşa, a întrebat Sir Humphrey, că de obicei lucraţi numai dimineaţa?

— Da, a răspuns ea. Dar domnişoara Moorland îşi aducea de obicei de lucru joi seara, aşa că am putut să vin să-mi iau salariul.

— Şi cum era îmbrăcată domnişoara Moorland în după-amiaza aceea? a întrebat Sir Humphrey.

— În halatul ei albastru, de dimineaţă, a răspuns menajera.

— Aşa se îmbrăca de obicei joi seara?

— Nu, domnule, dar am presupus că avea de gând să facă o baie înainte de a ieşi în oraş în seara aceea.

— Dar când aţi părăsit apartamentul ea se afla încă împreună cu domnul Menzies?

— Da, domnule.

— Vă mai amintiţi şi de vreo altă piesă de îmbrăcăminte pe care o purta în ziua aceea?

— Da, domnule. Sub halat purta un neglijeu roşu.

Neglijeul meu a apărut prompt şi Maria Lucia l-a identificat. În acel moment am privit-o fix pe martoră, dar n-am văzut nici cea mai mică tresărire de recunoaştere. Am mulţumit tuturor zeilor Pantheonului că n-o vizitasem niciodată pe Carla dimineaţa.

— Vă rog să rămâneţi acolo, au fost ultimele cuvinte ale lui Sir Humphrey către domnişoara Lucia.

Domnul Scott s-a ridicat s-o interogheze.

— Domnişoară Lucia, aţi spus Curţii că scopul vizitei a fost să luaţi salariul. Cât timp aţi rămas în apartament cu această ocazie?

— Am strâns puţin prin bucătărie şi am călcat o bluză, vreo douăzeci de minute, cred.

— Aţi văzut-o pe domnişoara Moorland în tot acest timp?

— Da, m-am dus în salon s-o întreb dacă mai doreşte cafea, dar mi-a răspuns că nu.

— Domnul Menzies se afla cu ea în momentul acela?

— Da.

— Aţi auzit, în tot acest timp, vreo ceartă între cei doi, sau chiar şi numai voci ridicate?

— Nu, domnule.

— Când i-aţi văzut împreună, a dat domnişoara Moorland vreun semn de enervare sau de nevoie de ajutor?

— Nu, domnule.
— Ce s-a întâmplat apoi?
— Domnişoara Moorland m-a urmat în bucătărie câteva minute mai târziu, mi-a dat banii şi am plecat.
— Cât aţi fost singură în bucătărie cu domnişoara Moorland, a dat vreun semn că s-ar teme de vizitatorul ei?
— Nu, domnule.
— Nu mai am întrebări, domnule judecător.
Sir Humphrey n-a mai interogat-o pe Maria Lucia şi l-a anunţat pe judecător că din punctul de vedere al acuzării cazul era încheiat. Domnul judecător Buchanan a dat din cap şi a spus că el credea că pentru ziua aceea era de ajuns; dar eu nu eram convins că era de ajuns pentru a-l condamna pe Menzies.
Când am ajuns acasă în seara aceea Elizabeth nu m-a întrebat unde fusesem şi nici eu nu i-am dat nicio explicaţie. Mi-am petrecut seara prefăcându-mă că citesc oferte de serviciu.

În dimineaţa următoare am luat micul dejun târziu şi mi-am citit ziarele, apoi m-am întors la locul meu de la capătul unui rând din sala de judecată nr. 4, ajungând cu numai câteva clipe înainte de intrarea judecătorului.
După ce s-a aşezat, domnul Judecător Buchanan şi-a potrivit peruca, apoi l-a invitat pe domnul Scott să-şi înceapă apărarea. Domnul Scott, QC[1], s-a ridicat din nou foarte încet – un tip plătit cu ora, am gândit eu nemilos. A început prin a promite Curţii că va avea un cuvânt de deschidere foarte scurt, după care a rămas în picioare două ore şi jumătate.
Şi-a început pledoaria trecând în revistă detaliat părţile relevante, după părerea lui, din trecutul lui Menzies. Ne-a asigurat pe toţi cei care am dori să-l disecăm mai târziu, că nu-i vom putea găsi nicio pată. Paul Menzies era un bărbat cu o căsnicie fericită care locuia în Sutton împreună cu soţia şi cei trei copii, Polly, în vârstă de douăzeci şi unu de ani, Michael, de nouăsprezece şi Sally, de şaisprezece ani. Doi dintre copii erau acum la universitate, iar fiica mai mică tocmai terminase liceul. Doctorii o sfătuiseră pe doamna Menzies să nu asiste la proces, ca urmare a faptului că abia ieşise din spital. Am observat cum două dintre femeile din juriu zâmbesc compătimitor.
Domnul Menzies, continuă domnul Scott, lucrase la aceeaşi firmă de asigurări din Londra în ultimii şase ani şi, deşi nu fusese avansat, era unul dintre angajaţii foarte respectaţi. Era un stâlp al comunităţii lui, servise în Armata Teritorială şi făcea parte din comitetul clubului fotografic local. O dată candidase chiar pentru Consiliul Orăşenesc din Sutton. Cu greu ar fi putut fi descris ca un candidat serios la crimă.
Domnul Scott a trecut apoi la ziua crimei şi a confirmat faptul că

domnul Menzies avusese o întâlnire cu domnişoara Moorland în după-amiaza în discuţie, dar în calitate strict profesională. Nu puteau exista alte motive pentru a o vizita pe domnişoara Moorland în timpul orelor de program. Nu avusese contact sexual cu ea şi, cu siguranţă, nu o ucisese.

Inculpatul îşi părăsise clienta la şase şi câteva minute. Înţelesese că ea dorea să se schimbe înainte de a ieşi în oraş să ia masa cu sora ei din Fulham. Stabiliseră să vină în miercurea următoare la biroul lui, în scopul de ai elibera poliţa completă. Apărarea, a continuat domnul Scott, va da la examinat mai târziu o pagină de agendă care va dovedi adevărul acestei declaraţii.

Capul de acuzare împotriva inculpatului, a pretextat el, era bazat aproape în totalitate pe dovezi de circumstanţă. Era sigur că, atunci când procesul va ajunge la capăt, juriului nu-i va rămâne altă alternativă decât aceea de a-l lăsa pe clientul lui să se întoarcă în sânul iubitoarei sale familii.

— Trebuie să puneţi capăt acestui coşmar, a spus în concluzie domnul Scott. A durat mult pentru un om nevinovat.

În acest punct judecătorul a propus o pauză de prânz. În timpul mesei n-am fost în stare să mă concentrez, sau măcar să ascult ce se spunea în jurul meu. Majoritatea acelora care îşi formaseră o opinie păreau acum convinşi că Menzies era nevinovat.

De îndată ce ne-am întors, la două şi zece, domnul Scott şi-a chemat primul martor: acuzatul însuşi.

Paul Menzies a părăsit boxa acuzaţilor şi s-a îndreptat încet spre boxa martorilor. A luat un exemplar al Noului Testament în mâna dreaptă şi a citit poticnindu-se cuvintele jurământului de pe un cartonaş pe care-l ţinea în stânga.

Toţi ochii erau aţintiţi asupra lui, iar domnul Scott a început să-şi conducă grijuliu clientul prin câmpul minat al dovezilor.

Menzies devenea din ce în ce mai încrezător în cursul mărturiei sale, iar când la ora patru şi jumătate judecătorul a spus Curţii: „Ajunge pentru astăzi”, eram convins că va scăpa, fie şi numai printr-un verdict dat cu majoritate de voturi.

Am petrecut o noapte agitată înainte de a mă întoarce la locul meu în cea de-a treia zi, temându-mă de ce era mai rău. Va fi Menzies eliberat şi vor începe apoi să mă caute pe mine?

Domnul Scott a deschis cea de-a treia dimineaţă tot atât de tacticos cum o începuse şi pe a doua, dar a repetat atât de multe întrebări din ziua precedentă încât devenise evident că nu făcea altceva decât să-şi pregătească clientul pentru interogatoriul acuzării. Înainte de a se aşeza în sfârşit, l-a întrebat pe Menzies pentru a treia oară:

— Aţi avut vreodată contact sexual cu domnişoara Moorland?

— Nu, domnule. În ziua aceea o întâlneam pentru prima oară, a

răspuns Menzies apăsat.

— Aţi ucis-o pe domnişoara Moorland?

— Cu siguranţă nu, domnule, a spus Menzies, de data aceasta cu o voce puternică şi plină de încredere.

Domnul Scott şi-a reluat locul cu o expresie de satisfacţie tăcută pe faţă.

Ca să fim cinstiţi faţă de Menzies, foarte puţine din cele ce se petrec în viaţa obişnuită ar fi putut pregăti pe cineva pentru interogatoriul lui Sir Humphrey Mountcliff. Nu mi-aş fi putut dori un avocat mai bun.

— Aş vrea să încep, dacă se poate, domnule Menzies, a rostit el, cu ceea ce avocatul dumneavoastră pare să considere că este dovada fundamentală a nevinovăţiei dumneavoastră.

Buzele subţiri ale lui Menzies îşi păstrau linia dreaptă, strânsă.

— Oportuna însemnare din agenda dumneavoastră, care arată că aţi stabilit o a doua întâlnire cu domnişoara Moorland, femeia asasinată – două cuvinte pe care Sir Humphrey avea să le repete iar şi iar în timpul interogării sale – pentru miercurea care urma zilei în care a fost omorâtă.

— Da, domnule, a spus Menzies.

— Această însemnare a fost făcută – vă rog să mă corectaţi dacă fac vreo greşeală – ca urmare a întâlnirii dumneavoastră în apartamentul domnişoarei Moorland.

— Da, domnule, a spus Menzies, în mod evident instruit să nu adauge niciun cuvânt care ar putea ajuta mai târziu acuzarea.

— Deci când aţi făcut acea însemnare? a întrebat Sir Humphrey.

— Vineri dimineaţa.

— După ce domnişoara Moorland fusese ucisă?

— Da, dar eu nu ştiam asta.

— Purtaţi cu dumneavoastră o agendă, domnule Menzies?

— Da, dar numai una mică, de buzunar, nu cea mare, de birou.

— O aveţi la dumneavoastră astăzi?

— Da.

— Îmi daţi voie s-o văd?

Menzies a scos ezitând o agendă mică şi verde din buzunarul jachetei şi i-a dat-o secretarului, care, la rândul lui, i-a trecut-o lui Sir Humphrey. Sir Humphrey a început s-o răsfoiască.

— Văd că nu este nicio însemnare cu privire la întâlnirea dumneavoastră cu domnişoara Moorland din după-amiaza în care a fost asasinată?

— Nu, domnule, a spus Menzies. Îmi trec întâlnirile oficiale numai în agenda de birou, cea de buzunar este numai pentru întâlniri personale.

— Înţeleg, a spus Sir Humphrey. S-a oprit şi a ridicat privirea. Dar

nu e ciudat, domnule Menzies, că aţi aranjat o întâlnire cu un client pentru a discuta afacerea în continuare şi apoi v-aţi bazat numai pe memorie, când aţi fi putut atât de uşor s-o notaţi în agenda pe care o aveaţi la dumneavoastră, urmând s-o transcrieţi mai târziu?

— Probabil că am trecut-o pe o bucată de hârtie, pe moment, dar am explicat că aceea este o agendă personală.

— Chiar este? a spus Sir Humphrey, dând înapoi cu câteva pagini. Cine este David Paterson? a întrebat el. „Domnul David Paterson, 112 City Road, 11:30, 9 ianuarie anul curent", a citit Sir Humphrey cu voce tare. Menzies părea neliniştit. Îl putem cita pe domnul Paterson dacă nu vă puteţi aminti acea întâlnire, a spus Sir Humphrey săritor.

— Este un client al firmei mele, a spus Menzies încet.

— Un client al firmei dumneavoastră, a repetat rar Sir Humphrey. Mă întreb câţi din aceştia aş putea găsi dacă v-aş răsfoi agenda mai pe îndelete.

Menzies a lăsat capul în jos, în timp ce Sir Humphrey îi dădea înapoi agenda secretarului, terminându-şi de demonstrat teoria.

— Acum aş vrea să mă întorc la nişte întrebări mai importante…

— Nu înainte de prânz, Sir Humphrey, a intervenit judecătorul. Este aproape unu şi cred că vom lua o pauză acum.

— Cum doriţi, domnule judecător, a venit răspunsul curtenitor.

Am părăsit sala de judecată într-o stare mai optimistă, deşi ardeam de nerăbdare să descopăr ce putea fi mai important decât agenda aia. Faptul că Sir Humphrey scotea în evidenţă micile minciuni, chiar dacă nu demonstra că Menzies era un criminal, arăta totuşi că acesta ascundea ceva. Am început să mă neliniştesc la gândul că în timpul pauzei domnul Scott l-ar putea sfătui pe Menzies să recunoască legătura lui cu Carla şi să facă astfel ca restul povestirii să pară mai credibil. Spre uşurarea mea, la masă am aflat că Menzies nu putea, conform legilor englezeşti, să-şi consulte avocatul atâta timp cât se afla încă în boxa martorilor. Am observat, când ne-am întors în sala de judecată, că zâmbetul domnului Scott dispăruse.

Sir Humphrey s-a ridicat să-şi continue interogatoriul.

— Aţi afirmat sub jurământ, domnule Menzies, că sunteţi un bărbat cu o căsnicie fericită.

— Da, domnule, a spus acuzatul cu însufleţire.

— Şi prima dumneavoastră căsătorie a fost la fel de fericită, domnule Menzies? a întrebat Sir Humphrey ca din întâmplare.

Obrajii acuzatului şi-au pierdut brusc culoarea. Am privit repede în direcţia domnului Scott, care nu putea disimula faptul că aceste informaţii nu-i fuseseră încredinţate.

— Nu vă grăbiţi cu răspunsul, a spus Sir Humphrey.

Toţi ochii s-au întors spre omul din boxa martorilor.

— Nu, a spus Menzies şi adăugă repede: dar eram foarte tânăr pe

atunci. S-a petrecut cu mulţi ani în urmă şi a fost o greşeală îngrozitoare.

— O greşeală îngrozitoare? a repetat Sir Humphrey, privind direct către juriu. Şi cum s-a terminat acea căsnicie?

— Prin divorţ, a spus Menzies simplu.

— Şi care au fost motivele de divorţ?

— Cruzimea, spuse Menzies, dar…

— Dar… vreţi să citesc cu voce tare, pentru juriu, ce a declarat prima dumneavoastră soţie sub jurământ în acea zi, în faţa Curţii?

Menzies stătea în picioare, tremurând. Ştia că „Nu” l-ar duce la dezastru, iar „Da” la spânzurătoare.

— Ei bine, având în vedere că dumneavoastră nu păreţi a fi în măsură să ne sfătuiţi, voi citi, cu permisiunea dumneavoastră, domnule judecător, declaraţia făcută în faţa. Domnului Judecător Rodger pe data de 9 iunie 1961, la judecătoria comitatului Swindon, de către prima doamnă Menzies. Sir Humphrey şi-a *d*res vocea. „Mă bătea atât de rău încât a trebuit să fug de teamă că într-o zi m-ar putea ucide.” Sir Humphrey a accentuat ultimele cuvinte.

— Exagera, a strigat Menzies din boxa martorilor.

— Ce păcat că biata domnişoară Carla Moorland nu poate fi cu noi astăzi să ne spună dacă şi povestea dumneavoastră despre ea este tot o exagerare.

— Obiectez, domnule judecător, a spus domnul Scott. Sir Humphrey hărţuieşte martorul.

— Sunt de acord, a spus judecătorul. Comportaţi-vă cu mai multă grijă pe viitor, Sir Humphrey.

— Îmi cer scuze, domnule judecător, a spus Sir Humphrey pe un ton care numai scuze nu exprima.

A închis dosarul la care se referise şi l-a pus la loc în faţa lui pe pupitru, apoi a luat un altul. L-a deschis încet, asigurându-se că toată lumea din sală îi urmărea fiecare mişcare, apoi a extras din el o singură foaie de hârtie.

— Câte amante aţi avut de când sunteţi însurat cu a doua doamnă Menzies?

— Obiectez, domnule judecător. Ce relevanţă poate avea aceasta?

— Domnule judecător, cu tot respectul, este relevant Am intenţia să arăt că relaţia pe care domnul Menzies a avut-o cu domnişoara Moorland n-a fost una de afaceri, ci una profund personală.

— Întrebarea îi poate fi pusă acuzatului, a hotărât judecătorul.

Menzies n-a spus nimic, în timp ce Sir Humphrey stătea cu foaia de hârtie în faţă, studiind-o.

— Nu vă grăbiţi, pentru că vreau numărul exact, a spus Sir Humphrey, privindu-l pe deasupra ochelarilor.

Se auzea cum trece secundă după secundă, în timp ce aşteptam cu

toţii răspunsul.

— Hm – trei, cred, a spus Menzies în cele din urmă, cu voce slabă.

Domnii care reprezentau presa au început să scrie cu furie.

— Trei, a spus Sir Humphrey, privind neîncrezător foaia de hârtie din mâinile lui.

— Ei bine, poate patru.

— Şi cea de-a patra a fost domnişoara Carla Moorland? a întrebat Sir Humphrey. Pentru că aţi întreţinut relaţii sexuale cu ea în seara aceea, nu-i aşa?

— Nu, a spus Menzies, dar puţini dintre cei din sală l-ar mai fi putut crede în acel moment.

— Foarte bine, atunci, a continuat Sir Humphrey, punând foaia de hârtie pe pupitrul din faţa lui. Dar înainte de a ne întoarce la relaţia dintre dumneavoastră şi domnişoara Moorland, haideţi să descoperim adevărul despre celelalte patru.

Mă holbam la foaia de hârtie de pe care citise Sir Humphrey. De unde stăteam eu puteam vedea că nu era absolut nimic scris pe ea. În faţa lui se afla o foaie de hârtie albă.

Făceam eforturi disperate să nu rânjesc. Trecutul amoros al lui Menzies era un premiu neaşteptat pentru mine şi pentru presă – şi nu mă puteam împiedica să mă întreb cum ar fi reacţionat Carla dacă ar fi aflat.

Sir Humphrey a petrecut restul zilei făcându-l pe Menzies să relateze detaliile relaţiilor sale anterioare cu cele patru amante. Sala era agitată, iar ziariştii continuau să scrie frenetic, ştiind că această zi era pe cale să devină de-a dreptul o sărbătoare pentru ei. Când Curtea s-a ridicat, domnul Scott avea ochii închişi.

Am plecat acasă în noaptea aceea destul de mulţumit de mine însumi; ca un om care a încheiat o zi bună de muncă.

Intrând în sala de judecată în dimineaţa următoare am observat că oamenii care veniseră tot timpul începuseră să se recunoască între ei şi dădeau din cap în semn de salut. M-am trezit urmând acelaşi clişeu şi salutând în tăcere în timp ce-mi reluam locul obişnuit de la capătul rândului.

Toată dimineaţa Sir Humphrey a trecut în revistă alte delicte ale lui Menzies. Am descoperit că servise în Armata Teritorială numai cinci luni şi plecase după o neînţelegere cu ofiţerul comandant asupra numărului de ore pe care ar fi trebuit să le petreacă făcând exerciţii în week-end şi suma pe care o ceruse în schimbul acestor ore. Am mai aflat şi că încercările lui de a intra în Consiliul Orăşenesc local au izvorât mai mult din furia că-i fusese refuzată permisiunea de a construi pe o bucată de teren de lângă casa lui decât dintr-o dorinţă altruistă de a-şi ajuta semenii. Ca să fim cinstiţi, Sir Humphrey l-ar fi putut face şi pe Arhanghelul Gabriel să arate ca un fotbalist huligan,

dar încă nu-şi dăduse la iveală atuul.

— Domnule Menzies, aş vrea să mă întorc acum la versiunea dumneavoastră asupra celor întâmplate în seara în care a fost ucisă domnişoara Moorland.

— Da, a spus Menzies cu o voce obosită.

— Când vizitaţi un client pentru a discuta o poliţă, cam cât apreciaţi că ar dura o asemenea consultaţie în mod obişnuit?

— De obicei o jumătate de oră, cel mult o oră, a spus Menzies.

— Şi cât a durat consultaţia cu domnişoara Moorland?

— O oră întreagă, a spus Menzies.

— Şi aţi părăsit-o, dacă-mi amintesc corect declaraţia dumneavoastră, puţin după ora şase.

— E corect.

— Şi la ce oră aveaţi întâlnire?

— La ora cinci, după cum apare clar în agenda mea de birou, a spus Menzies.

— Ei bine, domnule Menzies, dacă aţi ajuns pe la ora cinci, ca să vă onoraţi întâlnirea cu domnişoara Moorland, şi aţi plecat puţin după şase, cum aţi reuşit să primiţi o amendă de parcare?

— N-am avut mărunţiş pentru automat în momentul acela, a spus Menzies sigur pe el. Deoarece deja întârziasem câteva minute, pur şi simplu am riscat.

— Pur şi simplu aţi riscat, a repetat Sir Humphrey încet. Sunteţi, în mod evident, un om care riscă mult, domnule Menzies. Mă întreb dacă aţi fi atât de bun să vă uitaţi la tichetul cu pricina.

Secretarul i l-a înmânat lui Menzies.

— Vreţi să citiţi cu voce tare ora şi minutul pe care agentul le-a scris în căsuţele acelea mici, pentru a arăta când s-a produs neregula?

Din nou, lui Menzies i-a trebuit mult până să răspundă.

— Între patru şi şaisprezece şi patru treizeci, a spus el în cele din urmă.

— N-am auzit, a spus judecătorul.

— Vreţi să fiţi atât de bun şi să repetaţi ce aţi spus pentru domnul judecător? a întrebat Sir Humphrey.

Menzies a repetat cifrele blestemate.

— Aşa că acum am stabilit că de fapt vă aflaţi cu domnişoara Moorland cu câtva timp înainte de ora patru şi şaisprezece, şi nu de la ora cinci cum, după părerea mea, aţi scris ulterior în agendă. Asta n-a fost decât încă o minciună, nu-i aşa?

— Nu, a spus Menzies. Probabil că am ajuns puţin mai devreme decât am crezut.

— Cu cel puţin o oră mai devreme, după cât se pare. Şi eu mai sugerez că aţi ajuns atât de devreme pentru că interesul dumneavoastră pentru Carla Moorland nu a fost pur profesional.

— Nu-i adevărat.
— Atunci nu era în intenţia dumneavoastră ca ea să vă devină amantă?
Menzies a ezitat destul de mult, astfel că i-a lăsat timp lui Sir Humphrey să-şi răspundă singur.
— Pentru că partea de afaceri din această întâlnire s-a terminat în obişnuita jumătate de oră, nu-i aşa, domnule Menzies?
A aşteptat un răspuns, dar acesta continua să întârzie.
— Care este grupa dumneavoastră de sânge, domnule Menzies?
— N-am idee.
Sir Humphrey a schimbat tactica fără să anunţe:
— Aţi auzit, din întâmplare, de ADN?
— Nu, a venit răspunsul, uluit.
— S-a demonstrat, prin acidul dezoxiribonucleic, că informaţia genetică este unică la fiecare individ. Urmele de sânge sau de lichid seminal pot fi depistate. Lichidul seminal, domnule Menzies, este unic, la fel ca amprentele. După astfel de urme, ne putem da seama imediat dacă aţi violat-o pe domnişoara Moorland.
— N-am violat-o, a spus Menzies indignat.
— Totuşi, aţi avut raporturi sexuale, nu-i aşa? a spus Sir Humphrey liniştit.
Menzies a rămas tăcut.
— Doriţi să-l chem pe medicul de la Ministerul de Interne şi să-l rog să facă un test ADN?
Menzies a continuat să tacă.
— Şi să vă verifice grupa de sânge? Sir Humphrey a făcut o pauză. Vă mai întreb o dată, domnule Menzies. Au avut loc raporturi sexuale între dumneavoastră şi femeia asasinată în acea după-amiază?
— Da, domnule, a spus Menzies în şoaptă.
— Da, domnule, a repetat Sir Humphrey în aşa fel încât să poată auzi toată lumea.
— Dar n-a fost un viol, a strigat Menzies către Sir Humphrey.
— N-a fost? a spus Sir Humphrey.
— Şi jur că n-am ucis-o eu.
Probabil că eu eram singura persoană din acea sală de judecată care ştia că spune adevărul. Tot ce a mai spus Sir Humphrey a fost:
— Nu mai am întrebări, domnule judecător.
Domnul Scott a luptat bărbăteşte pentru a restabili credibilitatea clientului său de-a lungul reexaminării, dar faptul că Menzies fusese prins cu minciuna privind relaţiile dintre el şi Carla a făcut în aşa fel ca tot ce spusese înainte să pară îndoielnic.
Dacă Menzies ar fi spus adevărul măcar în ceea ce priveşte faptul că fusese amantul Carlei, povestea lui ar fi putut fi acceptată. Mă întrebam de ce o ţinuse aşa – ca să-şi protejeze soţia? Oricare ar fi fost

motivul, sfârşise prin a-l face să pară vinovat de o crimă pe care n-o comisese.

În seara aceea m-am dus acasă şi am luat cea mai copioasă masă din ultima vreme.

În dimineaţa următoare domnul Scott a mai chemat doi martori. Primul s-a arătat a fi vicarul de la St. Peter's, Sutton, care se afla acolo ca martor pentru a dovedi ce stâlp al comunităţii era Menzies. După ce Sir Humphrey şi-a sfârşit interogatoriul, vicarul arăta ca un om destul de bun, dar rupt de lume, ale cărui cunoştinţe despre Menzies se întemeiau pe prezenţa ocazională a acestuia la slujbele duminicale.

Cel de-al doilea martor a fost şeful lui Menzies de la compania la care lucrau amândoi. Era o prezenţă mult mai impresionantă, dar n-a fost în stare să confirme că domnişoara Moorland fusese vreodată clienta companiei.

Domnul Scott n-a mai adus niciun martor şi l-a anunţat pe domnul Judecător Buchanan că din punctul de vedere al apărării cazul era încheiat. Judecătorul a dat din cap şi, întorcându-se spre Sir Humphrey, i-a spus că i se va cere să-şi rostească cuvântul abia în dimineaţa următoare.

Acesta a fost semnalul pentru retragerea Curţii.

Au urmat încă o seară lungă şi o noapte şi mai lungă pentru mine şi Menzies. Ca în fiecare zi a procesului, am avut grijă, în dimineaţa următoare, să fiu la locul meu înainte de intrarea judecătorului.

Discursul de încheiere al lui Sir Humphrey a fost magistral.

Fiecare neadevăr, oricât de mărunt, a fost exploatat într-o asemenea măsură încât n-aveai încotro şi trebuia să accepţi că prea puţin din depoziţia lui Menzies putea fi crezut.

— Nu vom şti niciodată cu certitudine, a spus Sir Humphrey, care este motivul pentru care a fost asasinată biata Carla Moorland. Refuzul de a ceda avansurilor lui Menzies? Un acces de furie şi apoi un brânci care a făcut-o să cadă şi să moară mai târziu, rămasă singură? Şi totuşi sunt, stimaţi membri ai juriului, câteva lucruri de care putem fi siguri.

Putem fi siguri că Menzies se afla cu femeia asasinată în ziua aceea înainte de ora patru şi şaisprezece minute, datorită existenţei acelui tichet de parcare incriminator.

Putem fi siguri că a plecat puţin după ora şase, pentru că avem un martor care l-a văzut pornind cu maşina şi el nu neagă această mărturie.

Şi putem fi siguri că şi-a făcut o însemnare falsă în agendă, pentru a vă face să credeţi că avea o întâlnire de afaceri cu femeia asasinată la ora cinci, şi nu una personală, mai devreme.

Şi mai putem fi siguri, acum, că a minţit declarând că nu a întreţinut raporturi sexuale cu domnişoara Moorland cu puţin înainte

de a fi fost ucisă, deşi nu putem şti cu certitudine dacă aceste raporturi au avut loc înainte sau după ce maxilarul i-a fost spart.

Privirea lui Sir Humphrey s-a odihnit o clipă asupra juriului, înainte de a continua.

— Putem, în sfârşit, să stabilim, dincolo de orice urmă de îndoială, după raportul medicului, ora decesului şi faptul că, prin urmare, Menzies a fost ultima persoană care ar mai fi putut-o vedea vie pe Carla Moorland.

Deci, nimeni altcineva n-ar fi putut-o ucide pe Carla Moorland – nu uitaţi mărturia inspectorului Simmons – şi dacă acceptaţi acest lucru, nu vă mai puteţi îndoi o clipă că numai Menzies poate fi răspunzător de moartea ei. Şi cât de incriminator vi se va părea faptul că a încercat să ascundă existenţa primei soţii care l-a părăsit din cauza cruzimii lui, şi a celor patru amante care l-au părăsit nu se ştie de ce sau cum. Numai cu una mai puţin decât Barbă Albastră, adăugă Sir Humphrey cu simţire.

În numele fiecărei tinere care locuieşte singură în capitală, trebuie să vă faceţi datoria, oricât de dureroasă ar fi această datorie. Şi să-l declaraţi pe Menzies vinovat de crimă.

Când Sir Humphrey s-a aşezat, simţeam nevoia să aplaud.

Judecătorul ne-a mai trimis într-o pauză. Vocile din jurul meu îl acuzau acum pe Menzies. Ascultam cu mulţumire, fără să-mi exprim nici o-părere. Ştiam că dacă juriul îl va condamna pe Menzies dosarul va fi închis şi nicio privire nu se va mai îndrepta vreodată în direcţia mea. Mă aflam la locul meu înainte ca judecătorul să apară, la două şi zece. I-a dat cuvântul domnului Scott.

Avocatul lui Menzies a construit o apărare inspirată a clientului său, arătând că aproape toate dovezile aduse de Sir Humphrey erau de circumstanţă şi că era chiar posibil ca altcineva s-o fi vizitat în seara aceea pe Carla Moorland după plecarea clientului său. Sprâncenele stufoase ale domnului Scott aproape că păreau să aibă o viaţă a lor în timp ce el sublinia, plin de energie, că responsabilitatea acuzării era să-şi demonstreze punctul de vedere dincolo de orice urmă de îndoială şi nu să se folosească de lipsa dovezilor şi că, după părerea sa, distinsul lui prieten, Sir Humphrey, nu reuşise acest lucru.

De-a lungul rezumatului său Scott evită orice referire la însemnări în agendă, tichete de parcare, foste amante, raporturi sexuale sau probleme legate de rolul clientului său în comunitatea din care făcea parte. Cineva care ar fi auzit numai discursurile de încheiere n-ar fi putut fi învinovăţit dacă ar fi tras concluzia că cei doi distinşi domni rezumau cazuri diferite.

Expresia domnului Scott a devenit dură când s-a întors cu faţa la juriu şi a spus în încheiere:

— Dumneavoastră doisprezece ţineţi în mâini soarta clientului meu.

Trebuie deci să fiţi siguri, repet: siguri, fără nici cea mai mică urmă de îndoială, că Paul Menzies ar fi putut comite o infracţiune atât de gravă cum este crima.

Acesta nu este un proces în care se judecă stilul de viaţă al lui Menzies, poziţia lui în cadrul comunităţii sau chiar deprinderile lui sexuale. Dacă adulterul ar fi o infracţiune, sunt sigur că domnul Menzies n-ar fi singura persoană din această sală care ar fi trebuit să se afle astăzi în boxa acuzaţilor.

S-a oprit şi privirea lui a măsurat juriul de la un capăt la altul.

— De aceea, sunt sigur că în adâncul inimilor dumneavoastră veţi ajunge la concluzia că trebuie să-l eliberaţi pe clientul meu de chinurile la care a fost supus în ultimele şapte luni. În mod sigur, el s-a dovedit a fi un om nevinovat, care merită compasiunea dumneavoastră.

Domnul Scott s-a aşezat din nou, după ce-i dăduse clientului său – o simţeam – un grăunte de speranţă.

Judecătorul ne-a spus că el nu-şi va trage concluziile decât luni dimineaţă.

Week-end-ul mi s-a părut interminabil. Până luni mă convinsesem că destui membri ai juriului vor simţi că pur şi simplu nu existau destule dovezi pentru a-l condamna.

De îndată ce procesul şi-a reluat cursul, judecătorul a început prin a explica încă o dată că numai şi numai juriul va fi acela care va lua decizia finală. Nu era treaba lui să le spună ce părere avea, ci doar să-i sfătuiască asupra prevederilor legii.

A trecut din nou în revistă toate dovezile, încercând să le pună într-o perspectivă corectă, dar n-a lăsat să-i scape nici cea mai mică sugestie asupra propriilor păreri. Când şi-a terminat rezumatul, în după-amiaza aceea târziu, a trimis juriul să stabilească verdictul.

Am aşteptat cu aproape tot atâta nelinişte ca şi Menzies, ascultând părerile celorlalţi, în timp ce minutele treceau, în acea mică încăpere. Apoi, patru ore mai târziu, un bilet a fost trimis judecătorului.

El a cerut imediat juriului să-şi reocupe locurile, în timp ce reprezentanţii presei au năvălit în sală, făcând-o să semene cu Camera Comunelor în ziua stabilirii bugetului. Secretarul i-a înmânat conştiincios biletul domnului Judecător Buchanan. Acesta l-a desfăcut şi a citit ceea ce numai doisprezece oameni din sală mai puteau şti.

L-a înapoiat secretarului, care l-a citit cu voce tare, în faţa unui auditoriu tăcut.

Domnul Judecător Buchanan s-a încruntat, apoi a întrebat dacă era vreo şansă de a se ajunge la un verdict unanim în cazul în care ar mai acorda timp. După ce a aflat că acest lucru era imposibil, a dat din cap cu o oarecare rezervă, aprobând verdictul de majoritate.

Membrii juriului au dispărut din nou, pentru a-şi continua

deliberările, şi nu s-au mai întors la locurile lor în următoarele trei ore. Simţeam tensiunea din sală, vecinii de scaune îşi comunicau părerile în şoapte zgomotoase. Secretarul a cerut să se facă linişte, iar judecătorul a aşteptat ca toată lumea să se aşeze, înainte de a-l lăsa să înceapă.

Când secretarul s-a ridicat, puteam auzi până şi respiraţia persoanei de lângă mine.

— Rog preşedintele juriului să se ridice.

M-am ridicat de la locul meu.

— Aţi ajuns la un verdict cu care să fie de acord cel puţin zece dintre dumneavoastră?

— Da, domnule.

— Îl consideraţi pe inculpatul Paul Menzies vinovat sau nevinovat?

— Vinovat, am răspuns eu.

Ignatius Mătură-Tot

Puţini au arătat cine ştie ce interes atunci când Ignatius Agarbi a fost numit ministru de finanţe al Nigeriei. La urma urmelor, au remarcat cinicii, era a şaptesprezecea persoană care deţinea acest portofoliu în şaptesprezece luni.

În prima cuvântare mai importantă pe care o ţinu în Parlament, Ignatius promise că va pune capăt mitei şi corupţiei în viaţa publică şi avertiză electoratul că nimeni dintre cei aflaţi într-o poziţie oficială nu se putea simţi în siguranţă dacă nu ducea o viaţă fără pată. Îşi sfârşi discursul de debut cu cuvintele: „Am intenţia să curăţ grajdurile augiene din Nigeria.”

Atât de mare fu impactul cuvântării ministrului, încât aceasta nici măcar nu fu menţionată în ziarul *Daily Times* din Lagos. Editorul considerase probabil că, având în vedere că ziarul publicase discursurile celor şaisprezece miniştri dinainte *in extenso,* cititorii lui ar putea avea impresia că totul nu era decât o repetare.

Cu toate acestea, Ignatius nu se lăsă descurajat de lipsa de încredere manifestată faţă de el şi începu să-şi îndeplinească noile sarcini cu energie şi hotărâre. La câteva zile de la numire, el provocă arestarea unui funcţionar din Ministerul Comerţului pentru falsificarea actelor referitoare la importul de cereale. Următorul care avea să simtă asprimea noii mături a lui Ignatius fu un important bancher libanez, care fu deportat fără a mai fi măcar judecat pentru încălcarea regulilor de schimb valutar. O lună mai târziu avu loc un eveniment pe care până şi Ignatius îl consideră o adevărată lovitură: arestarea inspectorului general al Poliţiei pentru luare de mită – un bacşiş pe care cetăţenii Lagosului îl consideraseră până atunci inerent funcţiei. Când, patru luni mai târziu, şeful Poliţiei fu condamnat la optsprezece luni de închisoare, noul ministru de finanţe ajunse în sfârşit pe prima pagină a ziarului *Daily Times* din Lagos. Un editorial pe mijlocul paginii, îl numea „Ignatius Mătură-Tot”, o mătură de care avea a se teme orice om vinovat. Reputaţia lui Ignatius ca „Domnul Mătură-Tot” continuă să crească pe măsură ce arestările se succedau şi în capitală începură să circule zvonuri nefondate că până şi generalul Otobi, şeful statului, era anchetat de propriul său ministru de finanţe.

Ignatius însuşi controla, cerceta şi autoriza acum toate contractele străine care valorau peste o sută de milioane de dolari. Şi deşi fiecare decizie pe care o lua era întoarsă pe toate feţele de către duşmanii lui, nici cea mai mică şoaptă de scandal nu fu vreodată asociată numelui său.

Când Ignatius intră în al doilea an al mandatului său ca ministru de finanţe, până şi cei cinici începură să-i recunoască realizările. Cam pe

vremea aceea, generalul Otobi avu destulă încredere ca să-l invite pe Ignatius la o consultaţie neoficială.

Şeful statului îl întâmpină pe ministrul de finanţe la Dodan Barracks şi îl pofti să ia loc pe un scaun confortabil din biroul său ale cărui ferestre dădeau înspre terenul pentru parade.

— Ignatius, tocmai am terminat de examinat ultimul raport de buget şi sunt alarmat de concluzia dumitale că se pierd încă milioane de dolari în fiecare an pe mite date intermediarilor de către companiile străine. Ai vreo idee în ale cui buzunare intră banii ăştia? Asta aş vrea să ştiu.

Ignatius stătea drept în scaun, fără a-şi dezlipi ochii de la şeful statului.

— Bănuiesc că un procent important din aceşti bani sfârşeşte prin a ajunge în conturi personale în bănci elveţiene, dar deocamdată n-am cum s-o dovedesc.

— Atunci îţi voi conferi oricâtă autoritate doreşti, pentru a o face, spuse generalul Otobi. Poţi folosi orice mijloace crezi de cuviinţă pentru a-i demasca pe aceşti ticăloşi. Începe prin a face cercetări asupra tuturor membrilor, foşti şi actuali, ai Cabinetului meu. Nu te teme de nimic şi nu ierta pe nimeni în ceea ce întreprinzi, indiferent ce funcţie sau relaţie ar avea.

— Ca să am o cât de mică şansă de succes în îndeplinirea unei asemenea sarcini voi avea nevoie de o scrisoare de autoritate specială semnată de dumneavoastră, domnule general…

— Se va afla pe biroul dumitale astăzi, până la ora şase, spuse şeful statului.

— Şi titlul de ambasador plenipotenţiar de câte ori călătoresc în străinătate.

— Garantat.

— Vă mulţumesc, spuse Ignatius şi se ridică de pe scaun, presupunând că întrevederea luase sfârşit.

— S-ar putea să ai nevoie şi de ăsta, spuse generalul în timp ce se îndreptau spre uşă. Şeful statului îi întinse lui Ignatius un mic pistol automat. Pentru că presupun că în clipa de faţă ai aproape tot atâţia duşmani ca şi mine.

Ignatius luă cu stângăcie pistolul din mâinile soldatului, îl puse în buzunar şi murmură un cuvânt de mulţumire.

Fără a mai schimba vreo vorbă, Ignatius îşi părăsi şeful şi fu condus cu maşina înapoi la minister.

Fără ştirea guvernatorului Băncii Centrale a Nigeriei şi nestingherit de vreun alt înalt funcţionar, Ignatius se apucă plin de entuziasm să-şi ducă la îndeplinire noua sarcină. Cerceta singur noaptea şi nu discuta descoperirile sale cu nimeni în timpul zilei. Trei luni mai târziu, era gata de atac.

Ministrul alese luna august pentru a face o vizită neoficială în străinătate, căci era perioada în care majoritatea nigerienilor plecau în vacanţă şi deci absenţa lui nu avea să fie comentată.

Îşi rugă secretarul permanent să rezerve locuri pentru el, soţia sa şi cei doi copii ai lor la un zbor până la Orlando, şi să se asigure că biletele vor fi plătite din contul lui personal.

La sosirea în Florida traseră la hotelul Marriott. El îşi anunţă apoi soţia, fără s-o fi prevenit sau să-i fi dat vreo explicaţie, că se va duce câteva zile la New York în interes de afaceri, apoi se va întoarce pentru a-şi petrece restul vacanţei cu ei. În dimineaţa următoare Ignatius îşi lăsă familia în mijlocul misterelor din Disney World, iar el luă un avion spre New York. Un taxi îl duse rapid de la aeroportul La Guardia la aeroportul Kennedy, unde, după ce se schimbă şi îşi cumpără cu bani gheaţă un bilet dus-întors, Ignatius se urcă neobservat într-un avion al companiei Swissair cu destinaţia Geneva.

O dată ajuns, Ignatius trase la un hotel discret, se culcă şi dormi neîntors timp de opt ore. În dimineaţa următoare, la micul dejun, studie lista băncilor pe care cu atâta grijă o alcătuise la încheierea cercetărilor sale în Nigeria: fiecare nume era scris de propria lui mână cu litere mari. Ignatius hotărî să înceapă cu Gerber et Cie, a cărei clădire, observase el de la fereastra camerei de hotel, ocupa jumătate din Avenue de Parchine. Verifică numărul la recepţie, apoi telefonă. Preşedintele acceptă să-l primească la ora douăsprezece.

Având cu el doar o servietă ponosită, Ignatius sosi la bancă cu câteva minute mai devreme de ora fixată – un lucru neobişnuit la un nigerian, îşi zise tânărul îmbrăcat într-un costum gri elegant, o cămaşă albă şi o cravată de mătase gri, care îl aştepta în holul de marmură. Se înclină uşor, prezentându-se drept asistentul personal al preşedintelui, şi spuse că îl va însoţi pe Ignatius în biroul acestuia. Tânărul funcţionar îl conduse pe ministru la un lift şi niciunul dintre ei nu mai rosti niciun cuvânt până când ajunseră la etajul unsprezece. La un ciocănit uşor în uşa preşedintelui se auzi un *„Entrez”,* iar tânărul făcu întocmai.

— Ministrul nigerian de finanţe, domnule.

Preşedintele se ridică de la birou şi făcu câţiva paşi pentru a-şi întâmpina oaspetele. Ignatius nu putu să nu remarce că şi el purta tot un costum gri, cămaşă albă şi cravată de mătase gri.

— Bună dimineaţa, domnule ministru, spuse preşedintele. Vreţi să luaţi loc? Îl conduse pe Ignatius spre o măsuţă joasă de sticlă înconjurată de scaune confortabile, la capătul celălalt al încăperii. Am comandat cafea pentru amândoi, dacă nu aveţi nimic împotrivă.

Ignatius aprobă din cap, îşi puse servieta ponosită lângă piciorul scaunului, şi aruncă o privire pe fereastra mare cu geam blindat. Făcu o scurtă conversaţie despre splendida fântână arteziană care se vedea

de acolo, în timp ce o fată îi servi pe cei trei bărbaţi cu cafele.

De îndată ce tânăra părăsi camera, Ignatius trecu la afaceri.

— Şeful statului meu mi-a cerut să vin la banca dumneavoastră cu o rugăminte destul de neobişnuită, începu el. Nicio licărire de surpriză nu apăru pe faţa preşedintelui sau a tânărului său asistent. El mi-a făcut onoarea de a mă însărcina să aflu numele cetăţenilor nigerieni care deţin conturi la banca dumneavoastră.

La auzul acestor cuvinte, doar buzele preşedintelui începură să se mişte.

— Nu am libertatea de a divulga…

— Daţi-mi voie să vă prezint cazul, spuse ministrul, ridicând o palmă foarte albă. În primul rând, permiteţi-mi să vă asigur că am autoritate absolută din partea guvernului meu.

Fără alte cuvinte, Ignatius scoase un plic din buzunarul interior, cu o mişcare graţioasă. I-l înmână preşedintelui, care luă scrisoarea dinăuntru şi o citi încet.

După ce termină de citit, bancherul îşi drese vocea.

— Mă tem, domnule, că acest document nu are nicio validitate în ţara mea. Îl puse în plic şi i-l înapoie lui Ignatius. Bineînţeles, nu mă îndoiesc nicio clipă că aveţi întregul sprijin al statului dumneavoastră, atât ca ministru cât şi ca ambasador, dar asta nu schimbă cu nimic regulile de confidenţialitate în asemenea probleme ale băncii. În niciun caz nu vă putem divulga numele celor care deţin conturi la noi fără permisiunea acestora. Îmi pare rău că nu vă pot ajuta, dar acestea sunt şi vor rămâne întotdeauna regulile băncii.

Preşedintele se ridică în picioare, considerând că întâlnirea luase sfârşit; dar nu-l cunoştea încă pe Ignatius Mătură-Tot.

— Şeful statului meu, spuse Ignatius pe un ton sensibil îmblânzit, m-a autorizat să propun băncii dumneavoastră să acţioneze ca intermediar în toate viitoarele tranzacţii între ţara mea şi Elveţia.

— Suntem flataţi de încrederea dumneavoastră în noi, domnule ministru, răspunse preşedintele, rămânând în picioare. Cu toate acestea, sunt sigur că veţi înţelege că acest lucru nu ne poate influenţa atitudinea în ceea ce priveşte confidenţialitatea clienţilor noştri.

Ignatius rămase imperturbabil.

— Atunci îmi pare rău că trebuie să vă aduc la cunoştinţă, domnule Gerber, că ambasadorul nostru la Geneva va primi instrucţiuni să facă o comunicare oficială ministrului de externe elveţian cu privire la lipsa de cooperare arătată de banca dumneavoastră în ceea ce priveşte cererea de informaţii despre cetăţenii noştri.

Aşteptă ca vorbele lui să pătrundă în conştiinţa interlocutorilor.

— Aţi putea, desigur, să evitaţi asemenea neplăceri dându-mi pur şi simplu numele concetăţenilor mei care deţin conturi la Gerber et Cie şi sumele implicate. Vă pot asigura că nu vom dezvălui sursa

informaţiilor primite.

— N-aveţi decât să faceţi o astfel de comunicare, domnule, şi sunt convins că ministrul nostru va explica ambasadorului dumneavoastră în limbajul diplomatic cel mai curtenitor cu putinţă că Ministerul de Externe nu are autoritatea, conform legii elveţiene, de a cere astfel de relaţii.

— În acest caz, voi da instrucţiuni propriului nostru ministru al comerţului să oprească de acum încolo toate afacerile cu cetăţeni elveţieni în Nigeria până când aceste nume nu vor fi dezvăluite.

— Este dreptul dumneavoastră, domnule ministru, răspunse preşedintele, neclintit.

— Şi s-ar putea, de asemenea, să fie nevoie să reconsiderăm şi fiecare contract negociat în prezent de concetăţenii dumneavoastră în Nigeria. Şi, în plus, mă voi ocupa personal ca niciun fel de clauză de penalizări să nu fie onorată.

— Nu credeţi că o asemenea acţiune ar fi cam pripită?

— Daţi-mi voie să vă asigur, domnule Gerber, că n-o să am insomnii din cauza acestei decizii, spuse Ignatius. Chiar de-ar fi ca eforturile mele de a descoperi aceste nume să îngenuncheze întreaga dumneavoastră ţară, voi fi de neclintit.

— Aşa să fie, domnule ministru, răspunse preşedintele. Cu toate acestea, tot nu se va schimba nimic în politica sau atitudinea acestei bănci privind confidenţialitatea.

— Dacă aşa stau lucrurile, domnule, îi voi da instrucţiuni chiar astăzi ambasadorului nostru să închidă ambasada din Geneva şi îl voi declara pe ambasadorul dumneavoastră din Lagos *persona non grata.*

Pentru prima dată preşedintele ridică din sprâncene.

— Mai mult, continuă Ignatius, voi ţine o conferinţă la Londra care nu va mai lăsa presei din întreaga lume nicio îndoială asupra nemulţumirii şefului statului meu faţă de conducerea acestei bănci. După o asemenea publicitate sunt sigur că veţi descoperi că mulţi dintre clienţii dumneavoastră vor prefera să-şi închidă conturile, în timp ce alţii, care v-au considerat în trecut un paradis al siguranţei, s-ar putea să găsească de cuviinţă să se îndrepte spre alte bănci.

Ministrul aşteptă, dar preşedintele tot nu răspunse.

— Atunci, nu-mi lăsaţi nicio alternativă, spuse Ignatius ridicându-se de la locul lui.

Preşedintele întinse mâna, presupunând că ministrul pleca în sfârşit, dar văzu cu oroare cum Ignatius băgă o mână în buzunarul jachetei şi scoase un mic pistol. Cei doi bancheri elveţieni îngheţară, în timp ce ministrul nigerian de finanţe făcu un pas înainte şi lipi ţeava de tâmpla preşedintelui.

— Am nevoie de aceste nume, domnule Gerber, şi probabil că v-aţi dat seama până acum că nu mă voi da în lături de la nimic. Dacă nu

mi le furnizaţi imediat, o să vă zbor creierii. Înţelegeţi?

Preşedintele dădu uşor din cap şi broboane de sudoare îi apărură pe frunte.

— Iar el vă va urma, spuse Ignatius, arătând spre tânărul asistent, care stătea câţiva paşi mai încolo, paralizat şi fără grai.

— Daţi-mi numele tuturor nigerienilor care deţin conturi în această bancă, spuse încet Ignatius, privind spre tânăr, sau îi zbor creierii preşedintelui pe covorul ăsta moale şi pufos. Imediat, mă auziţi? adăugă el aspru.

Tânărul privi spre preşedinte, care acum tremura tot, dar care spuse foarte clar:

— *Non, Pierre, jamais.*

— *D'accord,* replică asistentul în şoaptă.

— Nu puteţi să spuneţi că nu v-am acordat toate şansele.

Ignatius trase piedica. Faţa preşedintelui era acum scăldată în sudoare şi tânărul trebui să-şi întoarcă privirile, aşteptând terorizat împuşcătura.

— Excelent, spuse Ignatius, îndepărtând pistolul de capul preşedintelui şi întorcându-se la locul lui.

Amândoi bancherii tremurau încă şi nu erau în stare să rostească un cuvânt.

Ministrul ridică servieta ponosită de lângă scaun şi o puse pe măsuţa de sticlă din faţa sa. Apăsă pe clape şi capacul sări în sus.

Cei doi bancheri priviră stupefiaţi teancurile frumos aranjate de bancnote de o sută de dolari. Fiecare centimetru pătrat din suprafaţa servietei era ocupat. Preşedintele estimă rapid că suma urca probabil până la aproximativ cinci milioane de dolari.

— Mă întreb, domnule, spuse Ignatius, cum aş face să-mi deschid un cont la banca dumneavoastră?

A la carte

Arthur Hapgood a fost demobilizat pe data de 3 noiembrie 1946. La o lună după aceea, se întorcea la vechiul său loc de muncă, în sectorul de producţie al fabricii „Triumph”, în apropiere de Coventry.

Cei cinci ani petrecuţi împreună cu Sherwood Foresters, dintre care patru ca ofiţer de intendenţă ataşat la un regiment de tancuri nu făcură decât să marcheze soarta lui Arthur după război, în ciuda faptului că sperase că la terminarea acestuia avea să găsească o slujbă mai bine plătită. Cu toate acestea, la întoarcerea în Anglia el descoperi curând că într-o „ţară plină de recunoştinţă faţă de eroi” slujbele nu erau atât de uşor de găsit, şi deşi nu vroia să se întoarcă la munca pe care o făcuse vreme de cinci ani înainte de declanşarea războiului, aceea de a pune roţi la automobile, după patru săptămâni în care a trăit din ajutorul de şomaj se duse, fără nicio tragere de inimă, să-l vadă pe fostul său şef de la „Triumph”.

— Slujba e a ta dacă vrei, Arthur, îl asigură şeful.

— Şi în viitor?

— Automobilul nu mai este o jucărie pentru cei bogaţi şi excentrici şi nici doar o necesitate pentru oamenii de afaceri, îi răspunse şeful său. De fapt, continuă el, conducerea se pregăteşte pentru momentul în care fiecare familie va avea două automobile.

— Aşa că va fi nevoie de şi mai multe roţi, spuse Arthur deznădăjduit.

— Uite contractul.

Arthur fu angajat în mai puţin de o oră şi după numai câteva zile intrase deja în vechea rutină. La urma urmelor, îi amintea el mereu soţiei sale, nu era nevoie de o diplomă de inginer pentru a înşuruba patru piuliţe la o roată, de o sută de ori într-un schimb.

Arthur acceptă curând faptul că nu va ajunge niciodată mai mult decât ajutor de maistru. Cu toate acestea, fiului său nu-i destinase meseria de ajutor de maistru.

Mark îşi sărbătorise cea de-a cincea aniversare a zilei de naştere înainte ca tatăl lui să apuce măcar să-l vadă, dar din clipa în care Arthur se întoarse acasă, tot ce câştiga era destinat educaţiei băiatului.

Arthur era hotărât ca Mark să nu sfârşească muncind toată viaţa într-un atelier al unei fabrici de automobile. Începu să lucreze ore suplimentare pentru a câştiga destui bani ca să-i poată asigura băiatului meditaţii la matematică, cultură generală şi engleză. Se simţi recompensat când băiatul termină şcoala elementară şi câştiga un loc la King Henry VIII Grammar School, şi nu fu înşelat în aşteptări, căci Mark continuă să ia numai note bune, iar doi ani mai târziu absolvi liceul cu brio.

Arthur încercă să nu-şi arate dezamăgirea când, la a optsprezecea aniversare a zilei de naştere, Mark îl anunţă că nu vroia să meargă la universitate.

— Atunci ce fel de carieră ai de gând să faci, băiete? întrebă Arthur.

— Am făcut o cerere să mă angajez la tine la atelier îndată ce termin şcoala.

— Dar de ce ai…

— De ce nu? Majoritatea prietenilor mei care termină anul acesta au fost deja acceptaţi de „Triumph" şi abia aşteaptă să înceapă lucrul.

— Cred că ţi-ai pierdut minţile.

— Ei, haide, tată. Leafa e bună şi tu ai demonstrat că se mai pot câştiga o mulţime de bani lucrând suplimentar. Iar eu nu mă tem de muncă.

— Crezi că mi-am petrecut toţi aceşti ani făcând eforturi să obţii cea mai bună educaţie posibilă numai ca să te las să sfârşeşti, ca şi mine, montând roţi la automobile tot restul vieţii? strigă Arthur.

— Slujba nu constă numai în asta, şi o ştii foarte bine, tată.

— N-ai să mergi acolo decât peste cadavrul meu, spuse tatăl lui. Nu-mi pasă ce fac prietenii tăi, nu-mi pasă decât de tine. Ai putea fi avocat, contabil, ofiţer, chiar şi profesor. De ce să-ţi doreşti să ajungi într-o fabrică de automobile?

— În primul rând e o slujbă mai bine plătită decât cea de profesor, spuse Mark. Profesorul meu de franceză mi-a spus odată că n-o duce aşa de bine ca tine.

— Nu asta contează, băiete…

— Ceea ce contează, tată, este că nu mi se poate cere să-mi petrec tot restul vieţii într-o slujbă care nu-mi place doar ca să-ţi satisfac ţie un capriciu.

— Ei bine, eu n-am de gând să te las să-ţi risipeşti aiurea tot restul vieţii, spuse Arthur, ridicându-se de la masă. Primul lucru pe care-l fac în dimineaţa asta când ajung la serviciu va fi să am grijă ca cererea ta să fie respinsă.

— Nu e cinstit, tată. Am şi eu dreptul să…

Dar tatăl său părăsise deja încăperea şi nu-i mai adresă băiatului niciun cuvânt înainte de a pleca la fabrică.

Mai mult de o săptămână, tatăl şi fiul nu-şi vorbiră unul altuia. Mama lui Mark fu aceea care găsi, în cele din urmă, un compromis. Mark putea să-şi caute orice slujbă care ar fi căpătat încuviinţarea tatălui său, iar după ce ar fi lucrat un an încheiat în acea slujbă putea, dacă mai vroia, să facă o nouă cerere pentru a lucra în fabrică. Tatăl, la rândul lui, nu avea să mai pună niciun obstacol în calea fiului său.

Arthur aprobă din cap. Mark fu şi el de acord, nu prea încântat, cu această soluţie.

— Dar numai dacă lucrezi un an întreg, îl avertiză Arthur solemn.

În acele ultime zile ale vacanţei de vară Arthur îi făcu mai multe sugestii lui Mark, dar băiatul nu arătă niciun fel de entuziasm pentru vreuna din ele. Mama lui Mark începu să se îngrijoreze că fiul ei va rămâne în cele din urmă fără nicio slujbă până când, într-o seară, ajutând-o la pregătirea cartofilor pentru cină, Mark îi mărturisi că slujba de administrator de hotel i se părea propunerea cea mai puţin neatrăgătoare pe care o primise până atunci.

— Cel puţin vei avea un acoperiş deasupra capului şi vei fi hrănit regulat, spuse mama lui.

— Pariez că ei nu gătesc aşa de bine ca tine, mamă, spuse Mark punând feliile de cartofi în cratiţă. Totuşi, e vorba numai de un an.

În următoarea lună Mark avu mai multe întrevederi la hotelurile din ţinut, dar fără niciun succes. Atunci descoperi tatăl lui că fostul lui sergent era hamal-şef la Savoy: Arthur începu imediat să tragă câteva sfori.

— Dacă băiatul e bun de ceva, îl asigură pe Arthur la o cinzeacă vechiul său camarad de arme, ar putea ajunge hamal-şef sau chiar administrator de hotel.

Arthur păru satisfăcut, deşi Mark încă le mai dădea asigurări prietenilor săi că li se va alătura exact peste un an.

Pe 1 septembrie 1959, Arthur şi Mark Hapgood călătoriră împreună cu autobuzul până la gara din Coventry. Arthur dădu mâna cu băiatul şi îi promise:

— Mama ta şi cu mine vom face un Crăciun special anul acesta, când vei avea primul tău concediu. Şi n-avea grijă, o să fii pe mâini bune cu 'Gent. O să te-nveţe şi el câte ceva. Ia aminte numai să te fereşti de buclucuri.

Mark îi adresă doar un zâmbet uşor, fără să spună nimic, şi se urcă în tren.

— N-ai să regreţi niciodată… fură ultimele cuvinte pe care Mark le mai auzi de la tatăl lui în timp ce trenul pleca din gară.

Mark regretă din clipa în care puse piciorul în hotel.

Ca ajutor de hamal, îşi începea ziua la şase dimineaţa şi termina la şase seara. Avea dreptul la o pauză de cincisprezece minute în cursul dimineţii, o pauză de patruzeci şi cinci de minute la prânz şi încă una de cincisprezece minute după-amiază. După trecerea primei luni, nu-şi mai putea aminti dacă îi fuseseră vreodată acordate toate cele trei pauze în aceeaşi zi şi descoperi repede că nu avea pe nimeni căruia să i se poată plânge. Datoria lui consta în a căra valizele clienţilor în camerele lor, apoi în a le aduce înapoi când aceştia doreau să plece. Cu o medie de trei sute de clienţi care stăteau în fiecare noapte în hotel, nu avea o clipă de răgaz. Leafa se dovedi a fi jumătate din ceea ce primeau prietenii lui acasă, şi deoarece trebuia să-i dea toate

bacşişurile lui hamalului-şef, oricât ar fi lucrat peste program, Mark nu vedea niciun bănuţ în plus. Singura dată când îndrăznise să-i menţioneze acest lucru hamalului-şef, fusese întâmpinat cu cuvintele: „Vine şi vremea ta, băiete."

Pe Mark nu-l deranja nici că uniforma nu i se potrivea, nici că avea o cameră de patru metri pătraţi cu vedere spre gara Charing Cross, nici chiar că nu se alegea cu nimic din bacşişuri; ceea cel supăra era că nu putea face nimic pentru a fi pe placul hamalului-şef – oricât s-ar fi ferit de buclucuri.

Sergentul Crawn, care nu vedea în Savoy nimic altceva decât o extindere a vechiului său pluton, n-avea prea mult timp de pierdut cu tinerii de sub comanda sa care nu-şi satisfăcuseră serviciul militar.

— Dar n-aveam vârsta necesară pentru a fi luat în armată, insista Mark. Nimeni dintre cei născuţi după 1939 n-a mai fost recrutat.

— Nu-ţi găsi scuze, băiete.

— Dar nu-mi găsesc scuze, 'Gent. Ăsta-i adevărul.

— Şi nu-mi mai spune „'Gent". Pentru tine sunt domnul sergent Crawn, şi să nu uiţi asta.

— Da, domnule sergent Crawn.

La sfârşitul fiecărei zile Mark se întorcea în cămăruţa lui cât o cutie, cu patul ei mic, scaunul mic şi cu micul scrin cu sertare, şi cădea lat de oboseală. Singura fotografie din încăpere – Cavaler râzând – se afla pe calendarul atârnat deasupra patului lui Mark. Data de 1 septembrie 1960 era încercuită cu roşu pentru a-i aminti când îi va fi permis să se alăture prietenilor săi, la fabrica din oraşul natal. În fiecare noapte înainte de a adormi tăia cu o cruce ziua care trecuse, ca un prizonier care scrijeleşte semne pe peretele temniţei.

De Crăciun Mark se întoarse acasă într-un concediu de patru zile, iar când mama sa văzu starea generală în care se afla băiatul, încercă să-l convingă pe tatăl său să-l lase pe Mark să renunţe la slujbă mai devreme; dar Arthur rămase neînduplecat.

— Am făcut o înţelegere. Nu mi se poate cere să-i obţin o slujbă la fabrică dacă el nu e destul de responsabil pentru a-şi ţine partea lui din învoială.

În timpul vacanţei Mark îi aştepta pe prietenii lui la poarta fabricii până când aceştia ieşeau din schimb şi îi asculta povestind cum îşi petreceau week-end-urile urmărind meciuri de fotbal, bând la cârciumă şi dansând la Everly Brothers. Toţi îi arătau înţelegere şi abia aşteptau să li se alăture în septembrie.

— Nu mai sunt decât câteva luni, îi aminti unul dintre ei vesel.

Mult prea curând, Mark se afla deja pe drumul care îl ducea înapoi la Londra, unde continuă să care valize de-a lungul coridoarelor hotelului, o lună după alta.

O dată ce ploaia englezească se mai potoli, începu obişnuita năvală

a turiştilor americani. Lui Mark îi plăceau americanii, care îl tratau ca pe un egal şi deseori îi dădeau ca bacşiş câte un shilling, în timp ce alţii i-ar fi dat doar şase pence. Dar oricât ar fi primit Mark, sergentul Crawn băga totul în buzunar, cu implacabilul „vine şi vremea ta, băiete”.

Unul dintre aceşti americani, pentru care Mark alergase harnic în fiecare zi vreme de două săptămâni, îi dădu la sfârşit o bancnotă de zece shillingi, pe când ieşea pe uşa principală a hotelului.

— Mulţumesc, domnule, spuse Mark.

Se întoarse şi îl văzu în calea sa pe sergentul Crawn.

— Dă-i încoa’, spuse Crawn când americanul nu-i mai putea auzi.

— Asta şi aveam de gând în clipa când te-am văzut, spuse Mark dându-i bancnota superiorului său.

— Nu te gândeai să-ţi însuşeşti ceea ce mi se cuvine mie, nu-i aşa?

— Nu, spuse Mark. Deşi Dumnezeu mi-e martor că i-am câştigat prin muncă.

— Vine şi vremea ta, băiete, spuse sergentul Crawn fără să se gândească prea mult.

— Nu atâta timp cât cineva atât de meschin ca dumneata rămâne în acest post, răspunse Mark aspru.

— Ce-ai spus? întrebă hamalul-şef întorcându-se brusc.

— M-ai auzit de prima dată, ’Gent.

Palma peste ureche îl luă pe Mark prin surprindere.

— Tu, băiete, ţi-ai pierdut slujba. Nimeni, auzi, nimeni nu vorbeşte aşa cu mine.

Sergentul Crawn se întoarse şi porni ţanţoş spre biroul administratorului.

Administratorul hotelului, Gerald Drummond, ascultă versiunea hamalului-şef asupra celor petrecute, apoi îl chemă pe Mark să se prezinte imediat la biroul său.

— Cred că-ţi dai seama că n-am de ales decât să te concediez, fură primele sale cuvinte îndată ce se închise uşa.

Mark privi în sus spre omul înalt, elegant în sacoul lui lung şi negru, cu guler alb şi cravată neagră.

— Îmi daţi voie să vă spun ce s-a întâmplat de fapt, domnule? întrebă el.

Domnul Drummond dădu din cap, apoi îl ascultă fără să-l întrerupă pe Mark povestindu-i versiunea sa despre ce se întâmplase în dimineaţa aceea şi, de asemenea, dezvăluindu-i învoiala făcută cu tatăl său.

— Vă rog, lăsaţi-mă să-mi fac şi ultimele zece săptămâni, sfârşi Mark, sau tatăl meu va spune pur şi simplu că nu mi-am ţinut partea mea de învoială.

— N-am altă slujbă vacantă în momentul ăsta, spuse

administratorul. Doar dacă nu vrei să cureţi cartofi timp de zece săptămâni.

— Orice, spuse Mark.

— Atunci prezintă-te la bucătărie mâine dimineaţă la şase. O să-i spun celui de-al treilea bucătar să te aştepte. Dar dacă părerea ta este că hamalul-şef este un zbir, aşteaptă numai până când ai să-l cunoşti pe Jacques, *maître chef de cuisine.* El n-o să te plesnească peste ureche, o să ţi-o taie cu totul.

Lui Mark nu-i păsa. Era sigur că timp de numai zece săptămâni putea suporta orice, şi la cinci şi jumătate în dimineaţa următoare îşi schimbă uniforma bleumarin cu o tichie albă şi cu nişte pantaloni cu pătrăţele albe şi albastre, apoi se prezentă la noua lui slujbă. Spre surpriza lui, bucătăria ocupa aproape întreg subsolul hotelului şi forfota era mai mare decât în hol.

Cel de-al treilea bucătar îl aşeză într-un colţ al bucătăriei, lângă un munte de cartofi, un vas cu apă rece şi un cuţit ascuţit. Mark curăţă cartofi pentru micul dejun, prânz şi cină şi adormi în seara aceea în patul său fără să mai aibă nici măcar energia necesară pentru a mai tăia o zi din calendar.

În prima săptămână nu-l văzu deloc pe vestitul Jacques. Cu cele şaptezeci de persoane care lucrau în bucătărie, Mark era sigur că putea petrece acolo tot timpul care-i mai rămăsese fără ca cineva să-i observe prezenţa.

În fiecare dimineaţă la şase începea să cureţe cartofii, pe care îi dădea apoi unui tânăr slăbănog şi neîndemânatic pe nume Terry, care, la rândul său, îi tăia felii sau cubuleţe conform instrucţiunilor bucătarului terţ pentru meniul zilei. Luni – sote, marţi – piure, miercuri – franţuzeşti, joi – la cuptor, vineri – prăjiţi, sâmbătă – crochete… Mark căpătă repede o obişnuinţă care-i permitea să aibă un avans mare faţă de Terry şi era deci ferit de orice necazuri.

Privindu-l mai mult de o săptămână pe Terry cum îşi făcea treaba, Mark era sigur că i-ar fi putut arăta tânărului ucenic cum să-şi uşureze munca, într-un mod destul de simplu, dar se hotărî să-şi ţină gura: deschizând-o, n-ar fi făcut decât să-şi atragă mai multă bătaie de cap, şi era convins că directorul nu i-ar mai fi dat o a doua şansă.

Mark descoperi că Terry rămânea întotdeauna mult în urmă la plăcinta cu carne de miel de marţea şi la cartofii la cuptor de joia. Din când în când bucătarul terţ venea să se plângă şi atunci se uita la Mark pentru a se asigura că nu el era acela care ţinea procesul în loc. Mark avea grijă ca întotdeauna să aibă un ciubăr de cartofi curăţaţi alături, aşa că scăpa de control.

În prima dimineaţă de joi din august (cartofi la cuptor) Terry se tăie la degetul arătător. Sângele ţâşni peste toţi cartofii tăiaţi felii şi peste masa de lemn, în timp ce băiatul începu să ţipe isteric.

— Scoateţi-l de aici! auzi Mark vocea lui Jacques, *maître chef de cuisine,* peste zgomotul bucătăriei, în timp ce acesta venea spre ei ca o furtună.

— Şi tu, spuse el arătând spre Mark, şterge murdăria şi începe tai restul cartofi. Am opt sute clienţi flămânzi care încă aşteaptă fie hrăniţi.

— Eu? spuse Mark nevenindu-i să creadă. Dar…

— Da, tu. Nu poţi face treabă mai proastă decât idiot care cheamă la el ucenic de bucătar şi taie deget.

Bucătarul se îndepărtă iar Mark o porni fără nicio tragere de inimă spre masa la care lucrase Terry. Nu-i venea să protesteze, căci calendarul îi reamintea că nu mai avea decât douăzeci şi cinci de zile.

Mark se apucă de treaba pe care o făcuse de atâtea ori pentru mama sa. Feliile curate, netede; erau tăiate cu o îndemânare pe care Terry n-ar fi învăţat niciodată s-o stăpânească. La sfârşitul zilei, deşi extenuat, Mark nu se mai simţea chiar atât de obosit ca altă dată.

În seara aceea la oră unsprezece, *maître chef de cuisine* îşi aruncă tichia de pe cap şi ieşi pe uşile batante, un semn pentru toată lumea că puteau şi ei să părăsească bucătăria îndată ce şi-ar fi terminat toate treburile. Câteva secunde mai târziu uşile se dădură din nou de perete şi bucătarul dădu buzna înăuntru. Se uită cu atenţie prin bucătărie şi toată lumea aştepta să vadă ce va face în continuare. Găsind ceea ce căuta, se duse direct la Mark.

„O, Dumnezeule”, gândi Mark, „o să mă omoare.”

— Cum cheamă la tine? întrebă bucătarul.

— Mark Hapgood, domnule, reuşi el să îngaime.

— Pierdut vremea la cartofi, Mark Hapgood, spuse bucătarul. Începi legume dimineaţa. Prezenţa la şapte. Dacă acel cretin cu jumate deget întoarce, pune curăţat la cartofi.

Bucătarul se răsuci pe călcâie înainte ca Mark să poată măcar răspunde. Îl îngrozea gândul că va trebui să petreacă trei săptămâni în mijlocul bucătăriei, mereu sub ochii acelui *maître chef de cuisine,* dar îşi dădea seama că n-avea nicio alternativă.

În dimineaţa următoare Mark ajunse la şase de teamă să nu întârzie şi timp de o oră privi cum erau descărcate legumele proaspete aduse de la piaţa Covent Garden. Responsabilul cu aprovizionarea verifica atent fiecare ladă, respingând mai multe înainte de a semna o chitanţă prin care se arăta că hotelul primise legume în valoare de peste trei mii de lire. O zi obişnuită, îl asigură el pe Mark.

Maître chef de cuisine apăru cu câteva minute înainte de şapte şi jumătate, controlă meniurile şi îi spuse lui Mark să cureţe varza de Bruxelles şi fasolea şi să scoată frunzele ofilite ale verzelor.

— Dar nu ştiu cum, răspunse Mark onest.

Îi simţea pe ceilalţi ucenici din bucătărie îndepărtându-se uşor de el.

— Atunci învăţ eu la tine, mormăi bucătarul. Probabil singurul lucru care trebuie înveţi este că dacă vrei fii bun bucătar, trebuie ştii face orice treabă în bucătărie, chiar curăţat la cartofi.

— Dar eu vreau să fiu… începu Mark, apoi se răzgândi.

Bucătarul părea să nu-l fi auzit, căci se aşeză lângă noul recrut. Toată lumea din bucătărie privea cu sufletul la gură cum îi dădea bucătarul lui Mark noţiunile de bază ale tăiatului în bucăţi, cubuleţe şi felii.

— Şi aminteşte deget la celălalt idiot, spuse bucătarul în încheierea lecţiei, înmânându-i lui Mark cuţitul ascuţit. Poate urma al tău.

Mark începu să taie cu atenţie morcovii, apoi varza de Bruxelles, îndepărtând primul strat de frunze înainte de a tăia cotorul cu o mişcare fermă. Apoi trecu la curăţatul şi tăiatul fasolei. Încă o dată descoperi că se putea adapta destul de uşor cerinţelor bucătarului-şef.

La sfârşitul fiecărei zile, după ce bucătarul-şef pleca, Mark rămânea să-şi ascută toate cuţitele pregătindu-se pentru dimineaţa următoare, şi nu-şi părăsea locul de muncă până când acesta nu sclipea de curăţenie.

În cea de-a şasea zi, după un scurt semn aprobativ din partea bucătarului-şef, Mark înţelese că probabil se descurca destul de bine. În sâmbătă următoare simţea că stăpâneşte ştiinţa simplă a pregătirii legumelor şi se trezi că începe să fie fascinat de ceea ce făcea bucătarul-şef. Deşi Jacques doar arareori se adresa cuiva când trecea prin bucătărie, cu excepţia faptului că-şi mormăia aprobarea sau dezaprobarea – cea din urmă mult mai adesea – Mark învăţă repede să-i anticipeze dorinţele. În scurt timp el începu să simtă că făcea parte dintr-o echipă – deşi era perfect conştient de faptul că era cel mai proaspăt recrut.

Săptămână următoare, în ziua liberă a ajutorului de bucătar-şef, lui Mark i se dădu voie să aranjeze legumele gătite în vase şi petrecu câtva timp făcând fiecare fel de mâncare să arate pe cât de gustos, pe atât de atrăgător. Bucătarul-şef nu numai că observă, dar chiar îşi murmură suprema apreciere: *„Bon”*.

În ultimele lui săptămâni la Savoy, Mark nu mai aruncă nici măcar o privire la calendarul de deasupra patului.

Într-o joi dimineaţa veni un mesaj de la directorul adjunct ca Mark să se prezinte la biroul lui de îndată ce va putea. Mark uitase complet că era 31 august – ultima lui zi. Tăie zece lămâi în sferturi, apoi termină de preparat cele patruzeci de platouri cu felii subţiri de somon afumat care încheiau primul fel al unei mese de nuntă. Privi cu mândrie rezultatul eforturilor sale, apoi îşi împacheta şorţul şi plecă să-şi ia hârtiile şi ultimul salariu.

— Unde-ţi închipui că duci? întrebă bucătarul-şef ridicând privirea.

— Plec, spuse Mark. Înapoi la Coventry.

— Atunci vedem luni. Meriţi zi liberă.
— Nu, plec acasă definitiv, spuse Mark.
Bucătarul se opri din controlul pe care-l făcea feliilor de carne de vacă ce aveau să compună felul al doilea de la petrecerea de nuntă.
— Pleci? repetă el, ca şi cum n-ar fi înţeles cuvântul.
— Da. Mi-am încheiat anul şi acum plec acasă să lucrez.
— Sper că găsit un hotel de mâna întâi, spuse bucătarul-şef cu real interes.
— Nu merg să lucrez într-un hotel.
— Un restaurant, poate?
— Nu, intenţionez să capăt o slujbă la „Triumph”.
Bucătarul păru uluit pentru o clipă, nefiind sigur dacă era de vină engleza lui sau băiatul îşi bătea joc de el.
— Ce este… „Triumph”?
— Un loc unde se fac automobile.
— Vei face automobile?
— Nu un automobil întreg, dar eu le voi pune roţi.
— Pui automobile la roţi? spuse bucătarul nevenindu-i să creadă.
— Nu, râse Mark. Roţi la automobile.
Bucătarul-şef părea încă nesigur.
— Deci vei găti pentru muncitorii de la automobile?
— Nu. După cum v-am explicat, eu voi monta roţile la automobile, spuse Mark rar, articulând fiecare cuvânt.
— Asta nu posibil.
— O, ba da, este posibil, replică Mark. Şi am aşteptat un an întreg să demonstrez asta.
— Dacă ţi-aş oferi post de bucătar, răzgândeşti la tine? întrebă încet bucătarul-şef.
— De ce aţi face asta?
— Fiin'că ai talent în degetele alea. Cu timpul, cred că poţi deveni bucătar-şef, chiar bun bucătar-şef.
— Nu, mulţumesc. Mă duc la Coventry să lucrez alături de colegii mei.
Bucătarul şef dădu din umeri.
— *Tant pis,* spuse, şi, fără să-i mai arunce nicio privire, se întoarse la cratiţa cu carne de vacă. Mângâie cu privirea platourile cu somon afumat.
— Un talent irosit, adăugă el după ce uşile batante se închiseseră în urma potenţialului său protejat.
Mark îşi încuie camera, azvârli calendarul în coşul de gunoi şi se întoarse la hotel să-şi predea hainele de bucătărie administratorului. Gestul final fu să-i înapoieze cheia de la camera sa directorului adjunct.
— Leafa dumitale, cărţile de credit, şi adeverinţa de impozit. A, şi

bucătarul-şef a telefonat să spună că ar fi încântat să-ţi dea o recomandare, spuse directorul adjunct. N-aş putea spune că asta se întâmplă în fiecare zi.

— N-o să am nevoie de ea acolo unde mă duc eu, spuse Mark. Dar, oricum, mulţumesc.

Porni spre gară în pas vioi, cu mica şi ponosita lui valiză balansându-se pe lângă el, dar descoperi că fiecare pas dura ceva mai mult decât precedentul. Când ajunse la Euston găsi peronul 7 şi începu să se plimbe de-a lungul lui, uitându-se din când în când la ceasul mare de deasupra casei de bilete. Urmări mai întâi un tren, apoi un altul, plecând din gară cu destinaţia Coventry. Îşi dădea seama că în gară se întuneca pe măsură ce umbrele începură să se strecoare prin peretele de sticlă al sălii de aşteptare. Deodată, se întoarse şi o porni înapoi cu paşi repezi. Dacă se grăbea mai putea ajunge la timp ca să-l ajute pe bucătarul-şef să pregătească cina din seara aceea.

Mark se pregăti cu Jacques le Renneu cinci ani. Legumelor le-au urmat sosurile, preparatelor din peşte cele din carne de pasăre, celor din carne acelea de patiserie. După opt ani la Savoy fu numit bucătar-şef adjunct şi învăţase atât de mult de la mentorul său, încât clienţii obişnuiţi nu mai puteau spune cu siguranţă când era ziua liberă a bucătarului-şef. Doi ani mai târziu Mark deveni maestru bucătar, iar când în 1971 lui Jacques i se oferi ocazia de a se întoarce la Paris să preia bucătăriile de la George Cinq – care era la Paris cam ceea ce este Harrods la Londra – Jacques acceptă, dar numai cu condiţia ca Mark să-l însoţească.

— Este în altă direcţie decât Coventry, îl avertiză Jacques, şi în orice caz ei sigur oferă la tine slujba mea de la Savoy.

— Mai bine vin şi eu, altfel „broscoii” ăia n-or să capete niciodată o masă ca lumea.

— „Broscoii” ăia vor şti întotdeauna când e ziua mea liberă.

— Da, şi vor face şi mai multe rezervări, sugeră Mark râzând.

Nu avea să treacă mult până când parizienii aveau să vină buluc la George Cinq, nu ca să-şi odihnească minţile obosite, ci ca să savureze mâncărurile echipei formate din cei doi bucătari.

Când Jacques îşi serbă cea de-a şaizeci şi cincea aniversare, conducerea marelui hotel nu trebui să caute prea departe pentru a-i numi succesorul.

— Primul englez care a ajuns vreodată *maître chef de cuisine* la George Cinq, spuse Jacques, ridicând un pahar de şampanie la banchetul lui de adio. Cine ar putea crede? Bineînţeles, va trebui să-ţi schimbi numele în Marc pentru a deţine o asemenea poziţie.

— Nu se va întâmpla nici una, nici alta, spuse Mark.

— Ba se va întâmpla, pentru că te-am recomandat eu.

— Atunci am să refuz.

— Te duci să pui automobile la roţi, *peut-être?* întrebă Jacques în derâdere.

— Nu, dar am găsit un mic restaurant pe Rive Gauche. Numai cu economiile mele nu-mi prea pot permite să plătesc chiria, dar cu ajutorul dumitale…

Localul Chez Jacques se deschise pe rue du Plaisir, pe Rive Gauche, la 1 mai 1982 – şi nu trecu mult până când clienţii care veneau din principiu la George Cinq îşi transferară opţiunile.

Reputaţia lui Mark se extinse pe măsură ce cei doi bucătari încercară *„la nouvelle cuisine”* şi în scurt timp, ca să poţi avea o masă rezervată la restaurant cu mai puţin de trei săptămâni înainte, trebuia să fii ori star de cinema ori ministru cu portofoliu.

În ziua în care Michelin conferi cea de-a treia stea restaurantului Chez Jacques, Mark, cu binecuvântarea lui Jacques, hotărî să-şi deschidă al doilea local. Presa şi clienţii începură atunci să se certe între ei pentru a decide care dintre restaurante era mai bun. Foile de rezervări arătau clar că în opinia consumatorilor nu era nicio diferenţă.

Când în octombrie 1986 Jacques muri, la vârsta de şaptezeci şi unu de ani, criticii restaurantelor scriseră plini de convingere că standardele aveau să scadă. Un an mai târziu, aceiaşi ziarişti trebuiră să admită că unul dintre primii cinci mari bucătari ai Franţei venise dintr-un orăşel din mijlocul Marii Britanii, al cărui nume nici măcar nu-l puteau pronunţa.

Moartea lui Jacques nu făcu decât să înteţească dorul lui Mark de ţara natală, şi când citi în *Daily Telegraph* despre proiectul extinderii construcţiilor în Covent Garden, îi telefonă agentului imobiliar pentru a afla mai multe detalii.

Cel de-al treilea restaurant al lui Mark fu deschis în inima Londrei la 11 februarie 1987.

De-a lungul anilor, Mark Hapgood călătorise adesea la Coventry pentru a-şi vedea părinţii. Tatăl lui se pensionase de multă vreme, dar Mark tot nu reuşea să convingă pe vreunul dintre părinţii săi să vină la Paris pentru a-i testa eforturile culinare. Dar acum, că deschisese un restaurant în capitala ţării, spera să-i atragă.

— N-avem de ce să mergem până la Londra, spunea mama lui, punând masa. Găteşti pentru noi de câte ori vii acasă şi citim în ziare despre succesele tale. Oricum tatăl tău nu mai e atât de sigur pe picioare.

— Cum numeşti asta, fiule? întrebă tatăl lui câteva minute mai târziu, când friptura de miel cu nuci, înconjurată de morcovi noi fu pusă în faţa lui.

— *Nouvelle cuisine.*

— Şi oamenii dau bani mulţi pe asta?

Mark râse, şi în ziua următoare îi pregăti tatălui său mâncarea lui preferată de cartofi la cuptor.

— Ei, asta zic şi eu mâncare, spuse Arthur după a treia porţie. Şi să-ţi spun ceva pe gratis, băiete. O găteşti aproape la fel de bine ca maică-ta.

Un an mai târziu, Michelin anunţă restaurantele din toată lumea cărora li se acordase cea de-a treia mult râvnită stea. *The Times* îşi anunţa cititorii, pe prima pagină, că Chez Jacques era primul restaurant englezesc căruia i se făcuse vreodată această onoare.

Pentru a sărbători distincţia primită, părinţii lui Mark acceptară în sfârşit să vină la Londra, nu înainte însă ca Mark să le trimită o telegramă în care le spunea că se mai gândeşte dacă acceptă sau nu slujba aceea la British Leyland. Trimise o maşină ca să-i aducă pe părinţii săi şi îi instala într-un apartament la Savoy. În seara aceea, rezervă cea mai bună masă la Chez Jacques în numele lor.

Supa de legume urmată de friptură şi plăcintă cu rinichi, cu un platou de prăjituri la sfârşit nu erau pe *table d'hôte* în seara aceea, dar fură servite pentru oaspeţii de onoare de la masa 17.

Sub influenţa celui mai ales vin, Arthur ajunse curând să sporovăiască vesel cu oricine vroia să-l asculte şi nu se putu abţine să nu-i amintească ospătarului-şef că proprietarul restaurantului era fiul său.

— Nu fii caraghios, Arthur, spuse soţia lui. El ştie acest lucru.

— Drăguţă pereche, părinţii dvs., îi spuse ospătarul-şef patronului său după ce le dusese cafeaua şi-l servise pe Arthur cu un trabuc. Ce-a fost bătrânul înainte de a se pensiona? Bancher, avocat, profesor?

— A, nu, nimic de felul ăsta, spuse Mark liniştit. Şi-a petrecut toată viaţa punând roţi la automobile.

— Dar de ce şi-ar fi pierdut timpul făcând aşa ceva? întrebă chelnerul neîncrezător.

— Pentru că n-a fost atât de norocos să aibă un tată ca al meu, răspunse Mark.

Doar o imitaţie

Gerald Haskins şi Walter Ramsbottom mâncau fulgi de porumb de mai bine de un an.

— Îţi dau un MC şi un DSO pentru un VC, spuse Walter în drum spre şcoală, într-o dimineaţă.

— Niciodată, spuse Gerald. În orice caz, e nevoie de zece capace pentru a obţine un VC şi numai de două pentru un MC sau DSO.

Gerald continuă să colecţioneze capace de cutii până când avu toate medaliile expuse pe spatele pachetelor.

Walter nu căpătă niciodată acel VC.

Angela Bradbury îi considera proşti pe amândoi.

— Nu sunt decât imitaţii, le amintea ea întruna, nu sunt autentice, iar pe mine nu mă interesează decât lucrurile autentice, le spunea ea dispreţuitoare.

Nici lui Gerald, nici lui Walter nu le păsa la vremea aceea de părerea Angelei, amândoi băieţii fiind încă mai interesaţi de medalii decât de opiniile sexului opus.

Oferta de medalii gratuite a firmei Kellogg luă sfârşit la 1 ianuarie 1950, tocmai când Gerald reuşise să-şi completeze setul.

Walter renunţă să mai mănânce fulgi de porumb.

Copiilor anilor ’50 li s-a oferit apoi şansa de a descoperi lumea lui Meccano. Meccano le cerea să mănânce şi mai mulţi fulgi de porumb şi într-un an Gerald colecţionase un set destul de mare pentru a construi poduri, pontoane, macarale şi chiar un bloc pentru birouri.

Familia lui Gerald continuă să mestece cu stoicism fulgi de porumb, dar când el le spuse că vrea să construiască un oraş întreg – ultima ofertă a lui Kellogg – fu nevoie ca toţi prietenii lui din clasa a cincea de la Liceul clasic din Hull să-l ajute să consume destule cereale la micul dejun pentru a-şi putea realiza ambiţia.

Walter Ramsbottom a refuzat să-l ajute.

Ajutorul Angelei Bradbury nu a fost cerut niciodată.

Toţi trei şi-au continuat drumul pe căi diferite.

Doi ani mai târziu, când Gerald Haskins câştiga un loc la Universitatea Durham, nimeni nu fu surprins că a ales cursurile de inginerie şi că a menţionat ca principal hobby colecţionarea de medalii.

Walter Ramsbottom se alătură tatălui său în afacerile cu bijuterii ale familiei şi începu s-o curteze pe Angela Bradbury.

Gerald îi întâlni din nou pe Walter şi Angela abia în vacanţa de primăvară a celui de-al doilea an al său la Durham. Şedeau în acelaşi rând, la un cvintet de Bach, în sala de festivităţi a Primăriei din Hull. Walter îi spuse în pauză că tocmai se logodiseră, dar nu fixaseră încă o

dată pentru nuntă.

Gerald n-o mai văzuse pe Angela de mai bine de un an, dar de data asta îi ascultă opiniile, deoarece şi el, ca şi Walter, se îndrăgosti de ea.

Înlocui mâncatul fulgilor de porumb cu invitarea repetată a Angelei pentru a cina în oraş, în efortul de a i-o „sufla” vechiului său rival.

Gerald înscrise o nouă victorie când Angela îi înapoie inelul de logodnă lui Walter, cu câteva zile înainte de Crăciun.

Walter împrăştie zvonul că Gerald vroia să se însoare cu Angela numai pentru că tatăl ei era preşedintele Comitetului de Divertisment al Oraşului Hull şi spera să obţină un post în consiliu după ce-şi va fi luat diploma la Durham. Când se trimiseră invitaţiile pentru nuntă, Walter nu se afla pe lista oaspeţilor.

Domnul şi doamna Haskins plecară să-şi petreacă luna de miere în Multavia, în parte pentru că nu-şi puteau permite să meargă la Nisa şi nu vroiau să se ducă la Cleethorpes. În orice caz, agenţia de turism locală făcea o ofertă specială celor care erau dispuşi să facă o vizită micuţului regat prins ca un sandvici între Austria şi Cehoslovacia.

Când ajunseră la hotelul din Teske, capitala, tinerii căsătoriţi descoperiră de ce condiţiile erau atât de rezonabile. Multavia trecea, în 1959, printr-o criză de identitate încercând să adere la un tratat conceput de un avocat danez din Geneva, scris în franceză, dar ţinând cont de ruşi şi de americani. Cu toate acestea, datorită regelui Alfons al III-lea, iscusitul şi popularul lui monarh, regatul continua să se bucure de garanţii neîntrerupte din partea Vestului şi de vizite nedistructive din partea Estului.

În capitala Multaviei, avea să descopere curând familia Haskins, era o temperatură medie de 33°C în iunie, nu ploua niciodată şi existau doar rămăşiţele unui sistem de canalizare care fusese bombardat fără discriminare de ambele părţi între 1939 şi 1944. Angela chiar se trezi ţinându-se de nas când trecea pe străzile pietruite. Hotelul Poporului pretindea că are patruzeci şi cinci de camere, dar ceea ce nu se arăta în pliant era că numai trei dintre ele aveau baie şi niciuna dintre acestea nu avea dop la cadă. Apoi mai era mâncarea, sau lipsa ei; pentru prima dată în viaţa lui, Gerald slăbi.

Cuplul aflat în luna de miere mai avea să descopere că Multavia nu se lăuda cu niciun fel de monumente, galerii de artă, teatre sau opere care să merite acest nume, iar relieful era mai plat şi mai puţin interesant chiar decât mlaştinile din Cambridgeshire. Regatul nu avea litoral, iar singurul râu, Plotz, izvora din Germania şi se vărsa în Rusia, astfel că nimeni dintre locuitorii ţării nu avea încredere în el.

La sfârşitul lunii de miere, soţii Haskins ajunseră să fie mai mult decât încântaţi când aflară că Multavia nu se putea lăuda cu o linie aeriană naţională. BOAC i-a dus acasă în siguranţă, şi acesta ar fi fost sfârşitul experienţei lui Gerald în Multavia, dacă n-ar fi fost acele

canale – sau lipsa lor.

Îndată ce se întoarseră la Hull, Gerald îşi luă în primire postul de asistent la departamentul de inginerie al consiliului orăşenesc. Prima lui slujbă fu de inginer trei, având ca responsabilitate specială sistemul de canalizare al oraşului. Majoritatea tinerilor ambiţioşi ar fi tratat o astfel de numire doar ca un pas pe scara vieţii. Gerald însă nu făcu astfel. El luă legătura imediat cu toate companiile de canalizare importante, cu consilierii lor, dar şi cu colegii săi din întregul ţinut.

Doi ani mai târziu el putu prezenta comitetului condus de socrul său o lucrare care arăta cum ar putea consiliul să economisească o parte considerabilă a banilor plătiţi de contribuabili dezvoltând sistemul de canalizare.

Membrii comitetului fură impresionaţi şi hotărâră să urmeze recomandările domnului Haskins; în acelaşi timp îl numiră inginer doi.

Atunci candidă prima dată Walter Ramsbottom pentru consiliu; nu fu ales.

Când, trei ani mai târziu, reţeaua de mici tuneluri şi canale fu terminată, strădania lui Gerald fu răsplătită prin numirea lui ca inginer delegat al orăşelului. În acelaşi an socrul lui deveni primar, iar Walter Ramsbottom consilier.

Consiliile orăşeneşti din toată ţara îl considerau acum pe Gerald un om a cărui părere trebuia cerută dacă le nelinişte ceva în legătură cu sistemul lor de canalizare. Acest lucru provoca o repriză de glume răutăcioase la fiecare dineu la Rotary Club la care lua parte Gerald, dar toţi îl salutau ca pe autoritatea numărul unu în domeniul – sau canalul – lui.

Când în 1966 orăşelul Halifax făcu o ofertă pentru construirea unui nou sistem de canalizare, primul pe care-l consultară fu Gerald Haskins – Yorkshire fiind singurul loc de pe pământ unde un profet este respectat în propria-i ţară.

După ce petrecu o zi în Halifax cu inginerul principal al consiliului orăşenesc şi văzu cât trebuia cheltuit pentru noul sistem, Gerald îi spuse, nu pentru întâia dată, soţiei sale: „Unde-i mizerie, e rost şi de bănet.” Dar Angela fu aceea destul de isteaţă ca să-şi imagineze cam cât din acel bănet şi-ar putea însuşi soţul ei cu un minimum de risc. În următoarele câteva zile Gerald analiză propunerea soţiei sale, iar când se întoarse la Halifax în săptămână următoare o făcu pentru a vizita nu sălile de consiliu, ci Banca Midland. Gerald nu alese această bancă la întâmplare; directorul băncii era şi preşedintele comitetului de planificare al consiliului orăşelului Halifax.

Un târg care convenea ambelor părţi fu încheiat între cei doi locuitori din Yorkshire şi, cu binecuvântarea băncii, Gerald îşi dădu

demisia din postul lui de inginer delegat al orăşelului şi îşi deschise o companie particulară. Când îşi prezentă oferta, în competiţie cu mai multe organizaţii mari din Londra, nimeni nu fu surprins că Haskins of Hull fu aleasă în unanimitate de către comitetul de planificare pentru a duce la îndeplinire proiectul.

Trei ani mai târziu Halifax avea un nou sistem de canalizare, iar Banca Midland era încântată să depoziteze conturile companiei Haskins of Hull.

În următorii cincisprezece ani, Chester, Runcorn, Huddersfield, Darlington, Macclesfield şi York aveau şi ele, în mod solidar, motive de recunoştinţă pentru serviciile aduse de Gerald Haskins, de la Gerald Haskins & Co ltd.

Haskins & Co (International) ltd. începu apoi să încheie contracte în Dubai, Lagos şi Rio de Janeiro. În 1983 Gerald primi Premiul pentru Industrie al Reginei din partea unui guvern recunoscător şi un an mai târziu fu făcut Comandor al Imperiului Britanic de către un monarh recunoscător.

Învestitura s-a făcut la Buckingham Palace în acelaşi an în care regele Alfons al III-lea al Multaviei a murit şi a fost succedat de către fiul lui, regele Alfons al IV-lea. Proaspăt încoronatul rege decise că trebuia, în sfârşit, să se facă ceva în privinţa problemelor de canalizare din Teske. Fusese ultima dorinţă a tatălui său ca poporul să nu mai trebuiască să suporte acele mirosuri îngrozitoare, iar regele Alfons al IV-lea nu vroia să-i lase, şi el, problema prin testament fiului său.

După multă cerşetorie şi numeroase împrumuturi din Vest şi multe vizite şi discuţii în Est, proaspăt numitul monarh luă hotărârea de a solicita oferte pentru realizarea unui nou sistem de canalizare în capitala regatului.

O documentaţie constând în mai multe pagini de detalii şi enumerând problemele cu care s-ar confrunta orice inginer care ar dori să abordeze chestiunea căzu cu un zgomot surd pe mesele consiliilor de administraţie din majoritatea marilor întreprinderi de instalaţii. După ce hârtiile fură analizate cu minuţiozitate şi fură estimate şansele reale de profit, regele Alfons al IV-lea nu primi decât câteva răspunsuri. Cu toate acestea, regele nu dormi toată noaptea încercând să se hotărască asupra uneia dintre cele trei companii interesate care rămăseseră pe lista lui. Regii sunt şi ei oameni, şi când Alfons descoperi că Gerald alesese Multavia pentru a-şi petrece luna de miere, cu vreo douăzeci şi cinci de ani în urmă, balanţa se înclină în favoarea acestuia. Înainte de a adormi, în acea dimineaţă, Alfons al IV-lea hotărî să accepte oferta de la Haskins & Co (International) ltd.

Şi astfel Gerald Haskins făcu cea de-a doua vizită a sa în Multavia, de data aceasta însoţit de un topograf, trei proiectanţi şi unsprezece ingineri. Gerald avu o audienţă privată la rege şi îl asigură pe acesta

că treaba va fi făcută în timpul şi la preţul specificate. El îi mai spuse regelui şi cât de bine se simţea în a doua sa vizită în ţară. Totuşi, când se întoarse în Anglia, el o asigură pe soţia sa că în Multavia rămăseseră la fel de puţine lucruri ce puteau fi descrise ca „posibilităţi de distracţie” – înainte sau după ora şapte.

Câţiva ani mai târziu şi după o considerabilă tocmeală cu privire la creşterea costului materialelor, Teske se alese, în cele din urmă, cu unul dintre cele mai bune sisteme de canalizare din Europa Centrală. Regele era încântat, deşi continua să bombăne despre cum depăşise Haskins & Co preţul iniţial din contract. Cuvintele „cheltuieli neprevăzute” trebuiră să-i fie explicate monarhului de mai multe ori, iar acesta înţelese că cele două sute patruzeci de mii de lire în plus trebuiau să fie justificate în Est şi împrumutate din Vest. După mai multe ameninţări mascate şi scrisori schimbate între avocaţi, Haskins & Co primi şi ultima plată, nu înainte însă ca regelui să i se mai acorde încă un credit de către guvernul britanic, o plată care se făcea prin transferul unei sume de bani de la Midland Bank, Sloane Street, la Midland Bank, High Street, Hull, fără ca Multavia să pună vreodată mâna pe ei. La urma urmelor, îi explica Gerald soţiei sale, aşa se distribuiau majoritatea ajutoarelor pentru străinătate.

Astfel, povestea lui Gerald Haskins şi a problemelor de canalizare din Teske ar fi putut lua sfârşit, dacă ministrul de externe britanic n-ar fi luat hotărârea de a face o vizită în regatul Multaviei.

Scopul iniţial al călătoriei în Europa a ministrului de externe era să treacă prin Varşovia şi Praga, pentru a vedea cum funcţionau *glasnost* şi *perestroika* în aceste ţări. Dar când cei de la minister au descoperit cât de mare fusese ajutorul alocat Multaviei şi după ce i-au explicat ministrului lor rolul acesteia ca stat-tampon, acesta a decis să accepte vechea invitaţie a regelui Alfons de a vizita micul regat. Astfel de vizite ale miniştrilor de externe britanici în ţări mai mici se fac de obicei în holurile aeroporturilor, un obicei pe care englezii îl preluaseră de la Henry Kissinger şi mai târziu de la Tovarăşul Gorbaciov; dar de data asta fu altfel. S-a considerat că Multavia merita o zi întreagă.

Deoarece hotelurile nu se îmbunătăţiseră cu mult faţă de vremurile lunii de miere a lui Gerald, ministrul de externe fu invitat să stea la palat. El fu rugat de către rege să participe numai la două activităţi oficiale pe parcursul scurtei lui şederi: la inaugurarea noului sistem de canalizare al capitalei şi la un banchet oficial.

O dată ce ministrul acceptă, regele îi invită pe Gerald şi pe soţia lui să participe pe cheltuiala lor la ceremonia de inaugurare. Când sosi ziua inaugurării, ministrul de externe ţinu discursul potrivit ocaziei. Începu prin a-l felicita pe Gerald Haskins pentru lucrarea remarcabilă,

în marea tradiţie a ingineriei britanice, apoi lăudă Multavia pentru subtilul bun-simţ de a oferi contractul în primul rând unei companii britanice. Ministrul omise să mai menţioneze faptul că guvernul britanic sfârşise prin a suporta costul întregului proiect. Cu toate acestea, Gerald fu mişcat de cuvintele ministrului şi i-o şi spuse, după ce acesta trase pârghia care deschidea prima ecluză.

În seara aceea la palat avu loc un banchet cu peste trei sute de invitaţi, printre care corpurile diplomatice şi mai mulţi importanţi oameni de afaceri britanici. Au urmat obişnuitele discursuri interminabile despre „legăturile istorice”, despre rolul Multaviei în afacerile sovieto-engleze şi „relaţia specială” cu însăşi familia regală britanică.

Punctul culminant al serii veni însă după discursuri, când regele făcu două învestituri. Prima fu acordarea Ordinului Păunului (clasa a doua) ministrului de externe – cea mai înaltă distincţie pe care o poate primi un om de rând, explică regele adunării, căci Ordinul Păunului (clasa întâi) este rezervat regilor şi şefilor de state.

Regele anunţă apoi o a doua învestitură. Ordinul Păunului (clasa a treia) îi va fi acordat lui Gerald Haskins, Comandor al Imperiului Britanic, pentru refacerea sistemului de canalizare din Teske. Gerald, surprins şi încântat, fu condus de la locul lui până la masa principală, alături de rege, care se aplecă şi trecu un lanţ mare de aur, încrustat cu pietre preţioase de diferite culori şi mărimi, peste capul vizitatorului. Gerald făcu, plin de respect, doi paşi înapoi şi se înclină adânc, în timp ce ministrul de externe îl privea de la locul său, zâmbindu-i încurajator.

Gerald fu ultimul dintre oaspeţii străini care părăsiră petrecerea din seara aceea. Angela, care plecase singură cu două ore înainte, adormise deja când el se întoarse în camera lor de la hotel. Puse lanţul pe pat, se dezbrăcă, îşi puse pijamaua, se uită dacă soţia lui mai doarme încă, apoi îşi trecu din nou lanţul peste cap, aşezându-şi-l pe umeri.

Gerald stătu şi se privi minute în şir în oglinda de la baie. Abia aştepta să se întoarcă acasă.

Imediat ce ajunse înapoi la Hull, Gerald dictă o scrisoare către Ministerul de Externe. El ceru permisiunea de a purta noua sa decoraţie la acele ocazii în care în colţul din dreapta jos al invitaţiei se stipula că decoraţiile sau medaliile trebuie purtate. Ministerul de Externe trimise cererea la Palat, unde regina, verişoară îndepărtată cu regele Alfons al III-lea, o aprobă.

Următoarea ocazie oficială la care Gerald îşi putu etala Ordinul Păunului fu ceremonia de învestire a primarului, ţinută în sala de consilii a Primăriei oraşului Hull şi precedată de un dineu la Guildhall.

Gerald se întoarse de la Lagos special pentru această ocazie şi,

înainte chiar de a începe să se îmbrace pentru dineu, nu rezistă să nu arunce o privire la Ordinul Păunului (clasa a treia). Deschise cutia care conţinea preţioasa decoraţie şi rămase încremenit, nevenindu-i să creadă: aurul îşi pierduse luciul, iar una dintre pietre era pe cale să cadă. Doamna Haskins se opri din îmbrăcat pentru a arunca o privire la medalie.

— Nu e aur, declară ea cu o simplitate pur şi simplu dezarmantă.

Gerald nu făcu niciun comentariu şi fixă repede cu aracet piatra slăbită, dar trebui să recunoască, faţă de el însuşi, că execuţia lăsa de dorit. Niciunul dintre ei nu mai atinse acest subiect în drum spre Primăria oraşului Hull.

Unii dintre oaspeţii de la dineul primarului din seara aceea, la Guildhall, doriră să afle povestea Ordinului Păunului (clasa a treia) şi, deşi lui Gerald îi dădea o oarecare satisfacţie să explice cum intrase în posesia distincţiei şi cum obţinuse de la regină permisiunea de a o purta la ocazii oficiale, simţea că unii dintre colegii săi priveau cu prea puţină veneraţie păunul lipsit de strălucire. De asemenea, Gerald considera că a avut, oarecum, ghinion să nimerească la aceeaşi masă cu Walter Ramsbottom, acum viceprimar.

— Presupun că ar fi greu să-i estimezi valoarea reală, spuse Walter, fixând dispreţuitor lanţul.

— Într-adevăr, spuse Gerald ferm.

— Nu mă refeream la o valoare monetară, spuse bijutierul cu un surâs afectat. Asta-i mai mult decât uşor de stabilit. Mă refeream la o valoare sentimentală, bineînţeles.

— Bineînţeles, spuse Gerald. Te aştepţi să devii primar la anul? întrebă el, încercând să schimbe subiectul.

— Asta-i tradiţia, spuse Walter, ca viceprimarul să-i urmeze primarului dacă acesta nu vrea să rămână şi în anul următor. Şi fii sigur, Gerald, că voi avea grijă să fii aşezat la masa de onoare cu această ocazie. Walter făcu o pauză. Ştii, lanţul de primar este din aur de paisprezece carate.

Gerald plecă devreme de la banchet în seara aceea, hotărât să facă ceva în legătură cu Ordinul Păunului înainte ca Walter să devină primar.

Niciunul dintre prietenii săi nu l-ar fi descris pe Gerald ca pe un tip extravagant şi chiar soţia lui fu luată prin surprindere de demonstraţia de vanitate ce avea să urmeze. A doua zi dimineaţă la ora nouă Gerald telefona la birou pentru a anunţa că nu vine în ziua aceea. Plecă apoi cu trenul la Londra pentru a vizita Bond Street în general şi pe un faimos bijutier în special.

Uşa magazinului din Bond Street îi fu deschisă lui Gerald de către un sergent din Corpul de pază. Îndată ce păşi înăuntru, Gerald îi explică problema să domnului înalt şi subţire, în costum negru, care se

apropiase să-l întâmpine. Fu condus apoi spre o tejghea circulară din sticlă aflată în mijlocul magazinului.

— Domnul Pullinger vine imediat, fu asigurat.

Câteva momente mai târziu, expertul în pietre preţioase de la Asprey's sosi şi acceptă cu plăcere cererea lui Gerald de a evalua Ordinul Păunului (clasa a treia). Domnul Pullinger aşeză lanţul pe o pernă de catifea neagră înainte de a începe să studieze atent pietrele cu ajutorul unei lupe mici.

După ce-i aruncă o privire, se încruntă, tot atât de dezamăgit ca un favorit al unei curse ieşit pe locul al treilea.

— Deci, cât valorează? întrebă Gerald direct după câteva minute.

— E greu să evaluezi ceva atât de extraordinar de... –Pullinger ezită – de neobişnuit.

— Pietrele nu sunt decât sticlă, iar aurul e tinichea, asta încercaţi să-mi spuneţi, nu-i aşa?

Domnul Pullinger avea o privire care arăta că nici el însuşi nu s-ar fi putut exprima mai clar.

— Poate că aţi obţine câteva sute de lire de la cineva care colecţionează obiecte de felul ăsta, dar...

— A, nu, spuse Gerald destul de jignit. N-am nici cea mai mică intenţie de a-l vinde. Scopul venirii mele la Londra este de a afla dacă puteţi face o *copie* după el.

— Să facem o copie? spuse expertul nevenindu-i să creadă.

— Mda, spuse Gerald. În primul rând, vreau ca în locul fiecărei pietre să fie pusă o nestemată, în funcţie de culoare. În al doilea rând, vreau o montură care să impresioneze şi o ducesă. Şi în al treilea rând, vreau ca cel mai bun meşter să lucreze totul în aur de optsprezece carate.

Expertul de la Asprey's, în ciuda anilor de experienţă cu clienţi arabi, nu-şi putu ascunde surpriza.

— Nu va fi ieftin, spuse el *sotto voce:* cuvântul „ieftin" era în mod clar dezaprobat de Asprey's.

— Nu m-am îndoit nicio clipă, spuse Gerald. Dar trebuie să înţelegeţi că este unul dintre acele onoruri care se ivesc numai o dată în viaţă. Şi-acum, când credeţi că aş putea primi un deviz?

— Într-o lună, şase săptămâni cel mult, răspunse expertul.

Gerald părăsi covorul de pluş de la Asprey's pentru canalele din Nigeria. Când, o lună şi ceva mai târziu, se întoarse la Londra, se duse în West End pentru o a doua întâlnire cu domnul Pullinger.

Bijutierul nu-l uitase pe Gerald Haskins şi ciudata lui cerere, astfel că scoase imediat din registrul de comenzi o foaie de hârtie împăturită cu grijă. Gerald o despături şi o citi încet. Materiale necesare pentru executarea cererii clientului: douăsprezece diamante, şapte ametiste, trei rubine şi un safir, toate având o culoare impecabilă şi fiind de cea

mai bună calitate. Un păun sculptat în fildeş şi pictat de un artist, întregul lanţ executat din cel mai bun aur de optsprezece carate. Pe ultimul rând scria: „Două sute unsprezece mii de lire – fără TVA."

Gerald, care n-ar fi pregetat să se tocmească pentru un deviz de câteva mii de lire pentru materiale de acoperiş sau achiziţionarea de echipament greu, sau chiar pentru un stat de salarii, întrebă doar:

— Când îl voi putea ridica?

— Nu se poate spune cu precizie cât va dura realizarea unei piese atât de frumoase, spuse domnul Pullinger. Mă tem că va fi nevoie de ceva timp pentru a găsi pietre de o culoare şi mărime perfecte. Făcu o pauză. De asemenea, sper ca meşterul nostru cel mai bun să fie liber pentru a lucra el însuşi la această comandă specială. A fost destul de prins în ultima vreme cu executarea cadourilor pentru apropiata vizită a reginei în Arabia Saudită, aşa că nu cred că va putea fi gata înainte de sfârşitul lui martie.

Tocmai la timp pentru banchetul de învestire a primarului de anul viitor, se gândi Gerald. Consilierul Ramsbottom nu va mai putea să-şi râdă de el de data asta. Aur de paisprezece carate spusese?

Lagos şi Rio de Janeiro aveau amândouă sistemele de canalizare puse la punct cu mult înainte ca Gerald să se poată întoarce la Asprey's. Şi îşi văzu superba decoraţie doar cu câteva săptămâni înainte de ziua învestirii primarului.

Când domnul Pullinger îi arătă pentru prima oară clientului său opera finisată, omul din Yorkshire suspină încântat. Ordinul era atât de magnific, încât Gerald consideră necesar să cumpere un colier de perle de la Asprey's pentru a-şi asigura tăcerea Angelei.

Întorcându-se la Hull, aşteptă până după cină, apoi deschise cutia din piele verde de la Asprey's, surprinzând-o pe soţia sa cu noua decoraţie.

— Demnă de un cap încoronat, iubito, o asigură el, dar Angela părea preocupată de perlele ei.

După ce Angela se duse să spele vasele, soţul ei rămase o vreme să admire superbele nestemate lucrate cu atâta măiestrie şi atât de frumos tăiate, înainte de a închide, în sfârşit, cutia. În dimineaţa următoare o luă, fără prea mare tragere de inimă, şi o duse la bancă, unde dădu indicaţii să fie ţinută încuiată bine în seif, căci n-o va lua de acolo decât o dată, cel mult de două ori pe an. Nu putu rezista să nu-i arate obiectul încântării lui directorului băncii, domnul Sedgley.

— O veţi purta, fără îndoială, în ziua învestirii primarului? întrebă domnul Sedgley.

— Dacă voi fi invitat, spuse Gerald.

— O, sunt sigur că Ramsbottom va dori ca toţi vechii lui prieteni să asiste la ceremonie. Mai ales dumneavoastră, cred, adăugă el fără

nicio explicaţie.

Gerald îi citi soţiei sale ştirea de la Cronica evenimentelor de la Curte din *The Times* la micul dejun: „Ni se comunică de la Buckingham Palace că Regele Alfons al IV-lea al Multaviei va face o vizită oficială în Marea Britanie între 7 şi 11 aprilie."

— Mă întreb dacă vom avea ocazia să-l vedem din nou pe rege, spuse Angela.

Gerald nu-şi exprimă părerea.

De fapt, domnul şi doamna Gerald Haskins primiră două invitaţii legate de vizita oficială a regelui Alfons, una pentru a lua masa cu regele la Claridge – ambasada Multaviei la Londra nefiind destul de încăpătoare pentru astfel de ocazii – şi a doua, adusă o zi mai târziu prin curier special, de la Buckingham Palace.

Gerald era încântat. Păunul, după câte se părea, avea să aibă trei ieşiri într-o singură lună, căci vizita la Palat era cu zece zile înainte ca Walter Ramsbottom să fie făcut primar.

Dineul oficial de la Claridge fu memorabil şi deşi mai erau sute de alţi invitaţi, Gerald reuşi să prindă câteva minute cu gazda sa, regele Alfons al IV-lea care, după cum observă cu plăcere, nu-şi putea lua ochii de la Ordinul Păunului (clasa a treia).

Vizita la Buckingham Palace, cu o săptămână mai târziu, era a doua de acest fel pentru Gerald şi Angela, după învestirea lui Gerald cu titlul de Comandor al Imperiului Britanic. Lui Gerald îi luă aproape tot atât de mult să se îmbrace ca şi soţiei sale. Pierdu ceva timp aranjându-şi gulerul în aşa fel încât să fie sigur că semnul de comandor se va vedea în toată splendoarea lui chiar şi cu Ordinul Păunului aşezat în formă de dreptunghi pe umeri. Gerald îi ceruse croitorului său să-i coasă nişte bride micuţe pe umerii fracului, pentru a nu fi nevoie ca ordinul să fie mereu rearanjat.

Când familia Haskins ajunse la Buckingham Palace, ea trebui să se înscrie într-un şir lung de bărbaţi încărcaţi de medalii şi de femei cu diademe până în sufrageria oficială unde un valet arăta fiecăruia dintre invitaţi locul său. Gerald o luă pe soţia sa de braţ şi o conduse spre locurile lor.

Observă că Angela se întorcea ori de câte ori vedea o diademă.

Deşi stăteau destul de departe de Majestatea Sa, la o ramificaţie a mesei principale, Gerald avea totuşi la stânga o persoană de sânge regal şi la dreapta pe ministrul agriculturii. Era mai mult decât satisfăcut. De fapt, toată seara trecu mult prea repede, iar Gerald începea deja să simtă că ziua învestirii primarului îi va dezamăgi. Cu toate acestea, îşi imagina o scenă în care consilierul Ramsbottom îi admira Ordinul Păunului (clasa a treia), în timp ce el îi povestea despre dineul de la Palat.

După două toasturi şi două imnuri naţionale, se ridică în picioare regina. Adresându-se celor trei sute de invitaţi, ea vorbi cu căldură despre Multavia şi cu afecţiune despre vărul ei îndepărtat, regele. Majestatea Sa adăugă că spera să viziteze regatul acestuia cândva în viitorul apropiat. Acest anunţ fu întâmpinat cu aplauze prelungite. Apoi îşi încheie discursul spunând că avea intenţia să facă două învestituri.

Regina îl făcu pe regele Alfons al IV-lea Cavaler al Ordinului Regal Victoria (KCVO), iar apoi pe ambasadorul Multaviei la Curtea din St. James îl făcu Comandor al aceluiaşi ordin (CVO), amândouă fiind ordine personale ale reginei. O cutie de culoare albastru regal fu deschisă de şambelanul Curţii şi decoraţiile fură aşezate pe umerii destinatarilor. Îndată ce regina îşi încheie îndatoririle oficiale, regele Alfons se ridică pentru a răspunde.

— Majestate, continuă el după obişnuitele formalităţi şi mulţumiri. Aş dori să dau şi eu două decoraţii. Prima – unui englez care a adus mari servicii ţării mele cu experienţa şi hărnicia sa – regele privi în direcţia lui Gerald – un om, continuă el, care a executat un sistem de canalizare cu care s-ar putea mândri orice naţiune din lume, şi, într-adevăr, Majestate, ea a fost inaugurată de ministrul Vostru de externe. Noi, cei din Teske, îi vom rămâne îndatoraţi generaţie după generaţie. De aceea îi conferim domnului Gerald Haskins, Comandor al Imperiului Britanic, Ordinul Păunului (clasa a doua).

Lui Gerald nu-i venea să-şi creadă urechilor.

Aplauze tumultuoase au întâmpinat un Gerald surprins, care-şi făcea drum spre Majestăţile Lor. El se opri nehotărât în faţa tronurilor, undeva între regina Angliei şi regele Multaviei. Regele îi zâmbi noului posesor al Ordinului Păunului (clasa a doua) şi cei doi bărbaţi îşi strânseră mâinile. Dar înainte de a-l împodobi cu noua distincţie, regele Alfons se apleacă şi, cu o oarecare dificultate, luă de pe umerii lui Gerald Ordinul Păunului (clasa a treia).

— N-o să mai ai nevoie de ăsta, şopti regele în urechea lui.

Gerald privi cu oroare cum preţioasa-i posesiune dispare într-o cutie de piele roşie ţinută deschisă de secretarul particular al regelui, care stătea nemişcat în spatele suveranului său. Gerald continuă să se holbeze la secretarul particular, care ori era un diplomat de primă clasă, ori nu fusese prevenit în niciun fel despre planul regelui, căci faţa lui nu trăda nici cel mai mic semn. O dată ce magnifica decoraţie a lui Gerald fu îndepărtată cu grijă, cutia se închise cu o pocnitură ca un seif al cărui cifru nu-i fusese spus lui Gerald.

Vru să protesteze, dar rămase fără grai.

Regele Alfons luă apoi dintr-o altă cutie Ordinul Păunului (clasa a doua) şi îl aşeză pe umerii lui Gerald. Acesta, cu ochii pironiţi la pietrele de sticlă colorată, ezită câteva clipe, apoi făcu împleticindu-se

un pas înapoi, se înclină şi se întoarse la locul său din uriaşa sufragerie. Nu auzea valurile de aplauze care-l însoţeau; singurul lui gând era cum ar putea să-şi recupereze lanţul pierdut imediat ce se terminau discursurile. Se prăbuşi în scaunul de lângă cel al soţiei sale.

— Iar acum, continuă regele, aş vrea să vă prezint o decoraţie care n-a mai fost acordată nimănui de la moartea tatălui meu. Ordinul Păunului (clasa întâi), pe care am deosebita plăcere de a-l acorda Majestăţii Sale Regina Elisabeta a II-a.

Regina se ridică de la locul ei, iar secretarul particular al regelui făcu din nou un pas înainte. Ţinea în mâinile sale aceeaşi cutie din piele roşie care închisese în ea cu atâta străşnicie preţioasa posesiune a lui Gerald. Cutia se redeschise şi regele luă din ea magnificul Ordin şi îl aşeză pe umerii reginei. Nestematele scânteiau în lumina lumânărilor, iar oaspeţii scoaseră un suspin de admiraţie la vederea frumuseţii perfecte a piesei.

Gerald era singura persoană din încăpere care-i cunoştea adevărata valoare.

— Ei, tu ai spus întotdeauna că e demnă de un cap încoronat, remarcă soţia lui mângâindu-şi şiragul de perle.

— Mda, spuse Gerald. Dar ce-o să zică Ramsbottom când o să vadă asta? adăugă el trist, jucându-se cu Ordinul Păunului (clasa a doua). Va şti că nu e autentic.

— Nu cred că are o importanţă atât de mare, spuse Angela.

— Ce vrei să spui, iubito? întrebă Gerald. O să fiu bătaia de joc a întregului Hull în ziua învestirii primarului.

— Ar trebui să citeşti ziarele de seară, Gerald, şi să nu te mai uiţi atâta în oglindă, şi-atunci ai afla că Walter nu va fi făcut primar anul acesta.

— Nu va fi făcut primar? repetă Gerald.

— Nu. Actualul primar s-a hotărât să mai stea un an, aşa că Walter nu va fi făcut primar decât anul viitor.

— Adevărat? spuse Gerald cu un zâmbet.

— Şi dacă te gândeşti la ce cred eu că te gândeşti, Gerald Haskins, de data asta te va costa o diademă.

Prieteni buni

M-am trezit înaintea lui, simţindu-mă uşor tulburată, dar ştiam că nu era nimic de făcut în privinţa asta.

Am clipit şi ochii mi s-au obişnuit imediat cu lumina difuză. Am ridicat capul şi am privit lung întinderea de carne albă şi nemişcată care zăcea lângă mine. Dacă ar face la fel de multă mişcare ca mine, n-ar mai avea perniţele alea, m-am gândit, fără pic de compasiune.

Roger s-a foit neliniştit şi chiar s-a întors cu faţa la mine, dar ştiam că nu se va trezi de-a binelea înainte ca ceasul deşteptător de lângă pat să înceapă să sune. Am stat o clipă în cumpănă dacă să mă culc la loc sau să mă scol şi să-mi iau ceva de mâncare înainte ca el să se trezească. În cele din urmă m-am hotărât să stau pur şi simplu întinsă pe jumătatea mea de pat, visând cu ochii deschişi, dar având grijă să nu-l deranjez. Când avea să deschidă, în sfârşit, ochii, intenţionam să mă prefac că mai dorm – astfel va sfârşi prin a-mi pregăti el micul dejun. Am început să trec în revistă lucrurile care trebuiau făcute după ce el avea să plece la birou. Atâta timp cât eram acasă, pregătită să-l întâmpin când se întorcea de la serviciu, nu părea să-i pese ce făceam în timpul zilei.

Un mormăit uşor a venit dinspre jumătatea lui de pat. Sforăitul lui Roger nu m-a deranjat niciodată. Afecţiunea mea pentru el era neţărmurită şi tot ce-mi doream era să pot găsi cuvinte pentru a i-o spune. De fapt, el a fost singurul bărbat pe care l-am apreciat într-adevăr. Uitându-mă la faţa lui nebărbierită mi-am amintit că nu înfăţişarea sa mă atrăsese în seara aceea, la local.

Prima dată l-am întâlnit pe Roger la Cat and Whistle, un local aflat la colţul cu Mafeking Road. S-ar putea spune că era localul nostru. El venea pe la opt, comanda o halbă de bere slabă şi se ducea eu ea la o măsuţă din colţul sălii, chiar în spatele panoului cu ţinta. În majoritatea cazurilor, stătea singur, privind la săgeţile care erau aruncate spre centrul ţintei, dar care cel mai adesea nimereau doar unu sau cinci puncte – asta când nimereau. El nu juca niciodată şi m-am întrebat de multe ori, din locul meu avantajat din spatele barului, dacă se temea să-şi abandoneze locul favorit sau pur şi simplu nu-l interesa sportul acela.

Apoi lucrurile s-au schimbat brusc pentru Roger – fără îndoială, după părerea lui, în bine – când într-o seară de primăvară timpurie o blondă pe nume Madeleine, care purta o haină din imitaţie de blană şi bea un cocteil dublu de gin şi vermut, s-a cocoţat pe taburetul de lângă el. N-o mai văzusem niciodată în cârciumă, dar era în mod evident cunoscută pe plan local, iar discuţia banală de la bar m-a făcut să cred că povestea nu va dura prea mult. Vedeţi, mergea vorba că ea

căuta pe cineva al cărui orizont să se întindă dincolo de Cat and Whistle.

De fapt, aventura – dacă s-a ajuns vreodată la asta – a durat numai douăzeci de zile. Ştiu, pentru că le-am numărat. Apoi, într-o seară, s-au auzit voci ridicate şi câteva capete s-au întors când ea a părăsit micul taburet tot atât de brusc cum îl ocupase. Ochii lui obosiţi au urmărit-o îndreptându-se spre un alt loc liber la capătul barului, dar nu s-a arătat deloc surprins la plecarea ei şi n-a făcut nicio încercare de a o urma.

Ieşirea ei a fost semnalul intrării mele. Am făcut aproape un salt din spatele barului şi, mişcându-mă cât de repede îmi permitea demnitatea, câteva secunde mai târziu mă aflam pe taburetul vacant de lângă el. N-a comentat şi desigur n-a făcut nicio încercare de a-mi oferi ceva de băut, dar unica privire pe care a aruncat-o în direcţia mea nu sugera că m-ar considera o înlocuire chiar inacceptabilă. M-am uitat în jur să văd dacă mai avea cineva intenţia să-mi uzurpe poziţia. Bărbaţilor care stăteau în picioare în jurul ţintei nu părea să le pese. Un triplu şaptesprezece, un doisprezece şi un cinci păreau să le absoarbă atenţia cu totul. M-am uitat spre bar să văd dacă şeful îmi observase absenţa, dar era ocupat cu primirea comenzilor. Am văzut că Madeleine sirota deja un pahar de şampanie din singura sticlă a localului, plătită de un străin. Blazerul lui modern cu piepţi dubli şi cravata cu dungi m-au convins că ea nu avea să-şi mai bată capul cu Roger. Părea bine înşurubată, pentru cel puţin încă douăzeci de zile.

Am privit în sus spre Roger – ştiam cum îl cheamă de câtăva vreme, deşi nu-i spusesem niciodată pe nume şi nu eram sigură că el mi-l ştia pe al meu. Am început să-mi flutur genele într-un mod cam exagerat. Mă simţeam un pic stupidă, dar cel puţin asta a provocat un zâmbet uşor. S-a aplecat şi mi-a atins obrazul, cu mâini surprinzător de delicate. Niciunul dintre noi n-a simţit nevoia să vorbească. Ne simţeam amândoi singuri şi părea inutil să explicăm de ce. Am şezut tăcuţi, el sorbind din când în când din bere, eu rearanjându-mi, la răstimpuri, picioarele, în timp ce câţiva metri mai încolo săgeţile îşi urmau traiectoria nedeterminată.

Când barmanul strigă „Ultima comandă”, Roger dădu pe gât ce-i mai rămăsese din bere, în vreme ce jucătorii care trăgeau la ţintă se grăbeau să încheie ceea ce trebuia să fie jocul final.

Nimeni n-a făcut niciun comentariu când am plecat împreună şi am fost surprinsă că Roger n-a protestat deloc când l-am însoţit până la mica lui maşină decapotabilă. Ştiam exact unde locuieşte, deoarece îl văzusem cu diferite ocazii aşteptând în staţia de autobuz din Dobson Street, într-un şir tăcut de pasageri matinali fără niciun chef. O dată chiar m-am rezemat de un zid din apropiere pentru a-i studia trăsăturile cu mai multă atenţie. Era o faţă anonimă, aproape comună,

dar avea cei mai calzi ochi şi cel mai bun zâmbet pe care le observasem vreodată la un bărbat.

Singura mea nelinişte era că nu părea conştient de existenţa mea, ci doar în mod constant preocupat, neavând ochi în fiecare seară şi gânduri în fiecare dimineaţă decât pentru Madeleine. Cât o invidiam pe fata aia. Avea tot ce-mi doream eu – cu excepţia unei haine de blană ca lumea, singurul lucru pe care mi-l lăsase maică-mea. De fapt, n-am niciun drept să fiu răutăcioasă cu Madeleine, căci nu se poate ca trecutul ei să fi fost mai întunecat decât al meu.

Toate acestea s-au petrecut acum mai bine de un an şi, pentru a-mi dovedi devotamentul faţă de Roger, n-am mai intrat niciodată de atunci la Cat and Whistle. Părea s-o fi uitat pe Madeleine, căci n-a vorbit nici măcar o dată despre ea în faţa mea. Un om neobişnuit – nu m-a întrebat nici el despre vreuna din relaţiile mele din trecut.

Poate că ar fi trebuit s-o facă. Aş fi vrut să ştie adevărul despre viaţa mea dinainte de a ne cunoaşte, deşi totul pare acum fără importanţă. Vedeţi, fusesem cea mai mică dintr-o familie cu patru copii, aşa că rămâneam întotdeauna la urmă. Nu-mi cunoscusem niciodată tatăl, iar într-o seară, când am ajuns acasă, am descoperit că mama fugise cu altul. Tracy, una dintre surorile mele, m-a prevenit să nu aştept să se întoarcă. S-a dovedit că a avut dreptate, căci n-am mai văzut-o pe mama din ziua aceea. Este îngrozitor să fii nevoit să recunoşti, chiar şi numai în sinea ta, că mama ta e o târfă.

Rămasă orfană, am început să plutesc în derivă, încercând să fiu mereu cu un pas înaintea legii – ceea ce nu este atât de uşor atunci când n-ai întotdeauna unde să-ţi aşezi capul. Nu pot nici măcar să-mi amintesc cum am terminat-o cu Derek – dacă ăsta o fi fost numele lui adevărat. Derek, ale cărui senzuale trăsături întunecate ar fi atras orice femelă sensibilă, mi-a spus că fusese pe o navă comercială în ultimii trei ani. Când făcea dragoste cu mine eram gata să cred orice. I-am explicat că tot ce-mi doream era un cămin cald, hrană regulată şi, poate, cu timpul, o familie a mea. Avu grijă ca una dintre dorinţele mele să se împlinească, deoarece, la câteva săptămâni după ce m-a părăsit, am născut două gemene. Derek nu le-a văzut niciodată: se întorsese pe mare încă înainte de a-i putea spune că eram însărcinată. Nu avusese nevoie să-mi promită luna de pe cer; era atât de chipeş încât probabil ştia că aveam să fiu a lui numai de dragul de a petrece o noapte frumoasă.

Am încercat să-mi cresc decent fetele, dar autorităţile au aflat, de data asta, şi le-am pierdut pe amândouă. Mă întreb pe unde or fi acum. Dumnezeu ştie. Sper numai că au ajuns într-o familie cumsecade. Cel puţin au moştenit înfăţişarea irezistibilă a lui Derek, care nu poate decât să le fie de folos în viaţă. Ăsta-i încă un lucru despre care Roger nu va şti niciodată nimic. Încrederea lui totală nu

face decât să-mi sporească sentimentul de vinovăţie, iar acum nu sunt niciodată în stare să găsesc o cale pentru a-i spune adevărul.

După ce Derek s-a întors pe mare am fost singură aproape un an până să obţin o jumătate de normă la Cat and Whistle. Patronul era atât de meschin că nu mi-ar fi dat nici mâncarea şi băutura dacă nu mi-aş fi respectat partea mea de înţelegere.

Roger obişnuia să vină cam o dată, poate de două ori pe săptămână, până s-o întâlnească pe blonda cu haina de blană jerpelită. După aceea, a venit în fiecare seară, până când ea s-a ridicat şi l-a părăsit.

Am ştiut că e bărbatul perfect pentru mine prima dată când l-am auzit comandând o halbă de bere. Avea un glas atât de blând. În acele zile de început barmaniţele flirtau cu el pe faţă, dar el nu arăta niciun interes pentru ele. Până când l-a agăţat Madeleine nici n-am fost sigură că prefera femeile. Poate că la urma urmei ceea ce l-a atras la mine a fost înfăţişarea mea androgină.

Cred că eu trebuie să fi fost singura din cârciuma aia care căuta ceva mai de durată.

Şi astfel, Roger mi-a dat voie să-mi petrec noaptea cu el. Îmi amintesc că s-a strecurat în baie să se dezbrace în timp ce eu mă odihneam pe ceea ce presupuneam că va fi jumătatea mea de pat. Din noaptea aceea nu mi-a mai cerut niciodată să plec, nu mai zic să mă dea afară. Este o relaţie fără pretenţii. Nu ştiu să fi ridicat vreodată glasul sau să mă fi certat pe nedrept. Iertaţi-mi clişeul, dar o dată căzusem şi eu în picioare.

Brr. Brr. Brr. Deşteptătorul ăla blestemat. Mi-am dorit să-l fi putut îngropa. Zgomotul va continua până când Roger se va hotărî să se mişte. Odată am încercat să mă întind peste el şi să opresc soneria aia infernală, dar n-am reuşit decât să trântesc maşinăria pe podea, ceea ce l-a supărat mai tare chiar decât sunatul. A nu se repeta, am dedus. În cele din urmă o mână lungă a ieşit de sub pătură, şi o palmă a căzut pe partea de sus a ceasului, iar îngrozitorul vacarm s-a potolit. Eu am un somn uşor, cea mai mică mişcare mă trezeşte. Dacă mi-ar fi cerut-o, aş fi putut să-l trezesc cu mult mai multă blândeţe în fiecare dimineaţă. La urma urmei, metodele mele sunt tot atât de demne de încredere ca orice invenţie făcută de om.

Pe jumătate treaz, Roger m-a îmbrăţişat scurt înainte de a-mi masa spatele, ceea ce întotdeauna îmi provoca, în mod garantat, un zâmbet. Apoi a căscat, s-a întins şi a declarat, ca în fiecare dimineaţă: „Trebuie să mă grăbesc, altfel întârzii la birou.” Presupun că unele femei ar fi fost enervate de previzibilul rutinei noastre de dimineaţă – nu şi eu. Era o parte dintr-o viaţă care mă făcea să mă simt în siguranţă la gândul că în sfârşit găsisem ceva care să merite.

Roger a reuşit să-şi bage picioarele greşit în papuci – întotdeauna o şansă de cincizeci la sută – înainte de a se târî până la baie. A ieşit

cincisprezece minute mai târziu, aşa cum făcea întotdeauna, arătând abia cu puţin mai bine decât atunci când intrase. M-am obişnuit cu ceea ce unii ar numi cusururile lui, de vreme ce el s-a învăţat să-mi accepte mania curăţeniei şi nevoia de a mă simţi în siguranţă.

— Scularea, leneşo, a spus el mustrător, dar apoi nu a făcut decât să zâmbească atunci când eu m-am reinstalat, refuzând să părăsesc adâncitura caldă lăsată de corpul lui.

— Presupun că vrei să-ţi pregătesc micul dejun înainte de a pleca la serviciu? a adăugat el în timp ce cobora pe scări.

Nu m-am obosit să răspund. Ştiam că în câteva clipe va deschide uşa din faţă şi va lua ziarul de dimineaţă, vreo scrisoare şi obişnuita noastră jumătate de kilogram de lapte. Fiind un om pe care te poţi baza întotdeauna, el va pune ibricul la fiert, apoi se va duce în cămară, va umple un vas cu mâncarea mea preferată pentru micul dejun şi va adăuga porţia mea de lapte, lăsându-şi lui numai atât cât să-i ajungă pentru două ceşti de cafea.

Aproape că puteam să anticipez secunda când micul dejun avea să fie gata. Mai întâi aveam să aud ibricul fierbând, câteva clipe mai târziu laptele avea să fie turnat, apoi în sfârşit se va auzi zgomotul unui scaun tras. Acesta era semnalul de care aveam nevoie pentru a mi se confirma că era timpul să mă duc lângă el.

Mi-am întins încet picioarele, observând că unghiile necesitau puţină atenţie. Mă hotărâsem deja să nu încep să mă spăl ca lumea până nu pleca el la serviciu. Am auzit zgomotul scaunului tras pe linoleumul din bucătărie. M-am simţit atât de fericită încât literalmente am sărit din pat şi am ieşit prin uşa deschisă. Câteva secunde mai târziu mă aflam jos, la parter. Deşi el luase deja prima înghiţitură de fulgi de porumb, s-a oprit din mâncat în clipa în care m-a văzut.

— Drăguţ din partea ta că ai venit, a spus cu un zâmbet larg.

Am păşit spre el şi m-am uitat în sus aşteptând. El s-a aplecat şi mi-a pus castronaşul în faţă. Am început să lipăi fericită laptele, dând din coadă într-o parte şi-n alta.

E o legendă că dăm din coadă numai când suntem supărate.

Furtul

Christopher şi Margaret Roberts îşi petreceau întotdeauna vacanţa de vară cât mai departe de Anglia, bineînţeles, în funcţie şi de posibilităţile pe care le aveau. Totuşi, deoarece Christopher era doctor în filologie clasică la St. Cuthbert, o mică şcoală secundară aflată chiar la nord de Yeovil, iar Margaret era administratoarea şcolii, experienţa lor în ceea ce privea patru din cele cinci continente se limita în bună măsură la periodice de tipul *National Geographic Magazine* şi *Time*.

Vacanţele anuale din august ale familiei Roberts erau, cu toate acestea, sacrosancte şi ei îşi petreceau unsprezece luni pe an economisind, făcând planuri şi pregătindu-se pentru singura lor extravaganţă. Următoarele unsprezece luni erau apoi petrecute împărtăşind descoperirile lor „odraslelor”: cei doi Roberts, neavând copii, vedeau în toţi elevii de la St. Cuthbert nişte „odrasle”.

În serile lungi când se presupunea că „odraslele” adormiseră în camerele lor, soţii Roberts se cufundau în hărţi, analizau păreri avizate şi, în cele din urmă, făceau o scurtă listă pe care s-o aibă în vedere. În expediţiile recente ajunseseră până în Norvegia, Italia de nord şi Iugoslavia, sfârşind prin a explora, în anul care tocmai trecuse, insula lui Ahile, Skyros, de pe coasta de est á Greciei.

— Anul ăsta trebuie să mergem în Turcia, spuse Christopher după îndelungi frământări.

O săptămână mai târziu, Margaret ajunse la aceeaşi concluzie, şi astfel putură să treacă la Etapa a Doua. Fiecare carte despre Turcia existentă la biblioteca locală fu împrumutată, consultată, reîmprumutată şi reconsultată. Fiecare broşură care putea fi obţinută de la ambasada Turciei sau de la agenţiile de turism locale avu parte de aceeaşi neobosită şi minuţioasă examinare.

Până în prima zi a ultimului trimestru, biletele de avion erau plătite, închiriaseră o maşină, îşi făcuseră rezervările şi tot ce putea fi asigurat fusese, cu grijă, avut în vedere. Din planurile lor nu mai lipsea decât un singur detaliu.

— Deci care va fi chilipirul sau, mai bine zis, „furtul” nostru anul ăsta? întrebă Christopher.

— Un covor, spuse Margaret fără nicio ezitare. Trebuie. De mai bine de o mie de ani în Turcia se produc covoarele cele mai căutate din lume. Ar fi o prostie să ne gândim la altceva.

— Cât ar trebui să cheltuim pe el?

— Cinci sute de lire, spuse Margaret, simţindu-se foarte extravagantă.

După ce căzură de acord, trecură încă o dată în revistă „furturile” pe care le comiseseră de-a lungul anilor. În Norvegia, fusese un dinte de

balenă sculptat în formă de galion de către un artist local care la scurtă vreme după aceea fusese preluat de Steuben. În Toscana, fusese un vas de ceramică găsit într-un sătuc unde vasele erau turnate şi arse în cuptoare, pentru a fi apoi vândute în Roma la preţuri exorbitante: un mic defect pe care doar un expert l-ar fi putut observa făcea din el un „chilipir”. Undeva, la marginea oraşului Skopje, familia Roberts vizitase o fabrică de sticlă şi achiziţionase o cană pentru apă la numai câteva minute după ce fusese suflată, în faţa lor, iar în Skyros avuseseră cel mai mare triumf de până acum, un fragment dintr-o urnă pe care o descoperiseră lângă un vechi teren de excavaţii. Cei doi Roberts îşi anunţaseră imediat descoperirea autorităţilor greceşti, dar acestea nu consideraseră fragmentul suficient de important ca să împiedice exportarea lui la St. Cuthbert.

La întoarcerea în Anglia, Christopher nu putuse rezista să nu verifice valoarea piesei împreună cu profesorii de limbi clasice de la bătrâna lui *alma mater*. I se confirmă că piesa era, probabil, din secolul al doisprezecelea. Acest ultim „furt” trona acum pe un suport deasupra căminului din salonul lor.

— Da, un covor ar fi perfect, cugetă Margaret. Nenorocirea e că toată lumea merge în Turcia cu ideea de a pune mâna pe un covor la preţ redus. Aşa că să găseşti unul într-adevăr bun…

Îngenunche şi începu să măsoare spaţiul mic din faţa căminului din salon.

— Şapte pe trei ar fi tocmai potrivit, spuse ea.

La numai câteva zile după încheierea trimestrului, soţii Roberts se duseră cu autobuzul la Heathrow. Călătoria dura ceva mai mult decât cu trenul, dar preţul era de două ori mai mic.

— Banii economisiţi pot fi cheltuiţi pe covor, îi aminti Margaret soţului ei.

— De acord, doamnă administrator, spuse Christopher râzând.

Ajungând la Heathrow îşi înregistrară bagajele pentru zborul charter, aleseră două locuri de nefumători şi, văzând că mai aveau timp, hotărâră să privească alte avioane care decolau, cu destinaţii şi mai exotice.

Christopher fu acela care îi văzu primul pe cei doi pasageri traversând în goană pista, evident în întârziere.

— Ia uite, spuse el, arătând spre cuplul care alerga.

Soţia lui studie perechea supraponderală, încă bronzată dintr-o vacanţă anterioară, care se bulucea pe scara avionului.

— Domnul şi doamna Kendall-Hume, spuse Margaret nevenindu-i să-şi creadă ochilor.

După o scurtă ezitare, adăugă:

— N-aş vrea să fiu răuvoitoare faţă de niciuna dintre odraslele noastre, dar zău că-l găsesc pe tânărul Malcolm Kendall-Hume… se

opri.

— Un puşti răzgâiat şi enervant? sugeră soţul ei.

— Cam aşa, spuse Margaret. Nu-mi imaginez cum ar putea fi părinţii lui.

— Plini de succes, dacă e să credem poveştile spuse de băiat, spuse Christopher. Un lanţ de garaje de mâna a doua de la Birmingham la Bristol.

— Slavă Domnului că nu sunt cu noi în avion.

— Bermude sau Bahamas, pot să pariez, sugeră Christopher.

O voce care venea de la difuzor nu-i mai lăsă lui Margaret nicio şansă de a-şi spune părerea.

— Pasagerii pentru zborul Olympic Airways 172 spre Istanbul sunt rugaţi să se prezinte la Poarta nr. 37.

— Ăsta-i al nostru, spuse Christopher vesel şi îşi începură drumul lung până la poarta de plecare.

Fură primii pasageri îmbarcaţi şi, o dată conduşi la locurile lor, se apucară să studieze ghidurile turistice despre Turcia şi cele trei dosare cu cercetările întreprinse de ei.

— Trebuie neapărat să vedem Templul Dianei când vizităm Efesul, spuse Christopher în timp ce avionul pornea pe pistă.

— Şi să nu uităm că în acel moment ne vom afla la numai câţiva kilometri de locul unde se presupune că a stat ultima dată Fecioara Maria.

— Fapt privit cu rezerve de către istoricii serioşi, remarcă Christopher ca şi cum s-ar fi adresat unui elev din clasa a patra primară; dar soţia lui era prea cufundată în cartea ei pentru a remarca.

Îşi continuară amândoi studiul individual, apoi Christopher o întrebă pe soţia lui ce citea.

— *Covoarele – realitate şi ficţiune* de Abdul Verizoglu – ediţia a şaptesprezecea, spuse ea, convinsă că orice posibile erori fuseseră corectate în celelalte şaisprezece. E plină de informaţii. Cele mai frumoase exemplare sunt, se pare, din Hereke şi sunt ţesute din mătase; uneori lucrează la ele până la douăzeci de tinere, chiar şi copii.

— De ce tinere? întrebă Christopher. Aş fi zis că experienţa este esenţială într-o muncă atât de delicată.

— Se pare că nu, spuse Margaret. Covoarele de Hereke sunt ţesute de cei cu ochi tineri, care pot discerne modele complicate, uneori nu mai mari decât un vârf de ac şi cu până la o sută patruzeci de ochiuri pe centimetru pătrat. Un asemenea covor, continuă Margaret, poate costa până la cincisprezece sau chiar douăzeci de mii de lire.

— Şi la celălalt capăt al scalei? Covoare ţesute din rămăşiţe vechi de lână de către femei bătrâne? sugeră Christopher, răspunzându-şi

singur la întrebare.

— Fără îndoială, spuse Margaret. Dar chiar şi pentru umilele noastre buzunare sunt câteva principii care trebuie urmate.

Christopher se aplecă, pentru a putea fi sigur că va auzi fiecare cuvânt, în ciuda uruitului motoarelor.

— Nuanţele de roşu şi albastru stins pe fond verde sunt considerate clasice şi sunt foarte admirate de colecţionarii turci, dar galbenul şi portocaliul strălucitor trebuie evitate, citi soţia lui cu voce tare. Şi nu luaţi niciodată un covor care reprezintă animale, păsări sau peşti, căci ele sunt produse numai pentru satisfacerea gusturilor occidentale.

— Nu le plac animalele?

— Nu cred că ăsta-i motivul, spuse Margaret. Musulmanii sunniţi, care sunt conducătorii religioşi ai ţării, nu permit reproducerea în niciun fel a chipurilor. Dar dacă vom căuta cu răbdare prin bazaruri, tot o să găsim un chilipir de vreo câteva sute de lire.

— Ce scuză minunată pentru a-ţi petrece ziua întreagă prin bazaruri.

Margaret zâmbi, apoi continuă:

— Dar, ascultă. Cel mai important lucru este să te tocmeşti. Preţul iniţial pe care ţi-l oferă negustorul este probabil dublu faţă de ce se aşteaptă să primească şi triplu faţă de valoarea covorului. Îşi ridică ochii din carte. Dacă va fi nevoie de vreo tocmeală, va trebui să fie făcută de tine, dragul meu. La Marks & Spencer nu se obişnuieşte aşa ceva.

Christopher zâmbi.

— Şi, în sfârşit, continuă soţia lui dând pagina, dacă negustorul îţi oferă cafea trebuie să accepţi. Asta înseamnă că se aşteaptă ca târguiala să dureze mai multă vreme şi îi face la fel de multă plăcere tocmeala ca şi vânzarea.

— Dacă este aşa, ar face bine să aibă o oală foarte mare de cafea pregătită pentru noi, spuse Christopher închizând ochii şi începând să contemple în gând plăcerile care-l aşteptau.

Margaret nu-şi închise cartea despre covoare decât atunci când avionul atinse solul, pe aeroportul din Istanbul, şi imediat deschise Dosarul Numărul Unu, intitulat „Pre-Turcia”.

— La capătul de nord al pistei ar trebui să ne aştepte un autobuz. Ne va duce la aeroportul naţional, îşi asigură ea soţul, în timp ce-şi potrivea cu grijă ceasul cu două ore înainte.

Curând, soţii Roberts se alăturară pasagerilor care se îndreptau în direcţia punctului de control al paşapoartelor. Primele persoane pe care le văzură în faţa lor fură aceiaşi soţi între două vârste despre care presupuseseră că aveau ca destinaţie tărâmuri mult mai exotice.

— Mă întreb încotro se duc, spuse Christopher.

— Hotelul Hilton, presupun, spuse Margaret în timp ce se urcau

într-un vehicul pe care Glasgow Corporation Bus Company îl declarase ieşit din uz cu vreo douăzeci de ani înainte. Acesta scoase un fum negru, apoi o porni spre zborul local THY.

În scurt timp, soţii Roberts uitară cu totul de domnul şi doamna Kendall-Hume, când începură să privească pe mica fereastră a avionului pentru a admira coasta de vest a Turciei luminată de soarele care apunea. Avionul ateriză în portul Izmir chiar în momentul în care mingea roşie dispărea licărind în spatele celui mai înalt deal. Un alt autobuz, şi mai vechi decât cel dinainte, îi duse pe cei doi Roberts la mica lor casă de oaspeţi tocmai la timp pentru o cină târzie.

Camera lor era micuţă, dar curată, iar proprietarul – cam la fel. Îi întâmpină pe amândoi cu gesturi exagerate şi cu un zâmbet strălucitor care prevestea numai bine pentru următoarele douăzeci şi una de zile.

În dimineaţa următoare, devreme, soţii Roberts îşi recapitulară planurile detaliate pentru Ziua întâi din Dosarul Numărul Doi. Mai întâi trebuia să ia Fiatul a cărui închiriere o plătiseră încă din Anglia, apoi aveau să meargă printre dealuri, la vechea fortăreaţă bizantină de la Selcuk, dimineaţa, iar după-amiază urma Templul Dianei, dacă le mai rămânea timp.

După ce luară micul dejun şi se spălară pe dinţi, cei doi părăsiră casa de oaspeţi cu câteva minute înainte de ora nouă. Înarmaţi cu formularul de închiriere a maşinii şi cu ghidul turistic, o porniră spre garajul Beyazik, unde-i aştepta maşina promisă. Merseră încet, pe străzile pavate, prin faţa unor căsuţe albe, bucurându-se din plin de briza mării, până ajunseră în golf. Christopher zări firma garajului Beyazik încă de pe când se aflau la o sută de metri de el.

Trecând pe lângă magnificele iahturi ancorate în port, îşi testară unul altuia cunoştinţele cu privire la naţionalitatea fiecărui steag, simţindu-se ca „odraslele" lor la un extemporal la geografie.

— Italian, francez, liberian, panamez, german. Nu-s prea multe bărci englezeşti, spuse Christopher, părând neobişnuit de patriot, ca întotdeauna – reflectă Margaret – când se aflau în străinătate.

Ea se uita la şirurile de carene sclipitoare aliniate ca autobuzele din Picadilly în orele de vârf; unele dintre bărci erau chiar mai mari decât autobuzele.

— Mă întreb ce fel de oameni şi-or fi putând permite un asemenea lux, întrebă ea, fără să aştepte un răspuns.

— Domnul şi doamna Roberts, nu-i aşa? strigă o voce din spatele lor.

Se întoarseră amândoi spre a vedea o siluetă familiară acum, îmbrăcată în cămaşă albă şi şort alb şi purtând o pălărie care-l făcea să semene cu căpitanul „Ochi de Pasăre", care le făcea cu mâna de la prora unuia dintre cele mai mari iahturi.

— Urcaţi la bord, drăguţii mei, spuse entuziast domnul Kendall-

Hume, mai mult pe ton de comandă decât de invitaţie.

Fără chef, soţii Roberts traversară pasarela.

— Ia uite cine-i aici, ţipă gazda lor într-o gaură din mijlocul punţii.

O clipă mai târziu, doamna Kendall-Hume apăru de dedesubt, îmbrăcată într-un sarong portocaliu diafan şi un sutien asortat.

— Sunt domnul şi doamna Roberts – îţi aminteşti, de la Malcolm de la şcoală.

Kendall-Hume se întoarse cu faţa spre cuplul consternat.

— Nu-mi amintesc numele voastre de botez, dar ea e Melody, iar eu sunt Ray.

— Christopher şi Margaret, mărturisi profesorul în timp ce-şi strângeau mâinile.

— Beţi ceva? Gin, vodcă sau…?

— O, nu, spuse Margaret. Vă mulţumim foarte mult, dar vom bea amândoi câte un suc de portocale.

— Cum doriţi, spuse Ray Kendall-Hume. Trebuie să rămâneţi la masă.

— Dar n-am vrea să…

— Insist, spuse domnul Kendall-Hume. La urma urmei, suntem în vacanţă. Apropo, vom merge pe partea cealaltă a golfului pentru prânz. E o plajă a naibii de frumoasă acolo şi o să aveţi posibilitatea să faceţi plajă şi să înotaţi în voie.

— Ce drăguţ din partea dumneavoastră, spuse Christopher.

— Dar unde-i tânărul Malcolm? întrebă Margaret.

— E-ntr-o tabără de cercetaşi în Scoţia. Nu-i place să se fâţâie în bărci ca noi.

Pentru prima dată de când îşi aducea el aminte, Christopher simţi un soi de admiraţie pentru băiat. O clipă mai târziu, motorul porni vijelios.

În drum spre golf, Ray Kendall-Hume îşi expuse teoriile despre „nevoia de a te rupe de lume”.

— Nimic nu e mai bun decât un iaht pentru a putea fi singur şi a nu fi nevoit să te amesteci cu *hoi polloi*.

Nu-şi dorea decât lucruri simple în viaţă: soarele, marea şi provizii nesfârşite de mâncare şi băutură de calitate.

Familia Roberts n-ar fi putut nimeri mai rău. Până la sfârşitul zilei, amândoi sufereau de o uşoară insolaţie şi, de asemenea, de un oarecare rău de mare. În ciuda pilulelor albe, a pilulelor roşii şi a pilulelor galbene împărţite cu generozitate de către Melody, când ajunseră în sfârşit înapoi în camera lor, în seara aceea, le fu imposibil să adoarmă.

Evitarea familiei Kendall-Hume în următoarele douăzeci de zile se dovedi a nu fi uşoară deloc. La Beyazik, garajul unde mica lor maşină

închiriată îi aştepta în fiecare dimineaţă şi unde trebuiau s-o ducă înapoi în fiecare seară, nu se putea ajunge decât trecând pe cheiul unde iahtul cu motor al lui Kendall-Hume stătea ancorat ca un obstacol insurmontabil de la cursele de cai. Nu trecea o zi fără ca soţii Roberts să nu trebuiască să-şi petreacă o parte din timpul lor preţios legănându-se încolo şi încoace pe apele învolburate ale Turciei, mâncând mâncăruri grase şi discutând cât de mare ar trebui să fie un covor pentru a se potrivi în camera din faţă a familiei Kendall-Hume.

Cu toate acestea, ei reuşiră să-şi facă o mare parte a programului lor şi îşi rezervară cu hotărâre ultima zi de vacanţă în întregime pentru a căuta un covor. Deoarece nu aveau nevoie de maşina lui Beyazik pentru a merge în oraş, erau siguri că măcar în ziua aceea îşi vor putea evita tartorii.

În ultima dimineaţă se sculară ceva mai târziu decât îşi planificaseră şi după micul dejun o porniră de-a lungul micii poteci pietruite, Christopher înarmat cu ediţia a şaptesprezecea din *Covoarele – realitate şi ficţiune,* iar Margaret cu un centimetru şi cu cinci sute de lire în cecuri de călătorie.

O dată ajunşi în bazar, profesorul şi soţia sa începură să se uite la miriadele de prăvălioare din jurul lor întrebându-se de unde să-şi înceapă aventura. Bărbaţi cu fesuri pe cap încercau să-i ademenească să intre în micuţele lor magazine, dar cei doi Roberts îşi petrecură prima oră pur şi simplu obişnuindu-se cu atmosfera.

— Acum sunt gata să încep cercetările, strigă Margaret încercând să acopere zgomotul vocilor din jur.

— Atunci v-am găsit tocmai la timp, spuse exact acea voce de care credeau că scăpaseră.

— Tocmai vroiam să…

— Atunci urmaţi-mă.

Cu inimile cernite, soţii Roberts se lăsară conduşi de Ray Kendall-Hume în afara bazarului şi înapoi spre oraş.

— Acceptaţi-mi sfatul şi vă veţi alege cu un chilipir grozav, îi asigură Kendall-Hume pe amândoi. Am adunat câteva lucruri cu adevărat frumoase în timpul petrecut prin fiecare colţ al golfului, la preţuri de necrezut. Aş fi bucuros să vă las să profitaţi din plin de experienţa mea, fără să vă percep nicio taxă.

— Nu ştiu cum aţi putut suporta gălăgia şi mirosul din bazar, spuse Melody, în mod evident fericită să se afle din nou printre reclamele de la Gucci, Lacoste şi Saint Laurent.

— Am prefera…

— Salvaţi tocmai la ţanc, spuse Ray Kendall-Hume. Iar locul în care mi s-a spus că trebuie să începi şi să sfârşeşti dacă vrei să achiziţionezi un covor serios este „La Osman”.

Margaret îşi amintea numele din cartea ei despre covoare: „De

vizitat numai dacă banii nu au importanţă şi ştiţi exact ce căutaţi.” Acea vitală ultimă dimineaţă avea să fie irosită, reflectă ea în timp ce deschidea marile uşi de sticlă de la „Osman” pentru a intra într-un spaţiu de mărimea unui teren de tenis. Camera era acoperită de covoare pe jos, pe pereţi, pe pervazuri şi chiar pe mese. Oriunde ar fi putut fi aşezat un covor, acesta se afla acolo pentru a putea fi admirat. Deşi cei doi Roberts îşi dădură seama imediat că nimic din ceea ce era expus nu se putea încadra în preţul pe care şi-l puteau ei permite, frumuseţea incontestabilă a exponatelor îi fermeca.

Margaret păşea încet prin încăpere, măsurând covoarele mici, astfel încât să-şi poată da seama cam ce să caute o dată ce vor fi scăpat de acolo.

Un bărbat înalt şi elegant, cu mâinile ridicate ca pentru rugăciune şi îmbrăcat într-un costum imaculat din lână care părea să fi fost comandat la Savile Row, le veni în întâmpinare.

— Bună dimineaţa, domnule, i se adresă el domnului Kendall-Hume, alegându-şi fără dificultate clientul serios. Pot să vă fiu de folos cu ceva?

— Bineînţeles că puteţi, răspunse Kendall-Hume. Vreau să-mi arătaţi cele mai frumoase covoare pe care le aveţi, dar n-am intenţia să plătesc preţurile cele mai mari.

Negustorul zâmbi politicos şi bătu din palme. Şase covoare mici fură aduse de trei vânzători care le desfăşurară în centrul încăperii. Margaret se îndrăgosti de un covor pe fond verde stins, cu un model format din pătrăţele roşii ţesute pe margine de jur împrejur. Modelul era atât de complicat, că nu-şi putea lua ochii de la el. Măsură, într-o doară, covorul: fix şapte pe trei.

— Aveţi un gust excelent, doamnă, spuse negustorul.

Margaret, înroşindu-se uşor, se ridică repede, făcu un pas înapoi şi ascunse centimetrul la spate.

— Cum ţi se par astea, pisicuţo? întrebă Kendall-Hume, făcând un gest larg cu mâna peste cele şase covoare.

— Niciunul dintre ele nu este destul de mare, răspunse Melody, abia aruncându-le o privire.

Negustorul bătu iarăşi din palme şi exponatele fură rulate la loc şi luate de acolo. Fură înlocuite de alte patru, mai mari.

— Doriţi să beţi o cafea? îl întrebă negustorul pe Kendall-Hume când noile covoare zăceau desfăşurate la picioarele lor.

— N-am timp, spuse scurt Kendall-Hume. Am venit aici să cumpăr un covor. Dacă vreau o cafea, pot foarte bine să mă duc la o cafenea, adăugă el chicotind.

Melody îi zâmbi complice.

— Ei, eu aş bea o cafea, declară Margaret, hotărâtă să se revolte şi ea o dată în vacanţa asta.

— Sunt încântat, doamnă, spuse negustorul, şi unul dintre vânzători dispăru să-i îndeplinească dorinţele, în timp ce familia Kendall-Hume studia noile covoare.

Cafeaua sosi câteva minute mai târziu. Ea îi mulţumi tânărului vânzător şi începu să soarbă încet din lichidul negru şi gros. Delicioasă, îşi zise ea, şi îi zâmbi apreciativ negustorului.

— Tot nu-s destul de mari, insistă doamna Kendall-Hume.

Negustorul oftă uşor şi bătu încă o dată din palme. Din nou vânzătorii începură să ruleze la loc bunurile refuzate. El se adresă apoi în turceşte unuia dintre angajaţi. Vânzătorul se întoarse ceva mai târziu însoţit de un mic pluton de vânzători care duceau două covoare, acestea acoperind, când fură desfăcute, cea mai mare parte a podelei magazinului. Lui Margaret îi plăcură şi mai puţin decât cele care tocmai îi fuseseră arătate, dar deoarece nu i se ceru părerea, ea nu şi-o exprimă.

— Aşa mai zic şi eu, spuse Ray Kendall-Hume. Tocmai mărimea potrivită pentru salon, nu crezi, Melody?

— Perfect, răspunse soţia lui, nefăcând nicio tentativă de a măsura vreunul dintre covoare.

— Îmi pare bine că suntem de acord, spuse Ray Kendall-Hume. Dar care, pisicuţo? Cel roşu cu albastru stins, sau cel galben cu portocaliu strălucitor?

— Cel galben cu portocaliu, spuse Melody fără nicio ezitare. Îmi place modelul cu păsări viu colorate de pe margini.

Lui Christopher i se păru că-l vede pe negustor tresărind.

— Deci acum tot ce ne-a mai rămas de făcut este să ne înţelegem la preţ, spuse Kendall-Hume. Mai bine aşază-te, pisicuţo, că s-ar putea să dureze ceva.

— Sper că nu, spuse doamna Kendall-Hume, rămânând hotărâtă în picioare.

Soţii Roberts rămaseră tăcuţi.

— Din păcate, domnule, începu negustorul, soţia dumneavoastră a ales unul dintre cele mai bune covoare din colecţia noastră, aşa că mă tem că nu se vor putea face cine ştie ce ajustări de preţ.

— Cât? întrebă Kendall-Hume.

— Vedeţi, domnule, acest covor a fost ţesut la Demirdji, în provincia Izmir, de peste o sută de ţesătoare cărora le-a luat mai mult de un an pentru a-l termina.

— Nu mă mai tot duce cu zăhărelul, spuse Kendall-Hume, făcându-i cu ochiul lui Christopher. Spune-mi numai cât trebuie să plătesc.

— Simt că este de datoria mea, domnule, să vă atrag atenţia că acest covor nici n-ar fi trebuit, de fapt, să se afle aici, spuse turcul pe un ton plângăreţ. A fost făcut iniţial pentru un prinţ arab care n-a mai putut onora tranzacţia când a scăzut brusc preţul petrolului.

— Dar trebuie să fi căzut de acord asupra unui preţ la vremea aceea, nu?

— Nu vă pot dezvălui cifra exactă, domnule. Mă jenez s-o menţionez.

— Eu nu m-aş jena, spuse Kendall-Hume. Haide, care-i preţul? insistă el.

— Ce valută doriţi să folosiţi? întrebă turcul.

— Lire.

Negustorul scoase din buzunarul hainei un calculator plat, apăsă pe câteva butoane, apoi se uită nefericit la soţii Kendall-Hume.

Christopher şi Margaret rămaseră tăcuţi, ca nişte elevi care se tem că profesorul le-ar putea pune o întrebare al cărei răspuns nu aveau cum să-l cunoască.

— Haide, haide, cât speri să mă jefuieşti?

— Cred că trebuie să vă pregătiţi pentru un şoc, domnule, spuse negustorul.

— Cât? repetă nerăbdător Kendall-Hume.

— Douăzeci şi cinci de mii.

— De lire?

— De lire.

— Cred că glumeşti, spuse Kendall-Hume, plimbându-se în jurul covorului şi revenind apoi alături de Margaret. Vei avea ocazia acum să afli de ce sunt considerat „biciul" comerţului cu maşini în estul Angliei, îi şopti el. Nu voi da mai mult de cincisprezece mii pe covorul ăsta. Se întoarse cu faţa la negustor. Chiar dacă viaţa mea ar depinde de asta.

— Atunci mă tem că v-aţi pierdut timpul, domnule, răspunse turcul. Căci acesta este un covor menit numai cunoscătorilor. Poate doamna doreşte să se mai gândească în privinţa celui roşu cu albastru?

— Nici gând, spuse Kendall-Hume. Culoarea e ştearsă cu totul. Nu vedeţi? În mod evident, l-aţi lăsat prea mult în vitrină şi a fost decolorat de soare. Nu, va trebui să-ţi reconsideri preţul dacă vrei ca cel portocaliu cu galben să ajungă în casa unui cunoscător.

Negustorul zâmbi şi degetele lui loviră din nou clapele calculatorului.

În timp ce tranzacţia continua, Melody privea absentă în jur, aruncând din când în când câte o privire pe fereastră, spre golf.

— Nu pot să scad preţul cu niciun penny sub douăzeci şi trei de mii de lire.

— Aş fi dispus să merg până la optsprezece mii, spuse Kendall-Hume, dar niciun penny mai mult.

Soţii Roberts îl priveau pe negustor introducând cifrele în calculator.

— Asta n-ar acoperi nici preţul pe care l-am plătit eu pe el, spuse el

trist, uitându-se în jos la micile cifre luminoase.

— Forţaţi nota, dar vă sfătuiesc să nu forţaţi prea tare. Nouăsprezece mii, spuse domnul Kendall-Hume. E ultima mea ofertă.

— Douăzeci de mii de lire este cifra cea mai mică pe care aş putea-o lua în considerare, răspunse negustorul. O pomană în memoria răposatei mele mame.

Kendall-Hume îşi scoase portofelul şi îl aşeză pe măsuţa de lângă negustor.

— Nouăsprezece mii de lire şi facem târgul, spuse el.

— Dar cum să-mi mai hrănesc copiii? întrebă negustorul, cu braţele ridicate deasupra capului.

— Aşa cum îi hrănesc şi eu pe ai mei, spuse Kendall-Hume râzând. Scoţând un profit corect.

Negustorul făcu o pauză, ca şi când s-ar fi gândit din nou, apoi spuse:

— Nu pot s-o fac, domnule, îmi pare rău. Trebuie să vă mai arătăm şi alte covoare.

Vânzătorii înaintară într-un şir ordonat.

— Nu, eu pe ăsta-l vreau, spuse doamna Kendall-Hume. Hai să nu ne certăm pentru o mie de lire, motănelule.

— Credeţi-mă pe cuvânt, doamnă, spuse negustorul, întorcându-se spre doamna Kendall-Hume. Mi-ar muri familia de foame dacă aş face afaceri numai cu clienţi ca soţul dumneavoastră.

— Bine, vei avea cele douăzeci de mii, dar cu o condiţie.

— Condiţie?

— Chitanţa va arăta că preţul a fost de zece mii de lire. Altfel, voi ajunge să plătesc diferenţa în taxe vamale.

Negustorul se înclină adânc, ca pentru a arăta că cererea nu i se părea neobişnuită.

Domnul Kendall-Hume îşi deschise portofelul şi extrase zece mii de lire în cecuri şi zece mii de lire *cash.*

— După cum vezi, spuse el cu o grimasă, am venit pregătit. Mai scoase încă cinci mii de lire şi, fluturându-le prin faţa negustorului, adaugă: şi aş fi fost dispus să plătesc şi mai mult.

Negustorul ridică din umeri.

— Vă tocmiţi într-un mod foarte dur, domnule. Dar nu mă veţi auzi plângându-mă, acum că târgul a fost încheiat.

Marele covor fu rulat şi împachetat, iar în timp ce se plăteau banii şi cecurile fu întocmită o chitanţă pentru zece mii de lire.

Soţii Roberts nu scoseseră o vorbă de douăzeci de minute. Când văzură banii trecând dintr-o mână în alta, lui Margaret îi trecu prin minte că erau mai mulţi decât câştigau ei amândoi într-un an.

— E timpul să ne întoarcem pe iaht, spuse Kendall-Hume. Veniţi să luaţi masa cu noi dacă vă hotărâţi la timp asupra unui covor.

— Mulţumim, spuseră cei doi Roberts la unison.

Aşteptară până când familia Kendall-Hume dispăru din raza lor de vedere, cu doi vânzători care duceau covorul portocaliu cu galben în urma lor, apoi îi mulţumiră negustorului pentru cafea şi o porniră, la rândul lor, spre ieşire.

— Ce fel de covor căutaţi? întrebă negustorul.

— Mă tem că preţurile dumneavoastră ne depăşesc, spuse Christopher politicos. Dar vă mulţumim.

— Ei, lăsaţi-mă cel puţin să aflu. Aţi văzut, dumneavoastră sau soţia dumneavoastră, vreun covor care v-a plăcut?

— Da, răspunse Margaret, covorul acela mic, dar…

— Ah, da. Spuse negustorul. Îmi amintesc ochii doamnei când a văzut covorul de Hereke.

Îi părăsi, pentru a se întoarce câteva clipe mai târziu cu covoraşul în tonuri blânde, pe fond verde cu mici pătrăţele roşii pe care îl refuzase atât de ferm familia Kendall-Hume. Fără să-şi mai aştepte ajutoarele, îl derula el însuşi, pentru ca cei doi Roberts să-l poată studia mai bine.

Margaret îşi zise că a doua oară arăta şi mai magnific încă şi îi fu teamă că nu putea spera în niciun caz să găsească unul la fel de frumos în cele patru ore care le mai rămăseseră.

— Perfect, recunoscu ea, cu o oarecare neruşinare.

— Atunci nu ne mai rămâne de discutat decât preţul, spuse negustorul amabil. Gât aveţi de gând să cheltuiţi doamnă?

— Ne propusesem să cheltuim trei sute de lire, interveni brusc Christopher.

Margaret nu-şi putu ascunde surpriza.

— Dar ne-am înţeles… începu ea.

— Mulţumesc, draga mea, cred că eu ar trebui să mă ocup de această chestiune.

Negustorul zâmbi şi continuă tranzacţia.

— Ar trebui să vă cer şase sute de lire, spuse el. Mai puţin ar fi jaf curat.

— Patru sute de lire este ultima ofertă, spuse Christopher, încercând să pară cât mai stăpânit.

— Cinci sute de lire va trebui să fie preţul cel mai scăzut, spuse negustorul.

— Îl iau! strigă Christopher.

Unul dintre vânzători începu să dea din mâini şi să-i strige ceva negustorului în limba maternă. Proprietarul ridică o mână pentru a opri protestele tânărului, în timp ce soţii Roberts îi priveau neliniştiţi.

— Fiului meu, explică negustorul, nu-i convine acest târg, dar eu sunt încântat că micul covor se va afla în casa unui cuplu care îi va aprecia cu siguranţă adevărata valoare.

— Vă mulţumim, spuse Christopher liniştit.

— Doriţi şi dumneavoastră o chitanţă pentru un preţ diferit?

— Nu, mulţumim, spuse Christopher întinzându-i zece bilete de cincizeci de lire şi aşteptând apoi până când covorul fu împachetat şi el primi chitanţa corectă.

Privindu-i pe soţii Roberts care părăseau magazinul ţinându-şi strâns noua achiziţie, negustorul zâmbi în sinea lui.

Când ajunseră pe chei, barca familiei Kendall-Hume era deja la jumătatea drumului spre plaja liniştită. Soţii Roberts oftară în cor, uşuraţi, şi se întoarseră la bazar pentru a lua masa de prânz.

Pe când aşteptau să le apară bagajele pe banda rulantă de la Aeroportul Heathrow, Christopher simţi că-l bate cineva pe umăr. Se întoarse şi zări faţa radioasă a lui Ray Kendall-Hume.

— Mă întrebam dacă mi-ai putea face un serviciu, bătrâne.

— Da, dacă pot, spuse Christopher, care încă nu-şi revenise complet de la ultima lor întâlnire.

— E destul de simplu, spuse Kendall-Hume. Eu şi nevastă-mea am luat mult prea multe cadouri şi mă întrebam dacă ai putea să treci unul din ele prin vamă. Altfel, am putea să fim ţinuţi aici toată noaptea.

Melody, care stătea lângă un cărucior deja încărcat, le zâmbea dulce celor doi bărbaţi.

— Dar tot va trebui să plătiţi taxele pentru el, spuse Christopher ferm.

— Nici nu-mi trecea prin cap să fac altfel, spuse Kendall-Hume, luptându-se cu un pachet enorm pe care-l aşeză pe căruciorul familiei Roberts. Christopher vru să protesteze când Kendall-Hume scoase două mii de lire şi-i întinse banii şi chitanţa profesorului.

— Ce facem dacă vor spune că valoarea covorului vostru e mai mare de zece mii de lire? spuse Margaret neliniştită, venind alături de soţul ei.

— Plătiţi diferenţa şi eu v-o înapoiez imediat. Dar vă asigur că e foarte improbabil să se întâmple aşa.

— Sper să aveţi dreptate.

— Sigur că am dreptate, spuse Kendall-Hume. Nu vă temeţi, am mai făcut chestii din astea. Şi n-o să uit ajutorul vostru când se vor strânge din nou bani pentru şcoală, adăugă el lăsându-i cu pachetul cel uriaş.

După ce Christopher şi Margaret îşi găsiră geamantanele, mai luară un cărucior şi se aşezară la coada din faţa indicatorului roşu pe care scria: „Bunuri de declarat”.

— Aveţi vreun articol în valoare de peste cinci sute de lire? întrebă tânărul vameş cu o politeţe oficială.

— Da, spuse Christopher. Am cumpărat două covoare cât am stat în vacanţă în Turcia. Îi întinse cele două chitanţe.

Vameşul studie cu atenţie chitanţele, apoi întrebă dacă ar putea vedea şi el covoarele.

— Sigur, spuse Christopher, şi începu să desfacă pachetul mai mare, în timp ce Margaret îl desfăcea pe cel mic.

— O să trebuiască să fie studiate de un expert, spuse vameşul o dată ce pachetele fură desfăcute. Nu va dura mai mult de câteva minute.

Covoarele fură curând luate de acolo.

Cele „câteva minute” se dovediră a fi mai mult de cincisprezece, iar Christopher şi Margaret ajunseră curând să-şi regrete hotărârea de a-i ajuta pe cei doi Kendall-Hume, indiferent câtă nevoie de bani ar fi avut şcoala. Începură să discute despre tot felul de nimicuri, ceea ce nu l-ar fi păcălit nici pe cel mai diletant dintre detectivi.

În cele din urmă vameşul se întoarse.

— Vreţi să fiţi atât de amabili să discutaţi în particular cu colegul meu? întrebă el.

— Este absolut necesar? întrebă Christopher înroşindu-se.

— Mă tem că da, domnule.

— De la început n-ar fi trebuit să acceptăm, şopti Margaret. N-am mai avut niciodată probleme cu autorităţile.

— Nu te nelinişti, iubito. Totul se va termina în câteva minute, o să vezi, spuse Christopher, fără să creadă nici el ce spune.

Îl urmară pe tânăr prin spate, într-o încăpere micuţă.

— Bună ziua, domnule, spuse un bărbat cu părul alb, cu mai multe cercuri aurii pe manşeta uniformei, îmi pare rău că v-am făcut să aşteptaţi, dar covoarele dumneavoastră au fost studiate de un expert şi el e sigur că trebuie să se fi făcut o greşeală.

Cristopher vru să protesteze, dar nu putu scoate un sunet.

— O greşeală? reuşi Margaret să pronunţe.

— Da, doamnă. Nu înţelege nimic din chitanţele pe care le-aţi prezentat.

— Nu înţelege?

— Nu, doamnă, spuse vameşul mai mare în grad. Repet, suntem siguri că s-a făcut o greşeală.

— Ce fel de greşeală? întrebă Christopher, recăpătându-şi în sfârşit glasul.

— Păi, aţi declarat două covoare, unul la preţul de zece mii de lire şi unul la preţul de cinci sute de lire, conform acestor chitanţe.

— Da?

— În fiecare an sute de oameni se întorc în Anglia cu covoare turceşti, aşa că avem o oarecare experienţă în astfel de chestiuni. Consilierul nostru este sigur că aceste chitanţe au fost făcute incorect.

— Nu înţeleg… spuse Christopher.

— Ei bine, explică vameşul, covorul cel mare, după cum suntem asiguraţi, a fost tors cu o furcă primitivă şi are numai treizeci de

ghiorduri, sau de ochiuri, pe centimetru pătrat. În ciuda mărimii lui, estimăm că valorează în jur de cinci mii de lire. Covorul cel mic, pe de altă parte, estimăm că are o sută patruzeci de ochiuri pe centimetru pătrat şi este un exemplar excelent de Hereke, ţesut de mână, în mătase şi, fără îndoială, ar fi un chilipir la cinci sute de lire. Deoarece ambele covoare sunt de la acelaşi magazin, presupun că a fost o eroare funcţionărească.

Soţii Roberts rămaseră fără grai.

— N-are nicio importanţă pentru taxa pe care trebuie s-o plătiţi, dar suntem convinşi că aţi fi dorit să ştiţi, pentru asigurări.

Soţii Roberts tot nu spuneau nimic.

— Deoarece aveţi dreptul la cinci sute de lire fără a plăti vreo taxă, aceasta va fi de două mii de lire.

Christopher scoase repede teancul de bancnote de la Kendall-Hume. Ofiţerul mai în vârstă le numără, în timp ce tânărul împacheta la loc, cu atenţie, cele două covoare.

— Mulţumesc, spuse Cristopher, când li se dădură înapoi pachetele şi chitanţa pentru cele două mii de lire.

Soţii Roberts aruncară repede pachetul cel mare la loc pe căruciorul lui, apoi îl împinseră prin mulţime până la ieşire, unde cei doi Kendall-Hume îi aşteptau nerăbdători.

— Aţi stat înăuntru o groază de timp, spuse Kendall-Hume. Au fost probleme?

— Nu, au verificat doar valoarea covoarelor.

— E ceva în plus de plătit? întrebă neliniştit Kendall-Hume.

— Nu, cele două mii de lire ale dumitale au acoperit totul, spuse Christopher dându-i chitanţa.

— Atunci am scăpat cu bine, bătrâne. Bravo. Încă un chilipir de adăugat la colecţia mea.

Kendall-Hume se întoarse şi aruncă pachetul cel mare în portbagajul Mercedesului său, apoi îl încuie şi se aşeză la volan.

— Bravo, repetă el prin fereastra deschisă, în timp ce pornea maşina. N-o să uit cheta pentru şcoală.

Soţii Roberts rămaseră să privească în urma maşinii gri metalizat care se înscria într-un şir lung pe şosea, îndepărtându-se de aeroport.

— De ce nu i-ai spus domnului Kendall-Hume care este valoarea reală a covorului său? întrebă Margaret, după ce se urcară în autobuz.

— M-am tot gândit la asta şi am ajuns la concluzia că *adevărul* este ultimul lucru pe care vrea să-l afle Kendall-Hume.

— Dar nu te simţi vinovat deloc? La urma urmei am furat…

— Deloc, draga mea. N-am furat nimic. Dar ne-am ales cu un adevărat „furt”.

Colonelul Broscoi

Există în Anglia o catedrală care n-a avut niciodată nevoie să lanseze un apel naţional.

Când se trezi, colonelul descoperi că era legat de un ţăruş, pe locul unde fusese ambuscada. Avea o senzaţie de amorţeală în picior. Ultimul lucru pe care şi-l putea aminti era baioneta intrându-i în coapsă. Acum, singurul lucru de care era conştient erau furnicile care i se căţărau pe picior într-un marş nesfârşit spre rană.

Mai bine aş fi rămas inconştient, îşi zise el.

Apoi cineva desfăcu nodurile şi el căzu cu capul înainte în noroi. Mai bine aş fi murit, conchise. Colonelul reuşi cumva să se ridice în genunchi şi să se târască până la ţăruşul de lângă el. Legat de acesta, se afla un caporal care probabil murise de câteva ore. Furnicile îi intrau în gură. Colonelul rupse o fâşie din cămaşa omului, o clăti într-o băltoacă din apropiere şi-şi spălă rana din picior cât putu mai bine, după care o legă strâns.

Asta se întâmpla la 17 februarie 1943, o dată ce avea să rămână întipărită în memoria colonelului tot restul vieţii sale.

În aceeaşi dimineaţă japonezii primiseră ordine ca prizonierii proaspăt capturaţi din trupele aliate să fie mutaţi în zori. Mulţi dintre ei aveau să moară în timpul marşului, dar mai mulţi încă pieriseră înainte de a porni la drum. Colonelul Richard Moore era hotărât să nu se numere printre aceştia.

Douăzeci şi nouă de zile mai târziu, o sută şaptesprezece din cei şapte sute treizeci şi doi de soldaţi ai trupelor aliate ajunseră la Tonchan. Orice om care în călătoriile sale nu trecuse niciodată dincolo de Roma cu greu ar fi putut fi pregătit pentru o experienţă ca cea de la Tonchan. Acest lagăr de prizonieri de război, extrem de bine păzit, la vreo trei sute de mile nord de Singapore şi ascuns în adâncurile junglei ecuatoriale, nu oferea nicio posibilitate de libertate. Oricine s-ar fi gândit la evadare nu putea spera să supravieţuiască în junglă mai mult de câteva zile, pe când cei care rămâneau descopereau că în lagăr le mai rămânea o şansă.

Când colonelul ajunse acolo, maiorul Sakata, comandantul lagărului, îl informă că era ofiţerul cel mai mare în grad şi că, prin urmare, el va fi responsabil de bunăstarea soldaţilor din trupele aliate.

Colonelul Moore se uită în jos spre ofiţerul japonez. Sakata trebuie să fi fost cu treizeci de centimetri mai scund decât el, dar, după marşul de douăzeci şi opt de zile, soldatul britanic nu putea cântări cu mult mai mult decât mărunţelul maior.

Prima acţiune a lui Moore când ieşi din biroul comandantului fu să-i

cheme pe toţi ofiţerii. Descoperi că era o destul de bună reprezentare a Marii Britanii, Australiei, Noii Zeelande şi Americii, dar puţini dintre cei prezenţi ar fi putut fi socotiţi şi corespunzători. Oamenii mureau zilnic de malarie, dizenterie şi subnutriţie. Înţelese deodată ce înseamnă expresia „a muri ca muştele".

Colonelul află de la ofiţerii săi că în primii doi ani de existenţă a lagărului li se ordonase să ridice colibe de bambus pentru ofiţerii japonezi. Acestea trebuiseră să fie terminate înainte de a li se permite să înceapă lucrul la un spital pentru oamenii lor şi, abia de curând, la colibe pentru ei. Mulţi prizonieri muriseră în aceşti doi ani, dar nu din cauza bolilor, ci a atrocităţilor pe care unii dintre japonezi le comiteau după un program zilnic. Maiorul Sakata, poreclit din cauza braţelor sale slăbănoage „Beţişoare"[2], nu era totuşi considerat cel mai rău. Ajutorul său, locotenentul Takasaki (Antreprenorul), şi sergentul Ayut (Porcul) erau plămădiţi dintr-un aluat diferit şi trebuiau evitaţi cu orice preţ, îl avertizară oamenii.

Colonelului îi trebuiră numai câteva zile pentru a descoperi de ce.

Hotărî că prima lui sarcină era aceea de a încerca să ridice moralul scăzut al trupelor. Deoarece nu era niciun preot printre ofiţerii care fuseseră capturaţi, începea fiecare zi prin a oficia o scurtă slujbă. După terminarea acesteia oamenii se apucau de lucru la calea ferată care străbătea lagărul. Fiecare zi de trudă consta în a monta şine de cale ferată pentru a-i ajuta pe soldaţii japonezi să ajungă mai repede pe front ca să poată, la rândul lor, să omoare şi să captureze mai mulţi soldaţi din trupele aliate. Orice prizonier care era suspectat de a fi subminat această lucrare era considerat vinovat de sabotaj şi trimis la moarte fără a mai fi judecat. Locotenentul Takasaki considera că o pauză de cinci minute care nu era în program însemna sabotaj.

La prânz, prizonierii aveau o pauză de douăzeci de minute pentru a-şi împărţi un vas cu orez – de obicei plin de viermi – şi, dacă aveau noroc, o cană de apă. Deşi în fiecare seară oamenii se întorceau în lagăr extenuaţi, colonelul organiză brigăzi care să fie responsabile pentru curăţenia din colibe şi pentru starea latrinelor.

După numai câteva luni, colonelul reuşi să organizeze un meci de fotbal între englezi şi americani şi, după succesul acestuia, înfiinţă chiar o ligă a lagărului. Dar fu şi mai încântat când oamenii începură să ia lecţii de karate sub îndrumarea sergentului Hawke, un australian scund şi îndesat care deţinea Centura Neagră şi, pe deasupra, ştia să cânte şi la muzicuţă. Micuţul instrument supravieţuise marşului prin junglă, dar toţi erau siguri că avea să fie descoperit curând şi confiscat.

Cu fiecare zi Moore îşi reînnoia hotărârea de a nu-i lăsa o clipă pe japonezi să creadă că trupele aliate erau înfrânte, în ciuda faptului că de când se afla la Tonchan mai pierduse nouă kilograme în greutate şi

cel puţin câte un om de sub comanda sa în fiecare zi.

Spre surprinderea colonelului, comandantul lagărului, în ciuda credinţei japonezilor că orice soldat care se lăsa capturat ar trebui tratat ca un dezertor, nu-i punea în cale prea multe obstacole inutile.

— Eşti ca un broscoi, îi spuse maiorul Sakata într-o seară, privindu-l pe colonel cum cioplește crose de cricket din lemn de bambus.

Fu una din rarele ocazii când colonelul îşi permise un zâmbet.

Adevăratele lui probleme continuau să vină de la locotenentul Takasaki şi oamenii lui, care considerau că prizonierii aliaţi capturaţi nu puteau fi trataţi altfel decât ca nişte trădători. Takasaki era întotdeauna atent cu modul în care se comporta faţă de colonel, dar nu avea niciun fel de rezerve în ceea ce-i privea pe cei cu alte grade, drept care soldaţii aliaţi se pomeneau adesea cu bietele lor raţii confiscate, cu o lovitură cu patul puştii în stomac sau erau chiar legaţi de un copac zile în şir.

Ori de câte ori colonelul făcea o plângere oficială către comandant, maiorul Sakata îl asculta cu simpatie şi chiar se străduia să-i îndepărteze pe principalii vinovaţi. Clipa cea mai fericită trăită de Moore la Tonchan fu aceea când asistă la urcarea în tren a Antreprenorului şi a Porcului, având ca destinaţie linia întâi a frontului. Nimeni nu a încercat să saboteze acea călătorie. Comandantul îi înlocui cu sergentul Akida şi caporalul Sushi, pe care prizonierii îi porecliseră, cu afecţiune aproape, „Friptura cu Sos Dulce-Acrişor". Cu toate acestea, Statul Major, al Japoniei trimise un nou Numărul Doi în lagăr, pe locotenentul Osawa, care deveni curând cunoscut sub numele de „Diavolul", deoarece comitea atrocităţi faţă de care Antreprenorul şi Porcul păreau nişte organizatori de serbări religioase.

Pe măsură ce lunile treceau, respectul reciproc dintre colonel şi comandant creştea. Sakata chiar îi mărturisi prizonierului său englez că ceruse să fie trimis în linia întâi pentru a participa la adevăratul război.

— Şi, adăugă maiorul, dacă Statul Major îmi aprobă cererea, aş vrea să mă însoţească doar doi ofiţeri.

Colonelul Moore ştia că maiorul se gândea la „Friptura cu Sos Dulce-Acrişor" şi se temea pentru soarta oamenilor săi dacă singurii trei japonezi cu care putea lucra erau trimişi înapoi în viaţa activă şi-l lăsau pe locotenentul Osawa la comanda lagărului.

Colonelul Moore îşi dădu seama că probabil s-a întâmplat ceva extraordinar dacă maiorul Sakata s-a hotărât să vină în coliba lui, pentru că nu mai făcuse niciodată acest lucru. Colonelul îşi puse castronul cu orez înapoi pe masă şi îi rugă pe cei trei ofiţeri care luau micul dejun împreună cu el să aştepte afară.

Maiorul luă poziţie de drepţi şi salută.

Colonelul se ridică în toată înălţimea lui, răspunse la salut şi privi în jos în ochii lui Sakata.

— Războiul s-a sfârşit, spuse ofiţerul japonez. Pentru o clipă, Moore se temu de ce era mai rău. Japonia a capitulat necondiţionat. Dumneavoastră, domnule, spuse încet Sakata, sunteţi acum comandantul lagărului.

Colonelul ordonă imediat ca toţi ofiţerii japonezi să fie duşi sub stare de arest la cartierul general al comandantului. În timp ce i se îndeplineau ordinele, plecă personal în căutarea „Diavolului". Moore traversă terenul de paradă şi se îndreptă spre cartierul ofiţerilor. Găsi coliba comandantului secund, urcă treptele şi dădu de perete uşa lui Osawa. Priveliştea pe care o întâlniră ochii lui n-avea s-o mai uite niciodată. Colonelul citise despre ceremonialul de harakiri fără a avea idee în ce consta de fapt actul final. Locotenentul Osawa trebuia să se fi tăiat de o sută de ori până când, în cele din urmă, murise. Sângele, duhoarea şi imaginea trupului mutilat i-ar fi provocat greaţă până şi unui Gurkha. Numai capul mai confirma că rămăşiţele aparţinuseră cândva unei fiinţe omeneşti.

Colonelul ordonă ca Osawa să fie înmormântat dincolo de porţile lagărului.

Când capitularea Japoniei fu în sfârşit semnată, la bordul navei *US Missouri* în golful Tokyo, toţi prizonierii de război din lagărul de la Tonchan ascultară ceremonia la singurul radio din tabără. Colonelul Moore organiză apoi o paradă în toată regula pe terenul lagărului. Pentru prima oară în doi ani şi jumătate, el purta uniforma de ceremonie, care-l făcea să semene cu un „Pierrot" la o petrecere oficială. În numele trupelor aliate el primi steagul japonez al capitulării din mâinile maiorului Sakata, apoi ordonă inamicului înfrânt să ridice steagul american şi britanic în sunetul celor două imnuri naţionale cântate unul după altul de sergentul Hawke la muzicuţa lui.

Colonelul ţinu apoi o scurtă slujbă de recunoştinţă în prezenţa tuturor soldaţilor aliaţi şi japonezi.

După preluarea comenzii, colonelul aşteptă, o săptămână după alta, ştirea că va fi trimis acasă. Mulţi dintre oamenii lui primiseră ordinul de a-şi începe călătoria de zece mii de mile înapoi spre Anglia via Bangkok şi Calcutta, dar niciun astfel de ordin nu sosi şi pentru colonel, şi el aştepta în van să i se trimită actele de repatriere.

Apoi, în ianuarie 1946, un tânăr şi elegant ofiţer dintr-un regiment de gardă sosi în tabără cu ordinul de a-l vedea pe colonel. El fu condus în biroul comandantului şi salută, apoi cei doi îşi strânseră mâinile.

Richard Moore se uita cu ochi mari la tânărul căpitan care, judecând după aerul lui sănătos, era evident că sosise în Orientul-îndepărtat cu mult după ce japonezii se predaseră. Căpitanul îi întinse colonelului o scrisoare.

— Acasă, în sfârşit, spuse bărbatul mai în vârstă bucuros şi deschise plicul, dar descoperi că aveau să mai treacă ani de zile până când putea spera să lase câmpurile de orez de la Tonchan pentru a regăsi câmpiile verzi din Lincolnshire.

Scrisoarea îi cerea colonelului să plece la Tokyo şi să reprezinte Marea Britanie în tribunalul militar ce avea să se instituie în capitala japoneză. Căpitanul Ross din regimentul de gardă Coldstream avea să-i preia comanda la Tonchan.

Tribunalul avea să fie format din doisprezece ofiţeri sub preşedinţia generalului Matthew Tomkins. Moore avea să fie singurul reprezentant britanic, urmând să se prezinte direct la general „îndată ce veţi putea”. Celelalte detalii avea să le primească la sosirea în Tokyo. Scrisoarea se încheia astfel: „Dacă, dintr-un motiv sau altul, aveţi nevoie de ajutorul meu în deliberări, nu ezitaţi să mă contactaţi personal.” Urma semnătura lui Clement Attlee.

Ofiţerii de stat major nu au obiceiul de a refuza să se supună primului ministru, astfel încât colonelul se resemna cu şederea lui prelungită în Japonia.

Instituirea tribunalului dură mai multe luni şi în tot acest timp colonelul Moore continuă să supravegheze întoarcerea trupelor britanice în patrie. Birocraţia era uriaşă şi unii dintre oamenii de sub comanda lui aveau o sănătate atât de şubredă, încât trebuia să-i fortifice atât psihic cât şi fizic înainte de a-i putea îmbarca pentru variatele lor destinaţii. Câţiva au murit mult după ce declaraţia de capitulare fusese ratificată.

În această perioadă de aşteptare, colonelul Moore îi folosi pe maiorul Sakata şi pe ceilalţi doi ofiţeri în care avea atâta încredere, sergentul Akida şi caporalul Sushi, ca ofiţeri de legătură. Această schimbare bruscă a comenzii nu afectase relaţia dintre cei doi ofiţeri superiori, deşi Sakata îi mărturisi colonelului că ar fi preferat să fie ucis apărându-şi ţara decât să rămână să asiste la umilirea ei. Colonelul descoperi că japonezii rămăseseră disciplinaţi, aşteptând să afle ce soartă îi aştepta, şi cei mai mulţi dintre ei presupuneau că moartea era consecinţa firească a înfrângerii.

Tribunalul militar îşi ţinu prima şedinţă în plen la Tokyo la 19 aprilie 1946. Generalul Tomkins preluă etajul cinci al vechiului Tribunal Imperial din cartierul Ginza din Tokyo – una dintre cele câteva clădiri care rămăseseră intacte în urma războiului. Tomkins, un

tip bondoc, irascibil, care era descris de propriul său ofiţer de stat major drept un „scrib de la Pentagon”, sosi la Tokyo cu numai o săptămână înainte de a-şi începe primele deliberări. Singurul răpăit pe care-l auzise vreodată acest general, îi mărturisi de bunăvoie ofiţerul de stat major colonelului Moore, fusese acela al maşinii de scris din biroul secretarei sale. Cu toate acestea, când era vorba despre cei judecaţi, generalul nu avea niciun fel de îndoieli cu privire la cine erau vinovaţii şi cum trebuiau ei pedepsiţi.

„Spânzuraţi-i pe toţi nenorociţii ăştia mici şi galbeni, cu ochii înguşti şi oblici”, ajunse să fie una dintre expresiile preferate ale lui Tomkins.

Tribunalul constituit din doisprezece oameni îşi desfăşura lucrările aşezat în jurul unei mese dintr-o veche sală de judecată. Fu clar de la şedinţa de deschidere că generalul nu avea nicio intenţie de a lua în considerare „circumstanţe atenuante”, „un trecut nepătat” sau „raţiuni umanitare”. Ascultându-l pe Tomkins exprimându-şi părerile, colonelul începu să se teamă pentru viaţa oricărui membru nevinovat al forţelor armate care era adus în faţa generalului.

Curând, el identifică patru americani din tribunal care, ca şi el, nu erau întotdeauna de acord cu judecăţile superficiale ale generalului. Doi dintre ei erau avocaţi, iar ceilalţi fuseseră soldaţi combatanţi, care luptaseră până la sfârşitul războiului. Cei cinci începură să lucreze împreună, pentru a contracara hotărârile mai părtinitoare ale generalului. În următoarele săptămâni ei reuşiră să mai convingă câţiva dintre ceilalţi membri aflaţi în jurul mesei să comute sentinţele de spânzurare în închisoare pe viaţă la mai mulţi japonezi care fuseseră condamnaţi pentru crime pe care n-ar fi avut cum să le comită.

La dezbaterea fiecăruia dintre aceste cazuri, generalul Tomkins nu le lăsa celor cinci nicio îndoială asupra dispreţului pe care-l avea pentru vederile lor. „Blestemaţii de simpatizanţi niponi”, insinua el adesea, nu întotdeauna în şoaptă. Cum generalul îşi păstra încă puterea asupra tribunalului celor doisprezece, succesele colonelului au fost, până la urmă, puţine la număr.

Când veni vremea să fie hotărâtă soarta celor care comandaseră lagărul prizonierilor de război de la Tonchan, generalul ceru spânzurarea în masă pentru toţi ofiţerii japonezi care fuseseră implicaţi, fără ca măcar să simuleze un proces serios. Nu se arătă deloc surprins când aceiaşi cinci membri ai tribunalului îşi ridicară glasurile, protestând. Colonelul Moore vorbi cu elocinţă despre perioada de prizonierat la Tonchan şi luă apărarea maiorului Sakata, a sergentului Akida şi a caporalului Sushi. Încercă să-i explice de ce spânzurarea lor ar fi ea însăşi un act tot atât de barbar ca oricare dintre atrocităţile comise de japonezi. Insistă ca sentinţa lor să fie

comutată în închisoare pe viaţă. Generalul căscă tot timpul discursului colonelului şi, după ce Moore îşi sfârşi pledoaria, nu făcu nicio încercare de a-şi justifica poziţia, ci pur şi simplu ceru să se treacă la vot. Spre surpriza sa, rezultatul fu şase la şase; un avocat american care până atunci fusese de partea generalului, ridică mâna alăturându-se grupului colonelului. Fără nicio ezitare, generalul îşi dădu votul hotărâtor în favoarea ştreangului. Tomkins se aplecă peste masă spre Moore şi spuse:

— Domnilor, cred că e vremea prânzului. Nu ştiu dumneavoastră cum vă e, dar eu mor de foame, şi nimeni nu poate spune că de data asta nu le-am făcut nenorociţilor ăstora mici şi galbeni o judecată dreaptă.

Colonelul Moore se ridică de la locul său şi, fără să spună nimic, părăsi încăperea.

Coborî în fugă scările tribunalului şi îi dădu instrucţiuni şoferului său să-l ducă la Cartierul General Britanic din centrul oraşului cât mai repede posibil. Scurta călătorie le luă ceva timp din cauza vălmăşagului de oameni care se îmbulzeau zi şi noapte pe străzi. O dată ajuns în biroul său, îi spuse secretarei să-i facă legătura cu Anglia. În timp ce ea îi îndeplinea ordinul, Moore se duse în cabinetul verde şi căută prin mai multe dosare, până când ajunse la cel pe care scria „Personal”. Îl deschise şi scoase de acolo scrisoarea. Vroia să fie sigur că-şi amintea fraza cu acurateţe…

„Dacă, dintr-un motiv sau altul, aveţi nevoie de ajutorul meu în deliberări, nu ezitaţi să mă contactaţi personal.”

— L-au chemat la telefon, domnule, îi spuse secretara, încordată.

Colonelul se duse la telefon şi aşteptă. Se trezi că ia poziţie de drepţi când auzi vocea cultivată, plăcută întrebând:

— Dumneata eşti, colonele?

Lui Richard Moore îi trebuiră mai puţin de zece minute pentru a explica problema cu care era confruntat şi a obţine autoritatea de care avea nevoie.

Imediat ce-şi termină convorbirea, se întoarse la cartierul general al tribunalului. Se duse direct în sala de consilii, intrând chiar în clipa în care generalul Tomkins se aşeza pentru a începe şedinţa de după-amiază.

Colonelul fu primul care se ridică de la locul său când generalul declară deschise lucrările.

— Aş putea începe cu o declaraţie? întrebă el.

— Te rog, spuse Tomkins. Dar să fie scurtă. Mai avem o grămadă de japonezi pe cap.

Colonelul Moore îi privi pe ceilalţi unsprezece oameni din jurul mesei.

— Domnilor, începu el. Vă prezint demisia mea din postul de

reprezentant al Marii Britanii în această comisie.

Generalul Tomkins nu-şi putu ascunde un zâmbet.

— Fac acest lucru, continuă colonelul, fără să mi-l doresc, dar cu aprobarea prim-ministrului meu, cu care am discutat acum câteva minute.

La auzul acestei informaţii zâmbetul lui Tomkins fu înlocuit de o încruntare.

— Mă voi întoarce în Anglia pentru a prezenta un raport complet domnului Attlee şi guvernului britanic asupra modului în care este condus acest tribunal.

— Ei, ascultă, fiule, începu generalul. Nu poţi…

— Ba pot, domnule, şi am s-o fac. Spre deosebire de dumneavoastră, eu nu vreau să rămân toată viaţa cu mâinile mânjite de sângele unor soldaţi nevinovaţi.

— Ei, ascultă, fiule, repetă generalul. Hai să discutăm măcar, înainte de a face un gest pe care ai să-l regreţi.

Nu se mai făcu nicio pauză tot restul zilei, şi până seara maiorul Sakata, sergentul Akida şi caporalul Sushi aveau sentinţele comutate în închisoare pe viaţă.

Într-o lună, generalul Tomkins fu rechemat de Pentagon, pentru a fi înlocuit de un distins ofiţer de marină american care fusese decorat pe câmpul de luptă în primul război mondial.

În săptămânile care au urmat noii numiri, condamnările la moarte a două sute douăzeci şi nouă de prizonieri japonezi fură comutate.

Colonelul Moore se întoarse la Lincolnshire la 11 noiembrie 1948, sătul de realităţile războiului şi de ipocriziile păcii.

Nu trecură nici doi ani şi Richard Moore îmbrăcă haina preoţească şi deveni paroh în liniştitul cătun Weddlebeach, în Suffolk. Îi plăcea ceea ce făcea şi deşi arareori le pomenea enoriaşilor săi despre experienţele avute în război, se gândea adesea la zilele petrecute în Japonia.

— Binecuvântaţi fie făcătorii de pace, căci ei vor… îşi începu vicarul predica de la amvonul său într-o duminică de Florii, la începutul anilor ’60, dar nu izbuti să-şi termine fraza.

Enoriaşii îşi ridicară neliniştiţi privirile, dar tot ce văzură fu că un zâmbet larg apăruse pe faţa vicarului şi că acesta privea fix în jos, la cineva care stătea în rândul al treilea.

Omul la care se uita înclină, jenat, capul, iar vicarul îşi reluă repede predica.

După terminarea slujbei, Richard Moore aşteptă la uşa dinspre răsărit pentru a se asigura că ochii nu-l înşelaseră. Când se întâlniră faţă în faţă pentru prima oară după cincisprezece ani, cei doi bărbaţi se înclinară, apoi îşi strânseră mâinile.

Preotul fu încântat să afle, în timpul prânzului luat la vicariat în ziua aceea, că Sakata – Beţişoare fusese eliberat din închisoare după numai cinci ani, ca urmare a înţelegerii dintre Aliaţi şi noul guvern japonez de a-i elibera pe toţi prizonierii care nu comiseseră infracţiuni majore. Când colonelul întrebă de „Friptura cu Sos Dulce – Acrişor", maiorul mărturisi că pierduse legătura cu sergentul Akida (Dulce), dar caporalul Sushi (Acrişor) lucra împreună cu el la aceeaşi companie de electronică.

— De câte ori ne întâlnim, îl asigură el pe preot, vorbim despre omul de onoare care ne-a salvat viaţa, „Broscoiul britanic".

De-a lungul anilor, preotul şi prietenul său japonez progresară fiecare în profesia pe care si-o alesese, şi păstrară o corespondenţă regulată. În 1971 Ari Sakata fu numit directorul unei mari fabrici de aparate electronice din Osaka, iar optsprezece luni mai târziu Richard Moore deveni reverendul Richard Moore, vicar al catedralei Lincoln.

„Am citit în ziarul londonez *Times* că se face o colectă pentru restaurarea acoperişului catedralei dumitale", scria Sakata din patria sa în 1975.

„Nu e nimic neobişnuit în asta" explica vicarul în scrisoarea sa de răspuns. „Nu există nicio catedrală în Anglia care să nu fi fost atinsă de putregai sau de bombardamente. Prima dintre aceste boli – mă tem că e fatală; cea de-a doua are măcar şansa unui tratament."

Câteva săptămâni mai târziu, vicarul primi un cec de zece mii de lire de la o companie de electronică japoneză binecunoscută lui.

Când, în 1979, reverendul Richard Moore fu numit episcop de Taunton, noul director economic al celei mai mari companii electronice din Japonia veni cu avionul pentru a asista la înscăunarea sa.

— Văd că iar ai probleme cu acoperişul, comentă Ari Sakata privind schelele din jurul amvonului. Cât va costa de data asta?

— Cel puţin douăzeci şi cinci de mii de lire pe an, răspunse episcopul fără să se gândească. Doar ca să mă asigur că acoperişul nu se prăbuşeşte asupra întregii adunări în timpul vreunei predici vibrante.

Oftă şi se uită la şantierul din jurul lui.

— Îndată ce mă instalez în noua slujbă am intenţia să lansez un apel serios pentru a mă asigura că succesorul meu nu va mai trebui să-şi facă vreodată griji cu privire la acoperiş.

Directorul economic dădu din cap cu înţelegere. O săptămână mai târziu, pe biroul clericului poposi un cec de douăzeci şi cinci de mii de lire.

Episcopul se strădui din tot sufletul să-şi exprime mulţumirile pline de recunoştinţă. Ştia că nu trebuia să-l lase niciodată pe „Beţişoare" să

simtă că ar fi greşit cu generozitatea sa, căci asta n-ar fi făcut decât să-l insulte pe prietenul său, iar relaţia lor s-ar fi sfârşit, fără îndoială. Făcu ciorne peste ciorne pentru a fi sigur că versiunea finală a lungii epistole scrise de mână va trece de mandarinul care conducea sectorul japonez al Ministerului de Externe Britanic. În cele din urmă, scrisoarea fu trimisă.

Pe măsură ce anii treceau, lui Richard Moore începu să-i fie teamă să-i scrie prietenului său mai des de o dată pe an, căci fiecare scrisoare aducea după ea un cec şi mai mare. Şi când, spre sfârşitul anului 1986, îi scrise totuşi, nu făcu nicio referire la hotărârea vicarului şi a Adunării canonicilor de a declara anul 1988 an al apelului pentru catedrală. Nu menţionă nici sănătatea lui din ce în ce mai şubredă, ca bătrânul japonez să nu se simtă cumva responsabil, căci doctorul îl prevenise că nu se putea aştepta să se restabilească total după experienţa de la Tonchan.

Episcopul se apucă să formeze comitetul de apel în ianuarie 1987. Prinţul moştenitor deveni patron, iar guvernatorul comitatului – preşedinte. În cuvântul său de deschidere către membrii comitetului de apel, episcopul le spuse că datoria lor era să strângă cel puţin trei milioane de lire în 1988. O mină pesimistă apăru pe feţele câtorva din cei aşezaţi în jurul mesei.

La 11 august 1987, episcopul de Taunton arbitra un meci de cricket când, deodată, căzu răpus de un atac de inimă. „Aveţi grijă ca broşurile pentru apel să fie tipărite la timp pentru întâlnirea următoare", fură ultimele sale cuvinte către căpitanul echipei locale.

Slujba în memoria episcopului Moore fu ţinută în Catedrala Taunton şi oficiată de arhiepiscopul de Canterbury. Nu puteai găsi un loc liber în ziua aceea în catedrală şi atâta lume se înghesuia în fiecare strană, că uşa dinspre apus fu lăsată deschisă. Cei care au ajuns mai târziu au trebuit să asculte cuvântarea arhiepiscopului la difuzoarele din jurul pieţei.

Martorii întâmplători trebuie să fi fost contrariaţi de prezenţa la slujbă a mai multor domni japonezi mai în vârstă.

Când slujba se termină, arhiepiscopul ţinu, în sacristia catedralei, o şedinţă privată, cu directorul general al celei mai mari companii de electronică din lume.

— Dumneavoastră trebuie să fiţi domnul Sakata, spuse arhiepiscopul strângând călduros mâna unui bărbat care păşise înainte din micul ciorchine de japonezi care aşteptau. Vă mulţumesc pentru că v-aţi deranjat să-mi scrieţi şi să mă anunţaţi că veniţi. Sunt încântat să vă cunosc în sfârşit. Episcopul vorbea mereu despre dumneavoastră cu multă afecţiune, ca despre un prieten apropiat… „Beţişoare”, dacă-mi amintesc bine.

Domnul Sakata făcu o plecăciune adâncă.

— Şi mai ştiu că se considera dator faţă de dumneavoastră personal pentru o asemenea generozitate, de-a lungul atâtor ani.

— Nu, nu, nu faţă de mine, răspunse fostul maior. Eu, ca şi dragul meu prieten, răposatul episcop, sunt doar reprezentantul unor autorităţi mai înalte.

Arhiepiscopul părea încurcat.

— Vedeţi, domnule, continuă dl Sakata, eu nu sunt decât directorul general al companiei. Aş putea avea onoarea de a vi-l prezenta pe preşedintele companiei?

Dl Sakata făcu un pas înapoi, pentru a permite unei siluete şi mai micuţe, despre care arhiepiscopul crezuse la început că face parte din însoţitorii domnului Sakata, să iasă în faţă.

Preşedintele făcu o plecăciune adâncă şi, fără a rosti un cuvânt, îi întinse arhiepiscopului un plic.

— Îmi permiteţi să-l deschid, întrebă înaltul prelat, necunoscând obiceiul japonez de a aştepta până când cel care oferă cadoul se îndepărtează.

Omuleţul făcu o nouă plecăciune. Arhiepiscopul desfăcu plicul şi scoase un cec de trei milioane de lire.

— Răposatul episcop trebuie să vă fi fost un prieten foarte apropiat, fu tot ce reuşi el să spună.

— Nu, domnule, răspunse preşedintele. Nu am avut acest privilegiu.

— Atunci trebuie să fi făcut ceva incredibil pentru a merita un gest atât de generos.

— A săvârşit un act de onoare acum mai bine de patruzeci de ani, iar acum încerc, fără a avea pretenţia că reuşesc întru totul, să-l răsplătesc.

— Atunci cu siguranţă că şi-ar fi adus aminte de dvs., spuse arhiepiscopul.

— Este posibil să-şi fi adus aminte de mine, dar numai ca fiind partea acrişoară a „Fripturii cu Sos Dulce – Acrişor”.

Există în Anglia o catedrală care n-a avut niciodată nevoie să lanseze un apel naţional.

Şah mat

Când a intrat în cameră, toţi ochii s-au întors spre ea.

Când admiră o fată, unii bărbaţi încep de la cap şi merg în jos. Eu încep de la glezne şi merg în sus.

Purta pantofi negri de antilopă cu tocuri înalte şi o rochie mulată care se termina destul de sus deasupra genunchilor pentru a descoperi cele mai perfect construite picioare. Continuându-şi explorarea ascendentă, privirile mele s-au oprit o clipă asupra taliei subţiri şi a siluetei suple şi atletice. Dar ceea ce mi s-a părut captivant a fost ovalul feţei, cu buzele uşor bosumflate şi cu cei mai mari ochi albaştri pe care-i văzusem vreodată, un chip înconjurat de un nimb de păr des, negru, tuns scurt, care pur şi simplu strălucea. Intrarea ei a fost cu atât mai impresionantă cu cât îşi alesese o asemenea ambianţă. S-ar fi întors capete după ea la o recepţie diplomatică, la un cocteil în înalta societate, chiar şi la un bal de binefacere, dar la un turneu de şah…

Am urmărit-o în fiecare clipă, nesimţindu-mă în stare să accept că ar putea fi o jucătoare. A mers încet până la masa secretarului clubului şi a semnat, dovedindu-mi că mă înşelasem. I s-a dat un număr care îi indica adversarul pentru partida de deschidere. Toţi cei care nu aveau încă un adversar stabilit aşteptau să vadă dacă se va aşeza de partea cealaltă a tablei lor de şah.

Organizatorul verifică numărul care i se dăduse şi o conduse către un bărbat mai în vârstă care stătea în colţul celălalt al încăperii, un fost director al clubului, trecut acum de vremurile sale bune.

Ca nou director al clubului, eram responsabil cu iniţierea acestor partide în care fiecare joacă cu fiecare. Ne întâlneam în ultima vineri a lunii în sala mare, ca de club, deasupra lui Mason’s Arms în High Street. Proprietarul are grijă să fie pregătite treizeci de mese şi ca mâncarea şi băutura să fie gata. Alte trei sau patru cluburi din district trimit şase adversari pentru a juca două partide-fulger, dându-ne astfel şansa de a înfrunta rivali cu care n-am fi jucat în mod normal. Regulile întrecerii sunt destul de simple – un minut, pe ceas, este timpul maxim permis pentru fiecare mutare, astfel că un joc durează rareori mai mult de o oră, iar dacă n-a fost capturat niciun pion în treizeci de mutări, se declară automat remiză. O scurtă pauză între partide, în care se bea ceva pe socoteala celor care pierd, dă posibilitatea fiecăruia dintre participanţi de a avea doi adversari într-o seară.

Un bărbat slab cu ochelari în formă de semilună şi un costum bleumarin din trei piese şi-a făcut drum spre masa mea. Am zâmbit şi ne-am strâns mâinile. Eu aş fi zis că e avocat, dar m-am înşelat, căci s-a dovedit a fi un contabil care lucra la un depozit de papetărie din

Woking.

Mi-a fost destul de greu să mă concentrez asupra deschiderii moscovite îndelung exersate a adversarului meu, în timp ce privirea mea părăsea mereu tabla de şah, rătăcind până la fata în rochie neagră. Cu singura ocazie în care ochii ni s-au întâlnit, mi-a zâmbit enigmatic, dar, deşi m-am străduit din răsputeri, n-am mai putut să provoc aceeaşi reacţie încă o dată. În ciuda faptului că eram preocupat, am reuşit să-l înfrâng pe contabil, care părea să nu ştie o mulţime de modalităţi de a ieşi de sub atacul a şapte pioni.

În pauza de o jumătate de oră alţi trei membri ai clubului îi oferiseră deja ceva de băut înainte ca eu să ajung măcar până la bar. Ştiam că nu puteam spera să joc a doua partidă cu fata, căci trebuia să-l înfrunt pe unul dintre căpitanii echipei oaspete. De fapt, ea a ajuns să joace cu contabilul.

Mi-am învins adversarul în ceva mai mult de patruzeci de minute şi, ca o gazdă plină de solicitudine, am început să arunc câte o privire la celelalte partide care se mai jucau încă. Mi-am fixat o rută circulară, asigurându-mă că o voi încheia la masa ei. Am putut vedea că deja contabilul avea un avantaj net asupra ei şi până m-am apropiat, ea pierduse şi regina şi jocul.

M-am prezentat şi am constatat că numai faptul de a da mâna cu ea îţi dădea fiori. Făcându-ne loc printre mese, am păşit împreună spre bar. Mi-a spus că o cheamă Amanda Curzon. Am comandat pentru Amanda paharul de vin roşu pe care-l solicitase şi pentru mine o halbă de bere. Am început prin a-mi exprima părerea de rău că pierduse.

— Ţie cum ţi-a mers când ai jucat cu el? a întrebat ea.

— Am reuşit să-l bat, am spus. Dar a fost foarte strâns. Cum s-a terminat partida ta cu bătrânul nostru director?

— Remiză, a spus Amanda. Dar cred că pur şi simplu a fost amabil.

— Când am jucat ultima oară cu el s-a terminat tot cu remiză, i-am spus.

A zâmbit.

— Poate că ar trebui să jucăm o partidă cândva?

— Aştept cu nerăbdare, am spus, în timp ce ea îşi termina băutura.

— Ei, eu trebuie să plec, a anunţat ea deodată. Trebuie să prind ultimul tren spre Hounslow.

— Lasă-mă să te duc cu maşina, am spus galant. Este cel mai mic lucru care se poate aştepta de la căpitanul echipei gazdă.

— Dar probabil că te-ai abate din drum mile întregi!

— Deloc, am minţit, Hounslow fiind la vreo douăzeci de minute de locuinţa mea.

Am înghiţit ultima picătură de bere şi am ajutat-o pe Amanda să-şi pună haina. Înainte de a pleca i-am mulţumit proprietarului pentru organizarea eficientă a serii.

Ne-am dus apoi la parcare. Am deschis uşa din dreapta a Scirocco-ului meu, pentru a-i permite Amandei să urce.

— Ceva mai bine decât cu transportul londonez, spuse ea în timp ce eu mă aşezam pe locul meu.

Am zâmbit şi am pornit pe drumul spre nord. Rochia aceea neagră pe care am descris-o mai devreme se ridică şi mai sus atunci când o fată se aşază într-un Scirocco. Nu părea s-o deranjeze.

— E încă foarte devreme, m-am aventurat eu după câteva remarci lipsite de importanţă despre seara de la club. Ai timp să intri să bei ceva?

— Bine, dar repede, răspunse ea uitându-se la ceas. Mă aşteaptă o zi foarte încărcată mâine.

— Sigur, am spus continuând să pălăvrăgesc, în speranţa că nu va observa un ocol ce cu greu ar fi putut fi considerat în drum spre Hounslow.

— Lucrezi în oraş? am întrebat.

— Da. Sunt recepţioneră la o agenţie imobiliară din Berkeley Square.

— Mă surprinde faptul că nu eşti model.

— Am fost, a răspuns ea fără alte explicaţii.

Părea să nu bage de seamă drumul pe care apucasem, căci continua să vorbească despre planurile ei de vacanţă pentru Ibiza. O dată ajunşi la mine acasă, am parcat maşina şi am condus-o pe Amanda, pe uşa din faţă, până sus, în apartament. În hol am ajutat-o să-şi scoată haina, apoi am invitat-o în camera de zi.

— Ce vrei să bei? am întrebat.

— Rămân la vin, dacă ai o sticlă deja desfăcută, răspunse ea în timp ce se plimba încet, admirând camera în care era o ordine neobişnuită la mine. Trebuie să fi trecut mama pe aici de dimineaţă, am gândit, recunoscător.

— E doar un apartament de burlac, am spus, punând accentul pe „burlac”, apoi m-am dus în bucătărie.

Spre uşurarea mea, am descoperit că mai aveam în cămară o sticlă de vin nedesfăcută. M-am întors la Amanda cu sticla şi două pahare după câteva clipe şi am găsit-o studiindu-mi tabla de şah şi jucându-se cu delicatele piese de fildeş care erau pregătite pentru o partidă pe care o jucam prin corespondenţă.

— Ce set frumos, a spus ea când îi întindeam paharul cu vin. Unde l-ai găsit?

— În Mexico, i-am răspuns, fără să mai explic că-l câştigasem într-un turneu la care am participat în timp ce mă aflam acolo în vacanţă. Îmi pare rău doar de faptul că n-am avut şansa de a juca împreună.

Şi-a privit ceasul.

— Ar fi timp pentru unul rapid, a spus, aşezându-se lângă micuţele

piese albe.

M-am aşezat repede în faţa ei. A zâmbit, a luat un nebun alb şi unul negru şi i-a ascuns la spate. Rochia a devenit şi mai strâmtă, scoţându-i în evidenţă forma sinilor. Puse apoi amândoi pumnii strânşi în faţa mea. I-am atins mâna dreaptă, ea a întors-o şi a desfăcut palma, dând la iveală un nebun alb.

— Jucăm pe ceva? am întrebat cu inima uşoară.

Ea s-a uitat în poşetă.

— N-am decât câteva lire la mine, a spus.

— Accept să jucăm şi pe o miză mai mică.

— La ce te gândeşti? a întrebat.

— Ce-mi poţi oferi?

— Ce-ai dori?

— Zece lire dacă vei câştiga.

— Şi dacă voi pierde?

— Scoţi ceva de pe tine.

Mi-am regretat cuvintele în clipa în care le-am rostit şi am aşteptat să mă pocnească şi să plece, dar ea a spus doar:

— Nu e nicio nenorocire, dacă jucăm o singură partidă.

Am dat afirmativ din cap şi mi-am pironit privirile asupra tablei de şah.

Nu era o jucătoare proastă – ceea ce profesioniştii numesc *Patzer* – deşi deschiderea ei în stil Roux era destul de ortodoxă. Am reuşit să fac jocul să dureze douăzeci de minute sacrificându-mi mai multe piese fără a lăsa ca acest lucru să pară prea evident. Când am spus „şah mat”, şi-a aruncat amândoi pantofii din picioare şi a râs.

— Vrei să mai bei ceva? am întrebat, fără să-mi fac prea mari speranţe. La urma urmei, nu e încă nici unsprezece.

— Bine. Puţin de tot, apoi trebuie să plec.

M-am dus în bucătărie, m-am întors după câteva clipe ţinând strâns sticla şi i-am umplut din nou paharul.

— Nu vroiam decât jumătate de pahar, a spus ea încruntându-se.

— Am fost norocos că am câştigat, am spus, ignorându-i remarca, după ce mi-ai luat calul cu nebunul. Un joc extrem de strâns.

— Poate, a răspuns.

— Ai vrea să mai jucăm o partidă? m-am aventurat.

A ezitat.

— Dublăm sau renunţăm?

— Ce vrei să spui?

— Douăzeci de lire şi încă o piesă de îmbrăcăminte?

— Niciunul dintre noi nu va pierde prea mult în seara asta, nu-i aşa?

Ea şi-a tras scaunul, eu am întors tabla de şah şi am început amândoi să punem piesele de fildeş pe locurile lor.

Al doilea joc a durat ceva mai mult, căci am făcut o greşeală prostească încă de la început, făcând rocada pe partea reginei, şi am avut nevoie de mai multe mutări pentru a-mi reveni. Cu toate acestea, am reuşit să termin jocul în mai puţin de treizeci de minute, găsindu-mi chiar timp pentru a umple din nou paharul Amandei când ea nu era atentă.

Ea mi-a zâmbit şi şi-a ridicat rochia destul de mult pentru a-mi permite să văd marginea ciorapilor. A desfăcut portjartierul şi şi-a tras încet ciorapii, apoi i-a lăsat să cadă pe masă, pe partea dinspre mine.

— Era să te bat de data asta, a spus.

— Aproape, am răspuns. Să-ţi acord şansa de a te revanşa? Hai să spunem cincizeci de lire acum, am sugerat, încercând să fac oferta să pară mărinimoasă.

— Miza creşte pentru amândoi, a răspuns ea rearanjând piesele.

Am început să mă întreb ce se petrecea în mintea ei. Orice ar fi fost, şi-a sacrificat prosteşte ambele ture, încă de la început, şi jocul s-a terminat în câteva minute.

Din nou şi-a ridicat rochia, dar de data asta mult deasupra taliei. Nu puteam să-mi dezlipesc privirea de pe coapsele ei în timp ce-şi desfăcea portjartierul, pe care l-a ţinut sus deasupra capului meu, şi apoi i-a dat drumul pe masă, alături de ciorapi.

— După ce am pierdut a doua tură, a spus, n-am mai avut nicio şansă.

— De acord. Cinstit ar fi deci să-ţi mai acord o şansă, am spus, rearanjând repede piesele. La urma urmei, am adăugat, ai putea câştiga o sută de lire de data asta..

A zâmbit.

— Efectiv trebuie să plec acasă, a spus în timp ce muta pionul din faţa reginei cu două pătrăţele în faţă.

Mi-a zâmbit din nou enigmatic, când i-am replicat cu pionul din faţa nebunului.

A fost jocul ei cel mai bun în acea seară, iar folosirea gambitului varşovian m-a ţinut în faţa tablei mai bine de treizeci de minute. De fapt, la început a fost cât pe ce să pierd, căci îmi era greu să mă concentrez asupra strategiei ei de apărare. De vreo două ori Amanda a chicotit, crezând că mă va bate, dar era evident că nu-l văzuse pe Karpov folosind siciliana şi câştigând dintr-o poziţie aparent imposibilă.

— Şah mat, am declarat în cele din urmă.

— La naiba, a spus ea şi, ridicându-se în picioare, s-a întors cu spatele la mine. Va trebui să-mi dai o mână de ajutor.

Tremurând, m-am aplecat şi am tras încet fermoarul, până mai jos de talie. Din nou am vrut să-i ating pielea netedă, de culoarea fildeşului. S-a răsucit cu faţa spre mine, şi-a scuturat graţios umerii şi

rochia a căzut pe podea ca atunci când se dezveleşte o statuie. S-a aplecat şi m-a mângâiat uşor cu mâna pe obraz, ceea ce a avut cam acelaşi efect ca şi un şoc electric. Am golit ce mai rămăsese din sticla de vin în paharul ei şi am plecat în bucătărie cu scuza că trebuie să mi-l umplu şi pe al meu. Când m-am întors, am găsit-o în acelaşi loc. Un sutien şi o pereche de chiloţi negre şi transparente erau acum singurele articole de îmbrăcăminte pe care încă mai speram să le văd îndepărtate.

— Presupun că nu vrei să mai joci încă o partidă? am întrebat, încercând să nu par disperat.

— E timpul să mă duci acasă, a spus ea cu un chicotit.

I-am întins încă un pahar de vin.

— Doar unul, am implorat. Dar de data asta trebuie să fie pentru ambele articole.

A râs.

— Nici vorbă, a spus. Nu mi-aş putea permite să pierd.

— Va fi ultimul joc, am acceptat. Dar de data asta pe două sute de lire, şi jucăm pentru ambele articole. Am aşteptat, sperând că mărimea mizei o va tenta. Norocul va fi cu siguranţă de partea ta. La urma urmei, era să câştigi de trei ori.

A sorbit din băutură, ca şi cum ar fi analizat propunerea.

— Bine, a spus. O ultimă încercare.

Niciunul dintre noi nu a dat glas presimţirii a ceea ce sigur avea să se întâmple dacă pierdea.

Nu m-am putut abţine să nu tremur în timp ce aranjam din nou piesele. Am încercat să mă concentrez, sperând că nu observase că băusem un singur pahar de vin toată seara. Eram hotărât să termin repede de data asta.

Am mutat pionul din faţa reginei cu un pătrăţel. Ea a replicat, mutându-şi pionul din faţa regelui cu două pătrăţele. Am ştiut exact care trebuia să fie următoarea mea mişcare şi din cauza ei jocul a durat numai unsprezece minute.

N-am suferit o înfrângere atât de zdrobitoare în viaţa mea. Amanda îmi era net superioară. Îmi anticipa fiecare mişcare şi făcea gambituri pe care nu le mai întâlnisem şi despre care nici măcar nu citisem vreodată.

A fost rândul ei să spună „şah mat”, cu acelaşi zâmbet enigmatic dinainte, adăugând:

— Ai spus tu că norocul va fi de partea mea de data asta.

Am înclinat capul, nevenindu-mi să cred. Când mi-am ridicat din nou privirea, îşi pusese deja rochia aceea neagră frumoasă şi îşi înghesuia ciorapii şi portjartierul în poşetă. O clipă mai târziu şi-a încălţat pantofii.

Mi-am scos carnetul de cecuri, am completat pe el „Amanda

Curzon” şi am adăugat cifra £200, data şi semnătura. În timpul acesta ea a pus micile piese de fildeş exact pe pătrăţelele pe care se aflau când intrase în cameră.

S-a aplecat şi m-a sărutat uşor pe obraz.

— Mulţumesc, a spus şi a băgat cecul în poşetă. Trebuie să mai jucăm cândva.

Încă mă uitam uluit la tabla rearanjată când am auzit uşa din faţă închizându-se în urma ei.

— Stai puţin, am spus, alergând la uşă. Cum o să ajungi acasă?

Am fost acolo tocmai la timp pentru a o vedea coborând în fugă treptele şi îndreptându-se spre uşa deschisă a unui BMW. S-a urcat, permiţându-mi astfel să mă mai uit o dată la picioarele acelea lungi, perfect construite. A zâmbit când portiera s-a închis în urma ei.

Contabilul a ocolit maşina până la locul şoferului, s-a urcat, a ambalat motorul şi a condus-o pe campioană acasă.

Onoare printre hoţi

Prima dată când l-am întâlnit pe Sefton Hamilton a fost anul trecut la sfârşitul lui august, când soţia mea şi cu mine cinam cu Henry şi Suzanne Kennedy la casa lor din Warwick Square.

Hamilton era unul dintre acei oameni nefericiţi care au moştenit o avere imensă, dar nimic mai mult. Reuşi să ne convingă repede că avea prea puţin timp pentru a citi şi niciun pic de timp pentru a merge la teatru sau la operă. Totuşi, asta nu-l împiedica să-şi dea cu părerea despre orice subiect se discuta, de la Shaw la Pavarotti, de la Gorbaciov la Picasso. Era uluit, de exemplu, că şomerii se plângeau, când ajutorul lor de şomaj era doar cu puţin mai mic decât ceea ce le plătea el în mod obişnuit lucrătorilor de pe proprietatea sa. În orice caz, ei cheltuiau totul pe bingo şi băutură, ne asigura el.

Băutura mă duce cu gândul la un alt oaspete la cina din seara aceea – Freddie Barker, preşedintele Societăţii de Vinuri, care stătea vizavi de soţia mea şi, spre deosebire de Hamilton, abia dacă scotea o vorbă. Henry îmi spusese la telefon că Barker nu numai că reuşise să repună Societatea pe picioare din punct de vedere financiar, dar era şi cunoscut ca fiind autoritatea numărul unu în acest domeniu. Abia aşteptam să mai învăţ şi eu ceva folositor din această ştiinţă a lui. De câte ori Barker apuca să strecoare câte un cuvânt, arăta că ştia destul de multe despre subiectul în discuţie pentru, a mă convinge că ar fi fascinant dacă Hamilton ar tăcea un timp şi i-ar da posibilitatea să vorbească.

În timp ce amfitrioana noastră ne servea, ca aperitiv, un sufleu de spanac care ţi se topea în gură, Henry mergea în jurul mesei, turnându-ne fiecăruia vin în pahar.

Barker l-a mirosit apreciativ.

— Este potrivit ca în anul bicentenar să bem un Chablis australian dintr-o recoltă atât de bună. Sunt sigur că vinurile lor albe îi vor face în curând pe francezi să se teamă pentru laurii lor.

— Australian? a spus Hamilton neîncrezător punându-şi paharul pe masă. Cum ar putea un popor de băutori de bere să înţeleagă cel mai elementar lucru în ceea ce priveşte producerea unui vin cât de cât acceptabil?

— Cred că veţi descoperi, a început Barker, că australienii…

— Bicentenar, a continuat Hamilton. Hai să fim serioşi, ăştia abia sărbătoresc două sute de ani de când vorbesc articulat.

N-a râs nimeni, cu excepţia lui Hamilton.

— Eu tot aş trimite pachet toţi criminalii de la noi acolo, dacă mi s-ar da cea mai mică şansă.

Nimeni nu se îndoia de asta.

Hamilton sorbi precaut din vin, ca un om care se teme că e pe cale să fie otrăvit, apoi începu să explice de ce, după părerea lui competentă, judecătorii erau mult prea indulgenţi faţă de infractorii mărunţi. Mi-am dat seama că mă concentram mai mult asupra mâncării decât asupra afluxului neîncetat al opiniilor vecinului meu.

Întotdeauna mi-a plăcut plăcinta cu carne, iar Suzanne ştie să facă un aluat care nu se sfărâmă când îl tai şi o umplutură cu carne atât de fragedă, încât atunci când termini prima porţie gândul te poartă la Oliver Twist. Asta m-a ajutat, cu siguranţă, să îndur fanfaronada lui Hamilton. Barker a reuşit să-i strecoare lui Henry un comentariu apreciativ asupra calităţii vinului roşu printre opiniile exprimate de Hamilton cu privire la şansele lui Paddy Ashdown de a revigora Partidul Liberal şi rolul lui Arthur Scargill în mişcarea sindicală, care nu lăsau nimănui şansa de a răspunde.

— Eu nu permit personalului meu să facă parte din vreun sindicat, a declarat Hamilton dându-şi pe gât băutura. Şi totuşi, conduc o întreprindere sindicalizată.

A râs din nou de propria lui glumă, ţinându-şi în sus paharul gol, ca şi cum s-ar fi aşteptat să fie umplut ca prin farmec. De fapt a fost umplut de Henry cu o discreţie care îl făcea de ruşine pe Hamilton – nu că el ar fi şi observat. În pauza scurtă care a urmat, soţia mea a sugerat că poate mişcarea sindicală s-a născut dintr-o necesitate socială reală.

— Baliverne, doamnă, a spus Hamilton. Cu tot respectul, sindicatele au fost singurul factor important în declinul Marii Britanii, aşa cum îl cunoaştem. Nu-i interesează decât propriile lor persoane. N-ai decât să te uiţi la Ron Todd şi la întregul fiasco al firmei Ford pentru a înţelege asta.

Suzanne a început să strângă farfuriile şi am observat că a profitat de ocazie ca să-i facă un semn lui Henry, care a schimbat rapid subiectul.

Câteva clipe mai târziu, a apărut un meringue cu zmeură şi cu o cremă groasă. Părea o crimă să tai o asemenea creaţie, dar Suzanne a tăiat cu grijă şase porţii generoase, ca o cloşcă hrănindu-şi puii, în timp ce Henry desfăcea un Sauternes 1981. Barker s-a lins pe buze cu anticipaţie.

— Şi încă ceva, spunea Hamilton. Primul ministru are mult prea mulţi conservatori în cabinet, după gustul meu.

— Cu cine i-aţi înlocui? a întrebat Barker inocent.

Irod n-ar fi trebuit să se chinuie prea mult pentru a-i convinge pe domnii de pe lista lui Hamilton că uciderea pruncilor nu era decât o extindere a programului de asistenţă pentru copii.

Din nou mi-am transferat interesul asupra eforturilor culinare ale Suzannei, mai ales că-mi pregătise o surpriză: ultimul fel de mâncare

avea să fie brânză Cedar. Am ştiut din clipa în care am gustat-o că fusese comandată la ferma Fraţilor Alvis din Keynsham; toţi trebuie să ne pricepem la ceva, iar brânza Cedar este specialitatea mea.

Henry a adus la brânză un porto care avea să fie punctul culminant al serii.

— Sandeman 1970, i-a spus el aparte lui Barker, în timp ce turna primele picături în paharul expertului.

— Da, bineînţeles, a spus Barker, ducându-l la nas. L-aş fi recunoscut oriunde. Căldura tipică Sandeman şi un parfum extraordinar. Sper că ai pus câteva sticle deoparte, Henry, a adăugat el. O să-ţi placă şi mai mult la bătrâneţe.

— Cred că eşti oarecum o autoritate în materie de vinuri, nu? a spus Hamilton, prima întrebare pe care a pus-o în seara aceea.

— Nu tocmai, a început Barker, dar…

— Sunteţi nişte farsori cu toţii, l-a întrerupt Hamilton. Mirosiţi şi pufniţi, gustaţi şi scuipaţi, apoi scoateţi din voi tot felul de vorbe sforăitoare şi vă aşteptaţi ca noi să le-nghiţim. Parfum şi căldură, la naiba! Nu mă poţi păcăli aşa uşor.

— Nimeni n-a avut această intenţie, a spus Barker cu convingere.

— Ai încercat să te dai mare toată seara, a răspuns Hamilton, cu fraze-tip de genul „Da, sigur, l-aş fi recunoscut oriunde”. Hai, spune că nu-i aşa.

— N-am vrut să sugerez… a adăugat Barker.

— O s-o dovedesc, dacă vreţi, a spus Hamilton.

Toţi cinci am rămas uitându-ne la musafirul grosolan şi, pentru prima dată în seara aceea, m-am întrebat ce-ar fi putut urma.

— Am auzit spunându-se, a continuat Hamilton, că Sefton Hall se laudă cu una dintre cele mai bune pivniţe de vinuri din Anglia. A fost făcută de tatăl meu, şi înainte de asta de tatăl lui, deşi eu mărturisesc că nu mi-am găsit timp să continuu tradiţia.

Barker a dat din cap aprobativ.

— Dar majordomul meu ştie exact ce-mi place. Te invit, deci, domnule, să iei masa cu mine de sâmbătă într-o săptămână, când voi alege patru vinuri din cele mai bune recolte ca să le guşti. Şi îţi propun un pariu, a adăugat el, uitându-se în ochii lui Barker. Cinci sute de lire contra cincizeci de fiecare sticlă – condiţii tentante, sunt sigur că le vei accepta – că nu vei fi în stare să ghiceşti niciunul.

Îl privi cu un aer războinic pe preşedintele Societăţii de Vinuri.

— Suma este atât de mare încât n-aş putea…

— Nu vrei să primeşti provocarea, ai? Atunci eşti, domnule, în aceeaşi măsură laş şi farsor.

După pauza stânjenitoare care a urmat, Barker a răspuns:

— Cum doriţi, domnule. Se pare că n-am de ales decât să vă accept provocarea.

O expresie de satisfacţie a apărut pe faţa celuilalt.

— Trebuie să vii şi tu, ca martor, Henry, a spus el întorcându-se spre gazdă. Şi de ce nu-l iei şi pe scriitoraşul ăsta? a adăugat el arătând spre mine. Atunci chiar că ar avea ceva nou despre care să scrie.

După cum vorbea Hamilton, era clar că părerile soţiilor noastre nu erau de luat în considerare. Mary mi-a zâmbit strâmb.

Henry a privit neliniştit spre mine, dar eu eram chiar mulţumit să pot urmări desfăşurarea acestui spectacol. Am înclinat capul în semn de încuviinţare.

— Bine, a spus Hamilton, ridicându-se de la locul lui cu şervetul încă fixat la gât. Vă aştept pe toţi trei la Sefton Hall de sâmbătă într-o săptămână. La douăsprezece şi jumătate, să zicem?

S-a înclinat spre Suzanne.

— Mi-e teamă că eu n-am să pot veni, a spus ea îndepărtând orice îndoială asupra faptului că ar fi putut fi inclusă în invitaţie. Sâmbătă iau întotdeauna masa cu mama.

Hamilton a dat din mână pentru a arăta că îi era indiferent.

După plecarea bizarului oaspete, am rămas tăcuţi o vreme, până când Henry şi-a luat inima în dinţi:

— Îmi pare rău de toate astea, a început el. Mama lui şi mătuşa mea sunt prietene vechi şi m-a rugat de mai multe ori să-l invit la cină. Se pare că nimeni altcineva n-o face.

— Nu-ţi face griji, a spus Barker în cele din urmă. O să fac tot ce pot să nu vă dezamăgesc. Şi, în schimbul acestei excelente ospitalităţi, poate că amândoi veţi fi atât de drăguţi să aranjaţi să fiţi liberi sâmbătă seara. Există – a explicat el – un han lângă Sefton Hall pe care-mi doresc de mai multă vreme să-l vizitez: Hamilton Arms. Am primit asigurări că mâncarea este foarte bună, iar lista de vinuri este… a ezitat el, este considerată de către experţi drept excepţională.

Henry şi cu mine ne-am consultat agendele şi i-am acceptat cu plăcere invitaţia.

M-am gândit foarte mult la Sefton Hall în următoarele zece zile şi aşteptam prânzul cu un amestec de teamă şi nerăbdare. Sâmbătă dimineaţa Henry ne-a dus cu maşina la Sefton Park şi am ajuns puţin după douăsprezece şi jumătate. De fapt, am trecut prin imensele porţi de fier forjat la douăsprezece şi jumătate fix, dar am ajuns la uşa casei abia la douăsprezece şi treizeci şi şapte.

Uşa mare de stejar a fost deschisă, înainte ca noi să apucăm să batem, de un bărbat înalt şi elegant, îmbrăcat în frac, cu guler ridicat şi cravată neagră. Ne-a informat că el era Adams, majordomul. Apoi ne-a condus în camera de zi, unde am fost întâmpinaţi de un foc zdravăn de lemne. Deasupra lui atârna portretul unui bărbat cu o

expresie de dezaprobare pe chip, despre care am presupus că era bunicul lui Sefton Hamilton. Pe ceilalţi pereţi erau o tapiserie masivă cu bătălia de la Waterloo şi o uriaşă frescă în ulei reprezentând Războiul Crimeii. Camera era înţesată de mobilă veche şi singura sculptură expusă era aceea a unei siluete greceşti aruncând un disc. Uitându-mă în jur, am reflectat că numai telefonul aparţinea secolului prezent.

Sefton Hamilton a intrat în cameră, aşa cum o vijelie loveşte uneori un biet orăşel de coastă. Imediat s-a aşezat cu spatele la foc, blocând orice căldură de care ne-am fi putut bucura.

— Whisky! a zbierat el când Adams a apărut din nou. Barker?

— Pentru mine nu, a spus Barker cu un zâmbet subţire.

— Ah, a spus Hamilton. Vrei să-ţi păstrezi papilele gustative în formă, ai?

Barker n-a răspuns. Înainte de a începe prânzul am aflat că moşia se întindea pe şapte mii de acri şi avea unele dintre cele mai bune terenuri de vânătoare din Scoţia. Conacul avea o sută douăsprezece încăperi; câteva dintre ele Hamilton nu le mai vizitase de când era mic. Numai acoperişul, m-a asigurat el în cele din urmă, avea un acru şi jumătate, o cifră care avea să-mi rămână multă vreme în memorie, căci avea aceeaşi mărime ca şi grădina mea.

Pendula din colţul camerei a bătut ora unu.

— E timpul să înceapă concursul, a declarat Hamilton şi a ieşit din cameră ca un general care presupune de la sine că trupele îl vor urma fără discuţie. Ceea ce am şi făcut, pe toţi cei treizeci de iarzi ai coridorului, spre sufragerie. Toţi patru ne-am aşezat în jurul unei mese de stejar din secolul al XVII-lea, la care încăpeau confortabil douăzeci de persoane.

Două garafe georgiene şi două sticle fără etichetă împodobeau centrul mesei. Prima sticlă era plină cu un vin alb limpede, prima garafă cu unul roşu, a doua sticlă cu un vin alb mai gros, iar a doua garafă cu o substanţă de un roşu arămiu. În faţa celor patru vinuri se aflau patru cartonaşe albe. Lângă fiecare dintre acestea câte un teanc subţire de bancnote de cincizeci de lire.

Hamilton s-a aşezat pe scaunul mare din capul mesei, în timp ce Barker şi cu mine ne-am aşezat faţă în faţă în mijloc, cu vinul între noi, lăsându-l pe Henry să ocupe ultimul loc, la capătul celălalt al mesei.

Majordomul stătea în picioare, la un pas în spatele scaunului stăpânului său. A dat din cap şi au apărut patru valeţi care aduceau primul fel. Câte o porţie de peşte cu creveţi a fost aşezată în faţa fiecăruia dintre noi. Adams a primit o încuviinţare din cap din partea stăpânului său când a luat prima sticlă şi a început să umple paharul lui Barker. Barker a aşteptat până când majordomul a trecut pe la

fiecare şi ne-a umplut paharele, înainte de a-şi începe ritualul.

Mai întâi a răsucit paharul, studiind în acelaşi timp vinul cu atenţie. Apoi l-a mirosit. A ezitat, şi pe faţa lui a apărut o privire surprinsă. A luat o înghiţitură.

— Mm, a spus el în cele din urmă. Asta da provocare, recunosc.

L-a mirosit din nou, pentru a fi sigur. Apoi a ridicat privirea şi a zâmbit cu satisfacţie. Hamilton se uita fix la el, cu gura deschisă, dar rămăsese neobişnuit de tăcut.

Barker a mai luat o înghiţitură.

— Montagny Tête de Cuvée 1985, a declarat el cu siguranţa expertului, îmbuteliat de Louis Latour.

Ne-am uitat toţi la Hamilton, care, dimpotrivă, afişa o expresie nefericită.

— Ai dreptate, a spus Hamilton. A fost îmbuteliat de Latour. Dar asta e ca şi cum ne-ai spune că Heinz îmbuteliază sosul de roşii. Şi cum tatăl meu a murit în 1984, te pot asigura, domnule, că te înşeli.

S-a întors spre majordomul său pentru a-i confirma spusele. Faţa lui Adams a rămas de nepătruns. Barker a întors cartonaşul. Pe el scria: „Chevalier Montrachet Les Demorselles 1983”. A rămas uitându-se la cartonaş, în mod evident nevenindu-i să-şi creadă ochilor.

— Una s-a dus, au mai rămas trei, a declarat Hamilton, fără a lua în seamă reacţia lui Barker.

Valeţii au reapărut şi au strâns farfuriile de peşte, pentru a le înlocui câteva momente mai târziu cu potârnichi uşor rumenite. Cât s-a servit garnitura, Barker n-a scos o vorbă. Pur şi simplu se uita fix la celelalte trei garafe, fără ca măcar să audă gazda informându-l pe Henry cine aveau să fie invitaţii la prima partida de vânătoare a sezonului de săptămână viitoare. Îmi amintesc că numele corespundeau perfect cu cele sugerate de Hamilton pentru cabinetul său ideal.

Barker a luat o bucăţică de potârniche, aşteptând ca Adams să umple un pahar din prima garafă. Nu-şi terminase peştele după primul eşec şi băuse doar o înghiţitură de apă.

— Deoarece Adams şi cu mine ne-am petrecut o parte considerabilă a dimineţii selectând vinurile pentru această mică provocare, să sperăm că de data aceasta ai să nimereşti mai bine, a spus Hamilton, fără a putea să-şi ascundă satisfacţia.

Barker a început din nou să-şi răsucească paharul. A părut să-şi rezerve mai mult timp acum, mirosindu-l de mai multe ori înainte de a duce paharul la buze şi de a sorbi, în sfârşit, din el.

Un zâmbet de recunoaştere imediată i-a apărut pe faţă şi a spus fără ezitare:

— Château la Louvière 1978.

— De data asta ai nimerit anul, domnule, dar ai insultat vinul.

Barker a întors imediat cartonaşul şi l-a citit, nevenindu-i să creadă:

Château Lafite 1978. Până şi eu ştiam că ăsta era unul dintre cele mai bune vinuri roşii pe care putea cineva spera să le guste vreodată. Barker a căzut într-o tăcere grea şi a continuat să se joace cu furculiţa în farfurie. Lui Hamilton părea să-i placă în egală măsură şi vinul şi scorul.

— O sută de lire pentru mine, nimic pentru preşedintele Societăţii de Vinuri, ne-a amintit el.

Stânjeniţi, Henry şi cu mine am încercat să susţinem conversaţia până când a sosit al treilea fel – un sufleu de lămâie care nu se putea compara ca prezentare sau subtilitate cu ceea ce ne-ar fi putut oferi Suzanne.

— Trecem la a treia mea provocare? a întrebat vioi Hamilton.

Din nou Adams a luat o garafă şi a început să toarne vinul. Am fost surprins să văd că a vărsat câteva picături în timp ce umplea paharul lui Barker.

— Nătâng neîndemânatic, a lătrat Hamilton.

— Îmi cer scuze, domnule, a spus Adams.

A şters cu un şervet picătura vărsată pe masa de lemn. În timp ce făcea asta se uita la Barker cu o privire disperată care, eram sigur, n-avea nimic de-a face cu vărsarea vinului. Cu toate acestea, a rămas mut, continuând ocolul în jurul mesei.

Din nou Barker a trecut prin tot ritualul: răsucitul, mirositul şi, în cele din urmă, gustatul. De data asta a durat şi mai mult. Hamilton devenise nerăbdător şi bătea darabana cu degetele lui grăsuţe în uriaşa masă iacobină.

— Este un Sauternes, a început Barker.

— Orice semidoct ţi-ar putea spune asta, a spus Hamilton. Vreau să ştiu anul şi recolta.

Oaspetele a ezitat.

— Château Guiraud 1976, a spus el fără intonaţie.

— Cel puţin eşti consecvent, a spus Hamilton. Te înşeli întotdeauna.

Barker a întors cartonaşul.

— Château d'Yquem 1980, a spus el nevenindu-i să creadă.

Era o marcă pe care o văzusem numai la sfârşitul listelor de vinuri din restaurantele scumpe şi nu avusesem niciodată privilegiul să-l gust. M-a uimit faptul că Barker se putuse înşela asupra Monei Lisa a vinurilor.

Barker s-a întors repede spre Hamilton pentru a protesta şi trebuie să-l fi văzut exact în acelaşi moment ca şi mine pe Adams, care stătea în spatele stăpânului său, tremurând în toată înălţimea celor doi metri ai săi. Îmi doream ca Hamilton să iasă din cameră ca să-l pot întreba pe Adams ce-l înfricoşa atât de tare, dar proprietarul de la Sefton Hall era acum în plină desfăşurare.

Între timp, Barker l-a mai privit o clipă pe Adams şi, văzându-i

stânjeneala, şi-a coborât privirile şi, până când a fost turnat vinul porto, cu vreo douăzeci de minute mai târziu, n-a mai scos o vorbă.

— Ultima dumitale şansă de a evita umilirea totală, a spus Hamilton.

A fost adus un platou cu diferite sortimente de brânză şi fiecare dintre invitaţi şi-a ales – eu am luat brânză Cedar despre care i-aş fi putut spune lui Hamilton că nu fusese făcută în Somerset. Între timp vinul de porto a fost turnat de către majordomul care era acum alb ca o coală de hârtie. M-am întrebat dacă avea să leşine, dar a reuşit de bine de rău să umple toate patru paharele înainte de a-şi relua locul, cu un pas în spatele stăpânului său. Hamilton nu a observat nimic.

Barker a băut vinul de porto fără a se mai obosi cu vreunul dintre preliminariile de până atunci.

— Taylors, a început el.

— De acord, a spus Hamilton. Dar cum nu există decât trei producători buni de vinuri de porto în toată lumea, anul este singurul care contează – după cum dumneata, în înalta dumitale poziţie, trebuie să ştii foarte bine, domnule Barker.

Freddie a dat afirmativ din cap.

— O mie nouă sute şaptezeci şi cinci, a spus el hotărât, apoi a întors repede cartonaşul.

— Taylors 1927, am citit eu de-a-ndoaselea.

Din nou Barker s-a întors brusc spre gazda lui, care se zguduia de râs. Majordomul se holba la oaspetele stăpânului său cu o privire hăituită. Barker a ezitat doar o clipă apoi a scos un carnet de cecuri din buzunarul interior. A completat numele „Sefton Hamilton” şi cifra de 200£. A semnat şi, fără o vorbă, i-a întins cecul peste masă gazdei.

— Asta a fost numai jumătate din învoială, a spus Hamilton savurând fiecare clipă a triumfului său.

Barker s-a ridicat, a făcut o pauză, apoi a spus:

— Sunt un farsor.

— Chiar că eşti, domnule, a spus Hamilton.

După ce am petrecut trei dintre cele mai neplăcute ceasuri din viaţa mea, am reuşit să scap, împreună cu Henry şi Freddie Barker, puţin după ora patru. În maşină, în timp ce ne îndepărtam de Sefton Hall, Henry şi cu mine n-am scos o vorbă. Cred că simţeam amândoi că ar trebui să-l lăsăm pe Barker să facă primul comentariu.

— Mă tem, domnilor, a spus el în cele din urmă, că nu voi fi o companie grozavă în următoarele câteva ore, aşa că, dacă-mi permiteţi, voi face o scurtă plimbare şi ne vom întâlni pentru cină la Hamilton Arms în jur de şapte şi jumătate. Am rezervat o masă pentru ora opt.

Fără alte cuvinte, Barker i-a făcut semn lui Henry să oprească la un stop şi l-am urmărit coborând şi apucând-o pe o potecă de ţară. Henry

nu a pornit mai departe până când prietenul lui nu a dispărut din raza noastră vizuală.

Simpatia mea era cu totul de partea lui Barker, deşi rămăsesem uluit de întreaga poveste. Cum putuse preşedintele Societăţii de Vinuri să facă asemenea greşeli elementare? La urma urmelor, mie mi-era de ajuns să citesc o singură pagină din Dickens şi să-mi dau seama că nu era de Graham Greene.

La fel ca doctorul Watson, am simţit nevoia unor explicaţii suplimentare.

Barker ne-a găsit şezând lângă foc în barul intim de la Hamilton Arms, puţin după ora şapte şi jumătate în seara aceea. Ca urmare a plimbării, părea într-o dispoziţie mult mai bună. Discuta despre tot felul de lucruri mărunte şi nu a menţionat o singură dată ceea ce se petrecuse la prânz.

Cred că doar câteva minute mai târziu, când m-am întors să mă uit la ceasul vechi de deasupra uşii, l-am zărit pe majordomul lui Hamilton la bar, adâncit într-o conversaţie cu hangiul. Nu aş fi dat nicio importanţă acestui fapt, dacă nu aş fi observat aceeaşi privire îngrozită pe care o văzusem şi mai devreme, în timp ce arăta în direcţia noastră. Hangiul părea la fel de neliniştit, ca şi cum ar fi fost prins cu ocaua mică de un ofiţer din garda financiară.

A luat câteva meniuri şi a venit la masa noastră.

— N-avem nevoie de astea, a spus Barker. Reputaţia hanului ajunge. Ne lăsăm în mâinile dumitale. Vom consuma cu plăcere orice ne vei recomanda.

— Vă mulţumesc, domnule, a spus el, şi i-a întins celui care ne invitase lista de vinuri.

Barker a studiat câtăva vreme conţinutul copertelor legate în piele, apoi un zâmbet larg i-a apărut pe faţă.

— Cred că ar fi mai bine să alegi dumneata şi vinurile, a spus el, căci simt că ştii exact ce mi-aş dori.

— Desigur, domnule, a spus hangiul în timp ce Freddie îi dădea înapoi lista de vinuri, lăsându-mă total perplex, deoarece îmi aminteam că aceasta era prima vizită a lui Barker la han.

Hangiul s-a dus la bucătărie, iar noi am pălăvrăgit în continuare; a reapărut abia după cincisprezece minute.

— Masa dvs. este gata, domnilor, a spus el, şi noi l-am urmat în sufrageria de alături. Erau numai douăsprezece mese, dar cum a noastră era ultima care mai trebuia să fie ocupată, nu te puteai îndoi de popularitatea hanului.

Hangiul alesese o cină uşoară, constând din *consommé,* urmat de felii subţiri de friptură de raţă, aproape ca şi cum ar fi ştiut că n-am mai fi putut îngurgita încă o masă copioasă după prânzul luat la Hall.

De asemenea, am fost surprins să descopăr că toate vinurile pe care

le alesese erau servite în garafe şi am presupus că hangiul trebuie să fi selectat din vinurile casei. Căci mărturisesc că, aşa neinstruit cum eram, toate vinurile păreau cu mult superioare celor pe care le băusem mai devreme la Sefton Hall. În orice caz, Barker părea să savureze pe îndelete fiecare înghiţitură şi la un moment dat a spus apreciativ:

— Ăsta este adevăratul McCoy.

La sfârşitul serii, după ce masa a fost debarasată, ne-am relaxat, bucurându-ne de un magnific vin de porto şi fumând trabucuri.

Atunci a pomenit Henry prima dată de Hamilton.

— Ai de gând să ne lămureşti şi nouă misterul celor întâmplate de fapt azi la prânz? a întrebat el.

— Nici eu nu prea ştiu încă, a venit răspunsul lui Barker, dar de un lucru sunt sigur: tatăl domnului Hamilton era un om care-şi cunoştea vinurile, ceea ce nu este cazul cu fiul său.

L-aş mai fi iscodit pe Barker pe această temă dacă hangiul n-ar fi sosit lângă el în acel moment.

— O masă excelentă, a declarat Barker. Cât despre vin – de-a dreptul excepţional.

— Sunteţi amabil, domnule, a spus hangiul întinzându-i nota de plată.

M-am lăsat învins de curiozitate, îmi pare rău că trebuie să o recunosc, şi m-am uitat în josul fâşiei înguste de hârtie. Nu mi-am putut crede ochilor – nota ajungea la două sute de lire.

Spre surprinderea mea, Barker nu a spus decât:

— Foarte rezonabil, dacă ne gândim. A completat un cec şi i l-a întins hangiului. Am mai gustat Château d’Yquem 1980 numai o dată până astăzi, a adăugat el, iar Taylors 1927 niciodată.

Hangiul a zâmbit.

— Sper că v-au plăcut amândouă, domnule. Sunt sigur că n-aţi fi vrut să le vedeţi irosite pe vreun farsor.

Barker a dat afirmativ din cap.

L-am urmărit pe hangiu părăsind camera şi întorcându-se la locul său din spatele barului.

I-a întins cecul lui Adams, majordomul, care l-a studiat un moment, a zâmbit şi apoi l-a rupt în bucăţele mici.

Accidentul

Prima oară l-am întâlnit pe Patrik Travers în obişnuita noastră vacanţă de iarnă la Verbier. Aşteptam la teleschi în acea dimineaţă de sâmbătă, când un bărbat de vreo patruzeci de ani s-a dat la o parte pentru a o lăsa pe Caroline în locul său, astfel încât să putem fi împreună. Ne-a explicat că făcuse deja două coborâri în dimineaţa aceea şi nu-l deranja să aştepte. I-am mulţumit şi nu m-am mai gândit la asta. Când ajungem sus, soţia mea şi cu mine ne îndreptăm întotdeauna în direcţii diferite, ea pe pârtia A, la Marcel, care instruieşte numai schiori avansaţi – Caroline schiază de la vârsta de şapte ani – eu pe pârtia B, la orice instructor disponibil – eu m-am apucat de schiat la patruzeci şi unu de ani – şi ca să fiu sincer chiar şi pârtia B este prea avansată pentru mine, deşi nu-mi vine s-o recunosc, mai ales faţă de Caroline. Întotdeauna ne reîntâlnim la teleschi după ce ne executăm fiecare coborârea.

În seara aceea am dat peste Travers la barul hotelului. Cum părea să fie singur, l-am invitat să ia masa cu noi. S-a dovedit a fi un companion amuzant şi am petrecut o seară destul de plăcută împreună. A flirtat politicos cu soţia mea, fără să depăşească măsura nicio clipă, iar ea părea flatată de atenţiile lui. De-a lungul anilor m-am obişnuit cu faptul că bărbaţii sunt atraşi de Caroline şi nu e nevoie să mi se amintească niciodată cât sunt de norocos. În timpul cinei am aflat că Travers era bancher, având un birou în City şi un apartament în Eaton Square. Ne-a spus că venea la Verbier în fiecare an de când fusese adus într-o excursie cu şcoala, la începutul anilor cincizeci. Încă se mai lăuda că era primul pe pârtia de schi în fiecare dimineaţă, făcând aproape întotdeauna cel puţin două coborâri înainte de a mai sosi cineva.

Travers părea cu adevărat interesat de faptul că eu conduceam o mică galerie de artă în West End; după cum a reieşit, şi el era un fel de colecţionar, profilat pe impresionişti mai puţin cunoscuţi. A promis că va trece să-mi vadă următoarea expoziţie când se va întoarce la Londra.

L-am asigurat că va fi binevenit, dar nu m-am mai gândit deloc la asta după aceea. De fapt, l-am văzut pe Travers doar de vreo două ori în restul vacanţei, o dată vorbind cu soţia unui prieten de-al meu care avea o galerie specializată în carpete orientale, iar mai târziu l-am observat urmând-o cu uşurinţă pe Caroline de-a lungul perfidei pârtii A.

S-a întâmplat şase săptămâni mai târziu. Mi-au trebuit câteva minute bune până să-l pot recunoaşte, în seara aceea, la galeria mea.

A trebuit să-mi sfredelesc acea parte din memorie care ţine minte numele şi pe care politicienii sunt nevoiţi s-o folosească în fiecare zi.

— Îmi pare bine că te văd, Edward, a spus el. Am văzut reclama care ţi se făcea în *The Independent* şi mi-am amintit amabila dumitale invitaţie de a vizita expoziţia.

— Mă bucur că ai putut veni, Patrick, am răspuns, aducându-mi aminte tocmai la timp.

— Nu sunt amator de reuniuni mondene, dar sunt dispus să fac un drum oricât de lung pentru a vedea un Vuillard.

— Îl apreciezi?

— O, da. L-aş compara oricând cu Pissaro sau Bonnard, dar continuă să fie unul dintre cei mai subestimaţi impresionişti.

— Aşa este, am răspuns. Dar galeria mea are de multă vreme o părere bună despre Vuillard.

— Cât costă tabloul „Doamnă la fereastră"? a întrebat.

— Optzeci de mii de lire, am spus eu liniştit.

— Îmi aminteşte de o pictură de-a lui de la Metropolitan, a spus, în timp ce studia reproducerea din catalog.

Eram impresionat şi i-am spus lui Travers că acel Vuillard din New York fusese pictat la o lună după cel pe care-l admira atâta.

A dat din cap.

— Dar nudul acela mic?

— Patruzeci şi şapte de mii, i-am spus.

— Doamna Hensell, soţia agentului său şi cea de a doua amantă a lui Vuillard, dacă nu mă înşel. Francezii sunt atât de civilizaţi în chestiile astea în comparaţie cu noi. Dar pictura mea favorită în această expoziţie, a continuat el, este comparabilă, cu siguranţă, cu cele mai bune lucrări ale sale.

S-a întors cu faţa la o pictură mare în ulei reprezentând o tânără cântând la pian, în timp ce mama ei se apleacă să-i întoarcă o pagină a partiturii.

— Magnific, a spus. Pot îndrăzni să întreb cât costă?

— Trei sute şaptezeci de mii de lire, am spus, întrebându-mă dacă preţul era sau nu dincolo de posibilităţile lui Travers.

— Ce petrecere formidabilă, Edward, a spus o voce de după umărul meu.

— Percy! am strigat întorcându-mă. Parcă ziceai că n-o să poţi veni.

— Da, am zis, bătrâne, dar am decis că nu pot sta tot timpul singur în casă, aşa că am venit să-mi înec amarul în şampanie.

— Foarte înţelept, am spus. Mi-a părut, rău când am auzit de Diana, am adăugat în timp ce Percy se îndepărta.

Când m-am întors să-mi continuu conversaţia cu Patrick Travers, acesta nu mai era de văzut nicăieri. M-am uitat prin cameră şi l-am zărit în colţul celălalt al galeriei, stând de vorbă cu soţia mea, cu un

pahar de şampanie în mână. Ea purta o rochie verde fără umeri pe care o consideram un pic prea modernă. Privirea lui Travers părea pironită pe un loc aflat cu câţiva centimetri mai jos de umeri. Nu m-ar fi deranjat dacă el ar fi stat de vorbă cu oricine altcineva în seara aceea.

Următoarea ocazie cu care l-am văzut pe Travers a fost o săptămână mai târziu, când mă întorceam cu ceva mărunţiş de la bancă. Stătea din nou în faţa uleiului de Vuillard cu mama şi fiica la pian.

— Bună dimineaţa, Patrick, am spus când am ajuns lângă el.

— Se pare că nu pot să-mi scot tabloul ăsta din minte, a declarat el continuând să se uite la cele două siluete.

— E de înţeles.

— Ai putea cumva să mi-l împrumuţi pentru o săptămână sau două, până când voi putea să mă hotărăsc în sfârşit? Bineînţeles, aş fi încântat să las o garanţie.

— Desigur, am spus. Aş cere referinţe de la bancă, iar garanţia ar fi de douăzeci şi cinci de mii de lire.

A fost de acord cu ambele cereri fără ezitare, aşa că l-am întrebat când vrea să-i fie livrat tabloul. Mi-a întins o carte de vizită pe care se afla adresa lui din Eaton Square. În dimineaţa următoare bancherii lui au confirmat că trei sute şaptezeci de mii de lire nu aveau să fie o problemă pentru clientul lor.

În douăzeci şi patru de ore Vuillard-ul fusese dus la el acasă şi atârnat în sufrageria de la parter. După-amiază mi-a telefonat pentru a-mi mulţumi şi a întrebat dacă eu şi Caroline n-am vrea să luăm masa cu el; mai dorea o părere, a spus el, despre cum arată tabloul.

Având în vedere că erau în joc trei sute şaptezeci de mii de lire, n-aveam impresia că era o invitaţie pe care s-o pot refuza şi în orice caz Caroline părea dornică să accepte, explicându-mi că era curioasă să vadă cum arată casa lui.

Am luat masa la Travers în joia următoare. Eram singurii oaspeţi, şi-mi amintesc că am fost surprins că nu exista şi o doamnă Travers, sau măcar o prietenă care să locuiască împreună cu el. A fost o gazdă atentă, iar masa pe care ne-a oferit-o a fost superbă. Cu toate acestea, consideram că de data asta părea puţin prea plin de solicitudine faţă de Caroline, chiar dacă ea dădea în mod evident impresia că o încântă atenţia lui specială. La un moment dat am început să mă întreb dacă vreunul dintre ei ar fi observat în cazul în care aş fi dispărut în neant.

Când am plecat din Eaton Square în seara aceea, Travers mi-a spus că aproape se hotărâse în privinţa tabloului, ceea ce m-a făcut să-mi spun că totuşi seara aceea folosise la ceva.

Şase zile mai târziu pictura a fost înapoiată la galerie însoţită de un bilet în care ne anunţa că nu-l mai interesează. Travers nu-şi expunea motivele şi încheia pur şi simplu spunând că speră să mai treacă pe la

noi cândva pentru a se mai uita la celelalte tablouri de Vuillard. Dezamăgit, i-am returnat garanţia, gândindu-mă însă că adesea clienţii se întorc, uneori după luni sau chiar ani întregi.

Dar Travers n-a mai făcut-o.

La vreo lună după aceea, am aflat de ce nu avea să se mai întoarcă vreodată. Luam prânzul la clubul meu, la masa mare din centru – ca în majoritatea cluburilor pentru bărbaţi, masa rezervată acelora care veneau singuri. Următorul care a intrat în sala de mese a fost Percy Fellows, aşa că s-a aşezat în faţa mea. Nu mai stătusem de vorbă cu el de la vernisajul expoziţiei cu Vuillard şi atunci nu avusesem chiar ceea ce se numeşte o conversaţie. Percy era unul dintre cei mai respectaţi negustori de antichităţi din Anglia şi o dată făcusem chiar un schimb avantajos cu el, o măsuţă de scris Carol al II-lea pentru un peisaj olandez de Utrillo.

I-am repetat cât de rău mi-a părut când am aflat de Diana.

— Nu se putea termina decât cu un divorţ, mi-a explicat el. Trecuse prin toate paturile din Londra, începusem să arăt ca un încornorat perfect, iar nenorocitul ăla de Travers a fost picătura care a umplut paharul.

— Travers? am spus eu, neînţelegând.

— Patrick Travers, tipul citat în cererea mea de divorţ. Îl cunoşti?

— Numele mi-e cunoscut, am spus eu ezitând, vrând să aud mai multe înainte de a mărturisi că-l cunoşteam oarecum.

— Ciudat, a spus el. Aş fi putut să jur că l-am văzut la vernisaj.

— Dar cum adică, a fost ultima picătură? am întrebat încercând să-i abat atenţia de la vernisaj.

— Păi, l-am întâlnit pe nemernic la Ascot. A luat masa cu noi, mi-a băut voios şampania, mi-a mâncat căpşunile şi frişca şi apoi, n-a trecut nicio săptămână, şi s-a culcat cu nevastă-mea. Dar asta nu-i tot..

— Nu-i tot?

— Tipul a avut tupeul să vină la magazin şi să depună o garanţie mare pentru o masă georgiană. Apoi ne-a invitat pe amândoi acasă la el ca să vedem cum arată. După ce-a avut destul timp să facă amor cu Diana mi le-a înapoiat pe amândouă, destul de uzate. N-arăţi prea bine, bătrâne, a spus Percy deodată. E ceva în neregulă cu mâncarea? N-a mai fost niciodată aşa de bună de când a plecat Harry la Carlton. Am scris comitetului de vinuri despre asta de mai multe ori, dar…

— Nu, mă simt bine, am spus. Am nevoie doar de puţin aer curat. Scuză-mă, te rog, Percy.

Pe când mă întorceam pe jos de la club am hotărât că trebuie să fac ceva în legătură cu dl Travers.

În dimineaţa următoare am aşteptat să sosească poşta şi am verificat fiecare plic adresat Carolinei. Nu părea nimic în neregulă, dar apoi mi-am dat seama că Travers nu era atât de prost ca să pună ceva pe

hârtie. De asemenea, am început să trag cu urechea la convorbirile ei telefonice, dar el nu se afla printre cei care sunau, cel puţin nu când eram eu acasă. Am verificat până şi kilometrajul de la maşina ei să văd dacă străbătuse distanţe mai mari, dar la urma urmei Eaton Square nu e chiar atât de departe. Adesea ceea ce nu faci rezolvă de fapt lucrurile, am hotărât eu: n-am mai făcut dragoste două săptămâni, iar ea n-a comentat.

Am continuat s-o urmăresc mai atent pe Caroline în următoarele două săptămâni, dar a devenit evident că Travers trebuie să se fi săturat de ea cam atunci când îl înapoiase şi pe Vuillard. Asta n-a făcut decât să mă înfurie mai tare.

Mi-am făcut apoi un plan de răzbunare care mi se părea de-a dreptul extraordinar la vremea aceea şi presupuneam că în câteva zile o să-mi treacă, o să uit chiar. Dar nu s-a întâmplat aşa. Dimpotrivă, ideea s-a transformat în obsesie. Am început să mă conving pe mine însumi că era de datoria mea să-l pun la punct pe Travers înainte de a apuca să-şi mai bată joc de alţi prieteni de-ai mei.

N-am încălcat în viaţa mea legea cu bună ştiinţă. Amenzile de parcare mă agasează, gunoiul aruncat pe jos mă jigneşte, iar TVA-ul mi-l plătesc în aceeaşi zi în care înfricoşătorul plic lucios cade în cutia de scrisori.

Cu toate acestea, o dată ce am hotărât ce am de făcut, m-am apucat meticulos de treabă. Mai întâi m-am gândit să-l împuşc pe Travers, până când am descoperit ce greu este să obţii un permis de portarmă şi că dacă făceam treaba aşa cum scrie la carte avea să simtă foarte puţină durere, or nu asta plănuisem eu pentru el; apoi mi-a trecut prin minte să-l otrăvesc – dar asta presupunea o reţetă făcută cu martori şi tot n-aş fi putut să contemplu moartea lungă şi înceată pe care i-o doream. Apoi să-l sugrum, ceea ce stabilisem eu că necesita prea mult curaj – şi în orice caz el era mai solid decât mine, aşa că puteam ajunge să fiu eu cel sugrumat în cele din urmă. Apoi să-l înec, dar ar fi putut dura ani de zile până să-l pot aduce pe individ în apropierea unei ape, şi nu ştiam dacă puteam rămâne în preajmă destulă vreme pentru a fi sigur că s-a dus la fund şi a treia oară. M-am gândit chiar să-l lovesc cu maşina pe nenorocit, dar am abandonat ideea când mi-am dat seama că până să am această şansă poate să treacă o viaţă întreagă şi, în afară de asta, n-aş avea timp să verific dacă a murit. Curând am devenit conştient de cât de greu este să omori pe cineva – şi să şi scapi cu bine.

Stăteam treaz noaptea citind biografiile criminalilor, dar cum toţi fuseseră prinşi şi găsiţi vinovaţi asta nu-mi dădea cine ştie ce încredere. Am trecut la romanele poliţiste, care întotdeauna se bazau pe un anumit grad de coincidenţă, noroc şi surpriză pe care eu nu vroiam să le risc, până când am dat peste un rând din Conan Doyle

care mi-a răsplătit sârguinţa: „Orice victimă prezumtivă care are nişte obiceiuri regulate devine imediat mai vulnerabilă.” Şi atunci mi-am amintit de un obicei cu care Travers se mândrea în mod special. Necesita şase luni de aşteptare din partea mea, dar îmi dădea şi mai mult timp să-mi perfecţionez planul. Am folosit bine aşteptarea forţată, pentru că de câte ori Caroline lipsea mai mult de douăzeci şi patru de ore, mă duceam să iau lecţii de schi pe pârtia abruptă de la Harrow.

Mi-a fost surprinzător de uşor să descopăr când avea să se întoarcă Travers la Verbier, şi am putut organiza vacanţa de iarnă astfel încât drumurile să ni se încrucişeze doar pentru trei zile, o perioadă de timp suficientă pentru a comite prima mea crimă.

Caroline şi cu mine am ajuns la Verbier în a doua vineri din ianuarie. Ea făcuse unele comentarii cu privire la starea nervilor mei de mai multe ori în perioada Crăciunului şi spera că vacanţa mă va ajuta să mă relaxez. Nu aveam cum să-i explic că tocmai gândul la vacanţă era acela care mă făcea să fiu atât de încordat. Nu m-a ajutat deloc atunci când m-a întrebat, în avionul spre Elveţia, dacă credeam că Travers o fi acolo anul acesta.

În prima dimineaţă de după sosire am luat teleschiul pe la zece şi jumătate şi, o dată ajunşi sus, Caroline s-a prezentat, prompt, la Marcel. În timp ce ea se îndrepta împreună cu el spre pârtia A, eu m-am întors pe pârtia B pentru a lucra singur. Ca întotdeauna, am convenit să ne reîntâlnim la teleschi sau, dacă nu, atunci măcar la masa de prânz.

În zilele care au urmat mi-am recapitulat de mai multe ori planul pe care îl perfecţionasem în minte şi pentru care făcusem sârguincios repetiţii la Harrow până când fusesem sigur că va reuşi. Până la sfârşitul primei săptămâni reuşisem să mă conving că eram gata.

În seara dinaintea presupusei sosiri a lui Travers am fost ultimul care a părăsit pârtia. Până şi Caroline a remarcat cât de mult progresasem la schi şi i-a sugerat lui Marcel că eram pregătit pentru pârtia A, cu serpentinele ei mai strânse şi cu pantele mai abrupte.

— Poate la anul, i-am spus eu, încercând să par degajat, şi m-am întors pe pârtia B.

În ultima dimineaţă am schiat întruna pe prima milă a traseului şi am devenit atât de preocupat de ceea ce făceam încât am uitat să merg la masă pentru a mă întâlni cu Caroline.

După-amiază am verificat şi reverificat aşezarea fiecărui steguleţ roşu pe pârtie, şi îndată ce am fost convins că şi ultimul schior plecase, am adunat vreo treizeci dintre steguleţe şi le-am aşezat la intervale pe care le plănuisem cu grijă. Ultima mea sarcină a fost să

verific drumul creat, înainte de a construi o movilă mare de zăpadă cu vreo douăzeci de paşi mai sus de locul ales. O dată ce mi-am terminat pregătirile, am schiat încet în jos, în lumina amurgului.

— Încerci să câştigi o medalie olimpică sau ceva de felul ăsta? m-a întrebat Caroline când am ajuns în sfârşit în camera noastră.

Am închis uşa de la baie ca să nu se aştepte să-i răspund.

Travers a intrat în hotel o oră mai târziu.

Am aşteptat până seara, apoi m-am dus la bar să beau ceva împreună cu el. A părut puţin nervos când m-a văzut, dar l-am făcut repede să se simtă în largul lui. Şi-a recăpătat curând vechea încredere în sine, ceea ce n-a făcut decât să-mi întărească hotărârea de a-mi îndeplini planul. L-am părăsit la bar cu câteva minute înainte de a coborî Caroline la cină, astfel încât să nu ne vadă împreună. Surprinderea ei inocentă avea să fie necesară când totul se va fi terminat.

— Nu-ţi stă în fire să mănânci atât de puţin, mai ales că ai sărit peste prânz, a comentat Caroline când am părăsit restaurantul în seara aceea.

N-am spus nimic când am trecut pe lângă Travers, care stătea la bar, cu mâna pe genunchiul unei alte nevinovate femei de vârstă mijlocie.

N-am dormit o clipă în noaptea aceea şi m-am strecurat afară din pat înainte de ora şase în dimineaţa următoare, cu grijă să n-o trezesc pe Caroline. Aveam toate lucrurile pregătite în baie, aşa cum le lăsasem în seara precedentă. Câteva minute mai târziu eram îmbrăcat şi gata de acţiune. M-am dus la scara de serviciu a hotelului, evitând liftul, şi m-am strecurat afară prin „ieşirea în caz de incendiu", realizând pentru prima dată cum trebuie să se simtă un hoţ. Aveam o căciulă de lână trasă bine peste urechi şi o pereche de ochelari de schi îmi acopereau ochii: nici Caroline nu m-ar fi recunoscut.

Am ajuns la teleschi cu patruzeci de minute înainte de ora la care se deschidea. Stând singur în spatele micii barăci care adăpostea maşinăria electrică, mi-am dat seama că totul depindea acum de măsura în care Travers îşi va respecta obiceiurile. Nu eram sigur că aş mai putea reuşi dacă planul meu ar fi trebuit să se amâne pentru ziua următoare. În timp ce aşteptam, tropăiam în zăpada proaspăt aşezată şi îmi loveam umerii cu mâinile, pentru a mă încălzi. La fiecare câteva minute mai aruncam o privire după colţ în speranţa că-l voi vedea îndreptându-se spre mine. În cele din urmă, o siluetă a apărut la poalele dealului, un bărbat care-şi purta schiurile pe umeri. Dar dacă nu era Travers?

Câteva momente mai târziu, am ieşit de după baracă pentru a mă alătura bărbatului îmbrăcat gros. *Era* Travers şi nu şi-a putut ascunde surpriza când m-a văzut acolo. Am început o conversaţie banală despre cum nu putusem să dorm şi mă gândisem că aş putea face

câteva coborâri înainte de a se aglomera. Acum tot ce-mi mai trebuia era ca teleschiul să se pună în funcţiune la timp. La şapte şi câteva minute, a sosit un inginer şi marele mecanism unsuros a intrat, zgomotos, în acţiune.

Am fost primii doi care ne-am aşezat pe scăunelele acelea mici, pornind în sus pe deasupra prăpastiei adânci. Mă tot întorceam să mă asigur că încă nu se vedea nimic.

— De obicei reuşesc să fac o coborâre întreagă înainte de a mai sosi altcineva, mi-a spus Travers când teleschiul a ajuns sus.

M-am uitat din nou în spate pentru a fi sigur că nu ne putea vedea nici inginerul care manevra teleschiul, apoi am privit în jos vreo două sute de picioare şi m-am întrebat cum o fi să aterizezi cu capul în jos în prăpastie. Am început să ameţesc şi mi-am dorit să nu mă fi uitat în jos.

Teleschiul a vibrat uşor pe cablul îngheţat, apoi am ajuns la punctul de coborâre.

— La naiba, am spus când săream de pe micile noastre scăunele. Marcel nu e aici.

— Nu e niciodată la ora asta, a spus Travers pornind spre pista avansaţilor. E mult prea devreme pentru el.

— Presupun că dumneata nu vrei să cobori cu mine pe pista B? am spus, strigând în urma lui.

S-a oprit şi s-a uitat bănuitor în spate.

— Caroline consideră că sunt pregătit să merg cu voi, i-am explicat, dar eu nu sunt sigur şi mi-ar prinde bine opinia încă unei persoane. Mi-am depăşit propriul record pe pârtia B de mai multe ori, dar n-aş vrea să mă fac de râs în faţa soţiei mele.

— Păi eu…

— L-aş ruga pe Marcel dacă ar fi aici. Şi în orice caz dumneata eşti cel mai bun schior pe care-l cunosc.

— Bine, dacă… a început el.

— Doar o dată, apoi poţi să-ţi petreci restul vacanţei pe pârtia A. Ai putea chiar considera coborârea ca pe o încălzire.

— Ar fi o variaţie, presupun, a spus el.

— Doar o dată, am repetat. E tot ce am nevoie. Apoi îmi vei putea spune dacă sunt destul de bun.

— Vrei să ne luăm la întrecere? a spus el pe neaşteptate tocmai când începusem să-mi pun schiurile.

Nu mă puteam plânge; toate cărţile cu crime mă preveniseră să fiu pregătit pentru neprevăzut.

— E o cale de a putea afla dacă eşti destul de bun, a adăugat el ţanţoş.

— Dacă insişti. Nu uita, sunt mai bătrân şi am mai puţină experienţă decât dumneata, i-am reamintit.

Mi-am verificat repede schiurile, căci ştiam că trebuia să pornesc înaintea lui.

— Dar dumneata cunoşti pe dinafară pârtia B, a replicat el. Eu n-am mai văzut-o niciodată.

— Sunt de acord să ne luăm la întrecere, dar numai dacă accepţi o miză, am răspuns.

Pentru prima oară am văzut că îi stârnisem interesul.

— Cât? a întrebat.

— O, nu ceva atât de vulgar cum sunt banii, am spus. Câştigătorul se duce să-i spună Carolinei adevărul.

— Adevărul? a spus el perplex.

— Da, am răspuns, şi am pornit-o în jos înainte ca el să apuce să răspundă.

Am avut un start bun schiind printre steguleţele roşii, dar privind peste umăr am văzut că recuperase repede şi deja venea în forţă în urma mea. Mi-am dat seama că era vital pentru mine să rămân în faţa lui pe prima treime a pârtiei, dar deja îl simţeam reducându-mi avantajul.

După o jumătate de milă de devieri şi redresări, mi-a strigat:

— Va trebui să mergi mult mai repede dacă speri să mă baţi.

Lăudăroşenia lui arogantă n-a făcut decât să mă ajute să mă menţin în frunte, dar îmi păstram avansul numai datorită avantajului meu de a cunoaşte fiecare cotitură de-a lungul acelei mile. O dată ce am fost sigur că voi ajunge pe acel vital traseu nou marcat înaintea lui, am început să mă relaxez. La urma urmei, exersasem pe următorii două sute de metri de cincizeci de ori pe zi în ultimele zece zile, dar eram prea conştient de faptul că acum era singura dată când conta.

M-am uitat peste umăr şi am văzut că se afla cu vreo treizeci de metri în urma mea. Am început să încetinesc uşor în timp ce ne apropiam de porţiunea cu gheaţă, sperând că nu va observa sau va crede că mi-am pierdut cumpătul. Am încetinit şi mai mult când am ajuns la marginea acelei porţiuni, până când am putut aproape să-i aud respiraţia. Apoi, deodată, cu o clipă înainte de a fi atins gheaţa, mi-am înfipt schiurile şi m-am oprit în movila de zăpadă pe care o construisem în seara precedentă. Travers a alunecat pe lângă mine cu vreo patruzeci de mile pe oră şi câteva secunde mai târziu a zburat prin aer pe deasupra prăpastiei cu un strigăt pe care nu-l voi uita niciodată. N-am avut curajul să mă uit în prăpastie, căci ştiam că trebuie să-şi fi rupt toate oasele din corp în momentul în care a atins zăpada, câteva sute de picioare dedesubt.

Am netezit cu atenţie movila de zăpadă care-mi salvase viaţa, apoi m-am căţărat cât am putut de repede înapoi, adunând cele treizeci de steguleţe roşii care străjuiseră pista mea falsă. Apoi am schiat din loc în loc repunându-le în poziţiile lor corecte pe pârtia B, cu vreo sută de

metri deasupra porţiunii de gheaţă pregătită de mine cu grijă. Când fiecare dintre ele s-a aflat la locul lui, am schiat în jos, simţindu-mă ca un campion olimpic. Când am ajuns la baza pârtiei mi-am tras gluga pentru a-mi acoperi capul şi mi-am scos ochelarii de schi. Mi-am desfăcut schiurile şi am mers degajat spre hotel. Am reintrat în clădire prin uşa din dos şi am fost înapoi în pat înainte de şapte şi patruzeci.

Am încercat să-mi controlez respiraţia, dar a trecut ceva timp până când pulsul mi-a revenit la normal. Caroline s-a trezit câteva minute mai târziu, s-a întors şi m-a îmbrăţişat.

— Uh, a spus ea, eşti îngheţat. Ai dormit fără nicio pătură?

Am râs.

— Probabil că le-ai tras tu în timpul nopţii.

— Du-te şi fă o baie fierbinte.

După ce am făcut o baie rapidă am făcut dragoste, apoi m-am îmbrăcat a doua oară, verificând atent, înainte de a coborî la micul dejun, dacă n-am lăsat vreun indiciu al zborului meu matinal.

Pe când Caroline îmi turna o a doua ceaşcă de cafea, am auzit sirena ambulanţei mai întâi dinspre oraş, apoi, mai târziu, întorcându-se.

— Sper că n-a fost un accident grav, a spus soţia mea, continuând să-mi toarne cafea.

— Ce? am spus, puţin prea tare, ridicându-mi privirea din *Times*-ul din ziua precedentă.

— Sirena, prostule. Trebuie să fi fost un accident pe munte. Travers, probabil, a spus ea.

— Travers? am spus, şi mai tare încă.

— Patrick Travers. L-am văzut aseară la bar. Nu ţi-am spus, pentru că ştiu că nu-ţi place.

— Dar de ce Travers? am întrebat eu nervos.

— Nu se lăuda el întotdeauna că e primul pe pistă în fiecare dimineaţă? îi întrece până şi pe instructori.

— Da? am spus.

— Trebuie să-ţi aminteşti. Noi urcam pentru prima oară în ziua când l-am întâlnit, în timp ce el era la a treia coborâre.

— Într-adevăr?

— Eşti confuz în dimineaţa asta, Edward. Te-ai sculat cu faţa la cearşaf? a întrebat ea, râzând.

N-am răspuns.

— Ei, sper *să fie* Travers, a adăugat Caroline sorbind din cafea. Nu mi-a plăcut niciodată individul.

— De ce nu? am întrebat, oarecum luat prin surprindere.

— Cândva mi-a făcut avansuri, a spus ea degajat. M-am uitat la ea peste masă, nefiind în stare să vorbesc.

— N-ai de gând să întrebi ce s-a întâmplat?

— Sunt atât de uluit că nici nu ştiu ce să spun, am răspuns.

— A fost grămadă peste mine în seara aceea, la galerie, iar apoi m-a invitat să luăm prânzul împreună după ce am cinat amândoi la el. L-am trimis la plimbare, a spus Caroline. M-a atins blând pe mână. Nu ţi-am spus niciodată pentru că m-am gândit că poate ăsta a fost motivul pentru care l-a înapoiat pe Vuillard şi asta mă făcea să mă simt vinovată.

— Dar eu sunt acela care ar trebui să se simtă vinovat, am spus eu jucându-mă cu o bucăţică de pâine prăjită.

— O, nu, dragul meu, tu nu eşti vinovat de nimic. În orice caz, dacă m-aş hotărî vreodată să-ţi fiu infidelă, n-aş face-o cu un guşter leneş ca ăsta. O doamne, nu. Diana mă prevenise deja la ce mă pot aştepta din partea lui. Nu e deloc genul meu.

Stăteam acolo gândindu-mă la Travers în drumul lui spre morgă sau chiar mai rău, îngropat încă sub zăpadă, ştiind că nu puteam face nimic.

— Ştii, chiar cred că a sosit timpul să ataci pârtia A, a spus Caroline când ne terminam micul dejun. Ai progresat la schi neaşteptat de mult.

— Da, am răspuns, destul de preocupat.

N-am mai scos nicio vorbă cât am mers până la poalele muntelui.

— Te simţi bine, iubitule? a întrebat Caroline pe când ne aflam unul lângă altul în teleschi.

— Bine, am spus, nesimţindu-mă în stare să mă uit în jos spre prăpastie, când ajunsesem în punctul cel mai înalt. Se mai afla oare Travers acolo, jos, sau era deja la morgă?

— Nu mai face faţa asta de copil speriat. După cât ai exersat săptămână asta eşti mai mult decât pregătit să schiem împreună, a spus ea încurajator.

Am zâmbit slab. Când am ajuns în vârf, am sărit de pe teleschi o clipă prea devreme şi îndată ce am făcut al doilea pas mi-am dat seama că-mi sucisem o gleznă.

N-am avut parte de niciun pic de compasiune din partea Carolinei. Era convinsă că mă prefac pentru a scăpa de încercarea pistei pentru avansaţi. A trecut val-vârtej pe lângă mine şi a pornit-o în viteză în jos, în timp ce eu m-am întors acoperit de dezonoare cu teleschiul. Când am ajuns jos am privit spre inginer, dar el nu a dat niciun semn de recunoaştere. Am şchiopătat până la postul de prim ajutor şi am intrat. Caroline a venit şi ea câteva minute mai târziu.

I-am explicat că infirmierul de serviciu crede că ar putea fi o fractură şi că-mi sugerase să mă duc imediat la spital.

Caroline s-a încruntat, şi-a scos schiurile şi a ieşit să găsească un taxi care să ne ducă la spital. N-a fost o călătorie lungă, dar a fost una pe care în mod evident şoferul de taxi o făcuse de multe ori după felul în care lua curbele alunecoase.

— Ar trebui să te pun să mă scoţi în oraş în fiecare seară un an întreg pentru asta, m-a ameninţat Caroline în timp ce intram pe uşile duble ale spitalului.

— Vreţi să fiţi amabilă să aşteptaţi afară, doamnă? a întrebat un infirmier în timp ce eu eram introdus în sala de radiografii.

— Da, dar o să-l revăd vreodată pe bietul meu soţ? a smiorcăit, în timp ce uşa se închidea în faţa ei.

Am intrat într-o sală plină de aparatură sofisticată, prezidată de un doctor îmbrăcat elegant. I-am spus ce credeam eu că am şi el mi-a ridicat cu blândeţe piciorul afectat pe un aparat cu raze X. Câteva clipe mai târziu, studia negativul uriaş.

— Nu este nicio fractură, m-a asigurat el, arătând spre os. Dar dacă vă doare încă, poate ar fi bine să vă bandajez strâns glezna.

Doctorul a prins apoi radiografia mea alături de alte cinci.

— Sunt deja a şasea persoană pe ziua de azi? am întrebat, uitându-mă spre şirul de radiografii.

— Nu, nu, a spus el râzând. Celelalte cinci sunt de la acelaşi individ. Cred că trebuie să fi încercat să zboare peste prăpastie, prostul.

— Peste prăpastie?

— Da, să se dea mare, presupun, a spus el începând să-mi lege glezna. Avem câte unul din ăsta în fiecare an, dar tipul ăsta săracul şi-a rupt ambele picioare şi o mână şi-i va rămâne o cicatrice urâtă pe faţă care să-i amintească ce prost e. Are noroc că trăieşte, după părerea mea.

— Are noroc că trăieşte? am repetat eu slab.

— Da, dar asta numai pentru că nu ştia ce face. Puştiul meu de paisprezece ani schiază peste prăpastia aia şi aterizează ca un pescăruş pe apă. Ăsta, pe de altă parte – şi doctorul a arătat spre radiografii – n-o să mai schieze în vacanţa asta. De fapt, nici n-o să meargă, cel puţin vreo şase luni.

— Într-adevăr? am spus.

— Cât despre dumneavoastră, a adăugat el după ce a terminat de făcut bandajul, puneţi comprese reci din trei în trei ore şi schimbaţi bandajul o dată pe zi. O să vă puteţi întoarce pe pârtie în două zile, trei, cel mult.

— Diseară plecăm acasă, i-am spus în timp ce mă ridicam cu grijă în picioare.

— Tocmai la timp, a spus el zâmbind.

Am şchiopătat fericit afară din sala de radiografii, pentru a o găsi pe Caroline cufundată într-o revistă *Elle*.

— Pari mulţumit de tine, a spus ea ridicând capul.

— Sunt. Se pare că nu sunt decât două picioare rupte, o mână ruptă şi o cicatrice pe faţă.

— Ce proastă am fost, a spus Caroline. Am crezut că e o simplă

entorsă.

— Nu eu, i-am spus. Travers – accidentul de azi dimineaţă, îţi aminteşti? Ambulanţa. Totuşi, m-au asigurat că va trăi, am adăugat.

— Păcat, a spus ea luându-mă de braţ. După cât te-ai străduit, speram să reuşeşti.

Portiţa de scăpare

— Nu asta este versiunea pe care am auzit-o eu, spuse Philip.

Unul dintre membrii clubului, care stătea la bar, se întoarse la auzul vocilor ridicate, dar când văzu despre cine era vorba, nu făcu decât să zâmbească şi îşi continuă conversaţia.

Clubul de golf Haselmere era destul de aglomerat în acea dimineaţă de sâmbătă. Şi înainte de masa de prânz era adesea greu să găseşti un loc în spaţioasele încăperi ale clubului.

Doi dintre membri comandaseră deja un al doilea rând de băutură şi se aşezaseră într-un separeu cu mult înainte ca încăperea să înceapă a se umple. Philip Masters şi Michael Gilmour îşi terminaseră jocul de sâmbătă dimineaţa mai devreme ca de obicei, iar acum păreau adânciţi în conversaţie.

— Şi ce-ai auzit tu? întrebă Michael Gilmour calm, dar cu o voce puternică.

— Că n-ai fost cu totul nevinovat în chestiunea aceea.

— Ba bineînţeles că am fost, spuse Michael. Ce vrei să insinuezi?

— Nu vreau să insinuez nimic, spuse Philip. Dar nu uita, pe mine nu poţi să mă prosteşti. Ai fost şi angajatul meu cândva şi te cunosc de prea multă vreme ca să iau de bun orice-mi spui.

— Nu încercam să prostesc pe nimeni, spuse Michael. Ştie toată lumea că mi-am pierdut slujba. N-am sugerat niciodată altceva.

— De acord. Dar ceea ce nu ştie toată lumea este *cum* ţi-ai pierdut slujba şi de ce n-ai fost în stare să-ţi găseşti alta.

— N-am fost în stare să-mi găsesc alta pentru simplul motiv că slujbele nu-ţi ies în cale atât de uşor în ziua de azi. Şi, apropo, nu e vina mea că tu eşti un nenorocit de milionar, imaginea însăşi a succesului.

— După cum nu e vina mea că tu n-ai un ban şi-ţi pierzi mereu slujba. Adevărul e că slujbele îi ies în cale destul de uşor cuiva care poate aduce referinţe de la ultimul loc de muncă.

— Cam ce vrei să insinuezi? spuse Michael.

— Nu insinuez nimic.

Mai mulţi membri îşi întrerupseră conversaţiile cu persoanele din faţa lor, încercând să tragă cu urechea la cea care se purta în spatele lor.

— Ceea ce vreau să spun, continuă Philip, este că nimeni nu te va angaja pentru simplul motiv că nu poţi găsi pe nimeni care să-ţi dea referinţe – şi toată lumea ştie asta.

Toată lumea nu ştia asta, ceea ce explica de ce majoritatea celor din încăpere încercau acum să afle.

— Am fost eliberat din funcţie, insistă Michael.

— În cazul tău, eliberat din funcţie a fost doar un eufemism pentru dat afară. Nimeni n-a spus altfel atunci.

— Am fost eliberat din funcţie, repetă Michael, pentru simplul motiv că profiturile companiei s-au dovedit a fi mai scăzute anul acesta.

— Mai scăzute? E mult spus. Au fost inexistente.

— Pur şi simplu pentru că unul sau doi dintre principalii noştri contabili au plecat la firme rivale.

— Firme rivale care, după cum am fost informat, au fost nespus de bucuroase să plătească pentru nişte informaţii dinăuntru.

Acum majoritatea membrilor clubului îşi întrerupseseră complet conversaţiile proprii aplecându-se, răsucindu-se, întorcându-se şi înclinându-se, în efortul de a prinde fiecare cuvânt rostit de cei doi bărbaţi aşezaţi în separeul de la fereastră.

— Pierderea acelor contabili a fost explicată pe îndelete în raportul către acţionari de la adunarea generală de anul acesta, spuse Michael.

— Dar s-a explicat aceloraşi acţionari cum se face că un angajat şi-a putut permite să-şi cumpere o maşină nouă la numai câteva zile după ce a fost concediat? continuă Philip. O a doua maşină, aş adăuga.

Philip sorbi din sucul de roşii.

— N-a fost o maşină nouă, spuse Michael apărându-se. A fost un Mini la mâna a doua şi l-am cumpărat cu o parte din banii primiţi la eliberarea din funcţie, când a trebuit să înapoiez maşina companiei. Şi în orice caz, ştii că şi Carol are nevoie de o maşină pentru slujba ei de la bancă.

— Sincer să fiu, mă mir că şi Carol a rezistat atâta, după câte i-ai făcut.

— După câte i-am făcut; ce vrei să spui? întrebă Michael.

— Nu *vreau să spun* nimic, replică Philip. Dar fapt este că o anumită tânără al cărei nume nu-l vom rosti – această informaţie păru să-i dezamăgească pe majoritatea ascultătorilor – a rămas fără slujbă cam în aceeaşi perioadă, ca să nu mai menţionăm că a rămas şi însărcinată.

Barmanului nu i se mai ceruse o băutură de aproape şapte minute, şi puţini mai erau membrii care încă se mai prefăceau că nu trag cu urechea la altercaţia dintre cei doi. Câţiva chiar se holbau la ei, nevenindu-le să creadă.

— Dar abia dacă o cunoşteam, protestă Michael.

— După cum am spus, nu asta este versiunea pe care am auzit-o eu. Şi, mai mult, mi s-a spus că ar exista o asemănare izbitoare între copil şi…

— Asta-i prea de tot…

— Numai dacă n-ai nimic de ascuns, spuse Philip neîndurător.

— Ştii că n-am nimic de ascuns.

— Nici măcar firele de păr blonde pe care Carol le-a găsit pe toată

bancheta din spate a noului Mini. Fata de la serviciu era blondă, nu-i aşa?

— Da, dar firele acelea erau de la un câine de vânătoare auriu.

— Tu n-ai un câine de vânătoare auriu.

— Ştiu, dar câinele era al fostului proprietar.

— Căţeaua aia n-a aparţinut fostului proprietar şi refuz să cred că a putut Carol să înghită o minciună atât de gogonată.

— A crezut, pentru că ăsta era adevărul.

— Mă tem că adevărul este ceva cu care tu ai pierdut legătura de foarte multă vreme. Ai fost dat afară, mai întâi pentru că nu puteai să-ţi ţii mâinile departe de tot ce avea sub patruzeci de ani şi mergea în fustă, şi în al doilea rând, pentru că nu puteai să-ţi ţii degetele afară din seif. Eu ar trebui să ştiu. Nu uita că am fost nevoit să mă descotorosesc de tine din aceleaşi motive.

Michael sări în sus, cu obrajii aproape de culoarea sucului de roşii al lui Philip. Îşi ridică pumnul încleştat şi tocmai se pregătea să se repeadă la Philip când colonelul Mather, preşedintele clubului, apăru lângă el.

— Bună ziua, domnule, spuse Philip calm, ridicându-se să-l salute pe colonel.

— Bună ziua, Philip, spuse răstit colonelul. Nu credeţi că această mică neînţelegere a mers prea departe?

— Mică neînţelegere? protestă Michael. N-aţi auzit ce a spus despre mine?

— Fiecare cuvânt, din păcate, ca toţi ceilalţi membri prezenţi, spuse colonelul.

Întorcându-se spre Philip, adăugă:

— Poate că ar trebui să vă strângeţi mâinile ca doi băieţi buni şi să consideraţi incidentul încheiat.

— Să dau mâna cu ticălosul ăsta fustangiu şi mincinos? Niciodată, spuse Philip. Vă spun eu, domnule colonel, nu merită să fie membru al acestui club, şi vă pot asigura că n-aţi auzit decât jumătate din poveste.

Înainte de a mai putea colonelul să facă o a doua încercare diplomatică, Michael sări la Philip şi fu nevoie de trei bărbaţi mai tineri decât preşedintele clubului pentru a-i despărţi. Colonelul le ordonă imediat amândurora să părăsească incinta clubului, avertizându-i că comportarea lor va fi raportată comitetului de conducere la următoarea adunare lunară. Şi până când acea adunare avea să aibă loc, erau amândoi suspendaţi.

Secretarul clubului, Jeremy Howard, îi conduse pe cei doi afară şi îl urmări pe Philip urcându-se în Rolls-Royce-ul lui şi conducând liniştit de-a lungul aleii, până când ieşi pe poartă. Trebui să aştepte pe treptele clubului câteva minute bune până când Michael plecă cu

Mini-ul său. Stătea pe locul din faţă şi părea să scrie ceva. Când trecu, în cele din urmă, prin poarta clubului, secretarul se răsuci pe călcâie şi se întoarse la bar. Ce-şi făceau unul altuia după ce părăseau incinta clubului nu era treaba lui.

O dată întors în sală, secretarul descoperi că discuţiile nu reveniseră la câştigătorul prezumtiv al *Crosei Preşedintelui,* la crearea Cupei *Ladies' Handicap.* Sau la cine ar putea fi propus ca sponsor al Turneului de Juniori din anul acela.

— Păreau într-o dispoziţie destul de bună azi dimineaţă, când i-am bătut la golf, îl informă directorul clubului pe colonel.

Colonelul mărturisi că era dezorientat. Îi cunoştea pe amândoi din ziua în care intraseră în club, cu aproape cincisprezece ani în urmă. Nu erau băieţi răi, îl asigură el pe director; de fapt, chiar îi plăceau. Toată lumea îşi amintea că jucau o partidă de golf în fiecare sâmbătă dimineaţa şi între ei niciodată nu se rostise vreo vorbă rea, din câte se ştia.

— Păcat, spuse colonelul. Vroiam să-l rog pe Masters să sponsorizeze Turneul de Juniori de anul acesta.

— Bună idee, dar nu văd cum aţi mai putea s-o faceţi acum.

— Nu-mi pot imagina unde vroiau să ajungă.

— Nu e pur şi simplu din cauză că Philip are atâta succes, iar Michael trece printr-o perioadă grea? sugeră directorul.

— Nu, e mai mult de-atât, răspunse colonelul. Micul episod din dimineaţa asta are o explicaţie măi profundă, adăugă el cu un aer înţelept.

Toată lumea de la club ştia că Philip Masters îşi începuse afacerile pornind de la zero, după ce renunţase la prima sa slujbă de vânzător într-un magazin alimentar. „Ready-Fit Kitchens" începuse într-un chioşc din capătul grădinii lui Philip şi sfârşise într-o fabrică în celălalt capăt al oraşului, unde erau angajaţi peste trei sute de oameni. După ce „Ready-Fit" devenise o companie publică, presa financiară făcea speculaţii că numai acţiunile lui Philip ar fi valorat cel puţin vreo două milioane. Când cinci ani mai târziu compania a fost preluată de John Lewis Partnership, a devenit de notorietate publică faptul că Philip a ieşit din afacere, cu un cec în valoare de şaptesprezece milioane de lire şi cu un contract de serviciu pe cinci ani care ar fi mulţumit şi un star de muzică pop. O parte din bani fuseseră cheltuiţi pe superba casă georgiană aşezată în mijlocul a şaizeci de acri de pădure, chiar lângă Haslemere: putea chiar să vadă terenul de golf din dormitorul său. Philip era însurat de peste douăzeci de ani, iar soţia sa, Sally, era preşedinta filialei regionale a Fondului *„Salvaţi copiii"* şi judecător de pace. Fiul lor tocmai câştigase un loc la colegiul St. Anne's din Oxford.

Michael era naşul băiatului.

Michael Gilmour n-ar fi putut fi într-un contrast mai mare. După terminarea şcolii, unde Philip îi fusese cel mai bun prieten, schimbase slujbă după slujbă, începuse ca stagiar la Watneys, dar a durat numai câteva luni până când a trecut să lucreze ca reprezentant comercial al unei edituri. Ca şi Philip, se căsătorise cu prietena din copilărie, Carol West, fiica unui doctor din localitate.

Când s-a născut fiica lor, Carol a început să se plângă de orele pe care Michael le petrecea departe de casă, astfel încât el a renunţat la editură şi s-a angajat ca director de distribuţie la o firmă locală de băuturi răcoritoare. A rămas acolo vreo doi ani, până când adjunctul său a fost promovat deasupra lui, ca director, decizie la care Michael a plecat înfuriat. După prima sa perioadă de şomaj, Michael a intrat la o companie de ambalat cereale, dar a descoperit că era alergic la porumb şi, înarmat cu un certificat medical care s-o dovedească, a obţinut primul său cec de eliberare din funcţie. Apoi s-a angajat la Philip ca reprezentant comercial pentru „Ready-Fit Kitchens”, dar a plecat fără nicio explicaţie la o lună după ce compania fusese preluată de John Lewis Partnership. A urmat o altă perioadă de şomaj, după care şi-a luat o slujbă ca director de vânzări la o companie care făcea cuptoare cu microunde. Părea să se fi stabilit în sfârşit, când, fără niciun preaviz, a fost eliberat din funcţie. E adevărat că profiturile companiei se înjumătăţiseră în anul acela, iar directorilor companiei le părea rău să se despartă de Michael – sau cel puţin aşa reieşea din buletinul lor intern.

Carol nu şi-a putut ascunde mâhnirea când Michael şi-a pierdut slujba pentru a patra oară. Nu le-ar fi stricat nişte bani în plus acum, când fiicei lor i se oferise un loc la Şcoala de Artă.

Philip era naşul fetei.

— Ce ai de gând să faci? întrebă Carol neliniştită, după ce Michael îi povesti ce se petrecuse la club.

— Există un singur lucru pe care-l pot face, răspunse el. La urma urmei, e vorba de reputaţia mea. Îl dau în judecată pe ticălos.

— E groaznic să vorbeşti aşa despre cel mai bun prieten al tău. Şi oricum nu ne putem permite un proces, spuse Carol. Philip e milionar şi noi n-avem un ban.

— N-am încotro, spuse Michael. Trebuie să fac asta, chiar dacă ar însemna să vând totul.

— Şi chiar dacă familia ta ar trebui să sufere alături de tine?

— Niciunul dintre noi nu va suferi când el va sfârşi prin a-mi plăti toate cheltuielile de judecată, plus daune serioase.

— Dar ai putea *pierde,* spuse Carol. Atunci nu ne va mai rămâne nimic – mai rău decât nimic!

— Asta nu se poate, spuse Michael. A făcut greşeala de a spune

toate acele lucruri cu martori. Trebuie să fi fost peste cincizeci de oameni în sala clubului în dimineaţa asta, inclusiv preşedintele clubului şi redactorul-şef al ziarului local, şi sunt sigur că nu le-a scăpat niciun cuvânt.

Carol nu a putut fi convinsă şi se simţi uşurată când în următoarele câteva zile Michael nu mai pomeni deloc numele lui Philip. Spera că soţul ei revenise la sentimente mai bune şi că totul era dat uitării.

Dar apoi *Haslemere Chronicle* se hotărî să publice versiunea sa asupra certei dintre Michael şi Philip. Sub titlul „Scandal la Clubul de golf", apăru o dare de seamă în cuvinte măsurate asupra celor întâmplate în sâmbătă precedentă. Redactorul-şef de la *Haslemere Chronicle* ştia prea bine că nu trebuia să tipărească discuţia însăşi dacă nu vroia să fie şi el dat în judecată, dar reuşi să includă în articol destule aluzii pentru a da o imagine completă a celor întâmplate în dimineaţa aceea.

— Asta-i ultima picătură, spuse Michael când termină de citit articolul a treia oară.

Carol înţelese că, orice ar fi spus sau ar fi făcut, nu avea să-l mai oprească acum pe soţul ei.

În lunea următoare, Michael contactă un avocat din localitate, Reginald Lomax, care fusese la aceeaşi şcoală cu ei. Înarmat cu articolul, Michael îl puse pe Lomax la curent cu discuţia pe care *Chronicle* considerase nejudicios să o publice în detaliu. Îi povesti, de asemenea, lui Lomax, versiunea lui amănunţită asupra celor petrecute la club în dimineaţa aceea şi îi înmână patru pagini de note scrise de mână, pentru a-şi susţine pretenţiile.

Lomax studie cu atenţie notele.

— Când ai scris astea?

— În maşină, imediat după ce am fost suspendaţi.

— A fost circumspect din partea ta, spuse Lomax. Foarte circumspect.

Îşi examina curios clientul pe deasupra ochelarilor săi în formă de semilună. Michael nu comentă.

— Bineînţeles, trebuie să ştii că procesul este o distracţie costisitoare, continuă Lomax. Nu costă puţin să te judeci pentru calomnie, şi chiar cu dovezi atât de puternice ca astea – bătu cu degetele în notele din faţa sa – ai putea, totuşi, să pierzi. Calomnia depinde de cât de mult sau ce anume îşi amintesc ceilalţi sau, mai important, ce vor recunoaşte că-şi amintesc.

— Sunt perfect conştient de asta, spuse Michael. Dar sunt hotărât s-o fac. Au fost peste cincizeci de oameni care puteau auzi discuţia în dimineaţa aceea la club.

— Aşa să fie, spuse Lomax. Atunci voi cere cinci mii de lire în avans ca taxă pentru cheltuieli neprevăzute, pentru a acoperi toate costurile

imediate şi a pregăti cazul pentru instanţă.

Pentru prima dată, Michael păru să ezite.

— Returnabili, bineînţeles, dar numai dacă câştigi procesul.

Michael îşi scoase carnetul de cecuri şi scrise o cifră care, reflectă el, avea să fie acoperită exact de ce-i mai rămăsese din banii primiţi la concediere.

Citaţia pentru calomnie împotriva lui Philip Masters fu înaintată în dimineaţa următoare de Lomax, Davis and Lomax.

O săptămână mai târziu, citaţia fu acceptată de o altă firmă de avocaţi din acelaşi oraş, de fapt, din aceeaşi clădire.

La club, dezbaterile referitoare la cine avea dreptate şi cine nu în procesul Gilmour *versus* Masters n-au încetat săptămâni în şir.

Membrii clubului şuşoteau pe furiş între ei întrebându-se dacă vor fi chemaţi sau nu să depună mărturie la proces. Mai mulţi primiseră deja scrisori de la Lomax, Davis and Lomax, prin care li se cereau declaraţii despre ce-şi puteau aminti că spuseseră cei doi bărbaţi în acea dimineaţă. Foarte mulţi invocară amnezia sau surzenia, dar câţiva trimiseră dări de seamă scrise asupra altercaţiei. Încurajat, Michael continuă, spre profunda consternare a lui Carol.

Într-o dimineaţă, cam cu o lună mai târziu, după ce Carol plecase la bancă, Michael Gilmour primi un telefon de la Reginald Lomax. Avocaţii pârâtului, fu el informat, ceruseră o consultaţie neoficială.

— Nu te surprinde, desigur, acest lucru după toate dovezile pe care le-am adunat, răspunse Michael.

— E doar o consultaţie, îi aminti Lomax.

— Consultaţie sau nu, nu discut sub o sută de mii de lire.

— Bine, dar nu ştiu nici măcar dacă ei… începu Lomax.

— Eu ştiu, şi mai ştiu că în ultimele unsprezece săptămâni n-am putut obţine nici măcar o audienţă pentru o slujbă din cauza nenorocitului ăstuia, spuse Michael cu dispreţ. Nimic sub o sută de mii de lire, mă auzi?

— Cred că eşti un pic cam prea optimist, în cazul de faţă, spuse Lomax. Dar o să te sun să-ţi comunic răspunsul celeilalte părţi îndată ce întâlnirea va fi avut loc.

Michael îi spuse vestea cea bună lui Carol în seara aceea, dar, ca şi Reginald Lomax, ea era sceptică. Soneria telefonului le întrerupse discuţia. Michael, cu Carol lângă el, ascultă atent raportul lui Lomax. Philip, după câte se părea, era de acord să plătească douăzeci şi cinci de mii şi acceptase să acopere cheltuielile ambelor părţi.

Carol dădu din cap exprimându-şi acceptarea recunoscătoare, dar Michael repetă doar că Lomax trebuia să insiste pentru nu mai puţin de o sută de mii.

— Nu vezi că Philip şi-a calculat deja cât o să-l coste dacă acest caz

ajunge la tribunal? Şi ştie bine că nu voi ceda.

Carol şi Lomax nu au putut fi convinşi.

— E mult mai riscant decât îţi poţi da seama, îi spuse avocatul. O curte supremă poate considera pur şi simplu că totul a fost spus în glumă.

— Glumă? Atunci cum rămâne cu bătaia care a urmat glumei? spuse Michael.

— A fost începută de tine, sublinie Lomax. Douăzeci şi cinci de mii e o ofertă bună în condiţiile date, adăugă el.

Michael rămase neclintit şi încheie conversaţia repetându-şi pretenţia la o sută de mii de lire.

Trecură două săptămâni până când partea adversă oferi cincizeci de mii de lire în schimbul unei înţelegeri rapide. De data asta Lomax nu fu surprins când Michael respinse pe loc oferta.

— Înţelegere rapidă pe naiba. Ţi-am spus că nu discut sub o sută de mii.

Lomax ştia deja că orice îndemn la prudenţă s-ar fi adresat unui surd.

Fu nevoie de încă trei săptămâni şi de mai multe telefoane schimbate între avocaţi până când partea adversă acceptă să plătească întreaga sumă de o sută de mii de lire. Reginald Lomax îi telefona lui Michael pentru a-i da vestea într-o seară, târziu, încercând s-o facă să sune ca şi cum ar fi înregistrat un triumf personal. Îl asigură pe Michael că hârtiile necesare puteau fi făcute imediat şi înţelegerea avea să poată fi semnată în câteva zile.

— Desigur, toate cheltuielile îţi vor fi acoperite, adăugă el.

— Desigur, spuse Michael.

— Astfel că ţie nu-ţi mai rămâne decât să accepţi să faci o declaraţie.

Fu compusă o scurtă declaraţie şi, cu acordul ambelor părţi, ea fu trimisă la *Haslemere Chronicle.* Ziarul îi tipări conţinutul în vinerea următoare, pe prima pagină. „Citaţia pentru calomnie între Gilmour şi Masters”, informa *Chronicle,* „a fost retrasă cu acordul ambelor părţi, dar numai după plata unei sume substanţiale de către acuzat. Philip Masters a retras fără rezerve ce a spus la club în dimineaţa aceea şi şi-a cerut scuze necondiţionat; de asemenea, a promis că nu va repeta niciodată cuvintele folosite. Domnul Masters a acoperit toate cheltuielile reclamantului.”

Philip îi scrise în aceeaşi zi colonelului, recunoscând că probabil băuse un pic prea mult în dimineaţa în cauză. Îşi regreta ieşirea impetuoasă, se scuza şi îl asigura pe preşedintele clubului că nu avea să se repete niciodată.

Carol era singura care părea întristată de deznodământ.

— Ce s-a întâmplat, iubito? întrebă Michael. Am câştigat şi, ceea ce-

i mai important, ne-am rezolvat problemele financiare.

— Ştiu, spuse Carol, dar merită să-ţi pierzi cel mai apropiat prieten pentru o sută de mii de lire?

În următoarea sâmbătă dimineaţa Michael avu plăcerea să găsească un plic adus cu poşta de dimineaţă, purtând antetul Clubului de Golf. Îl deschise nerăbdător şi scoase o singură foaie de hârtie. Pe ea scria:

Dragă domnule Gilmour,

La adunarea lunară a comitetului, ţinută miercurea trecută, colonelul Mather a ridicat problema comportamentului dvs. în incinta clubului în dimineaţa de sâmbătă, 16 aprilie.

S-a hotărât să se consemneze plângerile mai multor membri, dar de data asta numai pentru a vă da un avertisment sever amândurora. Dacă se va mai întâmpla un incident similar în viitor, vă veţi pierde automat calitatea de membru.

Suspendarea temporară dată de colonelul Mather pe 16 aprilie a fost ridicată.

Al dvs. Sincer,

Jeremy Howard (secretar)

— Mă duc la cumpărături, strigă Carol din capul scărilor. Ce faci în dimineaţa asta?

— Mă duc să joc o partidă de golf, spuse Michael împăturind scrisoarea.

„Bună idee”, îşi zise Carol, întrebându-se cu cine va mai juca Michael de acum încolo.

Doar câţiva membri i-au observat pe Michael şi Philip aşezând mingea pe reper pentru prima lovitură în acea sâmbătă dimineaţa. Directorul clubului îi spuse colonelului că se bucura să constate că cearta se încheiase spre satisfacţia tuturor.

— Nu şi spre a mea, spuse colonelul cu voce scăzută. Nu te poţi îmbăta cu suc de roşii.

— Mă întreb despre ce dracu’ or fi putând discuta? spuse directorul clubului uitându-se la ei din bovindou.

Colonelul îşi ridică binoclul pentru a se uita mai de aproape la cei doi.

— Cum ai putut să ratezi o lovitură de la un metru, tontule? întrebă Michael când ajunseră la prima peluză. Probabil că iar eşti beat.

— După cum bine ştii, răspunse Philip, nu beau decât la masa de seară şi, prin urmare, consider că afirmaţia ta că aş fi beat nu este decât o calomnie.

— Da, dar unde-ţi sunt martorii? spuse Michael în timp ce se mutau la al doilea reper. Eu am avut peste cincizeci, nu uita.

Râseră amândoi.

Conversaţia lor atinse mai multe subiecte cât timp jucară primele opt găuri, fără să pomenească nici măcar o dată de cearta lor până când ajunseră la a noua peluză, punctul cel mai îndepărtat de club. Amândoi se asigurară că precis nu-i putea auzi nimeni. Cel mai apropiat jucător încă se mai pregătea să lovească la vreo două sute de iarzi în urma lor, la a opta gaură. Atunci Michael scoase un plic maroniu voluminos din sacul de golf şi i-l întinse lui Philip.

— Mulţumesc, spuse Philip, aruncând plicul în sacul lui de golf după ce scoase o crosă. De multă vreme n-am mai fost implicat într-o mică operaţiune atât de curată, adăugă Philip ca şi cum s-ar fi adresat mingii.

— Eu mă aleg cu patruzeci de mii de lire, spuse Michael rânjind, în timp ce tu nu pierzi nimic.

— Numai pentru că plătesc impozite la cea mai înaltă rată şi pot deci să trec pierderea drept o legitimă cheltuială în afaceri, spuse Philip, şi n-aş fi putut face asta dacă nu te-aş fi angajat cândva.

— Iar eu, ca un reclamant care a câştigat, nu trebuie să plătesc niciun impozit pe daunele primite ca urmare a unui proces civil.

— O portiţă de scăpare pe care nici actualul ministru de finanţe n-a sesizat-o, spuse Philip.

— Deşi taxele de avocat au ajuns la Reggie Lomax, îmi pare rău pentru ele, adăugă Michael.

— Nicio problemă, bătrâne. Şi ele pot fi invocate sută la sută pentru reducerea impozitelor. Aşa că, după cum vezi, n-am pierdut un ban, iar tu te alegi cu patruzeci de mii de lire neimpozabile.

— Nimeni nu e mai deştept ca noi, spuse Michael râzând.

Colonelul puse binoclul la loc în cutie.

— Aţi pus ochii pe câştigătorul de anul acesta al *Crosei Preşedintelui,* domnule colonel? întrebă directorul clubului.

— Nu, răspunse colonelul. Pe sponsorul sigur al Turneului de Juniori de anul acesta.

Christina Rosenthal

Rabinul ştia că nu putea spera să-şi înceapă predica înainte de a citi scrisoarea. Stătea la biroul lui, în faţa unei foi albe de hârtie, de mai bine de o oră, dar nu reuşise să scrie nici măcar prima propoziţie. În ultima vreme nu mai era în stare să se concentreze asupra unui lucru pe care-l făcuse în fiecare vineri seara timp de treizeci de ani. Probabil că lumea observase că nu mai putea. Scoase scrisoarea din plic şi o despături încet. Apoi îşi potrivi pe nas ochelarii în formă de semilună şi începu să citească.

Dragul meu tată,

„Ovreiule! Ovreiule! Ovreiule!" au fost primele cuvinte pe care am auzit-o rostindu-le, când treceam în fugă pe lângă ea la primul tur al cursei. Stătea în picioare în spatele balustradei din dreptul liniei de sosire, cu mâinile pâlnie în jurul gurii, pentru a fi sigură că-i voi auzi „încurajările". Venise probabil de la altă şcoală, căci n-o cunoşteam, dar n-a fost nevoie să arunc decât o privire pentru a vedea că cel care stătea lângă ea era Greg Reynolds.

După cinci ani în care-i suportasem fanfaronadele şi comentariile usturătoare, tot ce-mi doream să-i răspund era „Nazistule, nazistule, nazistule", dar tu mai învăţat întotdeauna să mă ridic deasupra unor astfel de provocări.

Am încercat să mi-i scot pe amândoi din minte în timp ce intram în al doilea tur. Visam de ani de zile să câştig cursa de o milă la campionatele liceului West Mount şi eram hotărât să nu-i las să facă nimic pentru a mă opri.

Pe când mă apropiam a doua oară de zona liniei de sosire, am privit-o mai atent. Stătea în mijlocul unui grup de prietene care purtau eşarfele Mânăstirii Marianopolis. Avea vreo şaisprezece ani şi era subţire ca o trestie. Mă întreb dacă m-ai fi pedepsit foarte aspru în cazul în care aş fi strigat „N-ai sâni, n-ai sâni, n-ai sâni", în speranţa că măcar l-aş provoca la bătaie pe băiatul de lângă ea. Atunci aş fi putut să-ţi spun fără să mint că el dăduse primul pumn, dar în momentul în care ai fi aflat că e vorba de Greg Reynolds ai fi înţeles că era nevoie de foarte puţin pentru a fi provocat.

Când am ajuns în dreptul liniei de sosire m-am pregătit să aud din nou strigătele. Încurajările prin strigăte deveniseră la modă în concursurile de alergări la sfârşitul anilor '50, când se scanda cu adulaţie „Za-to-pek, Za-to-pek, Za-to-pek", în jurul pistelor de alergări din întreaga lume, pentru marele campion ceh. Eu nu aveam să aud scandându-se „Ro-sen-thal, Rosenthal, Rosenthal" de câte ori treceam.

— Ovreiule! Ovreiule! Ovreiule! a spus ea, ca o placă de gramofon care

se blocase.

Prietenul ei Greg, care putea fi considerat un băiat de bani gata, a început să râdă. Ştiam că el o pusese să strige, şi cât mi-aş fi dorit să-i înlătur rânjetul ăla infatuat de pe faţă! Am ajuns la semnul de o jumătate de milă în două minute şi şaisprezece secunde, aflându-mă confortabil în marja necesară pentru a bate recordul şcolii şi am simţit că ăsta era cel mai bun mod de a-i pune la punct pe fata care mă lua peste picior şi pe fascistul de Reynolds. Nu m-am putut abţine să nu mă gândesc în momentul acela cât era de nedrept totul. Eram un canadian autentic, născut şi crescut în ţara asta, în timp ce ea nu era decât o imigrantă. La urma urmelor, tu, tată, ai fugit din Hamburg în 1937 şi ai luat-o de la zero. Părinţii ei au acostat pe acest ţărm abia în 1949, iar la vremea aceea tu erai deja o figură respectabilă a comunităţii.

Am scrâşnit din dinţi şi am încercat să mă concentrez. Zatopek scria în autobiografia lui că niciun alergător nu-şi poate permite să nu se concentreze în timpul unei curse. Când am ajuns pe penultima turnantă, inevitabilele strigăte au reînceput, dar de data asta m-au făcut doar să-mi măresc viteza şi mi-au întărit hotărârea de a bate recordul. O dată ajuns pe porţiunea dreaptă dinaintea liniei de sosire i-am auzit pe câţiva dintre prietenii mei strigând „Haide, Benjamin, poţi s-o faci", iar cel care cronometra a anunţat: „Trei douăzeci şi trei, trei douăzeci şi patru, trei douăzeci şi cinci", în timp ce treceam prin dreptul clopoţelului pentru a intra în ultimul tur.

Ştiam că recordul – patru treizeci şi doi – era acum posibil de depăşit şi toate acele întunecate nopţi de iarnă în care mă antrenasem au căpătat deodată un sens. Când am ajuns din nou pe porţiunea dreaptă am luat conducerea şi am simţit chiar că o puteam înfrunta din nou pe fată. Mi-am adunat toate puterile pentru un ultim efort. O privire rapidă peste umăr mi-a confirmat că eram deja cu câţiva iarzi în faţa celorlalţi concurenţi, astfel că lupta se ducea doar între mine şi cronometru. Atunci am auzit strigătele, dar de data asta era chiar mai tare decât înainte, „Ovreiule! Ovreiule! Ovreiule!" Era mai tare pentru că cei doi lucrau acum la unison şi chiar când luam turnanta Reynolds a ridicat braţul într-un flagrant salut nazist.

Dacă aş mai fi rezistat încă douăzeci de iarzi aş fi ajuns cu siguranţă la linia de sosire, în uralele prietenilor mei, aş fi luat cupa şi aş fi bătut recordul. Dar mă înfuriaseră atât de tare încât n-am mai putut să mă controlez.

Am părăsit pista şi am traversat în fugă spaţiul verde, am trecut peste groapa pentru sărituri în lungime şi m-am îndreptat direct spre ei. Hotărârea mea nebunească a reuşit cel puţin să le oprească strigătele, căci Reynolds a lăsat braţul în jos şi a rămas acolo holbându-se la mine cu o privire patetică de după mica balustradă care înconjura stadionul. Am sărit peste ea şi am aterizat în faţa adversarului meu. Cu toată energia pe care o adunasem pentru ultima sută de iarzi, m-am repezit la el. Pumnul meu i-a

aterizat la două degete sub ochi, iar el s-a clătinat şi a căzut lângă ea. Ea a îngenuncheat repede şi, uitându-se în sus, mi-a aruncat o privire atât de încărcată de ură încât nu poate fi descrisă în cuvinte. După ce m-am asigurat că Greg nu avea de gând să se ridice, m-am întors încet pe pistă, unde ultimii alergători se apropiau de linia de sosire.

— Din nou ultimul, ovreiule, am auzit-o strigând în timp ce treceam linia de sosire atât de mult în urma celorlalţi, încât nici nu s-au mai obosit să-mi înregistreze timpul.

Cât de des mi-ai citat de atunci încoace acele cuvinte: „Dar v-am răbdat ocările: răbdarea e semnul încercatului meu neam.”{3} *Sigur că aveai dreptate, dar eu n-aveam decât şaptesprezece ani pe-atunci şi nici chiar după ce am aflat adevărul despre tatăl Christinei n-am înţeles cum putea cineva care venise dintr-o Germanie înfrântă, o Germanie condamnată de tot restul lumii pentru modul în care-i tratase pe evrei, să se mai poarte aşa. Şi în zilele acelea chiar credeam că familia ei era nazistă, dar îmi amintesc că tu mi-ai explicat răbdător că tatăl ei fusese amiral în forţele navale germane şi primise Crucea de Fier pentru că scufundase nave ale aliaţilor. Îţi aminteşti că te-am întrebat cum ai putut tolera un astfel de om, ca să nu mai vorbim de faptul că i-ai permis să se stabilească în ţara noastră?*

Ai continuat, asigurându-mă că amiralul von Braumer, care provenea dintr-o veche familie romano-catolică şi probabil îi dispreţuia pe nazişti tot atât de mult ca şi noi, se achitase onorabil ca ofiţer şi gentleman de-a lungul vieţii sale de marinar german. Dar tot nu puteam să accept atitudinea ta – sau nu vroiam.

N-a ajutat la nimic, tată, că ai înţeles întotdeauna punctul de vedere al celuilalt şi că, deşi mama a murit înainte de vreme din cauza acelor ticăloşi, ai mai găsit în tine puterea de a ierta.

Dacă te-ai fi născut creştin, ai fi fost un sfânt.

Rabinul lăsă scrisoarea deoparte şi-şi frecă ochii obosiţi înainte de a întoarce o nouă pagină umplută cu acel scris frumos pe care unicul său fiu îl deprinsese de la el cu atâţia ani în urmă. Benjamin învăţase întotdeauna repede, totul, de la textele ebraice la complicatele ecuaţii algebrice. Bătrânul începuse chiar să spere că băiatul ar putea deveni rabin.

Îţi aminteşti că te-am întrebat în seara aceea de ce oamenii nu puteau înţelege că lumea s-a schimbat? Nu realiza fata aceea că nu era cu nimic mai bună decât noi? N-o să uit niciodată răspunsul tău. Ea este, ai spus tu, cu mult mai bună decât noi, dacă singurul mod în care-ţi poţi dovedi superioritatea este de a-l pocni în faţă pe prietenul ei.

M-am întors în camera mea înfuriat de slăbiciunea ta. Mai aveau să treacă mulţi ani până să-ţi înţeleg forţa.

Când nu bătătoream pista de alergare aveam rareori timp pentru altceva decât să lucrez pentru a obţine o bursă la McGill, aşa încât a fost o surpriză că drumul ei s-a întretăiat din nou cu al meu atât de curând.

Cu vreo săptămână mai târziu, am văzut-o la bazinul de înot din localitate. Stătea sub trambulină când am intrat. Părul lung şi blond îi juca pe umeri, iar ochii ei strălucitori înregistrau tot ce se petrecea în jurul ei. Greg era lângă ea. M-am bucurat să constat că o pată purpurie adâncă îi rămăsese sub ochiul stâng, s-o vadă toată lumea. Îmi mai amintesc că am chicotit în sinea mea, căci ea avea într-adevăr cel mai plat piept pe care-l văzusem vreodată la o fată de şaisprezece ani, deşi trebuie să mărturisesc că avea nişte picioare fantastice. O fi vreo curiozitate a naturii, mi-am zis. M-am întors să mă duc la vestiar, dar în clipa următoare eram în apă. Când am ieşit să trag o gură de aer nu era niciun indiciu cu privire la cel care mă împinsese, doar un grup de feţe rânjite, dar nevinovate. N-aveam nevoie de un doctorat în drept ca să-mi dau seama cine trebuie să fi fost, dar după cum îmi aminteai mereu, tată, fără dovezi nu poţi demonstra nimic… Nu m-ar fi deranjat atât de mult că fusesem împins în bazin dacă n-aş fi purtat costumul meu cel mai bun – de fapt, singurul meu costum cu pantaloni lungi, pe care-l purtam în zilele când mă duceam la sinagogă.

Am ieşit din apă, dar nu mi-am pierdut timpul căutându-l. Ştiam că Greg trebuia să fi ajuns departe între timp. Am mers pe jos până acasă pe străzi lăturalnice, evitând să iau autobuzul ca să nu mă vadă cineva şi să-ţi spună în ce stare mă aflam. O dată ajuns acasă, m-am furişat prin faţa biroului tău şi am urcat în camera mea, schimbându-mă înainte ca tu să poţi descoperi ce se întâmplase.

Bătrânul Isaac Cohen mi-a aruncat o privire dezaprobatoare când am apărut la sinagogă, o oră mai târziu, în blugi şi într-un blazer.

Am dus costumul la curăţat în dimineaţa următoare. M-a costat banii de buzunar pe trei săptămâni să mă asigur că n-ai să ştii niciodată ce se întâmplase în ziua aceea la bazin.

Rabinul ridică fotografia fiului său de şaptesprezece ani în acel costum de sinagogă. Şi-l amintea foarte bine pe Benjamin apărând la slujba lui în blugi şi blazer şi dezaprobarea evidentă a lui Isaac Cohen. Rabinul era recunoscător că dl Atkins, instructorul de înot, îi telefonase ca să-l pună la curent cu ce se întâmplase în după-amiaza aceea, astfel încât cel puţin nu mai adăugase şi el ceva cuvintelor aspre ale dlui Cohen. Continuă să se uite pierdut la fotografie multă vreme, înainte de a se întoarce la scrisoare.

Următoarea ocazie cu care am văzut-o pe Christina – între timp îi qflasem numele – a fost la petrecerea de sfârşit de trimestru ţinută în sala de sport a şcolii. Aveam impresia că arăt destul de bine în costumul meu proaspăt călcat până l-am văzut pe Greg stând alături de ea într-un

smoching elegant. Îmi amintesc că m-am întrebat în momentul acela dacă voi putea să-mi permit vreodată un smoching. Lui Greg i se oferise un loc la McGill şi anunţa acest fapt oricui vroia să-l asculte, ceea ce mi-a întărit şi mai mult hotărârea de a câştiga o bursă acolo în anul următor.

M-am uitat la Christina. Purta o rochie roşie lungă, care acoperea complet picioarele acelea frumoase. O curea aurie îngustă îi scotea în evidenţă talia subţire şi singura bijuterie pe care o purta era un colier simplu din aur. Ştiam că dacă mai aştept o singură clipă nu voi mai avea curajul s-o fac. Mi-am încleştat pumnii, m-am dus la ei şi, după cum m-ai învăţat întotdeauna, tată, m-am înclinat uşor şi am întrebat:

— Aş putea avea plăcerea acestui dans?

M-a privit în ochi. Jur că dacă mi-ar fi spus să ies afară şi să omor o mie de oameni şi abia după aceea să vin s-o invit, aş fi făcut-o.

Nici măcar n-a scos o vorbă, dar Greg s-a aplecat peste umărul ei şi a spus:

— De ce nu te duci să-ţi găseşti o evreică drăguţă?

Mi s-a părut că o văd încruntându-se la remarca lui, dar n-am făcut decât să roşesc, ca şi când aş fi fost prins furând din borcanul cu dulceaţă. N-am dansat cu nimeni în seara aceea. Am ieşit imediat din sala de sport şi m-am întors în fugă acasă.

Eram convins atunci că o uram.

În acea ultimă săptămână a trimestrului am bătut recordul şcolii la alergarea de o milă. Ai fost atunci să mă vezi, dar, slavă Domnului, ea n-a fost. Era în vacanţa aceea când ne-am dus la Ottawa să ne petrecem vara cu mătuşa Rebecca. Un coleg mi-a spus că Christina îşi petrecuse vacanţa în Vancouver, la o familie de germani. Cel puţin, Greg nu fusese cu ea, m-a asigurat colegul.

Ai continuat să-mi aminteşti mereu de importanţa unei bune pregătiri profesionale, dar nu era necesar, căci de câte ori îl vedeam pe Greg eram tot mai hotărât să câştig acea bursă.

Am lucrat şi mai mult în vara lui '65 când mi-ai explicat că pentru un canadian un loc la McGill era ca Harvard sau Oxford şi mi-ar netezi calea pentru tot restul zilelor.

Pentru prima dată în viaţa mea, alergările au trecut pe locul al doilea.

Deşi n-am prea văzut-o pe Christina în trimestrul acela, îmi venea adesea în minte. Un coleg mi-a spus că ea şi Greg nu mai erau împreună, dar nu mi-a putut dezvălui şi motivul pentru această bruscă schimbare de sentimente. La vremea aceea aveam o aşa-zisă prietenă care şedea întotdeauna la capătul celălalt al sinagogii – Naomi Goldblatz, ţi-o aminteşti – dar ea era aceea care-mi dădea întâlniri.

Pe măsură ce examenele se apropiau, îţi eram recunoscător că-ţi găseai timp întotdeauna să-mi citeşti eseurile şi testele după ce le terminam. Ceea ce tu nu puteai şti era că în mod invariabil mă întorceam în camera mea pentru a le face şi a treia oară. Adeseori adormeam la masa de lucru Când

mă trezeam, dădeam pagina şi citeam în continuare.

Până şi ţie, tată, care n-ai niciun grăunte de vanitate în tine, ţi-a fost greu să-ţi maschezi în faţa congregaţiei mândria provocată de cele opt note maxime pe care le-am luat şi de bursa de merit pe care am obţinut-o la McGill. M-am întrebat dacă Christina ştia. Trebuie să fi ştiut. Numele meu s-a aflat înscris cu litere aurite pe tabloul de onoare toată săptămână următoare, aşa că cineva trebuie să-i fi spus.

Cred că era cu trei luni mai târziu, în primul meu trimestru la McGill, când am văzut-o din nou. Îţi aminteşti că m-ai dus la Sf. Ioana, la Centaur Theatre? Era acolo, câteva rânduri în faţa noastră, cu părinţii ei şi cu un student din anul al doilea pe care-l chema Bob Richards. Amiralul şi soţia sa păreau rigizi şi încorsetaţi, dar nu antipatici. În pauză am urmărit-o râzând şi glumind cu ei: evident se simţea bine. N-am prea văzut Sf. Ioana şi deşi nu mi-am putut lua ochii de la Christina ea nu m-a observat nici măcar o dată. Nu-mi doream decât să mă aflu pe scenă, jucându-l pe Delfin, ca să fie obligată să mă privească.

Când cortina a căzut, ea şi Bob Richards i-au părăsit pe părinţii ei şi s-au îndreptat spre ieşire. I-am urmat prin foaier până la parcare şi i-am privit urcându-se într-un Thunderbird. Un Thunderbird! Îmi amintesc că m-am gândit că poate într-o zi o să-mi pol permite un smoching, dar niciodată un Thunderbird.

Din momentul acela ea s-a aflat în gândurile mele când mă antrenam, când lucram, şi chiar când dormeam. Am aflat tot ce-am putut despre Bob Richards şi am descoperit că era simpatizat de toţi cei care îl cunoşteau.

Pentru prima oară în viaţă regretam că sunt evreu.

Când am revăzut-o pe Christina mi-a fost groază de ce s-ar putea întâmpla. Era începutul cursei de o milă împotriva Universităţii din Vancouver şi, boboc fiind, am avut noroc că am fost ales să concurez pentru McGill. Când am ieşit pe pistă să mă încălzesc am zărit-o şezând în rândul al treilea, lângă Richards. Se ţineau de mână.

Am pornit ultimul când s-a auzit împuşcătura, dar când am intrat pe a doua porţiune dreaptă am trecut în poziţia a cincea. Era cel mai numeros public în faţa căruia alergasem vreodată, şi când am ajuns în dreptul tribunelor am aşteptat strigătele „Ovreiule! Ovreiule! Ovreiule!” dar nu s-a întâmplat nimic. M-am gândit că poate nu observase că eram în cursă. Dar observase, deoarece când am luat turnanta i-am putut auzi clar vocea.

— Haide, Benjamin, trebuie să câştigi! striga.

Am vrut să mă uit în spate ca să mă asigur că era Christina aceea care rostise acele cuvinte; mai aveam încă un sfert de milă până când am trecut din nou prin faţa ei. Ajunsesem în poziţia a treia, şi am putut-o auzi clar.

— Haide, Benjamin, poţi!

Am trecut imediat în frunte, pentru că tot ce-mi doream era să mă întorc la ea. Am forţat, fără să mă mai gândesc cine era în urma mea, şi când am

trecut prin dreptul ei a treia oară aveam un avans de câţiva iarzi.

— O să câştigi! a strigat ea, iar eu am continuat să alerg ajungând la clopoţel în trei minute şi opt secunde, cu unsprezece secunde mai repede decât oricând înainte. Îmi amintesc că m-am gândit că ar trebui să se includă în manualele alea de antrenare ceva despre cum te ajută dragostea să câştigi două sau trei secunde la fiecare tur.

Am privit-o tot drumul până la linia de sosire, iar când am luat ultima turnantă publicul s-a ridicat în picioare. M-am întors căutând-o din priviri. Sărea în sus strigând:

— Fii atent! Fii atent! ceea ce n-am înţeles decât când am fost luat prin surprindere de Numărul Unu de la Vancouver despre care antrenorul mă prevenise că era renumit pentru finalurile lui în forţă. Am păşit peste linie cu câţiva iarzi în urma lui, pe locul doi, dar am continuat să alerg până când m-am văzut în vestiar. Am stat singur lângă dulapul meu. Patru minute şi şaptesprezece, mi-a spus cineva: cu şase secunde mai puţin decât alergasem vreodată. Nu ajuta la nimic. Am stat sub duş multă vreme, încercând să înţeleg ce o fi putut să-i schimbe atitudinea.

Când m-am întors pe pistă doar personalul stadionului se mai afla acolo. Am aruncat o ultimă privire la linia de sosire, apoi am pornit-o încet spre Biblioteca Forsyth. Nu mă simţeam în stare să fac faţă obişnuitei reuniuni a echipei, aşa că am încercat să mă concentrez să scriu o lucrare despre drepturile de proprietate ale femeilor măritate.

Biblioteca era aproape goală în acea sâmbătă seară şi eu ajunsesem la pagina a treia când am auzit o voce spunând: „Sper că nu te deranjez, dar n-ai venit la Joe's." Am privit în sus şi am văzut-o pe Christina stând în picioare de partea cealaltă a mesei. Tată, nu ştiam ce să spun. Rămăsesem cu ochii pironiţi asupra minunatei fiinţe în fusta ei modernă, mini, albastră şi în puloverul mulat care scotea în evidenţă cei mai frumoşi sâni – şi nu rosteam o vorbă.

— Eu am fost aceea care a strigat „Ovreiule!" când erai încă în liceu. Şi acum mie ruşine pentru ce am făcut atunci. Am vrut să-mi cer scuze în seara aceea, la petrecerea de sfârşit de trimestru, dar nu mi-am putut aduna curajul cu Greg acolo.

Am dat din cap înţelegător – nu mă puteam gândi la niciun cuvânt care să pară potrivit.

— N-am mai vorbit cu el de atunci, a spus ea. Dar presupun că nici nu-ţi mai aminteşti de Greg.

Am zâmbit doar.

— Vrei o cafea? am întrebat, încercând să fac să pară că nu mar fi deranjat dacă ar fi răspuns „Îmi pare rău, trebuie să mă întorc la Bob".

— Mi-ar face mare plăcere, a spus.

Am condus-o la bufetul bibliotecii, ceea ce era cam tot ce-mi puteam permite la vremea aceea. Nu s-a obosit niciodată să-mi explice ce se întâmplase cu Bob Richards, iar eu n-am întrebat-o.

Christina părea să ştie atât de multe despre mine că m-am simţit jenat. M-a rugat s-o iert pentru ce strigase la stadion în ziua aceea, cu doi ani în urmă. Nu şi-a găsit nicio scuză, nu a încercat să dea vina pe altcineva, pur şi simplu şi-a cerut iertare.

Christina mi-a spus că spera să mi se alăture la McGill în septembrie, pentru a studia germana.

— O mică neruşinare, a recunoscut ea, căci este *limba mea maternă.*

Am petrecut restul acelei veri împreună. Am văzut Sf. Ioana *din nou şi chiar am stat la coadă pentru a vedea un film numit* Dr No *care era în mare vogă la vremea aceea. Lucram împreună, mâncam împreună, ne jucam împreună, dar dormeam separat.*

Ţi-am vorbit puţin despre Christina atunci, dar aş pune rămăşag că ştiai deja cât de mult o iubeam, nu ţi-am putut ascunde niciodată nimic. Şi după toate lecţiile tale despre iertare şi înţelegere, nu m-ai fi putut dezaproba.

Rabinul se opri. Îl durea inima, căci ştia prea bine ce avea să urmeze, deşi n-ar fi putut prevedea ce avea să se întâmple până la urmă. Nu crezuse niciodată că va ajunge să-şi regrete educaţia rigidă, dar când doamna Goldblatz îi vorbise prima dată despre Christina îi fusese imposibil să-şi mascheze dezaprobarea. Va trece, cu timpul, i-a spus. Până aici mergea înţelepciunea lui.

De câte ori mergeam la Christina acasă eram întotdeauna tratat cu politeţe, dar familia ei nu reuşea să-şi ascundă dezaprobarea. Spuneau lucruri pe care nu le credeau în încercarea de a arăta că nu erau antisemiţi, şi de câte ori atingeam acest subiect cu Christina ea îmi spunea că exagerez. Ştiam amândoi că nu era aşa. Pur şi simplu considerau că nu eram demn de fiica lor. Aveau dreptate, dar asta nu avea nicio legătură cu faptul că eram evreu

N-o să uit niciodată când am făcut dragoste prima oară. A fost în ziua în care Christina a aflat că obţinuse un loc la McGill.

Ne dusesem în camera mea la ora trei ca să ne schimbăm pentru un meci de tenis. Am luat-o în braţe crezând că va fi pentru câteva clipe şi nu ne-am mai despărţit până în dimineaţa următoare. Nimic nu fusese planificat. Dar cum ar fi putut fi, când era prima dată pentru amândoi?

I-am spus că mă voi căsători cu ea – nu fac toţi bărbaţii astfel prima oară? — doar că eu vorbeam serios.

Apoi, câteva săptămâni mai târziu nu i-a mai venit ciclul. Am implorat-o să nu intre în panică, şi am aşteptat amândoi încă o lună, căci se temea să meargă la vreun doctor din Montreal.

Dacă ţi-aş fi spus totul atunci, tată, poate că viaţa mea ar fi avut un alt curs. Dar n-am făcut-o, şi numai eu sunt vinovat.

Am început să fac planuri pentru o căsătorie pe care nici familia

Christinei nici tu n-aţi fi găsit-o acceptabilă, dar nouă nu ne păsa. Iubirea nu cunoaşte nicio religie. Când nici în luna următoare nu i-a venit ciclul, am fost de acord să-i spună mamei sale. Am întrebat-o dacă vrea să fiu cu ea. Dar ea a scuturat pur şi simplu din cap şi mi-a explicat că simţea că trebuie să-i înfrunte singură.

— Aştept aici până te întorci, am promis.

A zâmbit.

— Voi fi înapoi înainte de a avea timp să te răzgândeşti în privinţa căsătoriei.

Am stat în camera mea de la McGill toată după-amiaza aceea citind şi plimbându-mă încolo şi încoace – mai mult plimbându-mă – dar ea nu s-a mai întors, şi n-am plecat în căutarea ei decât când s-a întunecat. M-am strecurat până la casa ei, încercând tot timpul să mă conving că trebuie să existe o explicaţie simplă a faptului că nu se întorsese.

Când am ajuns pe strada ei am văzut lumină în dormitorul ei, dar nicăieri altundeva în casă, aşa că m-am gândit că probabil era singură. Am intrat pe poartă şi am urcat treptele din faţă, am bătut la uşă şi am aşteptat.

Tatăl ei mi-a deschis uşa.

— Ce vrei? a întrebat el, cu privirea aţintită asupra mea.

— O iubesc pe fiica dumneavoastră, i-am spus, şi vreau să mă căsătoresc cu ea.

— Nu se va mărita niciodată cu un evreu, a spus el simplu şi a închis uşa. Îmi amintesc că n-a trântit-o; doar a închis-o, ceea ce făcea totul parcă şi mai rău.

Am rămas afară, în stradă, cu ochii pironiţi pe fereastra ei mai mult de o oră, până când lumina s-a stins. Atunci am plecat acasă. Îmi amintesc că era o uşoară burniţă în noaptea aceea şi era puţină lume pe străzi. Am încercat să mă gândesc ce ar trebui să fac mai departe, deşi situaţia mi se părea deznădăjduită. M-am dus să mă culc în noaptea aceea sperând într-un miracol. Uitasem că miracolele sunt pentru creştini, nu pentru evrei.

Până în dimineaţa următoare îmi făcusem un plan. I-am telefonat Christinei acasă la opt şi eram gata să pun receptorul jos când am auzit vocea de la celălalt capăt.

— Doamna von Braumer, a spus ea.

— Christina e acasă? am întrebat în şoaptă.

— Nu, nu e, a venit răspunsul controlat impersonal.

— Când o aşteptaţi să se întoarcă? am întrebat.

— Nu foarte curând, a spus ea, apoi telefonul s-a întrerupt.

„Nu foarte curând” s-a dovedit a fi mai bine de un an. Am scris, am telefonat, am întrebat colegii de şcoală şi de la universitate, dar n-am reuşit să aflu unde o duseseră.

Apoi, într-o zi, neanunţată, s-a întors la Montreal împreună cu un soţ şi cu copilul meu. Am aflat amarele detalii de la acel nesecat izvor de

cunoştinţe, Naomi Goldblatz, care-i văzuse pe toţi trei.

Am primit un bilet scurt de la Christina, la vreo săptămână după aceea, în care mă implora să nu fac nicio încercare de a o contacta.

Tocmai intrasem în ultimul an la McGill şi, ca un gentleman din secolul al optsprezecelea, i-am respectat dorinţa întocmai şi mi-am îndreptat toate energiile spre examenele finale. Continua încă să-mi preocupe gândurile şi m-am considerat norocos la sfârşitul anului când mi s-a oferit un loc la Facultatea de Drept de la Harvard.

Am plecat de la Montreal la Boston pe 12 septembrie 1968.

Probabil că te-ai întrebat de ce n-am venit niciodată acasă în acei trei ani. Ştiam că mă dezaprobai. Mulţumită doamnei Goldblatz toată lumea ştia cine era tatăl copilului Christinei şi am simţit că o absenţă prelungită ţi-ar putea uşura puţin viaţa.

Rabinul se opri, amintindu-şi cum îi anunţase doamna Goldblatz ceea ce ea considera că „nu era decât de datoria ei".

„Eşti o bătrână băgăreaţă şi indiscretă", îi spusese. Până în sâmbăta următoare ea se mutase la altă sinagogă, anunţând pe toată lumea din oraş de ce.

Era supărat mai mult pe el însuşi decât pe Benjamin. Ar fi trebuit să se ducă la Harvard pentru a-i spune fiului său că dragostea lui rămăsese neschimbată. Până aici mergea puterea lui de a ierta.

Luă din nou scrisoarea.

În toţi anii aceia la Facultatea de Drept am avut o mulţime de prieteni de ambele sexe, dar Christina îmi ieşea arareori din minte mai mult de câteva ore. I-am scris peste patruzeci de scrisori când eram în Boston, dar n-am trimis niciuna. Am telefonat chiar, dar niciodată nu a răspuns ea. Dacă ar fi făcut-o, nici măcar nu sunt sigur că aş fi spus ceva. Nu vroiam decât s-o aud.

Ai vrut vreodată să ştii despre femeile din viaţa mea? Am avut aventuri cu fete strălucite de la Radcliffe care studiau dreptul, istoria sau ştiinţele exacte şi o dată cu o vânzătoare care n-a studiat niciodată nimic. Îţi poţi imagina, când faci dragoste, să te gândeşti întotdeauna la o altă femeie? La slujbă eram ca un automat şi chiar pasiunea mea pentru alergare s-a redus la o oră de jogging pe zi.

Cu mult înainte de sfârşitul ultimului an, firme de avocaţi de primă mărime din New York, Chicago şi Toronto cereau să ne intervieveze. Absolvenţii de la Harvard sunt cei mai căutaţi din lume, dar chiar şi eu am fost surprins de o vizită a unuia dintre asociaţii principali de la Graham Douglas & Wilkins din Toronto. Nu este o firmă cunoscută pentru partenerii ei evrei, dar îmi plăcea ideea ca într-o zi pe firma lor să se poată citi: „Graham Douglas Wilkins & Rosenthal". Până şi tatăl ei ar fi fost cu siguranţă impresionat de asta.

Cel puţin, dacă aveam să trăiesc şi să lucrez în Toronto, mă autoconvingeam eu, voi fi destul de departe ca s-o uit, şi, probabil, cu puţin noroc, să găsesc pe altcineva pentru care să am aceleaşi sentimente.

Graham Douglas & Wilkins mi-au găsit un apartament spaţios cu vedere la parc şi mi-au oferit un salariu de pornire generos. În schimb, eu lucram toate orele date de Dumnezeu – oricine ar fi El. Dacă îmi imaginasem că mă forţaseră prea tare la McGill sau la Harvard, tată, s-a dovedit că asta nu fusese decât o încălzire pentru lumea de afară. Nu mă plângeam. Munca era interesantă şi răsplata dincolo de aşteptările mele. Numai că acum, deşi îmi puteam permite un Thunderbird, nu mi-l mai doream.

Au urmat alte prietene, dar au dispărut îndată ce au pomenit de căsătorie. Evreicele deschideau de obicei subiectul într-o săptămână, celelalte, după cum am descoperit, aşteptau ceva mai mult. Am început chiar să trăiesc împreună cu una din ele, Rebecca Wertz, dar s-a terminat şi asta – într-o joi.

Mergeam cu maşina la serviciu în dimineaţa aceea – trebuie să fi fost puţin după opt, ceea ce era târziu pentru mine – când am văzut-o pe Christina pe cealaltă parte a şoselei aglomerate, o barieră care ne separa. Stătea într-o staţie de autobuz ţinând de mână un băieţel care trebuie să fi avut vreo cinci ani – fiul meu.

Traficul greoi de dimineaţa mi-a permis să rămân mai multă vreme cu privirile pironite asupra lor, nevenindu-mi să cred. Am descoperit că vroiam să-i privesc pe amândoi în acelaşi timp. Ea purta un pardesiu lung, uşor, care arăta că nu-şi pierduse silueta. Faţa îi era senină şi n-a făcut decât să-mi amintească de ce-mi ieşea atât de rar din gând. Fiul ei – fiul nostru – era înfofolit într-o haină groasă, puţin prea mare, iar capul îi era acoperit de o şapcă de baseball care mă informa că era un suporter al echipei Toronto Dolphins. Din păcate, mă împiedica să văd cum arăta. N-ai cum să fii în Toronto, îmi amintesc că am gândit, trebuia să fii în Montreal. I-am urmărit pe amândoi în oglinda retrovizoare urcându-se într-un autobuz. În acea zi de joi trebuie să fi fost un consilier îngrozitor pentru toţi clienţii care mi-au cerut sfatul.

În următoarea săptămână am trecut pe lângă staţia aceea de autobuz în fiecare dimineaţă cam pe la ora la care-i văzusem acolo, dar nu i-am mai revăzut. Am început să mă întreb dacă îmi imaginasem eu toată scena. Atunci am zărit-o din nou pe Christina, când mă întorceam prin oraş după ce vizitasem un client. Era singură şi am pus o frână bruscă, deoarece am văzut-o intrând într-un magazin de pe Bloor Street. De data aceasta am parcat maşina şi am mers repede de-a lungul drumului simţindu-mă ca un amărât de detectiv particular care-şi petrece viaţa trăgând cu ochiul prin găurile cheilor.

Ceea ce am văzut m-a luat prin surprindere – nu faptul că am găsit-o într-un frumos magazin de confecţii, ci descoperirea că lucra acolo.

În clipa în care am văzut că servea un client, m-am întors în grabă la

maşină. O dată ajuns la birou am întrebat-o pe secretara mea dacă ştia un magazin numit „Willing's".

Secretara mea a râs.

— Trebuie să-l pronunţi ca în germană, W devine V, mi-a explicat ea, deci Villing's. Dacă ai fi fost însurat ai fi ştiut că este cel mai scump magazin de confecţii din oraş, a adăugat ea.

— Mai ştii şi altceva despre acel magazin? am întrebat, încercând să par degajat.

— Nu prea multe, a spus ea. Doar că este proprietatea unei nemţoaice foarte bogate, doamna Klaus Willing, despre care se scrie adesea în revistele pentru femei.

N-am mai avut nevoie să-i pun alte întrebări secretarei mele şi n-o să te plictisesc, tată, cu munca mea de detectiv. Dar, înarmat cu aceste frânturi de informaţii nu mi-a trebuit prea mult să descopăr unde locuia Christina, că soţul ei era director în străinătate la o filială a BMW şi că nu aveau decât un copil.

Bătrânul rabin respiră adânc, uitându-se la ceasul de pe biroul său, mai mult din obişnuinţă decât din dorinţa de a şti cât e ceasul. Se opri o clipă, înainte de a relua scrisoarea. Fusese atât de mândru de fiul său avocat pe atunci; de ce nu făcuse el primul pas spre împăcare? Cât i-ar fi plăcut să-şi vadă nepotul.

Decizia mea finală nu necesita o minte de jurist, ci numai un pic de bun-simţ – deşi un avocat care se consiliază pe el însuşi are, fără îndoială, un prost drept client. Trebuie să iau legătura direct, am hotărât eu, şi o scrisoare ar fi singura metodă pe care probabil Christina ar găsi-o acceptabilă.

Am scris un mesaj simplu în acea dimineaţă de luni, apoi l-am rescris de mai multe ori înainte de a telefona la „Poşta rapidă" pentru a-i ruga să i-l înmâneze personal la magazin. Când tânărul a plecat cu scrisoarea am vrut să-l urmăresc, ca să fiu sigur că o dădea cui trebuie. Pot încă s-o repet, cuvânt cu cuvânt.

Dragă Christina,

Trebuie să ştii că locuiesc şi lucrez în Toronto. Ne-am putea întâlni? Te voi aştepta în holul hotelului Royal York în fiecare seară între şase şi şapte săptămâna asta. Dacă nu vii, fii sigură că nu te voi mai deranja niciodată.

Benjamin

În seara aceea am ajuns cu aproape treizeci de minute mai devreme. Îmi amintesc că m-am aşezat în holul mare şi impersonal de lângă cel principal şi am comandat cafea.

— Mai aşteptaţi pe cineva, domnule? a întrebat ospătarul.

— Nu sunt sigur, i-am răspuns.

N-a venit nimeni, dar am mai rămas acolo până la opt fără douăzeci.

Până joi, ospătarul a încetat să mă mai întrebe dacă mai aştept pe cineva în timp ce stăteam singur lăsând încă o ceaşcă de cafea să se răcească. La fiecare câteva minute mă uitam la ceas. De câte ori o femeie cu părul blond intra în hol mi se oprea inima în loc, dar nu era niciodată femeia pe care o aşteptam.

Chiar înainte de ora şapte, vineri, am văzut-o în sfârşit pe Christina în cadrul uşii. Purta un taior albastru elegant, încheiat în nasturi aproape până sus, şi o bluză albă care o făceau să arate ca şi cum s-ar fi aflat în drum spre o întâlnire de afaceri. Părul ei lung, blond, era dat după urechi, ca pentru ai imprima un aer sever, dar oricât s-ar fi străduit, nu putea fi altfel decât frumoasă. M-am ridicat în picioare şi i-am făcut semn. A venit repede şi s-a aşezat lângă mine. Nu ne-am sărutat şi nu ne-am dat mâna şi, câtăva vreme, nici măcar n-am vorbit.

— Îţi mulţumesc că ai venit, am spus.

— N-ar fi trebuit, este o prostie.

Un timp, am tăcut amândoi.

— Să-ţi torn nişte cafea? am întrebat.

— Da, mulţumesc.

— Simplă?

— Da.

— Nu te-ai schimbat.

Cât de banal ar fi sunat totul pentru cineva care ar fi tras cu urechea. A sorbit din cafea.

Ar fi trebuit s-o iau în braţe chiar atunci, dar n-aveam cum să ştiu dacă asta era ceea ce-şi dorea. Minute în şir am discutat despre tot felul de nimicuri, ocolindu-ne privirea unul altuia, până când eu am spus. Deodată:

— Îţi dai seama că încă te mai iubesc?

Ochii i s-au umplut de lacrimi când mi-a răspuns:

— Sigur că da. Şi eu am faţă de tine aceleaşi sentimente acum ca şi în ziua când ne-am despărţit. Şi nu uita că eu sunt nevoită să te văd în fiecare zi, prin Nicholas.

S-a aplecat şi a început să vorbească aproape în şoaptă. Mi-a povestit despre discuţia cu părinţii ei care avusese loc cu cinci ani în urmă, ca şi cum nu ne-am fi despărţit deloc între timp. Tatăl ei nu se arătase supărat când aflase că era însărcinată, dar toată familia a plecat la Vancouver în dimineaţa următoare. Acolo locuiseră la familia Willing, tot din München, prieteni vechi cu familia von Braumer. Fiul lor, Klaus, fusese dintotdeauna îndrăgostit de Christina şi nu i-a păsat că era însărcinată, sau că ea nu simţea nimic pentru el Era convins că, în timp, lucrurile se vor îndrepta.

Nu s-au îndreptat, deoarece nu aveau cum. Christina ştiuse întotdeauna că nu va merge, oricât s-ar fi străduit Klaus. Chiar au părăsit Montrealul, în încercarea de a face lucrurile să meargă. Klaus i-a cumpărat magazinul

din Toronto şi tot luxul pe care-l pot asigura banii, dar asta n-a schimbat nimic. Căsătoria lor era o evidentă farsă. Cu toate acestea, nu avuseseră inima să-şi îndurereze familiile printr-un divorţ, aşa că duseseră vieţi separate de la început.

Îndată ce Christina şi-a încheiat povestea, i-am atins obrazul, iar ea mi-a luat mâna şi mi-a sărutat-o. Din clipa aceea ne-am văzut în fiecare moment liber pe care-l puteam fura, zi sau noapte. A fost anul cel mai fericit din viaţa mea, şi-mi era imposibil să-mi ascund sentimentele în faţa cuiva.

Aventura noastră – căci aşa o descriau bârfitorii – a devenit, în mod inevitabil, publică. Oricât de discreţi am încercat să fim, Toronto, am descoperit eu repede, era un oraş foarte mic, plin de persoane cărora le-a făcut plăcere săi informeze pe cei pe care-i iubeam că fuseserăm văzuţi împreună regulat, chiar ieşind de la mine dimineaţa devreme.

Apoi, pe neaşteptate, n-am mai avut de ales: Christina mi-a spus că era din nou însărcinată. Numai că de data asta nu ne mai temeam.

Îndată ce i-a spus lui Klaus, totul a fost rezolvat cât de repede a putut negocia cel mai bun avocat specializat în divorţuri de la Graham Douglas & Wilkins. Ne-am căsătorit la numai câteva zile după ce au fost semnate ultimele hârtii. Amândoi am regretat că părinţii Christinei nu s-au simţit în stare să vină la nuntă, dar n-am putut înţelege de ce n-ai venit tu.

Rabinului încă nu-i venea să creadă că fusese atât de intolerant şi avusese vederi atât de înguste. Un evreu credincios ar trebui să renunţe la principiile sale dacă ele înseamnă pierderea propriului fiu. Cercetase Talmudul în van pentru a găsi vreun pasaj care să-i permită să-şi încalce jurămintele de-o viaţă. În van.

Singurul lucru trist din decizia de divorţ a fost că fiul nostru i-a fost încredinţat lui Klaus. El a mai cerut, în schimbul unui divorţ rapid, ca eu să nu am dreptul de a-l vedea pe Nicholas înainte ca el să împlinească douăzeci şi unu de ani, şi ca el să nu afle că eu eram de fapt tatăl lui. La vremea aceea a părut un preţ foarte mare, chiar şi pentru o fericire ca a noastră. Amândoi ştiam că nu aveam altă alternativă decât să-i acceptăm termenii.

Mă întrebam cum de era posibil ca fiecare zi să fie mult mai bună decât precedenta. Dacă eram despărţit de Christina mai mult de câteva ore, deja mi se făcea dor de ea. Dacă firma mea mă trimitea în delegaţie în afara oraşului pentru o noapte, îi telefonam de două, trei sau chiar patru ori, iar dacă lipseam mai mult de o noapte, venea cu mine. Îmi amintesc că odată mi-ai vorbit despre dragostea ta pentru mama şi că m-am întrebat pe atunci dacă aveam să ating vreodată o asemenea fericire.

Am început să facem planuri pentru naşterea copilului nostru. William, dacă era băiat – alegerea ei, Deborah, dacă era fată – alegerea mea. Am

vopsit camera în roz, considerând că deja câştigasem.

Christina a trebuit să mă oprească să cumpăr prea multe hăinuţe pentru copil, dar i-am explicat că nu conta, deoarece urma să mai avem vreo zece copii. Evreii, i-am amintit eu, credeau în dinastii.

Se ducea regulat la orele de gimnastică, a ţinut regim, s-a odihnit mult. I-am spus că făcea mult mai mult decât se cerea de la o mamă, fie ea chiar a fiicei mele. Am întrebat dacă puteam asista la naşterea copilului meu şi ginecologul ei a avut unele reţineri la început, dar apoi a acceptat. Până în luna a noua, probabil că cei de la spital ajunseseră să creadă, după tapajul pe care-l făceam, că se pregăteau pentru naşterea unui prinţ.

Am dus-o pe Christina la Women's College Hospital joia trecută, în drum spre serviciu. Deşi m-am dus la birou, mi-a fost imposibil să mă concentrez. Cei de la spital m-au sunat după-amiază să-mi spună că probabil copilul se va naşte în seara aceea, devreme: evident, Deborah nu vroia să deranjeze programul de lucru de la Graham Douglas & Wilkins. Cu toate acestea, am ajuns la spital mult prea devreme. M-am aşezat la capul patului Christinei şi am stat până când contracţiile au început să fie din minut în minut, apoi, spre surprinderea mea m-au rugat să ies. Trebuia să-i rupă membranele, mi-a explicat o infirmieră. Am rugat-o să-i amintească moaşei că doream să asist la naştere.

Am ieşit pe coridor şi am început să mă plimb încoace şi încolo, aşa cum fac viitorii taţi în filmele de categoria a doua. Ginecologul Christinei a sosit după vreo jumătate de oră şi mi-a zâmbit larg. Am observat un trabuc în buzunarul său de la piept, evident rezervat taţilor în aşteptare.

— Trebuie să se întâmple dintr-o clipă într-alta, a fost tot ce a spus.

Un al doilea doctor, pe care nu-l mai văzusem niciodată, a sosit câteva minute mai târziu şi a intrat repede în camera ei. M-a salutat doar din cap. Mă simţeam ca un acuzat în boxă aşteptând verdictul juriului.

După alte cincisprezece minute am văzut o echipă de trei tineri interni împingând o unitate de-a lungul coridorului. Abia dacă mi-au aruncat o privire, dispărând în rezerva Christinei.

Am auzit ţipete, care deodată au fost înlocuite de strigătul unui nou-născut. Am mulţumit Dumnezeului meu şi al ei. Când doctorul a ieşit din rezerva ei, îmi amintesc că am observat că trabucul dispăruse.

— E fată, a spus el încet.

Eram copleşit de bucurie. „Nu-i nevoie să zugrăvesc din nou camera”, mi-a trecut prin minte.

— Acum pot s-o văd pe Christina? am întrebat.

M-a luat de braţ şi m-a condus de-a lungul coridorului până în biroul său.

— Nu vreţi să staţi jos? m-a întrebat. Mă tem că am să vă dau o veste tristă.

— Nu se simte bine?

— Îmi pare rău, atât de rău, că trebuie să vă spun că soţia

dumneavoastră a murit.

La început nu l-am crezut, am refuzat să-l cred. De ce? De ce? Îmi venea să urlu.

— Noi am prevenit-o, a adăugat el.

— Aţi prevenit-o? Despre ce aţi prevenit-o?

— Că tensiunea ei s-ar putea să nu mai reziste a doua oară.

Christina nu-mi spusese niciodată ceea ce doctorul a continuat să-mi explice – că naşterea primului nostru copil fusese dificilă şi că doctorii o sfătuiseră să nu mai rămână însărcinată.

— De ce nu mi-a spus? am întrebat.

Apoi am înţeles de ce. Riscase totul pentru mine – prostul, egoistul, idiotul de mine – şi sfârşisem prin a omorî singura fiinţă pe care o iubeam.

Mi-au dat voie s-o ţin pe Deborah în braţe numai o clipă înainte de a o pune într-un incubator şi mi-au spus că abia peste douăzeci şi patru de ore avea să fie în afară de orice pericol.

N-o să ştii niciodată cât de mult a însemnat pentru mine, tată, că ai venit atât de repede la spital. Părinţii Christinei au ajuns mai târziu în seara aceea. S-au purtat minunat. El mi-a cerut iertare – mi-a cerut mie *iertare. Nu s-ar fi întâmplat niciodată, repeta el într-una, dacă el n-ar fi fost atât de stupid şi plin de prejudecăţi*

Soţia lui mi-a luat mâna şi m-a întrebat dacă o va putea vedea pe Deborah din când în când. Bineînţeles că am acceptat. Au plecat cu puţin înainte de miezul nopţii. Am stat jos, m-am plimbat, am dormit pe coridorul acela în următoarele douăzeci şi patru de ore până când mi-au spus că Deborah era în afară de orice pericol. Trebuia să mai rămână în spital câteva zile, mi-au explicat, dar acum putea deja să sugă lapte din biberon.

Tatăl Christinei a preluat toate formalităţile înmormântării.

Probabil că te-ai întrebat de ce eu n-am venit şi îţi datorez o explicaţie. M-am gândit să trec pe la spital în drum spre cimitir pentru a sta câteva clipe cu Deborah. Deja îmi transferasem dragostea.

Doctorul nu mai putea rosti o vorbă. Era nevoie de un om curajos pentru a-mi spune că inima ei încetase să mai bată cu câteva minute înainte de sosirea mea. Până şi chirurgului şef îi curgeau lacrimile. Când am părăsit spitalul coridoarele erau pustii.

Vreau să ştii, tată, că te iubesc din toată inima, dar nu simt nicio dorinţă de a mai trăi fără Christina şi Deborah.

Nu cer decât să fiu înmormântat lângă soţia şi fiica mea şi ca lumea să mă ţină minte ca fiind soţul şi tatăl lor. Astfel, oamenii nesăbuiţi ar putea învăţa din dragostea noastră. Iar când vei termina de citit această scrisoare aminteşte-ţi doar că fericirea mea a fost deplină alături de ea, astfel încât moartea nu mai are nimic înspăimântător pentru mine.

Fiul tău

Benjamin

Rabinul puse scrisoarea pe masă în faţa lui. O citea în fiecare zi de zece ani încoace.

POVESTIRI CU FINAL NEAȘTEPTAT

Un subtil joc de-a şoarecele şi pisica îi este propus acum cititorului. Finalul fiecărei povestiri din volum, deşi perfect motivat, pare anume făcut pentru a-l contraria. Scrisul lui Jeffrey Archer cucereşte prin construcţia impecabilă a intrigii, prin fineţea analizei psihologice şi printr-o rafinată tehnică a întreţinerii suspansului.

LEI 1950
ISBN 973-28-0474-2

{1} *Queen's Counsel – avocat al Coroanei (n.t.)*.
{2} Referire la beţişoarele folosire de japonezi în loc de furculiţe *(n. t.)*.
{3} William Shakespeare, *Neguţătorul din Veneţia,* actul I, scena 3, în *Opere complete* vol. 3, Ed. Univers, Bucureşti, 1984, p. 447 *(n.t)*.

Table of Contents